

MIKKELI

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma

Yksikkö: Emolan päiväkoti

Vuosisuunnitelma laaditaan lokakuun loppuun mennessä, jonka jälkeen se lähetetään varhaiskasvatusjohtajalle hyväksyttäväksi. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan kevään arviointituloksista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä (pvm): 23.10.2024

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

1. Vuorovaikutus- ja tunnetaitojen harjoittelu: Lasten vuorovaikutus- ja tunnetaitoja harjoitellaan ja tuetaan ikätason mukaisesti kaikissa ohjatuissa ja vapaan toiminnan tilanteissa. Kaikki arjen tilanteet ovat hyviä mahdollisuuksia vahvistaa tunne- ja vuorovaikutustaitoja. Käytämme ikätasolle sopivia tunnetaitomateriaaleja, satuja, sadutusta sekä draamamenetelmiä.

2. Leikki: Leikkipedagogiikan kehittämisprojekti sävyttää kaikkea varhaiskasvatustoimintaa vahvasti Mikkelin kaupungissa kuluvalle toimintakaudella. Leikkiympäristöjä muokataan ikätaso huomioiden yhdessä lasten kanssa. Avainasemassa ovat lapsilta tulevat ideat ja lasten kehittämistarpeet. Aikuiset osallistuvat leikkiin mallittamalla leikkiä, tukemalla, ohjaamalla, rikastuttamalla ja kannattelemalla leikin juontaa. Lapsia tuetaan leikkiin sitoutumiseen ja leikkirauhan antamiseen. Tällä hetkellä kehitetään kaupunkileikkiä sekä leikkikoteja, jotka laajenevat vähitellen ryhmän tarpeiden mukaan.

3. Lasten osallistaminen: Lapsia osallistetaan toiminnan suunnitteluun ja arviointiin kuuntelemalla heidän toiveitaan ja mielipiteitään. Myös vanhemmille annetaan mahdollisuus antaa ehdotuksia toiminnan suhteen. Persikat-ryhmän vanhempainillassa vanhemmat ideoivat ryhmälle retkikohteita ja antoivat runsaasti toimintaehdotuksia.

4. Moninaisuus: Kaikkia lapsia ja perheitä kohdellaan yhdenvertaisina ja tasa-arvoisina kaikessa toiminnassa.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Leikinvalintataulu ja leikkiparit: Persikoilla leikinvalintataulun leikkejä vaihdellaan lasten tarpeen ja kiinnostuksen mukaan. Aikuinen on tukena, kun leikkiä valitaan leikkiparin kanssa. Persikoilla leikkiparit muotoutuvat vuoropäivinä aikuisen valitsemina ja vuoropäivinä lasten toiveiden mukaan. Tavoitteena on tutustua mahdollisimman moneen uuteen kaveriin, minkä vuoksi leikkiparit vaihtuvat tiuhaan. Aikuinen tukee leikkirauhaa rajaamalla leikkiparin oman leikkipisteen ja tukemalla leikin pitkäkestoisuutta.

Mintut-ryhmässä on luovuttu leikkiparitoiminnasta ja leikinvalintataulusta. Mintuilla ajetaan sisään Hannelandian oppeja, kuinka leikki aloitetaan leikkikodista ja siitä voidaan siirtyä leikin sisällä eri leikkipisteisiin ja päivän erilaisiin toimintoihin.

Omien ryhmätilojen lisäksi käytössä on viikoittain myös päiväkodin yhteiset leikitilat, esimerkiksi Peuhka ja sali.

Leikit yli ryhmärajojen mahdollistuvat aamuisin Mintut-ryhmässä klo 7:30 asti ja ulkoilutilanteissa.

Leikkimentorilta saamme uusia ideoita leikkiympäristöjen rikastuttamiseen ja kehittämiseen Hannelandian oppien mukaan.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa

Lasten toiveet, kiinnostuksen kohteet ja ideat ovat yhtenä lähtökohtana toiminnan suunnittelussa. Askarteluja, toiminnallisia juttuja piiritilanteisiin, lauluvalintoja, liikuntaa, kaikkea suunnitellaan lasten kiinnostus, toiveet ja tarpeet huomioon ottaen. Lapsia rohkaistaan ilmaisemaan omia mielipiteitään ja niitä arvostetaan. Näin lapsi tulee nähdyksi ja kuulluksi. Aidolle keskustelulle, kohtaamiselle ja silmiin katsomiselle on varattava riittävästi aikaa ja tilaa.

Vasu-keskusteluissa lasten toiveet nousevat esiin. Toiveisiin ja aloitteisiin tartutaan, vaikkei niitä heti voitaisikaan toteuttaa.

Järjestetään lasten kokouksia, joissa lapsi itse saa tuoda esiin omia toiveita ja ajatuksia. Tukena lasten kokouksissa käytetään kuvia ja esimerkiksi tukipiirtämistä.

Toiminta toteutetaan lasten ikä- ja kehitystason mukaisesti lasten osallisuutta tukien. Jokaisella lapsella on mahdollisuus osallistua toimintaan erilaisia osallistumis- ja toimintatapoja tarjoten. Toiminnassa lapsen osallisuutta ovat tukemassa muun muassa kuvat, tukiviittomat sekä aikuisen tuki ja ohjaus.

Toimintaympäristö suunnitellaan ja muokataan siten, että se tukee lapsen omatoimisuutta. Lisäksi aikuisen apu on lapsen saatavilla.

Persikat-ryhmän eteisessä on kuvitettu viikkosuunnitelma. Mahdollisista tulevista tapahtumista (oman lelun päivä, retket, valokuvaus, naamiaiset yms.) tiedotetaan etukäteen. Näin lapset ja huoltajat voivat ennakoida tulevaa ja valmistautua siihen tarpeen vaatiessa.

Mintut tekevät suunnitelman kuukaudeksi kerrallaan. Kuukauden aikana toteutamme vasun eri osa-alueita kiinnittämättä toimintoja tiettyihin päiviin. Tulevan kuukauden ohjelmasta ja teemasta teemme huoltajille tiedotteen ja lisäksi tärkeimmät päivämäärät listaamme eteisen ilmoitustaululle.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin avulla lisätään toiminnan läpinäkyvyyttä.

Erityisesti pienten kohdalla lasten aloitteita havainnoidaan tarkasti ja niihin vastataan.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt

Rohkaisemme ja tuemme hyvien käytösten ja terveellisten ruokailutottumusten kehittymistä. Ruokailuun katetaan jokaiselle lapselle ikätason ja tarjottavan ruuan mukaan asiaankuuluvat ruokailuvälineet, haarukka tai lusikka sekä veitsi ja servetti. Lapsilla on oma kehitystaso huomioiden mahdollisuus ottaa oma ruokansa aikuisen avustamana. Rohkaisemme lapsia tutustumaan erilaisiin ruokiin positiivisin keinoin, kuten kokeilemalla miltä ruoka tuntuu kädessä tai suussa, miltä ruoka tuoksuu, maistuu tai kuulostaa puraistessa.

Ruokailu on tärkeä sosiaalinen vuorovaikutustilanne. Aikuiset ruokailevat lasten kanssa ja kannustavat keskusteluun omassa ruokapöydässä. Sekä lapsilla että aikuisilla on oikeus ruokarauhan. Ruokarauhaa edistää esimerkiksi seuraavanlainen kattamisjärjestely: Jokaisessa pöytäryhmässä on oma leipäkori, levite ja veitsi sekä ruokajuomat.

Teemme yhteistyötä ruoka- ja puhtauspalveluiden kanssa ja heidän antamien resurssien puitteissa tutustumme ruokakulttuurin moninaisuuteen. Perustetaan ruokapalveluiden ja varhaiskasvatuksen välinen kehittämisyöryhmä. Erilaiset ruokaan liittyvät teemapäivät ja -viikot tarjoavat lapsille merkittäviä maistelu- ja tutustumiskokemuksia. Esimerkiksi sadonkorjuuviikolla maistellaan erilaisia vihanneksia ja juureksia ja voidaan viettää

sadonkorjuujuhlaa. Mahdollisuuksien mukaan tutustumme lasten kanssa ruuan valmistukseen sekä kasvattamiseen, esimerkiksi leipomalla ja kasvattamalla herneenversoja.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Emolan päiväkodilla on käytössä kokopäiväpedagogiikka, johon sisältyy vahvasti tunnetaitokasvatus kaikissa arjen tilanteissa. Harjoittelempa päivittäin tunteiden tunnistamista, ilmaisemista ja kohtaamista muiden tunteet huomioon ottaen. Ristiriitatilanteiden ratkaisemisessa harjoittelempa sovittelua ja ratkaisujen löytämistä MiniVerso-ohjelmaa hyödyntäen.

Persikat-ryhmässä käytetään paljon draamamenetelmiä ja erityisesti Mieli ry:n Eläinlasten elämää -materiaali on säännöllisessä käytössä.

Mintut-ryhmässä käytetään erilaisia tunnetaitomateriaaleja tilanteen mukaan.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen (esim. lakien ja toiminnallisen suunnittelun tuntemus, jatkotoimenpiteet, ks. Suunnitelmien päivitykset)

Lasta ja hänen perhettään arvostetaan ja kunnioitetaan ainutlaatuisena yksilönä. Kaikkia lapsia ja perheitä kohdellaan tasa-arvoisesti riippumatta mm. Sukupuolesta, taustasta tai erityispiirteistä.

Kaikki lapset saavat osallistua toimintaan omien kykyjensä mukaan. Tarvittaessa toimintaa mukautetaan lasten taitoihin soveltuvaksi kuvin, tukiviittomin ja aikuisen tuen avulla.

Huoltajien kanssa tehtävä kasvatusyhteistyö on avainasemassa. Keskusteluissa ja palavereissa esille tulleet kehitykseen liittyvät tuen tarpeet ovat toiminnan ja arjen käytäntöjen suunnittelun pohjana.

Lapsen yksilöllinen huomiointi eri toiminnoissa on tärkeää ja huomiointi mahdollistuu erityisesti pienryhmätoiminnalla. Valitsemalla huolellisesti luettavat sadut ja tarinat ja muu materiaali tuetaan yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumista.

Kevätkaudella jokainen Mintut-ryhmän lapsista saa olla Viikon Minttu, jolloin lapsi ja lapsen toiveet on erityisessä asemassa viikon ohjelmaan: luetaan hänen toivekirjaansa, kuunnellaan ja lauletaan toivelauluja ja toteutetaan toivetekemisiä resurssien rajoissa.

Koko talon kattava toiminnallinen tasa-arvosuunnitelma on päivitettävänä. Selvitystä jatketaan vuoden mittaan ja arvioidaan keväällä.

Kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisun ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt

Arjen, suomalaisten merkkipäivien ja kalenterivuoteen kuuluvien pyhien myötä suomalainen kulttuuri tulee lapsille tutuksi. Lapsiryhmän toimintaan tuo rikkautta ja moninaisuutta lasten erilaiset etniset ja kulttuuriset taustat. Keskustelemme eri kulttuureista ja erilaisista perinteistä osana arjen toimintaa.

Avainasemassa kielitietoisuuden kasvamiselle ja suomen kielen taitojen vahvistumiselle on aikuisen ja lapsen välinen monipuolinen, selkeä, vivahteikas ja tunneilmaisuun liittyvä kielellinen vuorovaikutus. Lapsille luetaan, lorutellaan ja yhdessä sadutetaan ja keksitään omia mielikuvitustarinoita. Tarjoamalla lapsille monipuolisesti erilaista kirjallista materiaalia, esimerkiksi kuvakirjoja, satukirjoja, runokirjoja ja tietokirjoja, tuetaan lapsen kielen ja ilmaisun kehitystä. Persikat-ryhmässä lapset nauttivat myös pienistä kielikylvyistä: esimerkiksi tervehdimme ja kiitämme toisiamme toisinaan eri kielillä.

Lapsille, jotka eivät puhu suomea äidinkielenään, pyritään tarjoamaan S2-opettajan antamaa opetusta, materiaaleja ja kuvatukea. Suomea toisena kielenään puhuvien lasten kanssa voidaan käyttää esimerkiksi Lukulumo-, Moi- ja Mokamera –sovelluksia sekä Viitotun rakkauden materiaaleja. Kuvallinen struktuuri, tukiviittomat sekä tarvittaessa pikapiirtäminen selkeyttävät lapsen oppimisympäristöä ja ovat kommunikoinnin tukena.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Päiväkodin aikuiset ja tiimi luovat omalla vuorovaikutuksellaan ja toiminnallaan sensitiivisen ja turvallisen ilmapiirin, johon lapsen on hyvä saapua päivittäin ja jossa hänen on turvallista harjoitella leikkiä ja vuorovaikutusta.

Aikuiset huolehtivat leikki- ja toimintaympäristöjen turvallisuudesta: rikkoutuneet rakenteet, kalusteet tai lelut korjataan tai poistetaan käytöstä mahdollisimman nopeasti.

Yhteiset pelisäännöt, johon sitoutuvat sekä päiväkodin työntekijät että lasten huoltajat, luovat turvaa jokaiselle lapselle niin sisätiloissa kuin ulkonakin. Esimerkiksi portin lukitseminen tuplavarmistuksella voi estää tai ainakin hidastaa karkaamisyrityksiä päiväkodin pihalta. Aikuisten johdonmukainen toiminta lisää lasten turvallisuutta.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Leikit mukautetaan lapsen kehitys- ja ikätasoa vastaaviksi. Lapsilla on myös mahdollisuus harjoitella leikkitaitoja erilaisten kavereiden kanssa. Aikuinen mallittaa leikkiä tarvittaessa tai leikkiä kuvitetaan.

Sekä Mintuilla että Persikoilla on käytössä kuvastrukturi eli kuvitettu päiväjärjestys. Tarvittaessa käytössä on myös henkilökohtaiset ja yksityiskohtaisemmat kuvat.

Varmistetaan ryhmätilojen ja leikkien turvallisuus. Leikkipisteiden vaihtojen yhteydessä kuullaan lasten toiveita leikeistä.

Lasten mielenkiinnon kohteita voidaan suunnitella ja toteuttaa projektiluonteisesti.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Avoin päivittäinen kohtaaminen lasten tuonti- ja hakutilanteissa on toimivan yhteistyön perusta. Vanhempainilloissa ja varhaiskasvatussuunnitelman laatimisen ja arvioinnin yhteydessä keskustellaan huoltajien ideoista ja toiveista toiminnan suhteen. Huoltajia kannustetaan ottamaan matalalla kynnyksellä yhteyttä päiväkotiin ideoiden, toiveiden ja palautteen antamiseksi myös muina ajankohtina. Huoltajilla on mahdollisuus antaa palautetta tai esittää toiveita myös eteisissä olevien palauteboxien kautta.

Toiminnan dokumentointi ja kuukausitiedotteet tuovat läpinäkyvyyttä toiminnalle ja arviointia ja havainnointia voi kirjata sähköiseen vasuun läpi toimintavuoden.

Moniammatilliset palaverit tukea tarvitsevien perheiden kanssa helpottavat lasten tarpeista lähtevää toiminnan suunnittelua.

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Ryhmän varhaiskasvatuksen opettaja on yhteydessä uuteen perheeseen ja sopii yhdessä perheen kanssa varhaiskasvatuksen aloittamisen käytänteistä ja tutustumiskäynneistä. Ennen varhaiskasvatuksen aloitusta huoltaja kertoo lapsestaan, omista tuntemuksistaan ja toiveistaan. Tutustumiskäynnillä

päiväkodin työntekijä tutustuu lapseen, esittelee tilat ja kertoo ryhmän toiminnasta. Varhaiskasvatuksen opettaja laatii tiimin ja perheen kanssa varhaiskasvatussuunnitelman, jossa huomioidaan lapsen yksilölliset ja erityiset tarpeet. Koko varhaiskasvatustiimi tekee yhteistyötä huoltajien kanssa esimerkiksi tuonti- ja hakutilanteissa.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Kaikki tiimin jäsenet havainnoivat lapsia ja kirjaavat ylös oppimisen ja kehityksen kannalta merkityksellisiä havaintoja sekä pedagogisia käytänteitä ja niistä keskustellaan reflektoiden tiimin palaverissa. Havainnot toimivat ryhmän pedagogisten käytänteiden pohjana.

Pedagogista dokumentointia toteutetaan valo- ja videokuvaamalla sekä tallentamalla dokumentteja lapsen omaan kansioon Daisyyn. Lisäksi päiväkodilta löytyy jokaiselle lapselle oma kansio, johon kerätään heidän piirustuksiaan, askartelujaan, "miniviskaritehtäviä" sekä "viskaritehtäviä".

Tarpeen mukaan havaintoja kirjataan myös yhteistyötahojen pyynnöstä. Yhteistyötahoja ovat esimerkiksi puhe- ja toimintaterapeutit, neuvola ja varhaiskasvatuksen erityisopettaja.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Toimintasuunnitelmien arviot keväällä.

Keskustelut tiimin ja huoltajien välillä.

Oman toiminnan itsearviointi.

Kehityskeskustelut esihenkilön kanssa.

Tiimisopimusten arviointi.

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

laadittu/päivitetty 10/24

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteenä)

selvitys aloitettu 29.10.2024

selvitysmateriaalit / -tavat:

- Havainnointi, kirjaaminen, dokumentointi

-Liitteenä Emolan päiväkodin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, jonka toteutumista arvioimme yhtenä menetelmistä.

toimenpiteistä päättäminen 29.10.2024

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta:

lisätietoa: [Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu](#), [Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma](#) | [Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

Kestävän kehityksen suunnitelma

alkukartoitus ([Keke_paivakodissa.pdf \(kierratyskeskus.fi\)](#) s. 62-81 tai Valssi *Ympäristö- ja kestävyyskasvatus*) / Päivitetty 10/2024

Valitut kehittämiskohteet (1-3 kpl), joita toimintavuonna edistetään:

- **Tavoite: Lapset oppivat arvostamaan ja kunnioittamaan ympäristöä, toisia ihmisiä ja juuriaan.**
- **Tavoite: Kulutusta hillitsevien käytänteiden vakiinnuttaminen arkeen.**
- **Tavoite: Hiilijalanjäljen pienentäminen**

Näihin tavoitteeseen pääsemme muun muassa seuraavin keinoin:

- Tutustutaan ympäröivään luontoon erilaisten retkien avulla.
- Ei vahingoiteta ympäristöä ja tuodaan omat roskat pois.
- Pidetään huolta leluista harjoittelemalla lasten lelujen oikeaa käyttöä. Leluja lainataan ryhmien välillä.

Lomake päivitetty 15.8.2023

- Hankinnat keskitetään niin, että kuljetuksia on mahdollisimman vähän.
- Rakenteiden kuntoa tarkkaillaan jatkuvasti, huoltotarpeista ilmoitetaan sähköisesti.
- Ruoka- ja puhtaanapalveluilta ostettu ruoka on luonnonmukaista ja sydänystävällistä lähiruokaa.
- Pyritään ostamaan kestäviä ja laadukkaita tuotteita.
- Askartelussa hyödynnetään luonnon- ja kierrätysmateriaaleja.
- Ruokailussa opettelemme ottamaan/antamaan sopivia annoksia, jotta ruokahävikkiä tulisi mahdollisimman vähän.
- Paperin ja biojätteen kierrätys ryhmä- ja henkilökunnan taukotiloissa.
- Opetetaan lapsia käyttämään askartelumateriaalia säästävasti (esimerkiksi ei leikata keskeltä paperia).
- Opetellaan säästämään vettä, sähköä ja paperia.
- Tiedotteet lähetetään pääsääntöisesti sähköisesti esimerkiksi Daisyn kautta.
- Kannustetaan lapsia ystävälliseen vuorovaikutukseen.
- Ristiriidat ratkaistaan MiniVerson keinoin.
- Tunnetaitokasvatusta annetaan kaikissa ryhmissä.
- Kaikki kulttuurit huomioidaan erilaisissa tapahtumissa.
- Leikitään myös perinneleikkejä ja –lauluja muiden leikkien ohella.
- arviointi 5/2025

Pelastussuunnitelma

Laadittu/päivitetty 14.11.2024

Yksikön pedagogiikan vastuuhenkilöt

Leikkimentori (ja -tiimi): Mari Kärkkäinen (Mintut)

Kieli- ja kulttuurivastaava: Anne Loikkanen

Miniverso-mentori: Janna Laitinen

Lomake päivitetty 15.8.2023

Liikuntavastaava: Sirpa Oinonen

Digimenttori: Outi Laine

Tiedekasvatusvastaava: Terttu-Liisa Huokuna

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Kirsi Sairinen

Yksikön tarpeiden mukaan voidaan nimetä myös muita vastuualueita (esim. tasa-arvo- ja yv.vastaava suunnittelun opetteluun tueksi).

Tunnetaitovastaava: Outi Laine

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma 2024–2025

Yksikkö: Kaarisillan päiväkot

Vuosisuunnitelma laaditaan lokakuun loppuun mennessä, jonka jälkeen se lähetetään varhaiskasvatusjohtajalle hyväksyttäväksi

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä: 29.10.2024

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Kaarisillan päiväkodin arvoja ovat luottamus, ilo, huumori ja tasa-arvo. Luottamus ilmenee päiväkodissa avoimena vuorovaikutuksena kaikkien kanssa (työyhteisö, perheet, lapset). Arvona ilo näkyy meillä siten, että löydämme kaikesta jonkin pienen ilon pilkahduksenkin ja nauru kaikuu seinistä. Huumori kukkii päiväkodissamme lasten ja aikuisten kesken ja tämä näkyy rentona kanssakäymisenä. Tasa-arvo ilmenee tasavertaisena kohteluna ja kaikki lapset kasvatetaan ja kohdataan tasa-arvoisesti.

Kaarisillan päiväkodissa jokainen lapsi tulee joka päivä nähdyksi ja kuulluksi. Hän saa kokemuksen, että on arvostettu omana itsenään ja hän saa olla osa ryhmää! Visiona päiväkodissamme on kasvattaa hyvinvoivia lapsia ja lapsen etu, tarpeet, kiinnostuksen kohteet ja oppimisen tavoitteet tunnistetaan ja huomioidaan kaikessa toiminnassa. Tässä teemme vahvasti yhteistyötä perheiden kanssa. Lapsen itsetunto vahvistuu kuuntelevassa, kannustavassa ja vaikutusmahdollisuuksia tarjoavassa ilmapiirissä. Lapsi harjoittelee arvostamaan yhteisön muita jäseniä, yhteisiä pelisääntöjä ja välineitä. Arjen toiminnassa lapsi harjoittelee erilaisia tunteita yhdessä aikuisen kanssa, sanoitetaan ja tunnustetaan erilaisia tunteita ja keskustellaan niistä. Lapsi oppii ja kehittyy perheen, kasvattajayhteisön ja ikäistensä kanssa. Huomioidaan oppimisen kokonaisvaltaisuus; se että oppimista tapahtuu kaikkialla. Suunniteltujen tuokioiden lisäksi aikuinen tunnistaa arjen tilanteissa oppimisen mahdollisuuksia ja kasvatuksellisia tilanteita.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Pikkukuiden Ryhmässä aikuinen on läsnä lasten leikissä. Järjestetään kiireetöntä aikaa leikille ja tutkimiselle. Aikuinen asettuu lattialle lapsen tasolle ja osallistuu leikkiin. Aikuinen kuuntelee ja havainnoi leikkiä, sekä sanoittaa ja rikastuttaa leikkiä esimerkiksi esittämällä kysymyksiä leikkiin liittyen tai tuomalla leikkiin jotain uutta mm. sopivaa rekvisiittaa. Leikkirauha turvataan jakamalla leikkejä useampiin tiloihin ja toimimalla pienryhmissä. Leikin valinnassa käytämme apuna leikinvalintataulua. Syksyn 2024 aikana olemme panostaneet leikkiympäristön rikastuttamiseen ja muokkaamiseen. Leikkialoitteita on vastassa jo ulkoeteisessä. Leikkikoti sekä kaupunkileikki on muokattu vastaamaan juuri meidän lasten mielenkiinnonkohteita ja tarpeita.

Puolikuiden ryhmässä leikki kuuluu tärkeänä osana jokaista päivää. Leikin avulla harjoitellaan muun muassa vuorovaikutustaitoja sekä ryhmässä toimimista. Lapsella on mahdollisuus valita itse leikkinsä

tai aikuinen voi auttaa häntä siinä. Leikinvalintataulu toimii myös apuna leikin valinnassa. Aikuinen on läsnä ja ohjaa tarvittaessa leikinkulkua. Aikuinen on mukana roolittamassa ja rikastuttamassa leikkiä lapsen niin toivoessa. Pitkäkestoista leikkiä harjoitellaan esimerkiksi antamalla lapsen jättää leikki siivoamatta seuraavaan päivään, jolloin leikki jatkuu. Kaveri- sekä tunnetaitoja harjoitellaan leikin avulla. Aikuiset huolehtivat, että jokaiselle lapselle löytyy sopiva leikki sekä leikkikaveri. Lapsia kannustetaan leikkimään kaikkien kanssa. Lelut ja pelit ovat sijoitettu ryhmän tiloihin niin, että ne ovat helposti lasten saatavilla. Ulkona leikitään pihaleikkejä ja lapset saavat halutessaan leikkivälineitä varastosta.

Täysikuissa leikille varataan aikaa sekä sisällä, että ulkona. Harjoitellaan ja aikuinen auttaa tarvittaessa leikin löytämisessä, leikin keston pidentämisessä ja leikin sisällön rikastuttamisessa. Aikuinen on läsnä ja mukana leikeissä. Leikkivalikossa leikki- ja liikuntavälineistöä vaihdellaan lasten mielenkiinnon, toiveiden ja harjoiteltavien asioiden mukaan. Harjoitellaan äänenkäytön säätelyä leikin aikana. Opetellaan ja totutellaan leikkimään kaikkien kanssa - käytössä esim. leikinvalintataulu ja päivittäiset leikkiparit. Valittua leikkiä leikitään noin tunnin ajan. Aikuinen havainnoi ja dokumentoi lasten leikkejä.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa

Luodaan lämmin ja turvallinen vuorovaikutussuhde aikuisen ja lapsen välille. Aikuiset ovat fyysisesti ja psyykkisesti läsnä, kuunnellaan lasta aidosti, huomioidaan tarpeet/ehdotukset. Aikuinen on aina sensitiivinen lapsen tai lapsiryhmän aloitteille. Lapselle annetaan puheenvuoro päivittäin, sekä ikätason mukaisesti mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun. Aikuinen huomioi vasun tuomat vaatteet toiminnan suunnittelussa.

Pyritään myönteisen oppimisilmapiirin sekä positiivisen kasvatustiimin kautta luomaan lapsille sellainen tunne, että he voivat vapaasti ilmaista itseään, tarpeitaan ja mielenkiinnon kohteita. Osallisuuden ydin on siinä, että lapsilla on tunne, että he voivat tuoda esille tarpeitaan ja aikuinen vastaa niihin. Jos lapsen ideoita ei voi toteuttaa, niin aikuisen tehtävä on ilmaista, että lasta on kuunneltu ja lapsen tasoisesti kertoa, miksi ideoita ei voida tällä kertaa toteuttaa. Toiminnassa tällä hetkellä on otettu huomioon lasten osallisuus leikkipäivien kohdalla. Lasten leikkitoiveista otetaan selvää mm. kuvien avulla, kysymällä ja haastattelemalla lapsia, havainnoimalla ja seuraamalla mistä lapset innostuvat. Tätä teemaa osallisuudesta jatkamme koko toimintakauden

Pikkukuut: Aikuinen seuraa ja havainnoi ryhmän lasten kiinnostuksen kohteita leikeissä ja arjessa. Kannustetaan lasta yrittämään itse ja harjoittelemaan arjen taitoja kuten pukemista, riisumista ja ruokailua. Mahdollistetaan lapselle olla arjessa aktiivinen toimija oman taitotason ja osaamisen mukaisesti. Aikuisen vahva läsnäolo ja positiivisen ilmapiirin luominen auttaa lasta tekemään aloitteita ja tuomaan omia mielipiteitään julki.

Puolikuut: Ryhmän aikuiset havainnoivat lapsia ja heidän kiinnostuksen kohteitaan. Lapsien kanssa keskustellaan ja heidän toiveensa otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon toiminnassa. Lapset osallistuvat arjen pikku askareisiin, kuten ottamalla itse ruuan, viemällä astiat ruokakärrtiin, huolehtimalla omista tavaroistaan kuten vaatteista. Omatoimiseen tekemiseen kannustetaan ja opetellaan pyytämään myös apua.

Täysikuut: Aikuinen auttaa, kannustaa ja rohkaisee lasta selviämään arjen toimista itse sekä rohkeasti ratkaisemaan mahdollisia eteen tulevia ongelmia. Täysikuilla harjoitellaan kuuntelemista ja puhumista omalla vuorolla. Aikuinen huolehtii, että jokainen lapsi pääsee halutessaan leikkiin mukaan. Ryhmän tiloissa välineet ovat lasta kiinnostavia, lasten valitsemia ja helposti esiin otettavia. Opetellaan kaveritaitoja. Täysikuilla on käytössä pienryhmätoiminta. Viisivuotiaille on omia tehtäviä ja toimintaa. Lasten toiveita kuunnellaan ja kysellään ja niitä toteutetaan.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Tärkein lapsen tunnetaidon ohjaaja on aikuinen. Kasvattajan sensitiivinen ohjaus ja mallintaminen erilaisissa arjen tilanteissa tukee lapsen itsesäätelyä ja tunnetaitojen vahvistumista. Kasvattajayhteisö luo taloon toimintakulttuurin, jossa on luvallista turvallisessa ilmapiirissä tuntea kaikkia tunteita ja niihin tunteisiin saa aikuisen kannattelua ja tukea. Talossa on käytössä ristiriitojen selvittelyyn MiniVerso metodi ja sitä lähestytään ensin käymällä läpi ja sanoittamalla erilaisia tunteita. Harjoitellaan puhehiiren käyttöä ja opetellaan aikuisen kanssa yhdessä sanastoa, jonka avulla lapsi oppii sanallisesti ilmaisemaan ja sanoittamaan omia tunteita ja tunnetiloja.

Tunnetaitojen kehittyminen luo pohjaa lapsen positiivisen itsetunnon kehittymiselle. Tunnetaitojen harjaannuttaminen on päivittäistä ja jokaiseen pieneen arvokkaaseen hetkeen sidottua niin aikuisten kuin lastenkin kohdalla. Lapsia kannustetaan ja keuhataan onnistumisissa esim. Peukuttaminen ja "papukaijan merkki".

Pikkukuut: Leikin lomassa aikuinen opastaa lapsille vuorovaikutus- ja kaveritaitoja. Aikuinen on pienen lapsen vuorovaikutustaito eli aikuisen kanssa yhdessä harjoitellaan ristiriitatilanteissa lelujen jakamista ja vuorottelua sekä toisen huomioimista. Lasten kanssa opettelemme tunnistamaan ja nimeämään erilaisia tunteita. Suurin oppiminen tapahtuu, kun tunteen ollessa läsnä pääsemme tunnistamaan ja nimeämään kyseistä tunnetta sekä samalla harjoittelemaan tunteen kanssa olemista. Ryhmässämme on sallittua kokea erilaisia tunteita; itkusta nauruun, kiukusta suruun. Aikuisen syli tuo turvaa, jossa voi rauhoittua. Opettelemme sietämään pettymystä tilanteissa, jos ei saa heti mieleistään leikkikalua, vaate ei mene heti ensimmäisellä yrittämällä päälle tai ei pääse ensimmäisenä askartelemaan.

Puolikuut: Ryhmässä Tunnetaito-ohjaajan koulutusta käy yksi aikuinen ja hänen koulutuksen pohjalta tunnetaitoja harjoitellaan tunnetuokioilla sekä arjen tilanteissa aikuisen tuella. Ryhmässä tutustutaan MiniVersion käyttämiseen ristiriitatilanteiden sovittelussa. Lasta rohkaistaan avoimeen tunneilmaisuun sekä sanoitetaan ja nimetään tunteita yhdessä. Lasta kannustetaan kertomaan tunteistaan aikuiselle ja näin saamaan myös tarvitsemansa avun esim. harmitukseen. Ryhmässä pohditaan myös yhdessä, kuinka helpottaa ikäviä tunteita.

Täysikuut: Täysikuilla kaikki tunteet ovat sallittuja ja opetellaan miten toimia, jos esim. suututtaa ja voi olla yksinkin, jos haluaa. Tunnetaitoja harjoitellaan tuokioilla ja jokaisessa arjessa vastaantulevassa tilanteessa. Harjoitellaan pettymysten sietoa, vuoron odotusta, sanoitetaan tunteita, kerrotaan miltä tuntuu, miksi tuntuu, miten voin lohduttaa, milloin tuntui tältä ja miten voin ilmaista kiukkuani. Opetellaan keinoja selvitä erilaisissa tunnetiloissa. Harjoitellaan uskallusta yrittää, kokeilla ja erehtyä. Hyvien tapojen harjoittelun lisäksi meillä käytössä MiniVerso ristiriitojen ratkaisussa.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen

Jokainen lapsi huomioidaan yksilönä ja lapsi saa harjoitella omaan tahtiin taitoja. Aamupiireissä ja pienissä keskusteluhetkissä puhutaan elämän moninaisuudesta, erilaisuuden hyväksymisestä ja hyvistä tavoista. Aikuinen kohtaa ja huomioi jokaisen omana itsenään.

Pikkukuut: Ryhmän jokaiselle lapselle tehdään yksilöllinen varhaiskasvatussuunnitelma, johon kirjataan kiinnostuksen kohteet, osaaminen ja harjoiteltavat asiat. Ryhmän aikuisten tehtävä on rakentaa arki ja toiminta siten, että se tukee lasten tarpeita ja harjoiteltavia asioita.

Puolikuut: Ryhmä koostuu lapsista, jotka ovat persoonaltaan, temperamentiltaan, kulttuuritaustaltaan sekä ikä- ja kehitystasonsa mukaan erilaisia. Heidän kaikkien tarpeiden huomiointi yksilöllisesti vaatii ryhmän aikuisilta sensitiivisyyttä. Ryhmässä tuetaan jokaisen lapsen mahdollisuutta vaikuttaa itseään koskeviin asioihin sekä ryhmän toimintaan. Ryhmän toiminnassa huomioidaan lasten ikä- ja kehitystasot.

Täysikuut: Täysikuilla jokainen lapsi kohdataan omana itsenään, omine taitoineen, uutta opitaan ja harjoitellaan omaan tahtiin. Puhutaan erilaisuudesta ja erilaisten ihmisten kohtaamisesta. Kiusaamiseen puututaan heti, jos sitä ilmenee. Lapsilla on mahdollisuus kokeilla uusia asioita liikunnasta kädentaitoihin. Ja opetellaan hyviä tapoja toimia eri tilanteissa.

Kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisun ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt

Huomioidaan eri kulttuureista tulevat lapset ja perheet. Mahdollistetaan erilaiset kommunikointitavat kielen oppimisessa; kuvat, tukiviittomat, kommunikaatiokansio ja perheiden kanssa käytetään tulkkipalveluita tarvittaessa. Keskustellaan eri maihin matkustaneiden lasten kokemuksista. Sadut ja musiikki ovat luontainen tapa moninaisuuden oppimiseen. Kielen maistelu ja huumori ovat mukana päivittäisessä toiminnassa. Tarjotaan lapsille elämyksiä, kokemuksia ja tuntemuksia ympäröivästä maailmasta sekä Suomen omasta kulttuurista ja perinteistä arvokkaana osana tätä suurempaa maailmaa.

Pikkukuut: Ryhmässämme käytössä on kuvatuki, tukiviittomat sekä kuvitettu päivästrukturi. Lapsen oma lokero, ruokapaikka, sänky, kori ja piirimerkki on nimen lisäksi kuvitettu omalla eläinhahmolla. Kielitietoisuutta harjoitellaan satujen, laulujen sekä lorujen avulla. Tärkeintä on kuitenkin aikuisen rikas sanoittaminen ja mallintaminen siirtymä-, leikki- ja arkitilanteissa. Leikki- ja toimintaympäristö on myös suunniteltu tukemaan jokaisen lapsen kielenkehitystä. Leikkitiloista löytyy mm. muotoja, värejä, lukumääriä, eläinten kuvia jne. Joita voidaan lapsen kanssa nimetä päivittäin.

Puolikuut: Ryhmässä kommunikoinnin tukena käytössä aktiivisesti kuvat sekä tukiviittomia ja kommunikointikansio. Ryhmässä vierailee välillä S2 opettaja Tiia Valtonen. Lasten kanssa lorutellaan, lauletaan ja luetaan satuja, sekä tehdään kielijumppaa. Lasten kanssa harjoitellaan hyväksymään jokainen ihminen yksilönä, juuri sellaisen kuin on. Lapsia rohkaistaan olemaan oma itsensä ja kertomaan rohkeasti omista ajatuksistaan ja toiveistaan. Ryhmän toiminnassa huomioidaan kotimaiset juhlapyhät.

Täysikuut: Täysikuilla pohditaan lasten kysymyksiä, tutkitaan ja etsitään niihin vastauksia. Opetellaan puhumaan vuorotellen ja kertomaan omista asioista ja töistä sekä kuuntelemaan toisia. Leikin etenemistä ja sisältöä rikastetaan keskustelemalla ja keksimällä jatkoa. Musiikkituokio joka toinen viikko; laulua, soittoa, liikettä. Opetellaan kuuntelemaan ja olemaan aidosti läsnä-sekä aikuiset että lapset.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Säännöllinen liikunta ja mahdollisuus liikkua ovat tärkeä osa jokapäiväistä ohjelmaa. Ohjattujen tuokioiden suunnittelussa suositaan toiminnallisia työskentelytapoja. Mutta myös rauhoittuminen ja levon mahdollisuus turvataan. Aikuinen on aina saatavilla ja syliä ja lohdutusta tarjotaan jokaiselle lapselle joka päivä. Päiväkodin työskentelyilmapiiri on hyväksyvä, kuunteleva, empaattinen. Aikuinen arvostaa lasta ja opettaa myös lapsia arvostamaan toisiaan. Toisesta ja toiselle puhutaan kunnioittavasti; harjoitellaan siis joka hetki ja joka päivä ystävällisyyttä toista kohtaan. Erilaisuus, fyysinen, psyykinen, kulttuuriin tai muuhun perustuva hyväksytään. Aikuinen tunnistaa fyysisen ympäristön vaaranpaikat ja ehkäisee tapaturmat. Turvallisen toiminnan puitteissa aikuinen tarjoaa lapselle monipuolisia oppimisen ja kokeilemisen mahdollisuuksia: lapselle syntyy ilon, onnistumisen ja oivaltamisen kokemuksia. Aikuinen kehuu ja kannustaa lasta ja täten vahvistetaan lapsen itsetuntoa. Kiusaamistilanteisiin puututaan aina ja kiusaamisen ehkäisystä on laadittu päiväkodin yhteinen suunnitelma. Lasten kanssa keskustellaan siitä, mitä kiusaaminen on, miltä se tuntuu, mitä kaverille saa tehdä ja mitä ei. Sadut ja kuvat ovat apuna. Ruokakasvatuksen osalta perustetaan ruokapalveluiden ja varhaiskasvatuksen välinen työryhmä. Ruokailu on tärkeä sosiaalinen vuorovaikutustilanne, jossa opitaan hyviä käytöstapoja ja valmiuksia tulevaisuutta varten.

Käytämme Miniverso-sovittelua ristiriitatilanteiden ratkaisuisissa ikätason mukaisesti. Jokaisessa lapsella on paljon hyvää ja hän on monessa asiassa taitava. Se mihin kiinnitetään huomiota kasvaa: eli hyvyys ja osaaminen lapsessa vahvistuu positiivisen palautteen kautta. Samalla opetamme myös lapsia kiinnittämään huomiota toisten onnistumisiin ja osaamiseen, erilaisuuden tai epäonnistumisten sijaan.

Pikkukuut: Ulkoilemme päivittäin päiväkotimme pihalla. Siellä pääsee mm. kiipeämään rinnettä ylös, juoksemaan, keinumaa, potkumopoilemaan, touhuamaan hiekkalaatikolla ja talvella laskemaan mäkeä. Viikoittain on ohjattuja liikuntatuokioita, joissa harjoittelemmekin ikätason vaativia taitoja esim. palloilua, liikkumista eri tyylein, tempurata. Retkeilemme päiväkotimme lähimaastossa pururadalla, metsässä, hiekkakentällä ja leikkipuistossa. Ryhmässämme on päivittäinen lepoaika, jolloin jokainen ryhmämme lapsi saa tarvitsemansa levon. Aikuisen läsnäolo ryhmässämme korostuu merkittävästi sylin, turvan ja avun tarjoajana. Aikuinen kannustaa lasta suoriutumaan arjen toiminnoissa ja on empaattinen auktoriteetti, kun rajoja tarvitaan. Positiivisella palautteella pyritään vahvistamaan lapsen itsetuntoa.

Puolikuut: Ulkoilu on yksi toimintamme peruspilareista, ja ulkoilu tapahtuu säästä riippumatta. Ulkoilu tukee lasten luontaista tapaa liikkua ja touhuta. Se tukee lasten hyvinvointia ja vahvistaa heidän keskinäisiä kaverisuhteitansa. Ulkoilemme päivittäin päiväkodin pihalla, mutta teemme myös retkiä lähimetsään, leikkipuistoihin sekä liikumme lähiympäristössä. Hyödynnämme toiminnassamme myös lähellä olevaa hiekkakenttää, joka talvella myös jäädytetään. Päiväkodilla sisällä järjestämme sisäliikuntaa, mikä mahdollistaa mm. karkeamotoristen taitojen ja tasapainoilun harjoittelun. Ryhmässä jokainen lapsi osallistuu lepohetkelle, jotta jokaiselle tarjotaan mahdollisuus hetken rauhoittumiseen. Lepohetkellä rauhoitutaan ja kuunnellaan satua, jonka jälkeen valvovat lapset pääsevät aikuisen kanssa hiljaisille pöytätehtäville ja nukkuvat lapset saavat tarvitsemansa levon. Ryhmässä puututaan kaikkiin kiusaamistilanteisiin asianmukaisesti ja tuetaan lasten hyviä kaveritaitoja. Ryhmässämme kannustamme ravitsemuksellisuuden monipuolisuuteen ja kannustamme kokeilemaan uusia makuja. Aikuinen on läsnä arjessa. Huomioidaan lapsen aistimaailma ja kuormittavuus ja tarjoamme tarvittaessa esim. Rauhallisen pukeutumistilan.

Täysikuut: Ryhmässä on paljon tukea tarvitsevia lapsia, joten perushoitotilanteiden ja siirtymien opettelu vievät arjessa aikaa. Arjessa lapsi saa toimia omana itsenään ja harjoitella uusia asioita omaan tahtiin. Ruokailussa pienet annokset kannustavat maistamaan ja tottumaan uusiin makuihin. Joka päivä ulkoillaan. Pidetään huolta, että lapsi pääsee halutessaan leikkiin muiden kanssa, mutta tilaa yksinololle ja rauhoittumisellekin on. Välineistö ja toiminta ja uuden oppimisen haasteet ovat sopivia lasten kehitystasoon. Aikuinen on lähellä sekä sisällä, että ulkona, näin huolehditaan turvallisuudesta.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Lähtökohtaisesti oppimisympäristön luo aluksi varhaiskasvattajat lasten ikätason mukaan. Kauden edetessä oppimisympäristö muokkautuu lasten tarpeita vastaavaksi. Lasten tarpeita ja kiinnostuksen kohteita havainnoidaan päivittäin ja muutokset tehdään tarvittaessa. Tänä syksynä Mikkelin kaupungin varhaiskasvatus on lähtenyt Hannelandian kanssa kehittämään leikkiä prosessin omaisesti.

Pikkukuut: Ryhmän toiminta-ajatus pohjautuu siihen, että jokainen lapsi tulee nähdyksi ja kuulluksi joka päivä. Lapsi tuntee kuuluvansa osaksi ryhmää ja kokee olevansa arvokas sellaisena kuin on. Toiminnassa huomioidaan lapsen kiinnostuksen kohteet, oppimistavoitteet ja tuen tarpeet. Lapsi harjoittelee toimimaan osana ryhmää ja ottamaan toiset huomioon sekä toimimaan yhteisten sovittujen sääntöjen mukaan.

Leikki on ryhmässämme melkein kaiken oppimisen perusta. Aikuisen tehtävänä on muokata ympäristö niin, että se tukee lasten tarpeita ja kiinnostuksen kohteita. Kaupunkileikin suunnittelu lähti lasten mielenkiinnonkohteita havainnoimalla ja siksi kaupunkiin valikoitui hälytysajoneuvot, Pipsa possu ja maatila. Kaupunkileikissä tavoitteet ovat nousseet lasten vasuista ja ovat mm seuraavia: lapsi saa harjoitella liikkumista (ylös-nousua tukea vasten ja itsenäistä kävelyä), esineiden tutkimista kaikin aistein sekä myös esineiden tarkoituksen mukaista käyttöä eli auto ajaa pihatiellä ja parkkitalon ramppia ylös ja alas. Meidän ryhmässämme siis korostuu vahvasti esineleikki ja aikuisen ohjaamana mielikuvitusleikki.

Puolikuut: Ryhmän toiminta-ajatus pohjautuu siihen, että jokainen lapsi tulee nähdyksi ja kuulluksi joka päivä. Lapsi tuntee kuuluvansa ryhmään ja kokee olevansa arvokas sellaisena kuin on. Toiminnassa huomioidaan lapsen kiinnostuksen kohteet, oppimistavoitteet ja tuen tarpeet. Lapsi harjoittelee toimimaan yhteisössä ja ottamaan toiset huomioon sekä toimimaan yhteisten sääntöjen mukaan. Lapsen itsetunnon kehitystä ja vahvistumista tuetaan kannustamalla ja kuuntelemalla häntä sekä antamalla hänelle mahdollisuus vaikuttaa asioihin. Yhdessä aikuisen kanssa harjoitellaan tunnetaitoja ja keskustellaan niistä. Puolikuilla on tämän syksyn aikana alettu panostamaan leikkiympäristöön. Aikuiset luovat oppimisympäristön lapsiryhmän tarpeita vastaavaksi ja ikä- sekä kehitystason mukaiseksi. Lapsetkin pääsevät osallistumaan toimintaympäristön muutoksiin. Leikki on ryhmämme painopiste koko toimintavuoden ajan, joten jokaiselle leikille tarjoamme oman leikkipisteen, jossa lapsi saa rauhassa keskittyä siihen.

Täysikuut: Leikkiympäristö on rakennettu niin, että siellä jokaiselle leikille löytyy rauhallinen tila. Lelut ja välineet on ikäryhmälle sopivia sekä ne ovat helposti saatavilla. Olemme rakentaneet yhdessä lasten kanssa koti- ja kaupunkileikkiä. Leikinvalintataulua käytetään päivittäin. Numeroita, kirjaimia, lasten nimiä ja ryhmäjako on näkyvillä seinillä. Lasten toiveita kuunnellaan ja toteutetaan.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Vanhempien tiedottamisessa ovat keskeisessä osassa puhelinviestit, tiedottaminen, digitaalisesti tapahtuva suunnittelu ja arviointi. Kehotetaan vanhempia käyttämään DaisyFamilya. Kuunnellaan aktiivisesti vanhempia päivittäisissä tuonti- ja hakutilanteissa. Daisyn päivitetään tärkeät viestit, viikko-ohjelmat, lasten valokuvat jne. Vasukeskusteluissa panostetaan vanhempien kuuntelemiseen sekä kysytään vanhemmilta kehittämisideoita sekä yhteistyömalleja. Tulkkipalveluita käytämme perheiden kanssa tarvittaessa.

Pikkukuut: Käytämme ryhmämme omaa puhelinta yhteydenpitoon. Soitamme ja laitamme tekstiviestiä, kun tilanne vaatii nopeaa ja henkilökohtaista yhteydenpitoa. Daisyn kautta laitamme huoltajille ryhmän toimintaan liittyviä viestejä ja kuvia. Päivittäin keskustelemme tulo- tai hakutilanteissa huoltajien kanssa.

Varhaiskasvatuskeskustelut käymme jokaisen perheen omalla äidinkielellä mahdollista tulkkia apuna käyttäen. Varhaiskasvatussuunnitelma kuten muutkin tiedotteet kirjaamme suomeksi ja vanhempi itse sitoutuu kääntämään ne haluamalleen kielelle. Me voimme päivähoidon puolelta tarvittaessa auttaa vanhempia löytämään kyseiset käännössovellukset tai hakeutumaan esim. Kotouttamiskoordinaatin puoleen.

Ryhmässä käytetään kuvatukea sekä valokuvia kertomaan lapsen päivän toimista ja tapahtumista.

Puolikuut: Ryhmän yhteydenpito tapahtuu pääsääntöisesti ryhmän puhelimen kautta. Lisäksi käytämme Daisyn ilmoitustaulua ja viestejä muuhun viestintään ja tiedonsiirtoon. Päivittäiset kohtaamiset vanhempien kanssa lasten haku- ja tuontitilanteissa. Kuulumislappu ryhmässä käytössä. Vasukeskustelut käydään vanhempien haluamalla tavalla kasvotusten, puhelimitse tai Teamsin kautta. Vanhempien toiveita ja ideoita sekä palautetta kerätään toimintakauden aikana

(syksy/kevät). Vanhempain illassa tiedusteltiin mielipiteitä ja toiveita. Tällä toimintakaudella aloittelemme Daisyssä kasvunkansion käyttöä.

Täysikuut: Vanhempain kanssa keskustellaan päivittäin tulo- ja hakutilanteissa, kiireelliset asiat hoidetaan soittamalla. Viikko-ohjelmat ovat daisyssä ja eteisessä. Vasu-keskustelut tilanteen ja perheiden toiveiden mukaan joko livenä, teamsissä tai puhelimesta. Vanhemmilta kysytään toiveita liittyen toimintaan, vanhempainiltaan ja juhliin. Jos perheillä on kysyttävää, neuvotaan mistä tietoa löytyy. Lapsilla on omat kansiot, joihin laitetaan töitä vuoden mittaan.

Kasvatusyhteistyön käytänteet (aik. kasvatuskumppanuus)

Huoltajin kanssa käymme aktiivisesti keskusteluja päivittäisten kohtaamisten aikana. Varhaiskasvatuksen opettajat pitävät vasu-keskustelut, mutta kaikki työntekijät toimivat kasvatusyhteistyössä vanhempien kanssa. Pyrimme avoimeen ja kunnioittavaan vuorovaikutukseen jokaisen lapsen perheen kanssa. Tätä kautta voimme saavuttaa sujuvan ja lasta tukevan kasvatusyhteistyön. Tiedostamme myös, että suhteen rakentuminen vanhempiin voi joskus kestää pitkäänkin ja sisältää aluksi väärinkäsityksiä. Kasvatusyhteisö on kuitenkin velvollinen pitämään suhteen muodostamista yllä ja kuunnella herkillä korvalla vanhempia ja heidän tietotaitoansa omasta lapsestaan. Vieraskielisten perheiden kanssa käytämme tulkkipalveluita.

Pikkukuut: Huoltajien ja kasvattajien välistä yhteistyötä pidetään yllä päivittäisissä kohtaamisissa. Kuunnellaan huoltajien toiveita ja näkemyksiä lapsestaan. Viestimme vanhempien kanssa puhelimitse, Daisyn kautta sekä eteisen ilmoitustaululla tiedottamalla. Meidän ryhmässä viestimme vanhemmille kuukausitasolla millaisia tavoitteita meidän ryhmällämme on tulevalle kuukaudelle ja millaisin toimin niitä lähdetään harjoittelemaan. Nämä kuukausikirjeet löytyvät paperisina ryhmän eteisestä sekä Daisyn ilmoitustaululta. Ryhmän varhaiskasvatuksen opettajalla on vasuista vastuu, mutta tiimi käy yhdessä keskustelua lapsista ennen vasujen kirjauksia ja keskustelujen pitoa.

Puolikuut: Vanhempien ja kasvattajien välistä yhteistyötä toteutetaan sensitiivisesti ja vuorovaikutuksellisesti päivittäin lasten tuonti- ja hakutilanteissa. Tarjotaan mahdollisuus yhteiseen keskusteluun ja avoimeen vuorovaikutukseen, sekä otetaan vanhemmat mukaan toiminnan suunnitteluun. Viestintä tapahtuu Daisyn, puhelimen ja ryhmän eteisen ilmoitusten kautta. Lisäksi vanhempien kanssa keskustellaan henkilökohtaisesti. Viikko-ohjelma sekä tiedote ryhmän toiminnasta on jaettu Daisyn kautta sekä paperisena versiona vanhemmille eteiseen näkyville. Lasten vasut jaettu ryhmän kahden vo:n kesken. Huolen puheeksiottaminen tapahtuu varhaiskasvatuksen opettajan toimesta. Vasukeskustelut ja niissä esiin nousevat asiat käydään yhdessä läpi tiimissä.

Täysikuut: Päivittäiset keskustelut, vasu-keskustelut, tarvittaessa moniammatilliset palaverit, viikko-ohjelma Daisyssä ja eteisessä. Avoin ja kunnioittava vuorovaikutus päivittäin.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Havaintoja lapsista kirjataan ylös jokaisessa ryhmässä ja kaikki tiimin jäsenet ovat kirjaamisvelvollisia ja tuovat mukaan omaa osaamistaan havainnoinnissa. Tiimien palaverissa keskustellaan lapsista ja havainnoista. Lapsen kansio, videointi ja kuvat ovat pedagogisen dokumentoinnin työvälineinä. Nämä auttavat havaintojen tekemisessä ja vanhemmille työn näkyväksi tekemistä. Arviointia tukevat tehtävät ovat säännöllisiä ja

toimintoja kuvaavien tehtävien säilyttäminen tärkeää. Lapsi osallistuu ikätason mukaan niiden töiden valintaan, mitkä hän haluaa laittaa kansioon.

Pikkukuut: Ryhmässämme on käytössä lapsista havainnointivihko, johon jokainen ryhmän aikuinen on velvollinen kirjaamaan havainnot ylös. Viikoittaisissa tiimipalavereissa keskustelemme lapsiryhmästä. Otamme kuvia lapsista touhuissaan ja laitamme kerran kuukaudessa Daisyn kautta vanhemmille omasta lapsestaan kuvia. Eteisen ilmoitustaululla on näkyvillä kuvia ryhmän toiminnoista, joita viikko-ohjelmassa on infottu. Viikko-ohjelmat laitetaan vanhemmille Daisyn ilmoitustaululle ja paperinen versio on eteisessä esillä, jonka jälkeen se arkistoidaan. Lapsella on oma kansio, jonne laitetaan värityskuvia ja askarteluja. Tämän kansion on tarkoitus kulkea lapsen mukana koko hänen päivähoitopolun ajan.

Puolikuut: Ryhmässä käytössä havainnointi kansio, johon kaikki ryhmän aikuiset kirjaavat huomioitaan. Tiimipalavereissa käydään lasten asioita läpi. Valokuvaamme lasten leikkejä, tuotoksia ja toimintaa, joita jaamme perheille näkyväksi eteisen kuivauskaapin oveen. Viikko-ohjelma on viestitty vanhemmille Daisyn kautta sekä paperiversiona. "Kasvunkansion" täydentäminen lasten askarteluihin/muiden tuotosten kautta. Daisyssä olevaa kasvunkasiota otamme käyttöön toimintakauden aikana.

Täysikuut: Aikuiset havainnoivat, dokumentoivat lasten arjen toimintaa kuvien avulla ja kirjaavat havaintoja vihkoon ja tarvittaessa yhteistyötahojen lomakkeisiin. Käytämme daisyssa olevia kasvunkansioita toimintakauden aikana. Vasukeskusteluissa huomioimme ko. asioita.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Palavereissa arvioidaan arjen käytänteitä ja kehitettäviä asioita. Lasten kanssa toteutetaan arviointia ikätason mukaan. Kehityskeskusteluissa arvioidaan päiväkodin ja työntekijöiden toimintaa. Lasten vasukeskustelut ja arvioinnit vähintään 2krt/vuosi samoin tiimisopimusten arviointia.

Pikkukuut: Ryhmän tiimisopimusta arvioidaan 2 krt/ vuosi. Tiimipalavereissa viikoittain arvioidaan ja kehitetään ryhmän toimintaa aikuisten havaintojen pohjalta. Vasu-keskustelut ovat 2 krt/vuosi.

Puolikuut: Ryhmävasua tarkastellaan läpi vuoden ja keväällä teemme arvioinnin. Tiimipalaverissa arvioidaan ja kehitetään oman ryhmän toimintaa yhdessä keskustellen. Vasukeskustelut yhdessä lasten vanhempien kanssa syksyllä ja keväällä. Tarvittaessa pidämme erillisiä kasvatusyhteistyökeskusteluja vanhempien kanssa lasten asioista.

Täysikuut: Tiimipalaverissa arvioidaan ja kehitetään oman ryhmän toimintaa yhdessä keskustellen. Tarvittaessa pidämme erillisiä kasvatusyhteistyökeskusteluja vanhempien sekä yhteistyökumppaneiden kanssa lasten asioista.

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Laadittu/päivitetty //29.10.2024

Pelastussuunnitelma

laadittu/päivitetty //3.10.2024

Kestävän kehityksen ohjelma

päivitetty //25.5.2024

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma

laadittu/päivitetty //8.7.2024

MIKKELIN KAUPUNKI

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma

Yksikkö: Kalevankankaan päiväkoti

Vuosisuunnitelma laaditaan lokakuun loppuun mennessä, jonka jälkeen se lähetetään varhaiskasvatusjohtajalle hyväksyttäväksi. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan kevään arviointituloksista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä (pvm): 11.10.2024 varh.kasv. Opettajien ja 18.10.2024 varh.kasv. Lastenhoitajien palaverissa

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Painopistealueet: osallisuus, tunnetaidot ja leikki

Yksikön omat painopistealueet: Daisyn kasvunkansioiden käyttö jokaisessa ryhmässä, lasten kaverisuhteiden tukeminen, tunne- ja vuorovaikutustaitojen tukeminen, kiireetön, lämmin ja kannustava ilmapiiri

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Järjestetään ympäristö pitkäkestoista leikkiä tukevaksi ja lasten aloitteellisuutta tukevaksi

- Lasten kuunteleminen ja osallistaminen
- Muokataan oppimisympäristöjä säännöllisesti yhdessä lasten kanssa
- Käytetään myös pihaa, luontoa, leikkipuistoja ja muita rakennettuja ympäristöjä oppimisympäristöinä

Lomake päivitetty 15.8.2023

- Välineet lasten saatavilla sisällä ja ulkona, välineitä hankitaan lisää tarvittaessa ja tarpeista keskustellaan yhdessä tiimiparin kanssa, ettei tule turhia päällekkäisyyksiä
- Kuvitettu leikkiympäristö, kaikissa ryhmissä leikinvalintaa kuvista ikätaso huomioiden
- Leikkilaaikat eri aihealueista keskusvarastossa, niiden laina-aika 2vk
- Kierrätetään pienryhmätilojen eri aihealueiden leikkikalusteita (koirankopit, nukketalo, kauppaleikki, kampaamo) ryhmästä toiseen, toiveet signalin kautta
- Käytetään hyödyksi naapuriryhmän tilaa ja materiaaleja!!
- Käytetään metsää ja luonnon materiaaleja monipuolisesti, viedään toimintaa luontoon ja pyritään käymään metsässä säännöllisesti

Panostetaan leikkiin, leikin ohjaamiseen, ja havainnointiin

- Aikuisen mukanaolo, mallittaminen, leikin rikastuttaminen kaikissa ikäryhmissä
- Leikki on keskeinen työtapana arjessa jokaisessa ryhmässä. Leikki on keskeinen työtapana eli se on ensisijainen työtapana, se on lapselle ominainen tapa elää ja oppia, se on lähtökohta toiminnassa ja toiminnan suunnittelussa, se on punainen lanka, se on iloa, naurua ja huumoria. Aikuisen rooli on tärkeä ja olennainen mm. ristiriitojen ennaltaehkäisyssä. Aikuisen rooli on taata lapselle leikkirauha myös omalla toiminnallaan (ei aikuisten välistä keskustelua kesken intensiivisen leikin). Leikillisuus on myös leikkiä ja leikillisyyttä voi olla kaikessa arjen toiminnassa.
- Tuetaan suunnitelmallisesti lasten leikkien kehittymistä. Ohjataan ja tuetaan sitä leikin ulkopuolelta sekä olemalla itse leikissä säännöllisesti mukana: havainnoidaan, arvioidaan ja kehitetään, mietitään ryhmässä aikuisten sijoittuminen leikkiin. Jaettu leikki.
- Erilaiset leikkiryhmiin jaot (arvotaan, määrätään, saa valita). Huomioidaan kaikille yhdenvertainen mahdollisuus leikinvalintaan.
- Leikin havainnointi ja kirjaaminen on jokaisen vastuulla: kirjoitetaan ylös havainnot esim. Leikin havainnointilomake tai muu vastaava
- Aikuisen varmistettava kaikille leikkiin pääsy omien taitojensa ja valmiuksiensa mukaisesti sekä mahdollisuus kehittää leikkitaitojaan
- Henkilöstöä koulutetaan leikkiin liittyen (Hannelandia)
- Muistetaan ulkopedagogiikan merkitys ja leikin tukeminen myös ulkona

Kehitetään erilaisia tapoja luoda mahdollisuuksia ryhmien väliselle vuorovaikutukselle ja yhteistyölle:

- Leikit sekaisin tiimiparin kanssa/ kiertävät työpajat
- Eri ryhmien väliset pienryhmät
- Lasten kulttuuritaustan huomioiminen
- Vierailut toisiin ryhmiin leikkimään
- Yhteiset juhlat ja tapahtumat

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa

Pysähdytään aidosti kuuntelemaan lasta

- Tuumaustauot jokaisessa ryhmässä jokaisella lapsella n. kerran kuussa lastenhoitajien toteuttamana
- Lasten palaverit kerran kuussa yli 3-vuotiaiden ryhmässä tai lapsen kuuleminen muuten jokapäiväisissä tilanteissa
- Kuvat ja tukiviittomat apuna arjessa
- Eri kulttuuritaustaisten lasten tasavertainen osallisuus leikkeihin ja kaikkeen toimintaan
- Lasten ideoiden ja toiveiden hyödyntäminen ja huomioiminen sekä niiden tuominen arkeen: kerrotaan vanhemmille, kun lapsen toive toteutuu
- Lapset mukana suunnittelemassa leikkiympäristöjä ja mahdollisuuksien mukaan myös toteuttamassa
- Lapsille mahdollisuus vaikuttaa arkeen
- Pukemistilanteet, lepohetki, ohjattu toiminta, ruokailu (kts. Ruokakasvatus)
- Lapset voivat osallistua siivoukseen ja lakanoiden vaihtoon
- Kannustetaan toisten auttamiseen

- Aikuiset antavat lapsille työrauhan arjen tilanteissa: turha jatkuva ohjeistus ja kiellot pois, vaaditaan sopivasti mutta ei liikaa (jokainen lapsi on yksilö), autetaan tarvittaessa
- Osallisuuden huomioiminen säännöllistä ja jatkuvaa
- Toiveiden puu tms. Käyttöön välineeksi vanhempien ja lasten osallistumiseen suunnittelussa

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt

Ruokailun ja ruokakasvatuksen tavoitteena on tukea kokonaisvaltaista kasvua, terveyttä ja hyvinvointia

- Lapsi valitsee ja annostelee ruokansa itse ikätasonsa mukaisesti
- Jokaisella lapsella on vahvuuksia ja taitoja ruokailutilanteessa → kehuminen
- Yhteiset säännöt ruokailuun ruokalan seinällä sekä niiden ryhmien seinällä, jotka syövät ryhmätilassa
- Ilmapiiri, toiminta ja keskustelu ovat positiivista sekä kannustavaa ja käytämme maalaisjärkeä. → Henkilöstöllä on vastuu myönteisestä ruokailutilanteesta
- Aikuisen tehtävä on rohkaista lasta maistamaan, mutta lasta ei saa pakottaa, kiristää tai lahjoa maistamaan
- Lapsi päättää kuinka paljon syö ruokailussa vai syökö ollenkaan
- Lapsella on oikeus osallisuuteen ja kommunikointiin myös ruokaillessa (tarvittaessa kuvat tai muut kommunikointimenetelmät)

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

- Arjen tilanteet tärkeitä, erilaiset tunteiden kohtaamiset arjessa, ei yhtä tiettyä menetelmää/materiaalia

- Materiaaleja: Huomaa mut, Fanni, Piki, Pedapuun pöytäteatteri, Molli, Susihukka ja muut materiaalit
- Tunnekuvat jokaisessa ryhmässä: arjen tilanteiden läpikäynti niiden avulla
- Ryhmissä kuvia tunnesäätelyyn
- Tunteiden sanoittaminen ja nimeäminen arjessa. Kaikki tunteet ovat sallittuja.
- Erilliset tunnetaitotuokiot arjen tilanteiden lisäksi
- Tunnetaitojen harjoittelu ja opettelu leikkien, laulujen, kirjojen, taiteen ja pienten näytelmien avulla
- Erotyösalkku
- Hyödynnetään veon Lasten ja nuorten tunnetaito-ohjaaja – koulutus
- Aikuisten tiedostettava omien tunteidensa vaikutus lapseen, sanaton viestintä huomioitava

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen (esim. lakien ja toiminnallisen suunnittelun tuntemus, jatkotoimenpiteet, ks. Suunnitelmien päivitykset)

”Lasten, henkilöstön ja huoltajien aloitteita, näkemyksiä ja mielipiteitä arvostetaan.” (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022)

- Jokainen kiinnittää huomiota omiin eleisiin, ilmeisiin ja asenteeseen
- Kohdataan lapset sensitiivisesti sekä pidetään yllä myönteistä ja kannustavaa vuorovaikutusta
- Läheisyyden kehä ja sosiogrammi jokaiseen ryhmään käyttöön
- Kirjastosta lainaan aiheeseen liittyviä kirjoja, luetaan ja keskustellaan yhdessä
- Lapsia ja perheitä kohdellaan tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti
- Huomioidaan erilaiset kulttuuritaustat
- Kaveritaitoja ja tunnetaitoja vahvistetaan: Jokaisella lapsella oikeus tulla hyväksytyksi vertaisryhmässä, yksinäisyyden ja kiusaamisen ehkäisy
- Jokaisessa ryhmässä käsitellään tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan kirjattuja asioita

Kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisuuden ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt

- Kuvat ja tukiviittomat tukena jokaisessa ryhmässä
- Nähdään kulttuurinen moninaisuus voimavarana
- Ymmärretään kielen keskeinen merkitys lasten kehityksessä ja oppimisessa ja vuorovaikutuksessa
- Tervetuloa kyltit eteisessä eri kielillä, joita ryhmäparissa on
- Otetaan vasukeskusteluissa puheeksi lapsen oma kulttuuri ja tavat. Kysytään vanhemmilta, mitä he haluaisivat meidän huomioivan arjessa
- Toiminnassa otetaan huomioon eri kulttuurit: Opetellaan sanoja eri kielillä, kuunnellaan ja lauletaan lauluja, luetaan ja kuunnellaan satuja (Lukulumo)
- Hyödynnetään ja viedään aktiivisesti arkeen S2 opettajan työpanos sekä hänen tuomansa keinot ja menetelmät (esim. KieliPeda työkalu)
- Vietämme suomalaisia perinnejuhlia ja mainitsemme niistä myös monikulttuurisille perheille --> valmiit kuvataulut Oonan huoneessa

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

- Kaveritaitojen tukeminen: Aikuisen läsnäolo ja havainnointi arjessa, tuetaan lasten vertaissuhteita
- Miniverson pohjalta arjen tilanteiden läpikäynti
- Tapaturmien suunnitelmallinen ehkäisy ja turvallisuuden huomiointi, aikuisen läsnäolo ja valvonta
- Tunnekasvatusta toteutetaan jokaisessa ryhmässä
- Erityisopettajan tuki tarvittaessa
- Myönteinen ja kannustava ilmapiiri lasten ja aikuisten kesken
- Lasten osallisuus arjessa

- Opetetaan itsestä huolehtimisen taitoja sekä toisesta huolehtimisen taitoja
- Vuorovaikutusleikit osaksi ohjattua toimintaa joissakin ryhmissä
- Annetaan kaikille rauha toimia, ei "tartuteta" omaa kiireen tuntua toisiin
- Kehontunnekasvatus, lasten kanssa käsitellään turvataitoja, kehonosien nimeäminen ym. perusasioita ikätasoisesti (ns. uimapukualue)

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

- Lapsia havainnoidaan ja kuunnellaan vasukeskusteluissa, tuumaustauolla, lasten palavereissa ja niistä esiin nousseet asiat huomioidaan
- Jatkuva arviointi ja kirjaaminen
- Materiaalit lasten saatavilla, kuvat
- Lapsen perspektiiviin asettuminen ja sen huomioiminen
- Pienryhmätilojen ja oppimisympäristöjen muokkaaminen ja ideointi säännöllisesti lasten kanssa yhdessä, huonekalujen uudelleen järjestely, leikkien rikastuttaminen

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

- Päivittäinen lämmin kohtaaminen, kuulumislaput/daisysta kuulumiset hakutilanteessa
- Huomioidaan monimuotoiset perheet
- Daisyn kasvun kansio (pedagoginen dokumentointi) ja ilmoitustaulu, mistä vanhemmat voi katsoa arjesta kuvia ja tietoa: hyödynnetään Daisya monipuolisesti

- Toiveiden puu/pilvi
- Ryhmien ilmoitustaululle viikko-ohjelma (kuvat ja tekstit)
- Vasukeskustelut, sähköinen vasu: Keskustelut käydään päiväkodissa, puhelimitse tai teamsin välityksellä, huomioidaan lapsen osallisuus
- Vanhempien toiveiden kuuleminen
- Palautelaatikat eteisissä pysyvästi
- Lapset puheeksi menetelmä käytössä, uusille perheille tarjotaan keskustelua niissä ryhmissä, joissa on koulutuksen käynyt työntekijä

Kasvatusyhteistyön käytänteet

- Lapset puheeksi koulutuksiin osallistuminen ja keskusteluiden pitäminen
- Tutustumiskäynnit uusien lasten kanssa kotona sekä päiväkodilla
- Aloittavan lapsen keskustelut
- Siirtopalaveriihin osallistuminen
- Toimitaan Mikkelin varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti
- Moniammatilliset palaverit
- Kulttuurikameli
- Varhaiskasvatuksen (Eloisan) toimintaterapeutin käynnit päiväkodilla

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

- Jokaisessa ryhmässä käyttöön Daisyn kasvun kansio pedagogisen dokumentoinnin välineeksi
- Kuvataan säännöllisesti arkea

- Henkilökunta havainnoi tietoisesti arjessa ja sitä dokumentoidaan
- Kuvia vanhemmille tulostettuna näyttille. Siirrytään enemmän digitaaliseen dokumentointiin.
- Oppiminen.fi sivuston käyttäminen

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

- Arvioidaan toimintaa tiimi- ja ammattiryhmien palaverissa säännöllisesti
- Arvioidaan leikkiä ja leikkiympäristöjen kehittämistä ammattipalaverissa
- Arvioidaan yksikön toimintaa tammi- ja toukokuussa
- Arvioidaan erityiset tapahtumat ja päivystysviikot erikseen tiimeittäin
- Kehityskeskustelut: Yksilökeskustelut tai ryhmäkeskustelut keväällä 2025

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

laadittu/päivitetty 7.10.2024

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteenä)

selvitys aloitettu (pvm): 28.3.2024

selvitysmateriaalit / -tavat: kysely ryhmille

toimenpiteistä päättäminen (pvm): 27.9.2024

Lomake päivitetty 15.8.2023

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: säännöllisesti ryhmissä, koko talo toukokuu 2025

lisätietoa: [Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu](#), [Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma](#) | [Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

Kestävän kehityksen suunnitelma

alkukartoitus ([Keke paivakodissa.pdf \(kierratyskeskus.fi\)](#) s. 62-81 tai Valssi *Ympäristö- ja kestävyyskasvatus*) /
päivitys: 23.9.2024

valitut kehittämiskohteet (1-2 kpl), joita toimintavuonna edistetään:

1. Kerätään roskia aina retkillä, roskapussi mukaan
2. Ruokahävikin vähentäminen

arviointi (pvm): toukokuussa 2025

Turvallisuus-, pelastus- ja kriisisuunnitelma

Laadittu/päivitetty 11.10.2024

Yksikön pedagogiikan vastuuhenkilöt

Leikkimentori (ja -tiimi): Pirjo K. sekä Heli H. ja Maiju O.

Kieli- ja kulttuurivastaava: Mira M. ja Maiju O.

Miniverso-mentorit: Maarit K. ja Mari V.

Liikuntavastaava: Susanna T. ja Heli H.

Digitutorit: Minna L. ja Mira M.

Tiedekasvatusvastaava: Mirva B.

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Johanna H. ja Sari M.

Lomake päivitetty 15.8.2023

Yksikön tarpeiden mukaan voidaan nimetä myös muita vastuualueita (esim. tasa-arvo- ja yv.vastaava suunnittelun opetteluun tueksi).

Jokaisessa tiimissä tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava.

MIKKELIN KAUPUNKI

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma

Yksikkö: Kattilansillan päiväkoti

Vuosisuunnitelma laaditaan lokakuun loppuun mennessä, jonka jälkeen se lähetetään varhaiskasvatusjohtajalle hyväksyttäväksi. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan kevään arviointituloksista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä: 28.10.2024

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Tarjotaan laadukasta ja tavoitteellista varhaiskasvatusta yhteistyössä huoltajien kanssa. Toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa huomioidaan varhaiskasvatussuunnitelman perusteista ja varhaiskasvatuslaista tulevat arvoperustat ja lain tuomat vaatimukset. Kattilansillan päiväkodin painopistealueita vuodelle 2024-2025 ovat toisten arvostaminen ja kunnioittaminen, lasten ja työntekijöiden hyvinvointi, leikki, liikunta, osallisuus ja tunne- ja vuorovaikutustaidot.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Lähdemme yhdessä vähitellen kehittämään leikkiympäristöjä ja käytämme leikkiä oppimismenetelmänä arjessa. Olemme mukana Mikkelin kaupungin "Ilo kasvattaa- leikin voimalla"-hankkeessa. Tämä on kehittämisprosessi, mikä vaatii aikaa. Kehitämme leikkipedagogiikkaa sekä sisällä että ulkona.

Lapsi osallistuu leikin valintaan ja käytössä mm. leikinvalintataulut. Ne helpottavat lasta valitsemaan leikin. Lapset osallistuvat ympäristön rakentamiseen ikä- ja kehitystasonsa mukaan. Kiinnitetään erityisesti huomiota siihen, että aikuiset ovat mukana leikissä, mallintamassa, rikastuttamassa ja ohjaamassa leikkiä. Kehitetään edelleen leikkiä sekä sisällä että ulkona. Lähiympäristöä hyödynnetään leikissä sekä ulos oppimaan -materiaalin käyttäminen toiminnassa. Vuorovaikutuksessa aikuisen mallintaminen tärkeää. Harjoitellaan toisten kuuntelua ja kuulemista sekä pyritään löytämään yhteinen ratkaisu.

Lasten osallisuuden edistämisen arjessa

Lasta kuullaan ja hänen ajatuksiaan/ ideoitaan huomioidaan ja toteutetaan mahdollisuuksien mukaan. Lapset ovat mukana toiminnan suunnittelussa kehitystasonsa mukaan. Lapsi pääsee arjessa osallistumaan ja tekemään itse, on aktiivinen toimija. Kannustetaan omatoimisuuteen ja itsenäiseen ajatteluun. Samoin lapset ovat mukana esim. talon yhteisten tapahtumien suunnittelussa. Lapsen omassa päivässä tai muussa vastaavassa ryhmälle soveltuvassa toimintamallissa hän erityisesti osallistuu toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Hyödynnetään Daisyn pedagogista dokumentointia kuvilla ja viikkokirjeillä. Lapsi osallistuu vasu- ja esiopetuskeskusteluihin.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt

Ruokakasvatus pedagogisena toimintona: leikit, laulut ja tarinat. Ruokapuuhat vuodenaikojen ja juhlapyhien mukaan. Koko talon yhteiset Sadonkorjuumarkkinat syksyllä. Keväällä istutukset istutuslaatikoihin, niiden hoitaminen, kasvun seuranta ja omasta sadosta nauttiminen.

Mahdollistetaan lapsille ruoan ottaminen omatoimisesti. Huomioidaan ikätaso. Kannustetaan maistamaan uusia makuja, rohkaistaan "ruokarohkeuteen". Harjoitellaan hyviä pöytätapoja ja opetellaan huomioimaan toiset ruokailijat.

Omalla esimerkillään kasvattajat mallintavat ruokailussa hyviä pöytätapoja ja ruokapuheita.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Positiivisen palaute ja kannustava toimintakulttuuri auttaa vuorovaikutustaitojen kehittämisessä. Jokainen lapsi osallistuu kerran vuodessa vuorovaikutusleikkikerhoon. Arjessa lasten kanssa käydään tunteita läpi ja harjoitellaan vuorovaikutustaitoja, kasvattajan vahva läsnäolo ja

herkkyys huomioida erilaisia tilanteita. Hyödynnetään draamaa ja päiväkodissamme olevia tunnetaitomateriaaleja, kuten Fanni, Piki ja Huomaa hyvä.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen (esim. lakien ja toiminnallisen suunnittelun tuntemus, jatkotoimenpiteet, ks. Suunnitelmien päivitykset)

Jokainen lapsi tulee huomioiduksi yksilöllisesti päivittäin. Kiinnitetään huomiota, että lasten mielipiteet ja ajatukset kuullaan ja tarpeisiin vastataan. Harjoitellaan toisten kanssa yhteistyötä ja toisten huomioimista esim. kuuntelemisessa, mielipiteissä. Lapsen toiveet kirjataan ylös ja niihin palataan myöhemmin ryhmän toiminnassa.

Yksikössä kartoitetaan syyskauden aikana toiminnallisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuussuunnitelman tarpeita ja suunnitellaan kehittämistoimenpiteitä.

Kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisun ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt

Huomioidaan kaikista kulttuureista tulevat lapset ja perheet. Otetaan selvää eri kulttuurieroista, että käytännön toiminta saadaan sujuvaksi. Mahdollistetaan erilaiset kommunikointitavat; kuvat, reissuvihko, tulkki, tukiviittomat, puhelimen käännösohjelmat tai mahdolliset muut sovitut toimintatavat. Tuodaan ryhmissä esille kulttuurin moninaisuus ja kerrotaan mm. erilaisista kulttuuriperinteistä, kielestä jne. Lapselle annetaan mahdollisuus kertoa omasta kulttuuristaan toisille lapsille sekä vahvistetaan kulttuuriperintöä.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Liikuntaa ja terveellisiä elämäntapoja korostetaan. Liikunnan mahdollistumiseen päivän aikana sisällä ja ulkona kiinnitetään huomiota. Lapsen päivässä annetaan mahdollisuus riittävään lepoon, terveelliseen ravintoon, syliin ja huolenpitoon. Kiusaamisen, syrjintään ja häirintään kiinnitetään huomiota ja sitä ei sallita. Miniverso käytössä ristiriitatilanteiden ratkaisussa. Ohjaamme terveellisiin ja turvallisiin elämäntapoihin kaikissa arjen tilanteissa. Yhdessä lasten kanssa harjoitellaan erilaisten tunteiden nimeämistä ja tilanteissa toimimista. Päivittäisessä toiminnassa hyödynnetään erilaisia, ikätasonmukaisia tunnetaitomateriaaleja.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Lasten mielenkiinnon kohteista rakennetaan oppimisympäristöjä ja lapset ovat osana tätä suunnittelua. Lähdemme kehittämään toimintaympäristöjä leikin osalta. Pienryhmätoiminta on keskeisessä roolissa toiminnassa. Henkilökunnan herkkyyttä vaaditaan, että lasten mielenkiinnon kohteet huomioidaan. Huomioidaan myös yksilölliset tavoitteet. Käytetään päiväkodin pihaa ja lähiympäristöä oppimisympäristönä ja huomioidaan sen mahdollisuudet. Päiväkodissa käytetään ulos oppimaan menetelmää soveltaen ryhmäkohtaisesti.

Dokumentointi on tärkeässä roolissa lasten havainnoinnissa ja heidän mielenkiinnon kohteiden huomioimisessa.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Kasvatusyhteistyökäytännöt Mikkelin mallin mukaiset. Huoltajien kanssa keskustellaan lasten asioista päivittäisissä kohtaamisissa. Lisäksi huoltajilta kysytään vanhempainilloissa, vasukeskusteluissa ja arjen tilanteissa palautetta ja kehittämisajatuksia. Säännöllisesti mahdollisuus keskustella päiväkodin ja lapsen arjesta. Ryhmät kirjaavat päivittäin toiminnastaan lapun, mihin merkitsevät jokaisen lapsen kohdalle mitä on tehty, mitä on päivän aikana tapahtunut ja mikä on ollut toiminnan tavoite. Tämä tietolappu on iltapäivästä ulkoilussa henkilökunnalla, aina ei ole oman ryhmän aikuisia paikalla. Tällä lisätään perheiden tietoisuutta varhaiskasvatuksen arjesta. Koko Mikkelin varhaiskasvatussuunnitelma on luettavissa www.mikkeli.fi/sisalto/palvelut/varhaiskasvatus Lapset puheeksi- keskustelua tarjotaan kaikille päiväkodissa aloittavien lasten perheille ja tarvittaessa lapsen elämän muutoksissa myös perhe itse pyytää keskustelua ryhmän henkilökunnalta. Tarvittaessa käytetään keskusteluissa tulkkia. Toiminnasta ilmoitetaan Daisyn ilmoitustaululla.

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Toimitaan Mikkelin mallin mukaan silloin, kun hoidon aloittamisen alkaessa se on mahdollista. Kasvatusyhteistyöhenkilö on joku ryhmän kasvatusvastuullisista työntekijöistä.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Havainnot lapsista kirjataan säännöllisesti ylös ja kaikki ovat velvollisia kirjaamaan. Havainnointilomake käytössä. Ryhmittäin on sovittu menetelmä millä tavoin havainnot kirjataan. Näitä havaintoja käydään tiimeissä säännöllisesti lävitse. Käytössä kasvunkansio, mihin sovittu jokaisesta lapsesta kerättävän tietyt työt vuosien aikana (oma kuva, värityskuva, nimi, joku työ). Tämä toimii dokumenttina käytäessä mm. vasukeskusteluja ja lapsi osallistuu tiettyjen töiden valitsemiseen kansioon. Sovitaan yksikössä, että kaikista lapsista havainnoidaan vähintään tietyt asiat. Dokumentoinnissa hyödynnetään esim. tuumaustauko menetelmää ja sähköisiä menetelmiä. Työntekijöiden toimintaa kuvataan ja työntekijä reflektoi omaa toimintaansa kuvauksen myötä. Kasvunkansiot kiertävät lapsen mukana hänen siirtyessä ryhmästä toiseen.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Toiminnan arviointi viimeistään keväällä, mutta tarvittaessa koko vuoden aikana. Avointa keskustelua ja jatkuvaa toiminnan arviointia.

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

laadittu/päivitetty 26/08/2024

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteenä)

selvitys aloitettu (pvm): kevät 2024

selvitysmateriaalit / -tavat: Kartoitetaan selvitysmateriaalia

toimenpiteistä päättäminen (pvm): Syksy 2024

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: 2025 kevät

Kestävän kehityksen suunnitelma

Päiväys 26.8.2024

Valitut kehittämiskohteet, joita toimintavuonna edistetään:

Ekonomisesti kestävä kehitys

- Päiväkodissa kiinnitetään erityisesti huomiota:
 - olemassa olevien materiaalien hyödyntämiseen
 - kestävien lelujen, välineiden ja kalusteiden hankkimiseen
 - välineiden vaihtaminen ryhmien kesken (lelut ja pelit)

t

Sosiaalisesti kestävä kehitys- lasten osallisuus

- Lasten mukaan ottamista vielä paremmin toimintaympäristön suunnitteluun ja kehittämiseen

arviointi (pvm): 31.05.2025

Pelastussuunnitelma

Laadittu 08.06.2020/päivitetty 24.08.2024

Yksikön pedagogiikan vastuhenkilöt

Leikkimentori (ja -tiimi): Päivi Karuvaara ja Elina Viholainen

Lomake päivitetty 15.8.2023

Kieli- ja kulttuurivastaava: Pirjo Iskanius

Miniverso-mentorit: Anne-Maria Iivonen ja Suvi Nikulainen

Liikuntavastaava: Jenni Sormunen

TVT-vastaava: Jasmiina Purolehto

Tiedekasvatusvastaava: Anne-Maria Iivonen ja Elina Viholainen

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Katri Kasila ja Salla Miettinen

Yksikön tarpeiden mukaan voidaan nimetä myös muita vastuualueita (esim. tasa-arvo- ja yv.vastaava suunnittelun opetteluun tueksi).

Jokaisessa tiimissä tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava: Lorulampi: Katri Kasila, Sanasilta: Tarja Pylvänäinen, Satupuu: Salla Miettinen, Satusaari: Elina Viholainen, Laululähde: Mirva Sallinen

MIKKELIN KAUPUNKI

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma

Yksikkö: Kilikellon päiväkoti

Toimikaudella 2024-2025 Kilikellossa on kirjoilla kahdeksan lasta, joista viisi on eskareita. Ryhmässä työskentelevät varhaiskasvatuksen opettaja Tiina Kokkola sekä varhaiskasvatuksen lastenhoitaja Jaana Teittinen. Päiväkodin siivouksesta ja ruuan valmistuksesta vastaa palveluvastaava Tuula Kiljunen. Päivittäinen esiopetusaika on klo 9.00-13.00. Esiopetusryhmä toimii samoissa tiloissa sisarusryhmän kanssa. Esiopetusryhmän toiminta on osittain integroituna sisarusryhmän toimintaan.

Ryhmän hajanainen ikäjakauma (1–6 vuotta) asettaa haasteita toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen. Toiminta pyritään eriyttämään sellaiseksi, että kaikki pääsevät osallistumaan ikätasonsa mukaisesti. Varhaiskasvatuksen opettaja vastaa toiminnan suunnittelusta ja toteutuksesta sekä lasten varhaiskasvatussuunnitelmien laatimisesta. Yhteistyötä tehdään kirjaston, seurakunnan ja Ristiinan päiväkodin kanssa. Kirjastossa ja seurakunnan järjestämässä muskarissa käydään säännöllisesti sekä osallistutaan Ristiinan päiväkodin erilaisiin tapahtumiin sekä teemapäiviin. Ryhmässä materiaalina käytetään mm. Nallematikkaa. Nallematikka on pienten lasten matematiikkaohjelma, jonka tavoitteena on lasten oppimisvalmiuksien tukeminen sekä matemaattisten oppimisvaikeuksien ennaltaehkäiseminen.

Vuosisuunnitelma laaditaan lokakuun loppuun mennessä, jonka jälkeen se lähetetään varhaiskasvatusjohtajalle hyväksyttäväksi

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Fyysistä toimintaympäristöä pyritään rakentamaan niin, että ympäristö houkuttelee leikkimään. Uuden toimikauden alkaessa on pyritty kiinnittämään huomiota ympäristön estetiikkaan sekä viihtyisyyteen. Leikkivälineet sijoitetaan helposti lasten saataville. Pitkäkestoista leikkiä tuetaan antamalla leikille tilaa ja rauhaa. Aikuinen leikkii tarvittaessa

mukana. Pieni ryhmäkoko sekä se, ettei esimerkiksi eteistilaa tarvitse jakaa toisen ryhmän kanssa, mahdollistaa kiireettömyyden ja joustavuuden toiminnassa. Leikinvalintataulua ei ole käytössä, vaan lapset saavat ideoida itse leikkinsä ja tuoda leikkeihin haluamiaan leikkivälineitä. Näin toimimalla on tarkoitus tukea lasten luovuutta ja mielikuvituksen kehitystä. Tarvittaessa aikuinen toimii leikin rikastuttajana antaen esimerkiksi leikki-ideoita.

Toimintakulttuuri kannustaa vuorovaikutukseen. Aikuiset ovat aktiivisesti läsnä tilanteissa sekä seuraavat lasten vuorovaikutusaloitteita reagoiden niihin sensitiivisesti. Pienten, vielä puhumattomien lasten kohdalla seurataan lapsen kehonkieltä ja vastataan siihen. Aikuiset sanoittavat sekä omaa toimintaansa että lasten toimintaa. Lasten onnistumiset nostetaan esiin. Pieni ryhmäkoko mahdollistaa, että aikuiset pystyvät aidosti kohtaamaan kaikki lapset päivän aikana. Aikuiset osoittavat sanoilla, ilmeillä ja eleillä kuuntelevansa lasta sekä kannustavat lasta kertomaan lisää. Lapsia kannustetaan miettimään ja pohtimaan asioita ja lasten esittämiin kysymyksiin vastataan aina. Tarvittaessa Internetistä etsitään lisätietoa.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa

Lasten leikkiä havainnoidaan ja sitä kautta saadaan tietoa lapsen mielenkiinnonkohteista. Pieni ryhmäkoko mahdollistaa, että kaikki lapset tulevat kohdatuiksi yksilöinä ja jokaisen lapsen kanssa on aikaa keskustella runsaasti päivän aikana. Myös keskusteluiden avulla on mahdollista saada tietoa lasten mielenkiinnonkohteista. Mielenkiinnonkohteita hyödynnetään toiminnan suunnittelussa. Pieni ryhmäkoko myötävaikuttaa todennäköisesti myös siihen, että lasten on helpompi uskaltaa kertoa aikuiselle toiveistaan ja ideoistaan. Koska vaihtuvuus ryhmässä niin lasten kuin aikuistenkin osalta on vähäistä, lasten on helppo kokea tuntea kuuluvansa tiettyyn päiväkotiin, jonka kasvattajat ovat tuttuja.

Lapsilta kerätään palautetta toiminnasta esimerkiksi hymynaamojen avulla. Toimintaa pyritään muokkaamaan palautteen mukaan. Tuetaan lasten omatoimisuutta kaikissa tilanteissa ikätaso huomioiden. Järjestetään lastenkokouksia, joissa lapset osallistetaan mukaan toiminnan suunnitteluun ja heiltä kerätään palautetta toiminnasta.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Päiväkodissa on käytössä tunnetaitomateriaaleja kuten Häijyherneitä ja lempeyslientä, Mollit ja Vahvuusvaris-tarinat ja tehtäväkortit. Vahvuusvaris pohjautuu positiiviseen pedagogiikkaan ja luontevahvuuksien tietoiseen opetteluun. Tunnetaitoharjoituksia tehdään lapsen ikätason mukaan kuten erilaisten harjoitusten avulla sekä kirjoja lukemalla. Kirjan tapahtumista keskustellaan yhdessä. Arjen tilanteita sanoitetaan. Tilanteiden sanoittamisella pyritään vahvistamaan lapsen empatiakykyä.

Pienessä ryhmässä on helppo ottaa kaikki mukaan leikkeihin ja touhuihin, eikä kukaan jää niin helposti yksin tai ryhmän ulkopuolelle. Lapset tuntevat toisensa entuudestaan ja ovat jonkin verran myös vapaa-ajalla tekemisissä toistensa kanssa, mikä lisää yhteisöllisyyttä. Lapset uskaltavat tuoda mielipiteensä esiin pienessä ryhmässä. Lapsiryhmän toiminnassa esiin

tuleviin teemoihin pyritään tarttumaan mahdollisimman pian ja käsittelemään niitä yhdessä ryhmänä.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen

Eri-ikäisten lasten tarpeet tunnustetaan ja niihin pyritään vastaamaan. Kaikilla on mahdollisuus osallistua toimintaan ikätaso huomioiden. Päiväkodissa toimitaan sukupuolisensitiivisesti eli ei ole olemassa tyttöjen leikkejä tai poikien leikkejä. Kasvattajat rohkaisevat lapsia toimimaan ilman esimerkiksi sukupuoleen liitettyjä stereotyyppiä. Jokainen lapsi ja perhe on yhtä arvokas. Perheitä ja lapsia kohdellaan tasavertaisesti ja arvostaen.

Kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisun ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt

Arjessa huomioidaan suomalaiseen kulttuuriin kuuluvat juhlapyhät kuten joulu ja pääsiäinen. Lapsille luetaan päivittäin lepohetkellä, ohjatun toiminnan aikana ja silloin kun lapsi pyytää. Päiväkodin lähistöllä olevassa kirjastossa käydään säännöllisesti ja lapset saavat valita kirjastosta mieleistä luettavaa/katseltavaa. Ryhmässä vierailee S2-opettaja kerran syyskaudella ja kerran kevätkaudella. Hän tukee kaksikielisten lasten suomen kielen oppimista ja ohjaa ryhmän kasvattajia kielitietoisuuteen. Aikuinen kiinnittää huomiota kielitietoiseen puheeseen lapsille puhuttaessa (esimerkiksi selkeys, avainsanojen toisto ja painotus sekä kokonaisilla lauseilla puhuminen). Lapsille puhutaan myös kielellisesti vivahteikkaasti, jotta lasten sanavarasto laajenee. Erilaisia vuorovaikutus- ja leikki-tilanteita sanoitetaan.

Lapsilla on mahdollisuus piirtää omatoimisesti. Piirustusvälineet on sijoitettu niin, että ne ovat lasten helposti saatavilla. Lasten tekemiä piirustuksia ja askarteluja arvostetaan, tutkitaan yhdessä ja ripustetaan nähtäviksi seinälle. Mahdollisesti päiväkodin joulu- tai kevätjuhlan yhteydessä järjestetään taidenäyttely, jolloin myös huoltajien on mahdollista tutustua lasten tekemiin töihin.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Päiväkodin tulee olla niin fyysisesti, psyykkisesti kuin sosiaalisesti turvallinen ympäristö lapsille ja aikuisille. Kaikella toiminnalla pyritään tukemaan lasten kokonaisvaltaista hyvinvointia. Käytännössä tämä näkyy esimerkiksi säännöllisestä päivärytmistä huolehtimisena, terveellisen ja monipuolisen ruuan tarjoamisena sekä tarjoamalla mahdollisuus nukkua tai levätä lounaan jälkeen. Toimikauden alussa lasten kanssa on tehty yhdessä Hyvän mielen -sopimus, johon on kirjattu keskeisimmät säännöt (olen ystävällinen muille, annan muille vessa- ja ruokarauhan sekä kuuntelen aikuisia). Ulkovalvonnassa huomioidaan pihan katvealueet sekä leikkivälineiden ikätasoisuus (liukumäki ja kiipeilyteline eivät välttämättä ole parhaat mahdolliset pienille). Kasvattajat valvovat lapsia sisällä ja

ulkona. Aikuisia on paikalla oikea määrä suhteessa lapsilukuun. Retkien aikana kävellään jonossa niin, että aikuinen on jonon ensimmäisenä ja toinen aikuinen jonon viimeisenä. Kätet pestään saippualla aina päiväkotiin tullessa, wc:ssä käynnin jälkeen ja ennen aterioita sekä käytetään käsidesiä. Vatsataudin tai kuumeen jälkeen tulee olla 1–2 oireetonta päivää ennen varhaiskasvatukseen palaamista.

Kiusaaminen kaikissa muodoissaan on kiellettyä. Lasten kanssa harjoitellaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä pyritään vahvistamaan lasten empatiakykyä sekä käsitystä, miten kiva kaveri toimii. Myös lasten kaverisuhteiden muodostumista tuetaan ja tarvittaessa aikuinen auttaa leikkiin mukaan pääsemisessä. Aikuiset mallintavat tilanteita ja yhdessä pohditaan, miten pienet konfliktitilanteet voi ratkaista. Suunnitelma lasten suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä on tehty ja päivitetty.

Osana hyvinvointia ja kestäväää kehitystä opetellaan maistelemaan erilaisia ruokia sekä ottamaan ruokaa sen verran kuin jaksaa syödä. Ulkoillaan päivittäin ja opetellaan pukeutumaan sään mukaan. Lapsiryhmässä vieraillee säännöllisesti varhaiskasvatuksen erityisopettaja. Hän käy havainnoimassa lapsia sekä antaa kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen liittyvää tukea. Erityisopettaja osallistuu tarvittaessa lapsen vasu-/leops-keskusteluihin.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Leikkitiloja muokataan tarkoitukseen sopiviksi esimerkiksi vaihtelemalla huonekalujen järjestystä. Myös huoneiden käyttötarkoitusta muokataan lapsiryhmän tarpeiden mukaan. Leikkivälineitä on saatavilla lasten kiinnostuksen mukaisesti hieman tarjontaa vaihdellen. Huomioidaan lasten hajanainen ikäjakauma (1–6 vuotta) leikkivälineissä sekä leikkiympäristössä.

Sisäliikuntaa voidaan järjestää entisen koulun salissa. Käytämme lähiliikuntapaikkoja (luistelukenttä, pururata, urheilukenttä) hyödyksi toiminnassa. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian taitoja tablettitietokoneita hyödyntäen. Käytämme lähikirjastoa säännöllisesti.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Yhteistyötä huoltajien kanssa tehdään päivittäisillä haku- ja tuontihetkillä, puhelin keskusteluihin, teksti- ja Daisy-viestein. Huoltajilla on mahdollisuus osallistua päiväkodin tapahtumiin kuten vanhempainiltoihin, joulun- ja kevätjuhliin sekä isän- ja äitienpäiväkahvitukseen. Huoltajien kanssa pidetään vasu-keskustelut syksyllä ja keväällä. Esimerkiksi vasu-keskusteluissa huoltajilla on mahdollisuus arvioida toimintaa sekä osallistua lapsen tavoitteiden määrittelyyn sekä arvioida asetettujen tavoitteiden toteutumista. Huoltajia on kannustettu antamaan palautetta toiminnasta ja kertomaan toimintaideoita.

Kasvatusyhteistyön käytänteet (aik. kasvatuskumppanuus)

Kaikki kasvatusvastuulliset tekevät yhteistyötä huoltajien kanssa. Vasu-keskusteluita ja Leops-keskusteluita järjestetään syksyisin ja keväisin. Kuulumisia vaihdetaan tuonti- ja hakutilanteissa. Lasta koskevissa asioissa pyritään löytämään yhteinen linja ja toimimaan lapsen etu tärkeimpänä.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Ryhmän kasvattajat havainnoivat lasten oppimista, käyttäytymistä ja työskentelytapoja. Käytössä on havainnointivihko, johon kasvattajat kirjaavat lapsia koskevia havaintoja. Toimintaa valokuvataan ja kuvia laitetaan esille. Oman lapsen kuvia laitetaan huoltajalle tekstiviestein. Lasten töitä tallennetaan omiin kansioihin. Päiväkodin toimintaa tehdään huoltajille näkyväksi järjestämällä taidenäyttelyitä lasten töistä joulun ja kevätjuhlan yhteydessä. Vasuihin kirjataan lasta koskevia havaintoja. Toimikauden lopussa jokaisesta lapsesta kootaan kuvakollaasi, joka kuvaa toimintaa ja lapsen arkea päiväkodissa. Kuvakollaasi annetaan kotiin muistoksi toimikaudesta.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Toukokuussa toimintavuoden lopussa laajempi arviointi. Toimintaa arvioidaan myös toimintavuoden aikana. Myös lapset pääsevät arvioimaan toimintaa antamalla palautetta toiminnan jälkeen tai antamalla palautetta lastenkokouksissa hymynaamojen avulla.

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

laadittu/päivitetty 19.6.2024

Pelastussuunnitelma

laadittu/päivitetty 19.6.2024

Kestävän kehityksen ohjelma

päivitetty 19.6.2024

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma

laadittu/päivitetty 19.6.2024

MIKKELIN KAUPUNKI

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma 2024-25

Yksikkö: Launialan päiväkoti

Vuosisuunnitelma laaditaan lokakuun loppuun mennessä, jonka jälkeen se lähetetään varhaiskasvatusjohtajalle hyväksyttäväksi. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan kevään arviointituloksista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä (pvm): 16.10.2024

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Tarjoamme yksilöllistä ja turvallista varhaiskasvatusta sekä monipuolista toimintaa lapsilähtöisesti ja lasten ideoita kuunnellen. Painopiste-alueita ovat tunnekasvatus ja kielitietoinen oppimisympäristö sekä oppiminen leikin, tutkimisen ja havainnoinnin kautta. Lähiympäristön hyödyntäminen aktiivisesti.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

- leikki kuuluu jokaiseen päivään; ohjattua ja tuettua leikkiä säännöllisesti, jota voidaan havainnoida leikinhavainnointikaavakkeen avulla
- kannustetaan lapsia pitkäkestoiseen leikkiin, käytössä leikkien valintataulu
- leikki oheistoimintana muun toiminnan ohessa, jos toinen pienryhmä on muussa toiminnassa, toiset leikkivät sillä aikaa
- ulkopedagogiikkaa kehitetään ja vahvistetaan kuvatuella
- välineistöä on monenlaiseen leikkiin, sekä kaikkia tiloja hyödynnetään toimintaan
 - Leikkiympäristöjä on rakennettu ja leikkivälineitä hankittu

- lasta kuunnellaan ja annetaan tilaa lapsen ajatuksille, lasten toiveiden kysely (kirjataan ylös lasten leikkitoiveita, tai ideoita voi tulla arjen toimissa; pyritään vastaamaan toiveisiin mahdollisuuksien mukaan)
- aikuinen rohkaisee lapsia leikkimään eri lasten kanssa
- ketään ei jätetä sisä- ja ulkoleikeistä ulkopuolelle, annetaan myös mahdollisuus leikkiä yksin
- leikin havainnointi ja kehittäminen
- oppiminen leikin kautta
- vertais- ja kaverisuhteiden rakentaminen ja tukeminen
- aikuiset aktiivisesti leikissä mukana

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa

- lapsen mielipiteiden kunnioittaminen
- lapsella on mahdollisuus valintoihin ikätasoisesti
- lapset arvioivat toimintaa säännöllisesti (sanallinen palaute, peukku ylös - alas, kuvien avulla) ja lasten toiveita kysellään
- yhteisesti sovitut säännöt myös kuvina, käydään säännöt läpi lasten kanssa ja he voivat vaikuttaa niihin
- kuvien käyttö valintojen tukena eri toiminnoissa
- lasten ideoiden muistiin merkitseminen ja toteuttaminen
- tuumaustauot

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt

- Positiivinen ruokailuilmapiiri
- Omatomisuuden ja taitojen tukeminen ja hyödyntäminen ikätason mukaisesti mm. Ruuan ottaminen, leivän voitelu

-Rohkaistaan maistamaan omalla esimerkillä, tutustutaan erilaisiin ruoka-aineisiin

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

-Tunnetaidot läsnä jatkuvasti arjessa

-tuokiot pienryhmissä joka toinen viikko, Fanni- sarja käytössä

-kuvitetut tunteet lasten nähtävillä

- tunteiden sanoittaminen ja pohtiminen yhdessä lapsen kanssa erilaisissa tilanteissa

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen (esim. lakien ja toiminnallisen suunnittelun tuntemus, jatkotoimenpiteet, ks. Suunnitelmien päivitykset)

Ks. Suunnitelma

- kaikilla samat säännöt

- tasapuolinen kohtelu kaikille

- lapsia ei syrjitä iän tai sukupuolen mukaan

- sukupuolisensitiivisyys puheessa ja toimintaan ohjaamisessa

Kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisun ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt

- jokaisen lapsen kulttuuri otetaan huomioon

- lasta rohkaistaan ilmaisemaan itseään kaikin tavoin

- monipuolinen lukemisen, loruilun ja laulamisen käyttö

- kielellä leikkiminen, huumori

- sanavaraston rikastuttaminen: sanoitetaan tunteita, asioita ja tilanteita ääneen
- saduttaminen
- suujumppaa säännöllisesti pienryhmissä sekä toimintahetkillä

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

- hyvä perushoito
- säännöllinen päivärytmi
- kiusaamisen ehkäisy ja välitön puuttuminen
- Miniverso, rakentavat keinot ristiriitojen ratkaisemiseen
- turvataidot
- hyvä ja avoin yhteistyö perheiden kanssa
- opettelemme tunnetaitoja, aikuinen sanoittaa tunteita, kuvat käytössä tunteiden tulkitsemisen apuna
- tunneilmasto työntekijöiden välillä sopuisa, joka tasapainottaa myös lasten arkea

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

- lasten toiveiden ja tarpeiden huomioiminen suunnittelussa ja toiminnassa, lapset osallistuvat toiminnan suunnitteluun; kysellään säännöllisesti ideoita lapsilta
- pienryhmät toimivat säännöllisesti
- lelut ja välineet ovat lasten helposti saatavilla, laatikoihin merkitty mitä ne pitävät sisällään

- käytössä olevien pelien vaihtelu

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

- vasu-keskustelut
- vanhempainilta, yhteiset juhlat
- päivittäiset kohtaamiset
- Lapset puheeksi -keskustelut
- huoltajilta kysytään toimintakauden alussa toiveita toiminnalle vanhempain illassa
- kaupunki toteuttaa huoltajille suunnitellun toiminnan arvioinnin joka toinen vuosi

Kasvatusyhteistyön käytänteet

- tutustumiskäynnit kotona ennen varhaiskasvatuksen aloittamista
- aloituskeskustelu, aloittavan lapsen lomake
- lapsen tutustumiskäynnit ennen hoidon aloitusta
- vasu-keskustelut 2 kertaa vuodessa ja tarvittaessa useammin
- päivittäiset kohtaamiset
- perheiden kasvatuskäytänteiden kunnioittaminen
- työntekijöillä yhteiset arvot ja toimintatavat
- perheiden tukeminen ja ohjaaminen kasvatustilanteissa

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

- säännöllinen havainnointi: havainnointikaavakkeet ja havainnointivihko sekä vasun kirjaaminen
- pedagogisen dokumentoinnin suunnitelma
- toiminnan tekeminen näkyväksi padien avulla
- lapset otetaan mukaan omien töiden ja ideoiden dokumentointiin
- oppiminen.fi -sivuston päivittäminen

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

- .Lasten arvio toiminnan jälkeen
- Aikuiset arvioivat omaa työtänsä itse ja yhdessä palavereissa keskustellen, myös erillinen kaavake
- Täytetään suunnitelmakalenterin arviointi osiota
- Vanhempainillassa vanhemmat voivat esittää toiveita toiminnasta, kirjallisesti kysellen
- Kysely vanhemmille toiminnasta kerran vuodessa
- Osallistuminen varhaiskasvatuksen yhteiseen laadunarviointiin

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

laadittu/päivitetty 16.10.2024

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteenä)

selvitys aloitettu (pvm): 26.9.2023 ja jatkettu 16.10.2024

Lomake päivitetty 21.10.2024

selvitysmateriaalit / -tavat: Läheisyyden kehä, lapsiryhmän sosiogrammi, tilakävely

toimenpiteistä päättäminen (16.10.2024): Hankitaan kirjallisuutta ja leikkivälineitä moninaisuus huomioiden

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta:

lisätietoa: [Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu](#), [Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma](#) | [Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

Kestävän kehityksen suunnitelma 16.10.2024

valitut kehittämiskohteet (1-2 kpl), joita toimintavuonna edistetään: ruokahävikin vähentäminen, paperiton viestintä ja digitaalisuuden lisääminen viestinnässä

arviointi (pvm):

Pelastussuunnitelma

Laadittu/päivitetty 16.10.2024

Yksikön pedagogiikan vastuhenkilöt

Leikkimentori (ja -tiimi): Piia Viinikainen

Kieli- ja kulttuurivastaava: Pauliina Nykänen

Miniverso-mentorit: Pauliina Nykänen

Liikuntavastaava: Kaisa Kivimäki

TVT-vastaava: Kaisa Kivimäki

Tiedekasvatusvastaava: Kaisa Kivimäki

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Sanna Inkinen

Lomake päivitetty 21.10.2024

Jokaisessa tiimissä tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava. Piia Viinikainen

MIKKELI

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma

Yksikkö: Lähemäen lastentalo

Vuosisuunnitelma laaditaan lokakuun loppuun mennessä, jonka jälkeen se lähetetään varhaiskasvatusjohtajalle hyväksyttäväksi. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan kevään arviointituloksista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä (pvm): 30.10.2024

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

LÄHEMÄEN LASTENTALON PERUSTEHTÄVÄ:

Perheen kotikasvatusta ja vanhemmuutta tukeva hyvä ja välittävä hoito, kasvatus ja opetus.

TOIMINTA-AJATUS:

Lapsen hyvä päivä

ELÄMÄNMYÖNTEISYYS JA VAHVA ITSETUNTO Opettelemme yhdessä elämisen taitoja kannustamalla lapsia omalla myönteisellä asenteellamme ja huumorin avulla. Kohtaamme lapsen pedagogisella rakkaudella kiireettä, avoimesti ja arvostavasti.

TOISEN KUNNIOITTAMINEN JA ARVOSTAMINEN Toimimme erilaisten ja eri kulttuureista tulevien lasten ja heidän perheidensä kanssa. Perheiden toiveita kuunnellaan ja pyritään toteuttamaan lapsen edun mukaisesti. Lapsi saa kokea kelpaavansa sellaisenaan, hänen ei tarvitse täyttää mitään ehtoja. Kunnioitamme ja arvostamme toisiamme työntekijöinä.

LEIKKI Leikki on lapsen tärkein ja luonnollisin toimintatapa sekä oppimisen keino. Arvostamme leikkiä ja luomme sille puitteet päivittäin. Kiinnitämme erityistä huomiota leikkiympäristöjen, sekä leikkiä edistävien toimintatapojen kehittämiseen. Mahdollistamme lasten leikkialoitteet, kokeilut ja elämykset. Annamme tilaa, aikaa ja leikkirauhaa. Lastentalolla leikki saa näkyä ja kuulua.

OSALLISUUS Toiminta perustuu lapsilähtöisyyteen, lasten kuulemiseen ja heidän ajatustensa todeksi tekemiseen. Huomioimme lasten yksilölliset taipumukset, taidot ja kiinnostuksen kohteet. Jokaisella lapsella on oikeus turvalliseen aikuiseen, joka kohtaa lapsen herkällä mielellä ja antaa toivoa.

YHTEISÖLLISYYS Yhteiset tapahtumat antavat lapselle ja perheelle kokemuksen yhteenkuuluvuudesta – ”Me lastentalolaiset”. Lapsi kasvaa lastentalolla yhteisössä, jossa jokainen tulee kuulluksi. Yhdessä laadittuihin sopimuksiin sitoudutaan ja niitä noudatetaan.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Leikin tärkeys ja arvostus näkyvät Lastentalon jokapäiväisessä toiminnassa. Joka päivä leikitään ulkona ja sisällä ja leikille järjestetään suunnitelmallisesti aikaa. Leikkiympäristöjä muokataan lasten mielenkiinnon kohteiden mukaan ja pyritään luomaan leikkiin kutsuvia ympäristöjä. Ulkona leikkiminen koetaan yhtä tärkeäksi kuin leikit sisällä. Aamu-ulkoiluun on lisätty ohjattua yhteisleikkiä, johon pyritään innostamaan kaikki lapset mukaan. Jokainen kasvattaja vuorollaan on vastuussa leikkien ohjaamisesta. Leikittäjäliivi on merkinä lapsille siitä, kuka leikkejä ohjaa.

Mitä pienemmästä lapsesta on kyse, sitä tärkeämpi on aikuisen rooli lapsen leikin tukijana. Vastuu leikin onnistumisesta on aikuisella ja hän on leikkitalanteessa lasten käytettävissä. Aikuinen havainnoi lasten toimintaa ja on kanssaleikkijänä joko leikkiä ohjaten, mallintaen tai muuten sitä rikastuttaen. Kasvattajien tulee panostaa omaan läsnäoloonsa ja rooliinsa leikeissä. Leikkejä suunniteltaessa otetaan huomioon myös vasun mukaiset oppimisen eri osa-alueet. Pedagogisessa suunnittelussa huomioidaan leikillisuus ja tarinallisuus sekä lapselle luontainen tapa oppia.

3-5-vuotiaiden ryhmissä on käytössä leikkivalintataulut, josta lapset valitsevat leikin ja sitoutuvat siihen. Kuvat auttavat valinnassa. Pienten ryhmissä kannustetaan keskittymään leikkiin, mutta huomioidaan taaperoleikin luonteenomaiset piirteet.

Vuorovaikutusleikki, satuhieronta ja MiniVerso ovat menetelminä käytössä koko talossa. Aikuiset tiedostavat, että heidän tapansa toimia ja olla vuorovaikutuksessa vaikuttaa ja välittyy mallina lapsille. Myönteinen, hyväksyvä kohtaaminen ja ilmapiiri tukee ja rohkaisee lasta vuorovaikutukseen ja edistää taitojen kehittymistä.

Toimintakauden aikana ryhmissä panostetaan leikkiympäristöjen muokkaamiseen ja rikastuttamiseen sekä aikuisen läsnäolon vahvistamiseen lasten leikkien ohjauksessa. Oman lelun saa tuoda kotoa joka päivä omalla vastuulla (yksi nimikoitu lelu per päivä). Tarvittaessa voidaan tehdä ryhmäkohtaisia sopimuksia (esim. tauko omien lelujen tuomisessa).

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa

Kunniatehtävänä Lapsen Hyvä Päivä

Lastentalolla lasten osallisuus huomioidaan jokapäiväisissä perustoiminnoissa. Toimintaympäristöä muokataan aina kulloisenkin lapsiryhmän tarpeita ja kehitystasoa ajatellen niin, että lapsen on mahdollista toimia omassa arjessaan aikuisen tukemana. Tilat, paikat, välineet, lelut ja käytännöt on järjestetty niin, että lapsi voi toimia itsenäisesti ja omatoimisesti. Näin lapsen itseluottamus ja minäkuva vahvistuvat. Toimintaympäristön pitää olla oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen.

Lapsi kohdataan arvostavasti, hänen ajatuksiaan kuunnellaan ja aloitteisiin vastataan. Aikuiset mahdollistavat eri toiminnoissa ja tilanteissa lasten omat tarpeet, valinnat, mielipiteet ja toiveet.

Vertaisryhmä ja kokemus yhteisöön kuulumisesta ovat lapsen osallisuuden kannalta keskeisiä. Pidämme yhteisöllisyyden tunnetta tärkeänä ja siihen kiinnitetään erityistä huomiota. Myös päivittäinen pienryhmätoiminta tukee lasten osallisuutta ja heidän kuulemistaan.

Muita osallisuutta tukevia toimintatapoja Lastentalolla ovat tuumaustauko, leikkivalinnat, viikon/päivän henkilö (oman viikon/päivän suunnittelu aikuisen kanssa: toivepäivä, oma kirja/liikuntaleikki, lapsen keuhut), sadutus, lasten kokoukset, juhlien suunnittelu, lasten ideoimat ja toteuttamat projektit, yhteisöllisyys (yhteiset laulutuokiot, liikunnalliset perjantait, juhlat, retket).

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt

Ruokailuhetkien yhteydessä toteutettu ruokakasvatus on meillä arkipäivää ja myös muissa päivän toiminnoissa voidaan ottaa ruoka ja ruokakasvatus huomioon. Tavoitteena on, että lapsille kasvaa myönteinen ja tasapainoinen suhde itseensä ja ruokaan. Tiedostamme, että lapset ottavat herkästi mallia siitä, miten aikuinen puhuu ja kommentoi ruokaa. Tämän ns. ruokapuheen kautta välittyy omat asenteemme ruokaa ja syömistä kohtaan. Ruokapuuhat vuodenaikojen ja juhlapyhien mukaisesti kuuluvat olennaisesti päiväkodin arkeen. Tutustumme mahdollisuuksien mukaan myös eri ruokakulttuureihin. Lasten toivepäivänä yksi suosikki toiveista on leipominen.

Ruokakasvatukseen kuuluvat käsienspesu, omalle ruokailupaikalle rauhoittuminen, kohtelias puhetapa ja ruokailuvälineiden oikea käyttö. Ruokailutilanne ja -ympäristö järjestetään niin, että lapsen on hyvä toimia tilanteessa omatoimisesti aikuisen tukemana: nostetaan ruoat lasten tasolle, laitetaan kasvikset linjaston alkuun, annetaan lasten itse ottaa ruokaa, voidella leipä, tarjotaan lasten ruokailulle riittävästi aikaa ja rauhaa. Lapsia kannustetaan maistamaan eri makuja ja tutustumaan ruokiin eri aistein. Ruokailun jälkeen lapset palauttavat ruokailuvälineet, lautaset ja lasit omille paikoilleen ruokakärrtiin ja lajittelevat mahdolliset ruuantähteet bioastiaan.

Ruoka voi myös näkyä leikeissä, lauluissa, loruissa ja muussa toiminnassa; esim. keväällä istutetaan eri siemeniä ja tutkitaan versojen kasvua, kesällä hoidetaan ja kastellaan ulkoistutuksia, syksyllä lähdetään metsäretkelle maistamaan marjoja ja joulun alla leivotaan pipareita. Lastentalon perinteisiin kuuluu syksyllä vietettävä sadonkorjuujuhla.

Kuluvan syksyn aikana perustetaan ruokaryhmä, joka kehittää ruokakasvatusta. Ruokaryhmään kuuluu päiväkodin johtaja, päiväkodin apulaisjohtaja, RuPun edustaja (mielellään sekä päätalon että filiaalın puolelta) ja päiväkodin työntekijä jokaisesta ikäryhmästä.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Aikuisen rooli lapsen tunnetaitojen kehityksen tukena on keskeinen. Lapsi tarvitsee aikuisen tukea tunteiden tunnistamisessa, niiden nimeämisessä ja ilmaisussa.

Tunnetaitoja vahvistetaan kaikissa ryhmissä arjen eri tilanteissa lasten kehitystaso huomioiden. Keskeisenä tavoitteena on tukea lapsen taitoja tunnistaa, ilmaista ja säädellä tunteitaan. Pienryhmissä tunnetaitojen harjoittelu rohkaisee lapsia ilmaisemaan tunteitaan avoimemmin. Kaikki tunteet sallitaan ja yhdessä aikuisen kanssa etsitään sopivia keinoja tunteiden ilmaisuun ja käsittelyyn.

MiniVerso menetelmä tukee hienosti tunnetaitojen harjoittelua. Muita käytössä olevia materiaaleja ovat mm. Kadonnut avain, Mun ja sun juttu sekä Meidän juttu (Piki), Huomaa hyvä (Vahvuus varis), Pikkuli, Mollie, Fanni, Tunnelintu ja vuorovaikutusleikki (VVL).

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen (esim. lakien ja toiminnallisen suunnittelun tuntemus, jatkotoimenpiteet, ks. Suunnitelmien päivitykset)

Edistämme yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa kohtaamalla ja kohtelemalla lapsia ja perheitä yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti. Tiedostamme työntekijöinä omien asenteidemme tulevan ilmi puheissa, eleissä, teoissa ja toimintatavoissa ja näin välittyvän lapsille ja heidän huoltajilleen. Emme aseta lapsia ja huoltajia ennalta tiettyihin sukupuoli- ja kulttuurisidonnaisiin rooleihin.

Huomioimme monikulttuurisuuden, perheiden monimuotoisuuden ja lapsia askarruttavat arkiset asiat. Vanhojen perinteisten ja uusien suomalaisten laulujen ja lorujen rinnalla on lauluja, loruja ja kirjoja eri kulttuureista ja kieliryhmistä. Vietämme yhdessä erilaisia juhlapyyhiä, joiden tavoitteena on tarjota lapselle kokemuksia perinteisistä suomalaisista ja muiden kulttuureiden juhlista. Jos lapsi ei katsomuksellisista, kulttuurisista tai muista syistä voi osallistua juhlaan, hänelle tarjotaan vastaavaa korvaavaa toimintaa. Juhlat pyritään järjestämään niin, että kaikki voivat osallistua. Isän- ja äitienpäivään liittyen huomioimme erilaiset perheet. Isovanhempien juhlaan voi lapsen kanssa tulla myös joku muu tärkeä aikuinen, jos isovanhempi ei pääse paikalle. Monipuolinen toiminta (esim. iPadien käyttö, teatteriesitykset, konsertit, liikuntamahdollisuudet) mahdollistaa lapsille päiväkodin arjessa tasavertaiset kokemukset. Lastentalolla on yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma.

Kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisun ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt

Lastentalolla on lapsia useista eri maista ja kulttuureista. Huomioimme perheiden toiveet katsomukseen, uskontoon, kieleen ja kulttuuriin liittyvissä asioissa. Lasten keskinäisellä kanssakäymisellä lisätään suvaitsevaisuutta ja ehkäistään syrjäytymistä.

Toiminnassa tuetaan ja vahvistetaan lapsen omaa kulttuuri-identiteettiä (ruokailu, juhlat, leikit) ja yhteistyö huoltajien kanssa on tärkeää. Kaksikielisyys rakentuu oman äidinkielen pohjalle ja huoltajia rohkaistaan puhumaan omaa äidinkieltään lapsilleen. Vasukeskusteluissa ja mahdollisissa palavereissa käytämme tulkkipalvelua. Suomen kielen opettaja pyrkii käymään säännöllisesti ryhmissä, joissa on vieraskielisiä lapsia, tukemassa lapsen suomen kielen kehitystä ja oppimista.

Toiminnassa käytetään paljon taidelähtöisiä menetelmiä. Lapset saavat monipuolisia kokemuksia ja elämyksiä ilmaisun eri muodoista: draama ja sanataide, kuvataide, musiikki, liikunta, kädentaidot. Draaman, tanssin ja leikin keinoin lapsia rohkaistaan kuvalliseen, sanalliseen ja keholliseen ilmaisuun sekä tunteiden käsittelyyn.

Projektityöskentelyssä lasten kiinnostuksen kohteet huomioidaan ja toimintaa suunnitellaan yhdessä lasten kanssa. Kuvataidekasvatus ja kädentaidot sisältävät sekä spontaania että ennalta suunniteltua toimintaa. Tekemisessä korostuu välineiden kokeilu, tutkiminen, tekemisen eri vaiheiden harjoittelu ja niiden dokumentointi. Lasten saatavilla on aina välineitä, jotka mahdollistavat lasten omaehtoisen tekemisen.

Musiikki on osa arkipäiväämme eikä rajoitu vain viikoittaisiin musiikkihetkiin. Musiikillisessa ilmaisussa lasten kanssa lauletaan, loruillaan, kokeillaan erilaisia soittimia, kuunnellaan musiikkia ja liikutaan musiikin mukaan. Lapset saavat kokemuksia perussykkeestä, sanarytmeistä ja kehosoitamisesta. Lapsia rohkaistaan ilmaisemaan musiikin herättämiä tunteita esim. kertoen, kuvallisesti ilmaisten tai tanssien. Talon yhteiset lauluhetket ovat kaksi kertaa kuukaudessa.

Tarjoamme lapsille mahdollisuuksien mukaan paljon erilaisia elämyksiä taiteen eri aloilta. Henkilökunnan järjestämien esitysten ja tapahtumien lisäksi hyödynnämme kaupungin tarjoamia kulttuurimahdollisuuksia, mm. taidemuseo, teatteri ja Mikaeli. Teemme tiivistä yhteistyötä Konserttikeskuksen kanssa ja pyrimme järjestämään Lastentalolla muutamia esityksiä toimintavuoden aikana. Osallistumme myös Kulttuurikamelin tarjoamiin tapahtumiin.

Aikuinen on mallina ja vastuussa vuorovaikutuksesta ja lasten kielitietoisuuden kehittymisestä. Päivittäiset perustoiminto- ja leikki-tilanteet ovat tärkeitä pienten lasten kielenkehityksessä. Aikuinen toimii vuorovaikutuksessa lapsen kanssa sanoittaen toimintaa ja nimeten asioita, kehittäen näin lapsen sanavarastoa. Aikuiset huomioivat lasten pienetkin aloitteet vuorovaikutuksen syntymiseksi. Myös lasten keskinäiseen vuorovaikutukseen kiinnitetään huomiota. Lapsen kasvaessa häntä rohkaistaan ilmaisemaan itseään puhumalla ja opetetaan kuuntelemaan toisia. Isommilla lapsilla myös kielelliset harjoitukset ja tehtävät tukevat lapsen kielen kehittymistä sekä edistävät luku- ja kirjoitustaidon oppimisen valmiuksia. Kielen harjoittelussa käytämme loruja ja riimejä, satuja ja tarinoita, sadutusta, pelejä, leikkejä ja kuvia. Luemme lapsille päivittäin ja kirjat ovat lasten saatavilla. Kirjaston kirjakassi sekä Lukulumon äänikirjat lisäävät lasten mahdollisuutta kuulla monipuolisesti satuja.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Lämmin ja hyväksyvä ilmapiiri luo pohjan lapsen psyykkiselle ja sosiaaliselle turvallisuudelle. Aikuinen vastaa siitä, että lapsi tuntee olonsa turvalliseksi ja ryhmä tulee tutuksi. Turvaa tuo myös päivän selkeä ja suunnitelmallinen, mutta joustava rakenne. Kuvat jäsentävät päivää. Tunne ryhmään kuulumisesta on tärkeää. Ryhmytymiseen panostetaan ja aikuiset huolehtivat, että kaikilla on kavereita. Ristiriitatilanteissa on käytössä MiniVerso- menetelmä ja kiusaamisen suhteen on nollatoleranssi. Myös vuorovaikutusleikki ja satuhieronta ovat menetelmänä koko talossa (esim. syntymäpäivälahjana satuhieronta).

Ulkoilemme aamu- ja iltapäivisin säällä kuin säällä. Pihan ympärillä oleva aita, riittävä henkilökunnan määrä, yhteiset pihäsäännöt ja ehjät leikkivälineet mahdollistavat turvallisen ulkoilun. Kaikki ryhmät ulkoilevat samalla pihalla ja turvallisuuden tunnetta lisää yhteisvastuullinen pihavalvonta. Pihatarkastus tehdään joka aamu. Aamu-ulkoiluun on lisätty ohjattua yhteisleikkiä, johon pyritään innostamaan kaikki lapset mukaan. Jokainen kasvattaja vuorollaan on

vastuussa leikkien ohjaamisesta. Leikittäjäliivi on merkinä lapsille siitä, kuka leikkejä ohjaa. Joka toinen perjantai vietämme lelutonta aamupäiväulkoilua, jolloin piha täyttyy erilaisista liikuntavälineistä, musiikista ja liikkumisen riemusta.

Talossamme toimii liikuttajat -työryhmä, joka huolehtii mm. välineiden hankinnasta, yhteisistä liikuntatapahtumista ja jakavat tietoa käymistään koulutuksista. Ryhmissä retkeillään viikoittain metsässä ja muualla lähiympäristössä. Tällöin kaikilla on huomioliivit käytössä ja ennen retkeä laadimme retkisuunnitelman.

Aloitamme jo pienten lasten kanssa hyvien ruokailutapojen opetteluun. Siihen kuuluvat käsienpesu, omalle ruokailupaikalle rauhoittuminen, kohtelias puhetapa ja ruokailuvälineiden oikea käyttö. Tullessaan ruokailuun lapset ottavat ruokailuvälineet, lasin ja lautasliinan tarjoilupöydältä. Rohkaisemme lapsia maistamaan kaikkia ruokia ja totuttelemaan uusiin makuihin eri aisteja hyödyntäen. Ruokailun jälkeen lapset palauttavat ruokailuvälineet, lautaset ja lasit omille paikoilleen ruokakärrtiin ja lajittelevat mahdolliset ruuantähteet bioastiaan.

Pukemisessa ja riisumisessa kannustamme lapsia omatoimisuuteen. Aikuiset huolehtivat viime kädessä, että lapsilla on sopiva ja riittävä vaatetus ja vaatteet puetaan kunnolla päälle. Tarvittaessa lapselle lainataan päiväkodin varavaatteita. Järjestämme aikaa ja tilaa pukemiselle ja riisumiselle porrastamalla ryhmien siirtymiset ulos ja sisälle. Riisumis- ja WC-tilanteissa lapsia opetetaan kunnioittamaan toisen kehon koskemattomuutta. Käymme lasten kanssa läpi kehoon liittyviä turvataitoja: nimet ihmiskehon eri osille, uimapukusääntö, kosketuksen sääntö ja kolmen kohdan sääntö (sano ei, lähde pois, kerro tutulle aikuiselle). Yli 4v. lasten kanssa käymme läpi Turva10 lomakkeen (Ensi -ja turvakotien liitto). Mahdolliset esiin nousevat huolenaiheet otamme puheeksi huoltajien ja tarvittaessa muiden viranomaisten kanssa. Lasten hyvinvointia edistetään antamalla mahdollisuus päivän aikana rauhoittumiseen ja lepoon. Kuuntelemme rauhallista musiikkia ja luemme sadun. Pienen lepoetken jälkeen voi siirtyä "hiljaisiin hommiin", jotta nukkuvat lapset saavat tarvitsemansa rauhan.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Oppimisympäristön suunnittelussa ja rakentamisessa ovat lähtökohtana aina lapsi ja lapsiryhmän tarpeet. Oppimisympäristö tarjoaa vaihtoehtoja mieluisaan tekemiseen, liikkumiseen, leikkeihin, peleihin sekä rauhalliseen oleiluun ja lepoon. Oppimisympäristö vaatii jatkuvaa havainnointia, arviointia ja edelleen kehittämistä. Lasten mielipiteet tulevat kuulluksi oppimisympäristöjä arvioitaessa esim. tuumaustauoilla, lasten kokouksissa sekä vasu -keskusteluissa. Lasten roolia ja osallisuutta oppimisympäristön suunnittelemisessa ja rakentamisessa pyritään huomioimaan entistä enemmän. Välineistö ja materiaalit mietitään lasten kehitystason ja kiinnostuksen mukaisesti. Lapset pyritään ottamaan mukaan välineiden hankintaan. Välineistön ja lelujen vaihtoa tapahtuu myös yhteistyössä ryhmien välillä.

Toimintaa suunnitellessa huomioimme myös erilaiset oppimisympäristöt ja ulos oppimaan -menetelmän: luonto, leikkipuistot ja erilaiset julkiset tilat. Fyysisen oppimisympäristön lisäksi kiinnitetään huomiota ilmapiiriin ja vuorovaikutukseen. Pidämme tärkeänä ryhmäytymistä, lasten keskinäistä vuorovaikutusta, kaverisuhteita, aikuisten ja lasten välistä vuorovaikutusta sekä tiimin saumatonta toimivuutta.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Päivittäiset keskustelut ja kohtaamiset huoltajien kanssa luovat pohjan hyvälle yhteistyölle. Varhaiskasvatuksen aloittamisen jälkeen työntekijä (varhaiskasvatuksen opettaja sekä kasvatusyhteistyöhenkilö) ja huoltajat käyvät vasukeskustelun, jossa lapselle laaditaan oma varhaiskasvatussuunnitelma. Varhaiskasvatuksessa aloittavien perheiden kanssa käydään Lapset puheeksi -keskustelu. Keskustelu voidaan käydä myös perhetilanteen niin vaatiessa. Varhaiskasvatussuunnitelmaa arvioidaan vuoden kuluessa sekä kevään vasukeskustelussa. Tarvittaessa pidetään useampi keskustelu vuoden aikana. Vanhempainillat ja vanhempainryhmä Ötökkä toimivat myös hyvinä yhteistyön muotoina.

Lisäksi huoltajat antavat palautetta ja arvioivat toimintaa mm. asiakastyytyväisyyskyselyn kautta (viimeisin keväällä 2024).

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Jokaiselle perheelle nimetään kasvatusyhteistyöhenkilö. Varhaiskasvatus tukee ja ylläpitää lapsen ja huoltajien välistä kiintymyssuhdetta ja kasvatusyhteistyö helpottaa lapsen sopeutumista varhaiskasvatukseen. Kasvatusyhteistyöhenkilö tutustuu lapseen ja perheeseen ja paneutuu syvemmin lapsen asioihin hyödyntämällä aloittavan lapsen lomaketta. Hän tutustuttaa lapsen varhaiskasvatuspaikan muihin aikuisiin ja lapsiryhmään sekä toimii yhteyshenkilönä perheen, hoitopaikan ja muiden toimijoiden välillä. Kasvatusyhteistyöhenkilö ottaa yhteyden uuteen perheeseen. Hän kutsuu huoltajat tutustumaan päiväkotiin ensimmäisellä kerralla ilman lasta. Samalla sovitaan työntekijän tutustumiskäynnistä lapsen kotiin. Tutustumiskäynnillä tutustutaan lapseen ja hänen leikkeihinsä. Seuraavaan tapaamiseen päiväkodilla huoltajat saapuvat lapsen kanssa. Lapsi voi tutustua päiväkotiin huoltajiensa kanssa tarvitsemansa ajan. Huoltajat viettävät päiväkodilla aikaa yhdessä lapsensa kanssa tutustuttaen hänet yhdessä varhaiskasvattajan kanssa tiloihin ja toimintaan. Tällöin hoito ei ole vielä virallisesti alkanut ja lapsi on huoltajiensa vastuulla. Lapsi voi harjoitella päiväkotiin jäämistä ensimmäisinä päivinä muutaman tunnin ajan. Tällöin lapsella tulee olla voimassa oleva päivähoitopäätös.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Käytössä olevia dokumentoinnin välineitä ovat mm. lapsen vasu ja siinä lapsen mielipide ja toiveet, lapsen eops, Lapset puheeksi-keskustelu, lapsen tuumaustauko, lapsen toivepäivä/viikko, lasten kokoukset, iPad albumi ja BookCreator. Daisyn pedagoginen dokumentointi otetaan käyttöön ryhmissä kuluvan toimintakauden aikana. Koko talossa on käytössä vasuun pohjautuva havainnointilomake. Pedagogiikkaa tehdään näkyväksi myös avaamalla toiminnan sisältöjä ja tavoitteita ryhmien tiloissa sekä oppimaan.fi sivustolla. Arjessa käydään jatkuvaa vuoropuhelua kasvattajien ja huoltajien kesken.

Uusi varhaiskasvatuksen pedagogisen dokumentoinnin vuosikello otetaan käyttöön toimintavuoden aikana.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Käytäntönä on toiminnan jatkuva arviointi tiimissä päivittäin, tiimipalaverissa ja henkilökunnan palaverissa joka toinen viikko. Tiimiarviointi pidetään kaksi kertaa vuodessa. Henkilökunnan kehityskeskustelut käydään keväällä. Kulunutta toimintakautta arvioidaan keväällä yhdessä henkilökunnan kanssa.

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

päivitetty: syyskuu 2024

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, toimenpidepohja liitteenä

Päivitetty: syksy 2024

selvitys aloitettu: selvitysmateriaalit / -tavat

toimenpiteistä päättäminen: toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta

lisätietoa: [Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu](#), [Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma](#) | [Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

Kestävän kehityksen suunnitelma:

alkukartoitus ([Keke_paivakodissa.pdf \(kierratyskeskus.fi\)](#) s. 62-81 tai *Valssi Ympäristö- ja kestävyyskasvatus*) /

päivitys: syksy 2024

Lomake päivitetty 15.8.2023

valitut kehittämiskohteet (1-2 kpl), joita toimintavuonna edistetään: Leikki osana kestävästä elämäntapaa

Pelastussuunnitelma

Päivitetty: elokuu 2024

Yksikön pedagogiikan vastuhenkilöt

Leikkimentori (ja -tiimi): Nina Hujanen Tanja Ruotsalainen, Kiti Ihalainen

Kieli- ja kulttuurivastaava: Salla Ruhanen, Elina Voutilainen

Miniverso-mentorit: Sari Suutari, Heidi Matilainen

Liikuntavastaava: liikuttajat työryhmä: Niina Heikkinen, Ella Halme, Päivi Laurikainen, Minna Valjakka, Anni Ottelin, Ella Niittuaho, Heidi Matilainen, Kiti Ihalainen

TVT-vastaava: Kirsi Rajantie, Hannariina Kääriäinen

Tiedekasvatusvastaava: Hannariina Kääriäinen, Kiti Ihalainen

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Anni Ottelin, Ella Halme, Marita Seppänen

Vanhempainryhmä "Ötökkä": Tanja Ruotsalainen, Salla Ruhanen

MIKKELI

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma 2024-2025

Yksikkö: Naisvuoren päiväkoti:

Keijukaiset, Päivänsäteet, Revontulet, Saahinkaiset, Tähdennuotot ja Vuorenpöiköt sekä iltaryhmä.

Vuosisuunnitelma laaditaan lokakuun loppuun mennessä, jonka jälkeen se lähetetään varhaiskasvatusjohtajalle hyväksyttäväksi. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan kevään arviointituloksista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä 6.11.2024.

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Lapsen edun ensisijaisuus ohjaa toimintaamme. Kasvatustyötä tehdään yhteistyössä lasten perheiden kanssa. Jokainen lapsi tulee otetuksi huomioon omama aktiivisena itsenään. Lapsille taataan turvallinen arki, jossa he tulevat kuulluiksi ja nähdyiksi sekä ymmärretyiksi omama itsenään. Toiminnassa huomioidaan lasten osallisuus, toiveet ja mielipiteet sekä yhdenvertainen ja tasa-arvoinen kohtelu. Lasten luontaista uteliaisuuttaan tuetaan ja heitä kannustetaan aktiivisiksi toimijoiksi omassa elämässään ja ympäristössään. Oppiminen edistyy monimuotoisessa lähiympäristössä toimien sekä myönteisessä vuorovaikutuksessa toisten ihmisten kanssa. Leikkipedagogiikka on keskeinen painopistealueemme. Panostamme kokopäiväpedagogiikkaan ja leikin kautta oppimiseen. Leikki ja leikillisuus ovat läsnä päivän kaikissa tilanteissa. Leikkiympäristöjä kehitetään aktiivisesti. Aikuiset osallistuvat leikkeihin ja rikastuttavat niitä.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Leikkipedagogiikka on keskeinen osa arkeamme. Päivittäinen toimintamme rakentuu leikille ja leikillisyydelle. Leikille annetaan aikaa päivittäin sekä lapselle mahdollisuus leikkiä sekä yksin, että eri kavereiden kanssa. Lapsia kuunnellaan ja heidän toiveitaan otetaan huomioon leikkejä suunniteltaessa. Kannustamme lapsia leikkimään monipuolisesti. Huolehdimme, että kaikki pääsevät leikkeihin ja saavat tuntea osallisuutta niihin. Aikuiset osallistuvat leikkiin aktiivisesti ja ohjaavat, mallintavat, sanoittavat ja rikastuttavat sitä. Lapsi kohdataan aidosti kuuntelemalla ja asettumalla lapsen tasolle myös fyysisesti (esim. Lattiatasossa leikkiminen). Lasten leikkirauha pyritään turvaamaan pedagogisin menetelmin, kuten jakamalla pienryhmiin ja sopiviin tiloihin. Lapsille pyritään takaamaan aika keskeytymättömiin leikkeihin. Leikkejä ei aina kerätä pois, vaan leikin jatkaminen on myöhemmin mahdollista. Mahdollistamme eri ryhmien välisen leikkitoiminnan. Lasten kanssa keskustellaan monipuolisesti asioista ja mahdollisissa lasten välisissä konfliktitilanteissa käytetään Miniverso-sovittelua. Keskustelemme päivittäin arjen tilanteissa lasten kanssa heidän kuulumisistaan ja heille tärkeitä asioista. Kannustamme lapsia yhteiseen vuorovaikutukselliseen keskusteluun lasten ja aikuisten välillä. Kuvatukea käytetään monipuolisesti arjen tukena. Leikkiympäristöjä tullaan rakentamaan ja kehittämään lasten mielenkiinnon kohteita hyödyntäen monipuolisesti. Iltaryhmän toiminta rakentuu vahvasti leikin ympärille.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa

Jokainen lapsi tulee kuulluksi ja huomioon otetuksi erilaisissa arjen tilanteissa. Kuuntelemme lasten puheita ja mielipiteitä. Lapset saavat pääsääntöisesti valita itse leikkinsä ja leikkivälineet sekä leikkitoverinsa aikuisen tukemana. Toiminnan suunnitteluun lapsilla on mahdollisuus vaikuttaa kertomalla toiveitaan ja kiinnostuksen kohteitaan. Myös toiminnan aikana pyritään luontevasti ottamaan huomioon lasten omia ideoita ja ajatuksia. Kuuntelun ja keskustelun taidot vahvistuvat yhteisessä arjessa. Kiinnitämme huomiota lasten kiinnostusten kohteisiin sekä henkilökohtaisiin tarpeisiin ja otamme ne huomioon toiminnan suunnittelussa. Lapsilta kysytään palautetta toiminnasta ikä- ja kehitystasoon sopivalla tavalla. Lämminhenkinen vuorovaikutus ja avoin ilmapiiri rohkaisevat osallisuuteen. Huomioimme lapset yksilöllisesti tilanteiden ja mahdollisuuksien mukaan. Lapsilla on mahdollisuus tehdä omia valintoja päivän aikana esim. leikkien, leikkiryhmien ja muiden toimintojen parissa. Lapsilla on mahdollisuus vaikuttaa muodostuviin leikkiryhmiin sekä niiden kokoon tai halutessaan he voivat valita myös yksin toimimisen. Lapset voivat osallistua arjen askareisiin ikä- ja kehitystasoaan vastaavalla tavalla. Lasten välineistö on lasten ulottuvilla ja helposti saatavilla. Leikkiympäristöjen suunnittelussa ja järjestelyissä sekä ulkoleikkien valinnoissa lapsilla on aktiivinen rooli. Harjoitellaan omatoimisuuteen liittyviä taitoja, kuten pukeutumista ja riisumista. Lapsia

kannustetaan monipuoliseen vuorovaikutukseen ja jokaiselle lapselle annetaan mahdollisuus ilmaista mielipiteensä. Lapsilla on mahdollisuus kertoa omasta päivästänsä ja kuulumisistaan vanhemmille päivän päätteeksi.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt

Päiväkodissa on tarjolla ruokapalvelujen ruokalistan mukaiset ateriat. Lapsille kerrotaan päivittäin, mitä kaikkea aterialla on tarjolla. Ruokailuvälineet on katettu valmiiksi omille paikoille ja lapset voivat toimia aikuisten kattausapuna. Ruokailussa pyrimme kiireettömyyteen ja rauhallisen tunnelman luomiseen, jossa hyvien ruokatapojen omaksuminen on mahdollista. Kannustamme lasta maistamaan kaikkea, mutta maistamisen määrän päättää lapsi, eikä lautasta tarvitse syödä tyhjäksi. Käytämme ruokailutilanteessa aisteja kokonaisvaltaisesti. Lapsen oikeus on ottaa itse leipä, juoma ja ruoka. Niiden syömisjärjestyksen päättää lapsi. Lapsi voi päättää, miten ruoka-aineet sijoitetaan lautaselle. Lapsi voi valita leivän ja ruokajuoman itse. Ruokaa saa hakea lisää, aikuinen auttaa annoksen määrässä. Ruoka-aineilla ei ”pelleillä”, mutta tutkiminen on sallittua. Jälkiruoka kuuluu kaikille riippumatta pääruoan määrästä. Kannustamme lapsia hyviin pöytätapoihin. Lasten yksilölliset tarpeet huomioidaan ruokailun aikana. Ne ovat keskusteltu ja sovittu huoltajien kanssa, ja tarvittavat asiat kirjataan lasten varhaiskasvatussuunnitelmiin. Päiväkotiin on perustettu ruokakasvatustyöryhmä, joka kokoontuu alkuvuodesta. Työryhmä täyttää nykytila.fi -arvioinnin ja suunnittelee päiväkodin ruokakasvatusta tavoitteellisesti. Ruokalistoihin tulee Sapere -merkitty ruoka/välipala, jolloin on moniaistisesti tutkittavissa ja yhdessä pilkottavissa kokonaisia hedelmiä tai kasviksia (2krt/kk).

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Tunnetaitokasvatus on osa jokapäiväistä arkea. Vahvistamme lasten tunne- ja vuorovaikutustaitoja arjen toiminnoissa. Kaikki tunteet ovat sallittuja. Lapsia autetaan tunnistamaan, nimeämään sekä ymmärtämään erilaisia tunteita. Aikuinen on lapsen tukena tunnekuhuissa. Aikuiset ovat sensitiivisenä tukena lasten tunneilmaisissa ottaen huomioon lasten yksilölliset tavat ja tarpeet tunteen käsittelyssä. Aikuiset luovat hyväksyvän ja ymmärtävän ilmapiirin lasten tunteiden ilmaisulle. Lapselle annetaan tilaa tuntea tunteensa turvallisesti ja aikuisen syli on tarjolla tarvittaessa. Apuna tunnetaitojen käsittelyssä ja opettelussa käytetään mm. tunnetaitokirjoja, -tuokioita, satuja/tarinoita, kuvia, osallistavaa draamaa, keskustelua ja Miniverso-menetelmää.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen (esim. lakien ja toiminnallisen suunnittelun tuntemus, jatkotoimenpiteet, ks. Suunnitelmien päivitykset)

Jokainen lapsi ja aikuinen on arvokas omana itsenään. Jokainen ihminen kohdataan tasa-arvoisesti ja kaikkia kohdellaan kunnioittavasti. Kunnioitamme yksilöiden ja perheiden moninaisuutta ja kohtelemme kaikkia yhdenvertaisesti. Tasa-arvoinen ja yhdenvertainen arki pohjaa hyväksi havaittuihin ja yhdessä rakennettuihin toimintamalleihin. Ne ovat rakentuneet yhteistyössä henkilöstön, tiimin jäsenten, huoltajien ja lasten kanssa, ja pohjaavat varhaiskasvatussuunnitelmasta esiin nousevaan arvoperustaan sekä yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja moninaisuuden kunnioittamiseen. Ks. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisun ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt

Suomalainen runsas kulttuuriperintö siirtyy kalenterivuoden juhlia ja merkkipäiviä sekä tapakulttuuria toiminnassa huomioimalla: Laulaen, leikkien, liikkuen sekä laadukkaaseen suomalaiseen kirjallisuuteen tutustuen (sadut, tarinat, runot). Vuoden aikana käydään kirjastoretkillä lainaamassa lapsille mieluisia kirjoja ja satuja. Hyödynnetään kirjoja ja tietotekniikkaa lasten monilukutaidon edistämiseksi. Vuodenkierto ja erilaiset juhlapyhät rytmittävät päiväkodin arkea. Erilaiset kulttuurit rikastuttavat toimintaa. Huomioimme eri kulttuureista ja kielitaustoista tulevat perheet kohtaamalla heidät tasa-arvoisesti. Kielitaitoista oppimisympäristöä pyritään rakentamaan niin, että äidinkielenään muuta kuin suomea puhuvien lasten kotikielet myös näkyisivät ja kuuluisivat arjessamme. Voimme käyttää tarvittaessa kuvallista tukea tai puhelinsovelluksen kääntäjää kommunikoinnin tukena. Tulkkauks- ja käännöspalveluja käytetään tarvittaessa. S2-opettajaa käytetään konsultointiapuna toiminnan suunnittelussa.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Huolehditaan, että jokainen lapsi saa tuntea itsensä arvokkaaksi osaksi ryhmää ja tulla hyväksytyksi sellaisena kuin on. Strukturoitu ja ennakoitu päivärhythmi luo turvaa ja selkeyttä lapsen päivään. Lapsille tarjotaan turvallinen ja rauhallinen toimintaympäristö. Läsnä olevat, lempeät, sensitiiviset sekä turvalliset rajat asettavat aikuiset ohjaavat lapsia johdonmukaisesti ja pitkäjänteisesti. Hyvä, lämminhenkinen yhteistyö ja arjen kohtaamiset huoltajien kanssa ovat toimintamme vankka perusta. Lasten kanssa yhdessä laaditut ryhmän säännöt sekä tiimin jäsenten keskinäinen työnjako ja avoin vuorovaikutus tuovat selkeyttä ja turvaa arkeen. Huolehdimme lasten päivittäisestä hygieniasta, ravinnosta ja levosta. Huolehdimme, että lapsilla on

ulkona säänmukaiset vaatteet. Lasten kanssa harjoitellaan turvataitoja. Aikuiset noudattavat päiväkodin turvallisuussuunnitelmaa. Lasten riittävään liikkumiseen kiinnitetään erityistä huomiota. Vuorotellaan lepoa ja rauhoittumista sekä riehakkaampaa leikkiä. Sallitaan hupsuttelu ja peuhuleikit turvallisuuden rajoissa.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Hyödynnämme monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä päiväkodilla ja lähiympäristössä. Retket metsään ja rakennetun kaupunkiympäristön kohteisiin toteutuvat toiminnassamme suunnitellusti ja säännöllisesti. Päiväkodin oppimisympäristöt pyritään pitämään mahdollisimman selkeinä ja jäsenneilyinä. Lapset ovat mukana arjen ja ympäristön suunnittelussa sekä toteutuksessa. Tilat elävät ja muokkaantuvat läpi toimintavuoden. Tarvittavat lelut, pelit ja välineet ovat lapsille hyvin saatavilla. Tavaroille pyritään pitämään oma selkeä, kuvalla merkitty paikka, mikä edesauttaa lasten toimintaa, esteettömyyttä ja viihtyisyyttä ryhmien tiloissa. Teemme yhteistyötä eri ryhmien välillä ja mahdollistamme koko päiväkodin tilat sekä välineet monipuolisesti lasten käyttöön. Toimimme mahdollisuuksien mukaan pienryhmissä ja hyödynnämme rinnakkaistoimintoja työ- ja leikkirauhan ylläpitämiseksi. Havainnoimme päivittäin lasten kehitystä ja oppimista. Huomioimme lasten iän ja kehitystason ja tarjoamme heille niiden mukaisia aktiviteetteja. Lasten yksilöllisiä tarpeita huomioidaan niin, että lapsilla on tarvittaessa mahdollisuus käyttää aktiiviyynä, painokäärmettä, melukuulokkeita ym. apuvälineitä. Lapsilla on mahdollisuus toteuttaa työt ja tehtävät oman taitotasonsa mukaan, ja tarvittaessa eriytämme toimintaa lapselle sopivaksi. Lapsilla on mahdollista saada henkilökohtaista ohjausta tarvitsemassaan asiassa. Toimimme mahdollisuuksien mukaan pienryhmissä ja hyödynnämme useita rinnakkaistoimintoja työ- ja leikkirauhan ylläpitämiseksi. Ryhmässä kaikkien ei tarvitse tehdä samoja asioita yhtä aikaa ja samana päivänä. Arjen pedagogisilla rakenteilla ja ratkaisuilla on suuri merkitys, jotta toiminta on kokonaisuutena mielekästä ja toimivaa. Kirjaamme lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan ajankohtaiset ja keskeisimmät kehitystavoitteet sekä sovimme yhdessä vanhempien kanssa käytännön toimenpiteet, joilla tuemme lapsen kehitystä sekä varhaiskasvatuksessa että kotona. Lapsen oikeuksien viikkoa vietetään tänä vuonna 18.–24.11.2024. Viikon teemana on jokaisen lapsen oikeus oppimiseen, #SaanOppia #SaatOppia. Teema paitsi kutsuu pohtimaan oppimisen merkitystä lapsen hyvinvoinnille ja kehitykselle, myös muistuttaa uuden oppimisen ilosta.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Kohtaamme lasten huoltajat päivittäin lapsen tuonti- ja hakutilanteissa. Keskustelemme avoimesti päivän tapahtumista ja kuulumisista sekä tiedotamme ajankohtaisista asioista. Huoltajia on tärkeä kuulla ja käydä sensitiivistä keskustelua heidän kanssaan. Otamme vanhemmilta vastaan palautetta, toiveita ja kehitysideoita. Toimintakauden aikana varhaiskasvatuksen opettaja pitää kaksi vasu-keskustelua vanhempien kanssa (syksyllä ja keväällä). Uusille perheille tarjoamme Lapset puheeksi -keskustelua. Lapset puheeksi -keskustelu voidaan käydä myös myöhemmin tarvittaessa. Huoltajilla on mahdollisuus osallistua kerran kuukaudessa järjestettäviin päiväkodin yhteistapahtumiin. Päiväkodille laaditaan toimintasuunnitelmat syksyille ja keväälle. Tapahtumista tiedotetaan huoltajille hyvissä ajoin. Oman ryhmän toiminnasta huoltajat saavat ennakkoon Daisyyin viikkosuunnitelman ja jakson vaihtuessa jaksoon ja sen sisältöön liittyvän kuvauksen. Ne ovat nähtävissä ja tutustuttavissa myös ryhmän eteistilassa. Viikkosuunnitelma toimii hyvänä pohjana myös ryhmän tai päiväkodin yhteisistä asioista tiedottamiseen. Vanhempia osallistetaan ja aktivoidaan lapsen asioita käsitteleviin tapahtumiin ja arviointeihin sekä pedagogiseen vuoropuheluun. Vanhemmat voivat ottaa yhteyttä päiväkodin henkilökuntaan matalalla kynnyksellä.

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Jokainen työntekijä vastaa osaltaan avoimen, hyvän ja lämminhenkisen ilmapiirin luomisesta tiimissä, ryhmässä, suhteessa lapsiin, huoltajiin ja kasvattajayhteisöön. Tiimien jäsenet vastaavat yhdessä ryhmien kasvatustyöstä ja huoltajien kanssa tehtävästä yhteistyöstä sekä huolehtivat sovittujen asioiden toteutumisesta. Varhaiskasvatuksen opettajat pitävät varhaiskasvatuskeskustelut huoltajien kanssa. Kaikki työntekijät toteuttavat kasvatusyhteistyötä perheiden kanssa ja ovat vastuussa perheiden kanssa käytävästä luottamuksellisesta, sensitiivisestä kohtaamisesta. Kaikki työntekijät voivat tehdä kotivierailuja. Huolehdimme huoltajien kanssa yhdessä sovittujen asioiden toteutumisesta arjessa. Tarvittaessa yhteistyön tukena on varhaiskasvatuksen erityisopettaja ja tarvittavat moniammatilliset yhteistyökumppanit. Lapset puheeksi -koulutuksen käyneet työntekijät voivat käydä Lapset puheeksi -keskusteluja. Jokainen työntekijä kirjaa aktiivisesti lasten kuulumisia ja keskustelee niistä ja muista ajankohtaisista asioista tasapuolisesti kaikkien vanhempien kanssa.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Lapsia havainnoidaan päivittäin. Käytössämme on lapsikohtaiset havainnointilomakkeet. Havainnoista keskustellaan tiimeissä ja tehdään tarvittavia muutoksia toimintaan. Opettaja ottaa havainnot huomioon varhaiskasvatussuunnitelmaa laadittaessa. Käytämme aktiivisesti arjessamme sähköistä varhaiskasvatussuunnitelmaa. Päivittäiset kuulumiset kirjataan lapsen kuulumislomakkeeseen, jossa kerrotaan jokaisen lapsen yksilölliset kuulumiset

kunakin päivänä. Dokumentoimme toimintaamme esimerkiksi valokuvaamalla ja koostamme niistä lasten ja huoltajien nähtäville kuvakoosteita. Dokumentoinnin apuna meillä on käytössämme Daisy-järjestelmä. Pyrimme pitämään lapsen tiedot ajantasaisena.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Tiimit arvioivat omaa toimintaansa ja tiimisopimuksia tiimipalavereissa läpi vuoden. Kehityskeskustelut käydään esihenkilön kanssa kerran vuodessa. Vanhempien kanssa käytävissä vasu -keskusteluissa arvioidaan toimintaa ja lapsen henkilökohtaisia tavoitteita. Arviointia tapahtuu myös läpi vuoden kaikissa käytävissä keskusteluissa. Viikkopalavereissa keskustelemme ja arvioimme koko päiväkodin toimintaa säännöllisesti. Vuosisuunnitelman toteutumista arvioidaan keväällä. Osallistumme kansalliseen laadunarviointiin VALSSI-järjestelmässä.

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

laadittu/päivitetty 23.10.2023, 11/2024

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

laadittu/päivitetty 11/2024

Kestävän kehityksen suunnitelma

alkukartoitus ([Keke_paivakodissa.pdf \(kierratyskeskus.fi\)](#) s. 62-81 tai Valssi *Ympäristö- ja kestävyyskasvatus*) / päivitys: 26.9.2023

valitut kehittämiskohteet (1-2 kpl), joita toimintavuonna edistetään: Ravinto ja terveys

arviointi (pvm): kevät 2024

Pelastussuunnitelma

laadittu/päivitetty 10/2024

Yksikön pedagogiikan vastuuhenkilöt

Leikkimentori (ja -tiimi): Henna ja Kirsi

Kieli- ja kulttuurivastaava: Kirsi ja Miia D.

Miniverso-mentorit: Henna ja Minttu

Liikuntavastaava: Tuuli ja Tiina T.

Digimentorit: Emma H., ja Emma Z.

Tiedekasvatusvastaava: Tiina K.

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava:

Yksikön tarpeiden mukaan voidaan nimetä myös muita vastuualueita (esim. tasa-arvo- ja yv.vastaava suunnittelun opetteluun tueksi).

Jokaisessa tiimissä tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava.

MIKKELI

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma

Yksikkö: Norpanhovin päiväkoti

Vuosisuunnitelma laaditaan lokakuun loppuun mennessä, jonka jälkeen se lähetetään varhaiskasvatusjohtajalle hyväksyttäväksi. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan kevään arviointituloksista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä 21.09.2024

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Tunne-, kaveri- ja vuorovaikutustaitojen oppimisen tukeminen.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytännöt yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Norppien ryhmässä käytössä leikinvalintataulu, jossa lapsi valitsee tilan/huoneen ja kertoo aikuiselle, mitä siellä leikkii. Muikulle tulossa leikkitalu, jossa näkyy valittavat leikit. Leikille varataan arjessa aikaa, mahdollistetaan pitkäkestoinen leikki (leikit voi jättää kesken, esim välipalan ajaksi). Leikkivälineet lasten saatavilla, vaihdetaan leluja aika-ajoin. Mahdollisuuksien/tilanteen mukaan aikuinen on leikissä mukana eri rooleissa. Pidetään koko talon yhteisiä leikkipäiviä. Lapsille annetaan mahdollisuus leikkiä yksin. Huomioidaan ennakointi leikin lopettamisessa. Leikkirauhaa kunnioitetaan. Hyödynnetään leikkiryhmiä ja leikkipareja, ohjatuissa leikeissä aikuinen vie leikkiä eteenpäin. Leikkittäjän liivi ulkona. Toiminnan leikillistäminen.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa

Lapsille annetaan mahdollisuuksia arjen valinnoissa, jonka raamit luo aikuinen. Lasten mielenkiinnon kohteet ja aloitteet huomioidaan toiminnan suunnittelussa ja leikeissä. Lasten vasut toiminnan suunnittelun pohjana. Toiminnoissa annetaan valintoja, kuten askarteluissa. Lapsilta kysytään toimintojen ohessa toiveita sekä keskustellaan lapsen kanssa kahden kesken.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt

Porrastetaan kaikki siirtymät. Muikut aloittavat lounaan klo 10.50, Norpat tulevat noin klo 11.15. Aamupala ja välipala pyritään aloittamaan niin, että Muikut ehtivät ottamaan linjastosta ruoat ennen Norppien saapumista. Muikulle ruoka valmiiksi, lapsen siirtyessä Norpille lapsi saa alkaa harjoittelemaan itse linjastosta ottamista. Norpat ottavat itsenäisesti ruoan linjastosta, pääasiassa aikuinen antaa lisäannoksen (tilanteen mukaan lapsi saa ottaa aikuisen ohjeistama itsenäisesti lisää).

Lapsilla on nimetyt paikat ruokailuissa. Ruokalassa kuulokkeita lapsilla käytössä, istuintyyntyn käyttö sovittavissa huoltajien kanssa. Kaikkea otetaan tarjottimelle (listan mukaan), kasviksia ollessa useampi lapsi saa päättää mitä ottaa. Lapsi saa päättää itse mitä syö tarjottimelta, kannustetaan maistamaan, haistamaan, nuolaisemaan ruokia. Lapset palauttavat astiat palautuskärryyn ikä- ja taitotason mukaan. Muikut palauttavat mukin ja ruokalapun, muut taitotasoisesti. Pastillit jaetaan lounaalla ja välipalalla. Aikuinen jakaa pastillit lapsille. Muikut imeskelevät pastillin omalla paikalla. Aamupalalla ja välipalalla mahdollistetaan rauhallinen ruokailupaikka Muikkulassa, tämä katsotaan aikuisen kanssa tilanteen mukaan.

Lapsikohtaiset käytänteet: haastavissa tilanteissa lapselle annetaan vain yksi varoitus ja tuleva toiminta kerrotaan lapselle (lapsi poistetaan ruokalasta). Tilanteen jatkuessa aikuinen vie lapsen pois ruokalasta. Lapsen rauhoituttua ja tilanne läpikäytyä, kerrotaan mitä ruokalassa tullaan tekemään ja palataan syömään. Jos lapsi joudutaan poistamaan uudestaan, ruokailu loppuu siihen, ja ruoka tarjotaan myöhempänä ajankohtana.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Muikut: Muikuilla ei tietty materiaalia, hyödynnetään tarinoita/nukketeatteria ja erilaisia tunnekuvia. Muikuilla pidetään joka toinen viikko.

Norpat: Fanni-materiaali jatkuu sekä muuta tunnemateriaalia käytetään kerran viikossa.

Päivittäin sanoitetaan tunteita, tuetaan tunnesäätelyssä. Tunnesäätelyn tukena tunnelämpömittari. Tunnekuvia hyödynnetään tunteiden käsittelyssä.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen (esim. lakien ja toiminnallisen suunnittelun tuntemus, jatkotoimenpiteet, ks. Suunnitelmien päivitykset)

Kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisuuden ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt

Suomalaisen perinnejuhlien viettämistä ryhmissä ja niiden tuomista leikkeihin. Pohditaan lasten ja aikuisten kesken ja myös tilannekohtaisesti, miten erilaisissa kulttuureissa ja perheissä toimitaan. Toimimme lapsille mallina, miten ollaan vuorovaikutuksessa toisten ihmisten kesken. Sensitiivisyys toisten kanssa toimisessa.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Riitatilanteiden ratkaiseminen Verso-hengessä ja toimintamalli käytössä. Heli Pulkkinen miniverso vastaavana. Koulutukseen menevät ne henkilöt, jotka eivät ole sitä käyneet. Luodaan fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti turvallinen ympäristö. Ollaan tiiviissä yhteistyössä vanhempien kanssa ja tarvittaessa myös neuvolan, toimintaterapeuttien yms. Tahojen kanssa.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Lapset otetaan mukaan oppimisympäristöjen suunnitteluun ja muokkaamiseen. Havainnoidaan ja kirjataan lasten mielenkiintoja ja ideoita, kirjataan myös vasuun. Turhat säännöt poistetaan, yhteiset pelisäännöt luodaan ensin työntekijöiden kanssa ja käydään ne läpi lasten kanssa. Mahdollistetaan liikkuminen eri tavoin sisällä ja ulkona.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Tuonti- ja hakutilanteissa huoltajan kanssa keskustellaan lapsen päivästä. Lapsen huoltajien kanssa pidetään vasukeskustelut ja arvioidaan vasu. Vasukeskusteluissa sovitaan huoltajan/huoltajien kanssa, mitä lapsen päivästä kertoo hakijalle, jos hakija on muu kuin huoltaja. Vasukeskusteluissa kysytään huoltajien palautetta. Viestintä huoltajien kanssa Daisyn kautta, puhelimitse tarvittaessa. Huoltajien illat syksyisin. Pedagoginen dokumentaatio –kohtaan pyritään laittamaan kuvia lapsesta/toiminnasta. Oppiminen. Fi –sivustolle laitetaan tehtyjä toimintoja säännöllisesti.

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Mikkelin mallin mukaisesti tutustumiskäynnit koteihin. Lapset puheeksi –keskustelujen pitäminen aloittavalle perheelle.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Välineet: vasu, valokuvat toiminnasta/lapsista (lapsen itseottamat ja aikuisten), neuvolalomakkeet sekä muut yhteistyölomakkeet, lasten töiden esillepano

Käytänteet: keskustelut lasten kanssa, valokuvaus, videointi, leikkien dokumentointi

Norpilla vo Milla Kaipainen ja vo Tiia Kokkonen, Muikuilla vo sij. Jenni Nikulainen pitävät vasukeskustelut. (Muutettu 31.10.24) Sovitaan etukäteen käyminen tutustumiskäynnillä perheen kotiin.

Toiminnan kuvittaminen oppiminen.fi -sivustolla Milla Kaipainen ja Jenni Nikulainen (Jenni myös TVT-vastaava).

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Huoltajienilta syksyllä 2024

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä 21.9.24

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma 21.9.24

selvitys aloitettu (25.5.24):

selvitysmateriaalit / -tavat:

toimenpiteistä päättäminen (pvm):

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta:

lisätietoa: [Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu](#), [Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

Kestävän kehityksen suunnitelma 21.9.24

alkukartoitus ([Keke paivakodissa.pdf \(kierratyskeskus.fi\)](#) s. 62-81 tai *Valssi Ympäristö- ja kestävyyskasvatus*) / päivitys:

Valitut kehittämiskohteet (1-2 kpl), joita toimintavuonna edistetään:

1. Ohjataan lapsia miettimään millaisen ruoka-annoksen ottaa, ruokaa saa aina lisää. Pyritään siihen, että lautanen syödään tyhjäksi, jotta ruokaa ei heitetä bioastiaan.
2. Kierrätetään eli jätteiden lajittelu, lasten käytössä paperi- ja kartonkikeräysastiat salin puolelle.
3. Annetaan puiden ja kasvien olla rauhassa, eikä turhaan katkota puiden ja pensaiden oksia, opetellaan jokamiehen oikeuksia luonnossa liikuttaessa. Majat rakennetaan maassa olevista materiaaleista.

arviointi (pvm):

Pelastussuunnitelma

2.1.2006/31.10.2024

Laadittu/päivitetty

Yksikön pedagogiikan vastuuhenkilöt

Leikkimentori (ja -tiimi): Tiia Kokkonen (varalla Jenni Nikulainen)

Kieli- ja kulttuurivastaava: Milla Kaipainen (eskarissa Sari Laakkonen)

Miniverso-mentorit: Heli Pulkkinen

Liikuntavastaava: Jenni Nikulainen

TVT-vastaava: Jenni Nikulainen

Tiedekasvatusvastaava: Eeva Harmoinen

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Outi Montonen

Yksikön tarpeiden mukaan voidaan nimetä myös muita vastuualueita (esim. tasa-arvo- ja yv.vastaava suunnittelun opettelun tueksi).

Jokaisessa tiimissä tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava.

Muikut: Jenni Nikulainen

Norpat: Milla Kaipainen

Lääkehoitovastaava: Heli Pulkkinen ja Sari Lautiainen (koulutukset käyty syksyllä 2024)

MIKKELI

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma

Yksikkö: Nuppula

Vuosisuunnitelma laaditaan lokakuun loppuun mennessä, jonka jälkeen se lähetetään varhaiskasvatusjohtajalle hyväksyttäväksi. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan kevään arviointituloksista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä (pvm): alkaen 29.10.2024

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Nuppulan päiväkoti tarjoaa perheille varhaiskasvatuspalveluja ympärivuorokautisesti perheiden tarpeiden mukaan. Tarjoamme lapselle varhaiskasvatuspäivän aikana lapsen oppimista, kasvua ja kehitystä tukevaa, yksilölliset tarpeet huomioivaa toimintaa. Toiminnassa painottuvat lapsen osallisuus, leikki, tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettelu sekä monipuolinen luonnossa toimiminen. Toimintakauden 2024-2025 keskiössä on leikki ja sen kehittäminen leikkipedagogiikan keinoin.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Mikkelin kaupunki on mukana Hannelandian Leikki astuu ulos laatikosta –hankkeessa. Sen mukaisesti tavoitteena on leikkiympäristöjen rakentaminen yhdessä lasten kanssa ja heidän mielenkiinnonkohteensa huomioiden. Leikkiympäristöjen tarkoituksena on houkutella lapsia pitkäkestoiseen leikkiin. Aikuinen on mukana tukemassa lasten leikkiä. Aikuinen toimii havainnoijana, leikin rikastuttajana tai on osallisena leikissä. Leikkivalikot ovat käytössä ryhmissä. Valikot ovat monipuolisesti käytössä: leikit vaihtuvat, välillä lapset voivat valita leikkiparit ja leikit, välillä aikuiset ovat tehneet valinnat. Leikkivälineistö on helposti lasten saatavilla ja saatavilla olevia leluja vaihdellaan. Lapset pääsevät leikkimään myös toisten ryhmien leikkiympäristöihin.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa

Lapset osallistuvat toiminnan suunnitteluun ja sen toteuttamiseen omalta osaltaan. Tilanteen mukaan isommat lapset voivat olla mukana vasu-keskusteluissa. Heidän ajatuksiaan ja ideoitaan kuunnellaan sekä toteutetaan toiminnassa. Kasvattajat ovat kiinnostuneita lapsesta, hänen ajatuksistaan, kiinnostuksen kohteistaan sekä tarpeistaan. Kasvattajien tehtävänä on toimia sensitiivisesti lasten viestejä tulkiten. Lasta arvostetaan omana itsenään ja tavoitteena on, että lapsi tuntee kuuluvansa päiväkotiyhteisöön.

Vahvistamme koko päiväkodin yhteisöllisyyttä yhteisten tapahtumien ja teemojen kautta. Järjestämme vuoden aikana koko päiväkodin yhteisiä teema- ja leikkipäiviä.

Lapsia kannustetaan omatoimisuuteen sekä rohkaistaan ilmaisemaan itseään ja omia ajatuksiaan.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt

Ruokailutilanteesta pyritään tekemään rauhallinen ja rento sekä salliva, jossa lapsi saa tutustua ruokaan kaikilla aisteillaan. Ruokailutilanteissa kannustetaan ja rohkaistaan maistelemaan uusia makuja. Lapsella on oikeus päättää minkä verran syö. Harjoittelemmme hyviä pöytätapoja ja tutustumme eri kulttuureihin liittyviä ruokaperinteitä. Opettelemme tunnistamaan itselle sopivaa annoskokoa ruokahävikin vähentämiseksi. Lisäksi lapset harjoittelevat huolehtimaan omista ruokailuvälineistään ruokailun päätteeksi.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Tunnetaitoja opetellaan arjen tilanteissa päivittäin kannustaen ja rohkaisten lasta näyttämään kaikenlaiset tunteensa. Lasta ei jätetä yksin tunteidensa kanssa, vaan niitä käsitellään yhdessä kasvattajan kanssa lapsen ikätaso ja taidot huomioiden.

Materiaalit:

- * Mini Verso
- * Tunnekortit
- * Vuorovaikutusleikki
- * Huomaa hyvä -materiaali
- * Fanni
- * Ei-valmis materiaali (esim. draamavälineistö)
- * Pikkuli
- * Pingviini, joka halusi lentää
- * netistä löytyvä valmis materiaali

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen (esim. lakien ja toiminnallisen suunnittelun tuntemus, jatkotoimenpiteet, ks. Suunnitelmien päivitykset)

Jokaista lasta arvostetaan yksilönä ja hänen perhekulttuuriaan kunnioitetaan. Lapsia kohdellaan tasapuolisesti ja yhdenvertaisesti.

Toimintakulttuurissamme arvostamme ja hyväksymme kaikenlaisuutta.

Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma valmistuu tämän toimintakauden aikana.

Kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisun ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt

Lasten erilaiset katsomus- ja kulttuuritaustat huomioidaan ryhmässä ja niistä keskustellaan yhdessä.

Lapsi oppii kieltä vuorovaikutuksessa lasten ja aikuisten kanssa päiväkodin kaikissa toiminnoissa. Tarvittaessa kielen oppimista tuetaan esimerkiksi kuvilla ja tukiviittomilla. Kääntäjä (Translator tai Google kääntäjä) on käytössä tarvittaessa sekä lasten että huoltajien kanssa kommunikoidessa. S2-opettaja käy päiväkodilla noin kerran kuukaudessa.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Päiväkotiin on laadittu suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä. Huoltajien kanssa on sovittu tiedottamisen toimintatavoista mikäli väkivaltaa, kiusaamista tai häirintää tapahtuu. Asia otetaan puheeksi asianomaisten huoltajien kanssa (toimija ja kohde) Lasten perustarpeista huolehditaan. Lapsen varhaiskasvatuspäivään luodaan säännöllinen rytmi (mm. ruokailu, lepo, ulkoilu, hygieniasta huolehtiminen) kuvia apuna käyttäen. Päiväkodin kaikissa toiminnoissa perusarvona on turvallisen varhaiskasvatuspäivän takaaminen lapselle. Kasvattajayhteisön tapa toimia ja olla vuorovaikutuksessa luo lapselle turvallisen kasvu- ja oppimisympäristön. Positiivisella ja myönteisellä asenteella vaikutamme ilmapiiriin. Jokaisen persoonaa ja vahvuuksia arvostetaan sekä hyödynnetään työyhteisön hyväksi.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Toimintaa järjestetään pienryhmätoimintana. Teemme yhteistyötä varhaiskasvatuksen erityisopettajan ja muiden lapsen asioissa toimivien yhteistyötahojen kanssa tukea tarvitsevien lasten toiminnan suunnittelussa.

Lasten kiinnostuksen kohteita kartoitetaan vasu-keskusteluissa ja päivittäisissä vuorovaikutustilanteissa. Toimintaa ja fyysistä oppimisympäristöä muokataan lasten kulloistenkin tarpeiden ja mielenkiinnonkohteiden mukaisesti.

Kasvattajat noudattavat positiivisen pedagogiikan periaatteita

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Päiväkodissa järjestetään huoltajien iltoja ja teematapahtumia vuoden aikana. Huoltajilla on mahdollisuus vaikuttaa päiväkodin toimintaan. Toiminnan suunnittelussa otamme huomioon perheiltä tulleet ideat ja ajatukset. Nuppulan päiväkodissa toimii myös vanhempaintoimikunta. Sen tarkoituksena on järjestää erilaisia tapahtumia yhteistyössä päiväkodin henkilöstön kanssa kehittämällä Haukivuoren varhaiskasvatusta. Huoltajat arvioivat toimintaa joka kolmas vuosi. He voivat antaa palautetta myös ryhmissä oleviin palautelaatikoihin nimettömänä

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Varhaiskasvatuksenopettaja pitää vasu-keskustelut huoltajien kanssa. Varhaiskasvatuspolun alussa ja tarvittaessa esim. siirtymävaiheissa perheiden kanssa pidetään Lapset puheeksi –keskustelu. Kun lapsi aloittaa varhaiskasvatuksessa, yksi kasvattaja syventyy tarkemmin lapsen ja perheen asioihin ja tutustuttaa lapsen muuhun kasvattajayhteisöön ja päiväkodin ympäristöön. Tavoitteena on näin luoda lapselle ja perheelle helppo ja turvallinen varhaiskasvatuksen aloitus. Varhaiskasvatuksen alettua keskustelut lapsen tulo- ja hakutilanteissa ovat tärkeitä. Varhaiskasvatuksen viestintäkanavana on Daisy-ohjausjärjestelmä.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Käytössämme on leikin havainnointilomakkeet, varhaiskasvatuksen erityisopettajien yhteydenottolomake, 4-vuotis neuvolalomake sekä havainnointien kirjaaminen Daisysissa olevaan vasuun sekä lapsen omaan kasvunkansioon. Otamme lapsista myös kuvia kansioon ja nähtäville infonäyttöön

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Jokainen kasvattaja arvioi omaa yksilöllistä toimintaansa jatkuvasti käyttäen itselleen sopivinta menetelmää. Itsearviointit käydään esimiehen kanssa läpi ainakin kehityskeskustelun yhteydessä ja tarvittaessa myös muulloin. Tiimit arvioivat omaa toimintaansa säännöllisesti. Koko yksikkö arvioi toimintaansa Mikkelin kaupungin varhaiskasvatuksen arviointisuunnitelman mukaisesti. Huoltajilla on mahdollisuus antaa palautetta ryhmien palautelaatikoihin jatkuvasti.

Lapset arvioivat toimintaa ryhmissä mm. keskustellen kasvattajien kanssa siitä mikä heidän mielestään oli kivaa ja mikä ei. Pienten lasten tyytyväisyyttä toimintaan seuraamme havainnoimalla heidän ei-sanallisia viestejään ja innokkuuttaan osallistua toimintaan.

Suunnitelmien päivitykset

Lomake päivitetty 15.8.2023

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

~~laadittu~~/päivitetty 31.10.2024

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteenä)

selvitys aloitettu (pvm): 09/2024

selvitysmateriaalit / -tavat pedagogiselta johtajalta saatu sähköisesti materiaalia Nuppulan tilanteisiin-> näihin tutustuttu. Nuppulan painopistealueet toimintakaudella 2024-2025: lapsilla on oikeus saada tietoa moninaisuudesta monipuolisesti ,käsitellä tunteitaan ja ristiriitoja . Heillä tulee olla mahdollisuus kehittää taitojaan ja valintoja sukupuolesta, syntyperästä, kulttuuritaustasta tms. asioista riippumatta. Heidän valintojaan tuetaan. Perheille annetaan tietoa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus sekä seksuaalikasvatuksesta varhaiskasvatuksessa.

toimenpiteistä päättäminen (pvm): 29.10.2024

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: toukokuu 2025

lisätietoa: [Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu](#), [Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma](#) | [Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

Kestävän kehityksen suunnitelma

alkukartoitus ([Keke paivakodissa.pdf \(kierratyskeskus.fi\)](#) s. 62-81 tai Valssi *Ympäristö- ja kestävyyskasvatus*) /
päivitys: 31.10.2024

valitut kehittämiskohteet (1-2 kpl), joita toimintavuonna edistetään: luonnon kunnioittaminen, ruokahävikin vähentäminen sekä huomion kiinnittäminen paperin käyttöön (esim. monistamisen tarpeen kriittinen arviointi)

arviointi (pvm): toukokuu 2025

Pelastussuunnitelma

~~Laadittu~~/päivitetty 31.10.2024

Yksikön pedagogiikan vastuhenkilöt

Leikkimentori (ja -tiimi): Jaana Sirèn ja Satu Sojakka 30.11.2024 asti

Kieli- ja kulttuurivastaava: Suvi Liukkonen

Miniverso-mentorit: Satu Hämäläinen ja Kati Liukkonen

Liikuntavastaava: Minna Tommola

TVT-vastaava: Jaana Sirèn

Tiedekasvatusvastaava: Outi Rauhala

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Kati Hänninen ja Kirsi Kämäräinen

Yksikön tarpeiden mukaan voidaan nimetä myös muita vastuualueita (esim. tasa-arvo- ja yv.vastaava suunnittelun opetteluun tueksi).

Jokaisessa tiimissä tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava.

MIKKELIN KAUPUNKI

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue

Varhaiskasvatus

VARHAISKASVATUKSEN VUOSISUUNNITELMA 2024-2025

Yksikkö: Ryhmäperhepäiväkotinä Omppu

Vuosisuunnitelma laaditaan lokakuun loppuun mennessä, jonka jälkeen se lähetetään varhaiskasvatusjohtajalle hyväksyttäväksi. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan kevään arviointituloksista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä (pvm): 21.8.2024

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvooperustaan ja oppimiskäsitykseen

Toiminta-ajatuksena Ompun ryhmiksessä on tukea lapsen kokonaisvaltaista kehitystä ja oppimista. Tarjoamme lapsille turvallista ja välittävää kasvatusta ja ohjausta. Ilmapiirimme on myönteinen ja avoin, ja aikuinen antaa lapselle positiivista palautetta aidosti päivittäin. Tavoitteenamme on luoda turvallinen ja luottamuksellinen suhde lapsiin ja perheisiin. Koemme yhteistyön perheiden kanssa tärkeäksi.

Tarjoamme lapsille arkipäivän elämyksellisyyttä ja opettelemme kunnioittamaan luontoa ja ympäristöä. Toimimme ihanassa maaseutuympäristössä, jossa pääsemme läheltä seuraamaan maaseudun töitä ja luonnon ilmiöitä. Olemme pieni ja kodinomainen yksikkö. Hyödynnämme toiminnassamme koulun pihaa ja liikuntasalia sekä ympäröiviä lähimetsiä.

Opettelemme toisten huomioon ottamista ja kauniita käytöstapoja.

Arvostamme kovasti leikkiä ja varaamme riittävästi aikaa lapsen leikkiin. Leikki ja leikin kehittäminen painopistealueena tulevana toimintakautena.

Kohtelemme kaikkia tasa-arvoisesti.

Avoimessa ja turvallisessa ilmapiirissä lapsi oppii uusia asioita tutkimalla, kokeilemalla ja leikkimällä.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Mahdollistetaan erilaisten leikkiympäristöjen luominen. Annetaan leikeille riittävästi aikaa ja mahdollistetaan myös pitkäkestoinen leikki. Aikuinen käyttää leikin ohjaamiseen monipuolisia

työtapoja. Aikuinen tukee leikkiä, aikuinen osallistuu leikkiin niin sisällä kuin ulkona, havainnoi leikkiä ja arvostaa leikkiä.

Lapsia kannustetaan vuorovaikutukseen lasten ja aikuisten kanssa.

Pienryhmät, lasta kuunnellaan ja lapsi tulee kuulluksi.

Leikkiparikäytäntö iltapäivisin ja sama leikkipari koko viikon tiettyinä leikkiaikana. Kaikki oppivat leikkimään kaikkien kanssa.

Ohjattu leikki ja jaettu leikki, omaehtoinen leikki

Leikkikuvat

Leikkiympäristöjen kehittäminen ja muokkaaminen lasten mielenkiinnon kohteiden mukaan. Leikkimentori tuo uusia ideoita ja toimintatapoja leikitapaamisista yksikköömme.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa

Jokainen lapsi tulee kuulluksi ja lapsilla mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa arjen toimintoihin. Aikuinen on läsnä hetkessä ja kuuntelee ja havainnoi lasten mielenkiinnon kohteita. Toiminnan sisältöjen suunnittelu tapahtuu lasten tarpeiden, mielenkiinnon kohteiden ja motivaation pohjalta. Kuuntelemme lasten aloitteita ja lasten ideoita. Luodaan lasten kanssa tilanteen vaatiessa yhteisiä sääntöjä. Meillä on ilmoitustaululla Lasten toiveita- lappu, jonne kirjaamme lasten ideoita.

Uutena viikon halinallen vierailut lasten kotona. Vanhemmat kirjaavat vihkoon puuhia, joita ovat yhdessä perheenä tehneet halinallen vierailun aikana.

Lapset otetaan mukaan oppimisprosesseihin. Lapsen osallisuus aamupiirissä huomioitu.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt

Ruokailutilanteet pyritään säilyttämään rauhallisena ja positiivisena ja olemme tiedostaneet arjen pedagogiikan ruokailutilanteessa. Lapsen osallisuus huomioitu niin, että lapsi opettelee voitelemaan oman leipänsä ja harjoittelee kaatamaan ruokajuomansa itse. Ruokailun päätteeksi lapsi vie omat astiansa tarjoilukärryyn.

Kannustamme lapsia maistelemaan eri makuja. Muistamme, että ruokaan voi tutustua myös katsomalla ja haistelemalla.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Tunne- ja vuorovaikutuskasvatus. Tunnekortit, kirjat, Ompun omat jaetut tunnehetket, tunteista puhuminen ja sanoittaminen.

Miniverso menetelmä käytössä. Tunnetaitokasvatus koetaan tärkeäksi. Käytämme tunnekuvia, sanoitamme tunteita, tunnetaitojen harjoittelu arjen tilanteissa ja leikkien lomassa, tunnetaitokasvatus suunniteltujen leikkien avulla.

Leikki-parikäytäntö

Miniverso käytössä.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen (esim. lakien ja toiminnallisen suunnittelun tuntemus, jatkotoimenpiteet, ks. Suunnitelmien päivitykset)

Jokainen lapsi tulee hoitopäivänsä aikana kuulluksi ja kohdatuksi turvallisten, hyväksyvien ja lasta kunnioittavien aikuisten myötä.

Lapselle kotona tärkeillä asioilla on merkitystä myös päiväkodissa. Perheiden toiveista ja ajatuksista keskustellaan mm aloitus-, Lapset puheeksi- ja vasu-keskusteluissa.

Aikuisten kesken käymme arvokeskustelua.

Ryhmikseen on tehty toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (liitteenä), jonka myötä on havainnointu toimintaa ja suunniteltu toimenpiteitä.

Kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisuuden ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt

Jokaisella lapsella on oikeus omaan kieleen, kulttuuriin ja katsomukseen.

Rohkaistaan lasta käyttämään kieltä monipuolisesti. Lukeminen, laulut, lorut, kielellä leikkittelyä, satuhieronta, suujumppa. Lapset saavat esiintyä, esittää.

Lukulumo.

Lasten ja perheiden kohtaaminen arvostavasti.

Kerrotaan ja jutellaan eri maista ja kielistä.

Syntymäpäivien vietto.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Kannustetaan terveelliseen, turvalliseen ja liikunnalliseen elämäntapaan. Huomioidaan toiminnassa lasten luonnollisen liikkumisen tarve ja pyritään minimoimaan istumisen määrä.

Pyrimme 4-5 kertaa viikossa liikkumaan pois ryhmiksemme pihasta. Käytämme hyödyksi Rahulan koulun pihaa ja liikuntasalia, pallokenttää, metsiä. Lisäksi budjetin sallimissa rajoissa bussiretket kaupunkiin.

Miniverso käytössä. Opettelemme lasten kanssa ratkomaan ristiriitoja turvallisesti ja rakentavasti. Tuemme hyvien kaverisuhteiden syntyä ja ryhmään sopeutumista. Leikkiparikäytäntö.

Retkireppu on käytössä metsäleikeissä.

Aikuinen on empaattinen ja jokaisella lapsella mahdollisuus saada syliä, lohdutusta ja haleja päivän aikana.

Turvallisuuteen perustuvat yhteiset säännöt.

Leikkikuvat ja leikkiparit

Huomioidaan kestävä elämäntapa, erillinen kestävä kehityksen suunnitelma.

Uutena käytäntönä vanhemmat hakevat lapsen sisäpihalta ja yhdessä poistuvat portista ja huolehtivat ettei lapsi lähde juoksemaan autoalueelle.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Havainnoimalla lapsia ja heidän mielenkiinnon kohteitaan pystymme hyödyntämään suunniteltaessa oppimisympäristöjä. Toimintaympäristöjä muokataan toimintakauden aikana lasten tarpeet huomioiden.

Leikkikuvat ja leikkiparikäytäntö

Lasten saatavilla lelut, piirustusvälineet, kirjat, lautapelit, palapelit. Laatikoissa kuvat leluista. Uutuutena meidän Ateljee-nurkkaus sekä pelinurkka.

Päivän ohjelma kuvin esillä ja lapsille käydään joka päivä päivänselitys läpi.

Vasukeskustelut.

Lapsihaastattelut 1 krt syksyllä ja 1 krt keväällä

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Vasukeskustelut

Päivittäiset keskustelut

Viikkosuunnitelmat näkyvillä

Kysellään vanhempien toiveita

Perheiden yhteiset tapahtumat

Mikkelin kaupungin arviointisuunnitelman mukainen arviointi.

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Kun tieto uudesta perheestä saapuu, otetaan perheeseen yhteyttä soittamalla, ja sovitaan huoltajan kanssa tutustumiskäynti ryhmikseen.

Tutustumiskäynnillä vanhempien kanssa keskustellaan lapsesta/lapsista, ja kirjataan ylös tärkeimmät asiat lapsen hoitopäivään liittyen. Vanhemmille myös kerrotaan päiväkodin tavoista, Daisystä ym. Vanhempien kanssa sovitaan henkilöstön tutustumiskäynti kotiin lasta tapaamaan.

Lapsen kotona käyvä aikuinen tutustuu lapseen hänelle tutussa ympäristössä.

Lapsi tulee huoltajien/huoltajan kanssa tutustumaan ryhmikseen. Tutustumiskertoja lapsesta ja perheestä riippuen n.1-4kertaa.

Vasukeskustelut 1-2x/vuosi, riippuen lapsen hoidon aloittamisen ajankohdasta. Vasukeskustelut pitää varhaiskasvatuksen lastenhoitaja ja perhepäivähoitaja. Lapsi osallistuu vasukeskusteluun vähintään lapsen puheenvuoron ajan.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Havainnointivihko

Kuvaaminen i padilla ja kuvia näkyvillä toiminnasta (vanhemmilta pyydetty lupa)

Piirustukset ja askartelut näkyville

Moniammatillinen yhteistyö (veo, neuvola)

Päivittäiset keskustelut vanhempien kanssa

Daisy vasu ja kasvunkansio

Oppiminen.fi

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Jatkuva havainnointi ja yhteinen keskustelu, käytäntöjä muutetaan joustavasti- sovitaan tiimin kesken.

Tiimisopimus

Oman työn arviointi

Pysäkki-illat.

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

laadittu/päivitetty 24.10.2024

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteenä)

selvitys aloitettu (pvm):

selvitysmateriaalit / -tavat:

toimenpiteistä päättäminen (pvm):

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden

arviointiajankohta: Syksyllä 2024

lisätietoa: [Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu, Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

Kestävän kehityksen suunnitelma

Alkukartoitus ([Keke_paivakodissa.pdf \(kierratyskeskus.fi\)](#) s. 62-81 tai Valsi Ympäristö- ja kestävyyskasvatus) / päivitys:

Valitut kehittämiskohteet (1-2 kpl), joita toimintavuonna edistetään: Älä osta mitään - kuukausi

Arviointi (pvm): Toukokuu 2025

Pelastussuunnitelma

Laadittu/päivitetty 29.10.2024

Yksikön pedagogiikan vastuuhenkilöt

Leikkimentori (ja -tiimi): Linda Kolehmainen

Kieli- ja kulttuurivastaava: Satu Kinnunen

Miniverso-vastaava: Satu Kinnunen

Liikuntavastaava: Satu Kinnunen

Digi-tutor: Kylli Kaasik

Tiedekasvatusvastaava: Tiina Hämäläinen, Linda Kolehmainen

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Tiina Hämäläinen

Musiikkivastaava: Tiina Hämäläinen

Yksikön tarpeiden mukaan voidaan nimetä myös muita vastuualueita (esim. tasa-arvo- ja yv.vastaava suunnittelun opettelu tueksi).

Jokaisessa tiimissä tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava: Satu Kinnunen

MIKKELIN KAUPUNKI

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma

Yksikkö: Oravanpesän päiväkoti

Vuosisuunnitelma laaditaan lokakuun loppuun mennessä, jonka jälkeen se lähetetään varhaiskasvatusjohtajalle hyväksyttäväksi. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan kevään arviointituloksista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä (pvm): 10.10.2024

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Oravanpesässä toiminnan päätavoitteena on kehittää lasten sosiaalisia taitoja leikin kautta. Tunneilmaisu on myös tärkeässä asemassa. Lapset harjoittelevat päivittäin näitä taitoja leikeissä, jossa lapsi tekee yhteistyötä yhden tai useamman lapsen kanssa, myös aikuinen on leikissä aina mukana.

Yksikön työntekijät havainnoivat lasten leikkiä sekä auttavat lapsia erimielisyyksien selvittelyssä sekä ohjaavat tarvittaessa (Miniverso). Ohjatussa toiminnassa lasten ikä, yksilölliset tarpeet, mielenkiinnon kohteet sekä mielipiteet huomioidaan suunnittelussa ja toteuttamisessa. Lapsia ohjataan toiminnassa aikuisen esimerkillä kohtelemaan kaikkia tasa-arvoisesti ja kunnioittaen. Kiusaamista ja syrjintää ei hyväksytä missään muodossa.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Lapset saavat ensisijaisesti valita itse mieleiset leikit ja tarvittaessa aikuinen on apuna.

Leikkiryhmiä ja leikkejä vaihdellaan sosiaalista vuorovaikutusta kehittävässä mielessä. Leikissä lapsia ohjataan toimimaan aktiivisessa vuorovaikutuksessa, jotta leikki olisi kaikille leikkijöille mieleinen. Tarvittaessa aikuinen ohjaa leikkiä ja sen sisällä tapahtuvaa vuorovaikutusta eli aikuinen on lähellä ja läsnä.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa

Oravanpesässä lapsen osallisuutta edistetään ohjaamalla ja kannustamalla heitä ottamaan ja kantamaan vastuuta. Arjessa tuetaan omatoimisuuteen ja siihen annetaan mahdollisuuksia ja aikaa huomioiden lapsen ikä, kehitystaso sekä erityiset tuen tarpeet.

Lisäksi lapsen osallisuutta edistetään ottamalla lapset, sekä vanhemmat mukaan toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen. Jokaisen lapsen toiveita ja mielenkiinnon kohteita kunnioitetaan ja otetaan huomioon toiminnassa.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt

Monipuolinen ja terveellinen ruoka on tarjolla aamiaisella, lounaalla sekä välipalalla. Kannustetaan lasta maistamaan. Ruokajuomana on maito, piimä tai vesi, lapsen oman toiveen mukaisesti. Omalla esimerkillä mallinnetaan sekä terveellinen ruokavalio että rauhallinen ruokailutilanne. Neuvotaan, ohjataan ja autetaan lasta tarvittaessa. Lounaan ja välipalan jälkeen tarjotaan lapsille xylitol-pastillit.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Tunnetaitokasvatusta tapahtuu päivittäin arjessa. Tunteita sanoitetaan, kuvitetaan ja pohditaan yhdessä lasten kanssa leikin ohessa arjen tilanteissa. Apuna käytetään mm. kuvitettua materiaalia, joissa on nähtävissä eri tunnetiloja.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen (esim. lakien ja toiminnallisen suunnittelun tuntemus, jatkotoimenpiteet, ks. Suunnitelmien päivitykset)

Oravanpesässä jokaista asiakasta sekä asiakasperhettä kohdellaan tasa-arvoisesti. Yksikössä annetaan jokaiselle lapselle tasavertaiset mahdollisuudet terveeseen kasvuun ja kehitykseen huomioiden lapsen ikä, erilaisuus sekä tuen tarpeet.

Tuen tarpeet huomioidaan toimintaa suunnitellessa ja ohjaukokonaisuuksista luodaan sellaisia, että ne tukevat erityistä tarvetta sekä ovat samalla haastavia ja mielekkäitä myös muille ryhmän lapsille.

Kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisun ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt

Kulttuurilliseen moninaisuuteen liittyviä asioita jutellaan ja pohditaan lasten kanssa ikätaso huomioon ottaen. Lapsia tutustutetaan erilaisiin kulttuureihin, niihin liittyviin tapoihin sekä juhlapäiviin; tarvittaessa huomioidaan päiväkotiryhmän lapset, jotka tulevat vieraista kulttuureista. Kielitietoisuutta lisätään arjessa kuvien ja arjen toiminnan sanoittamisen avulla. Laulut, lorut, leikit ja päivittäiset lukuhetket tukevat kielitietoista toimintaa. Myös S2- opettajalta saatu tuki ja ohjaus otetaan toiminnassa huomioon.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Oravanpesässä toimintaympäristöt on luotu siten, että ne ovat lapsille turvallisia ja samalla leikkiin innostavia. Käytämme paljon lähileikkipuistoja sekä Peitsarin pururataa, joissa liikkuminen tukee monipuolisesti lapsien kehittymistä.

Vasu-keskustelut, Lapset puheeksi-keskustelut sekä tarvittaessa erotyösalkku toimivat välineinä psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden lisäämisessä. Perheiden kanssa käytyjen keskusteluiden tavoitteena on edistää lapsen hyvinvointia sekä luoda yhteiset linjat päiväkodin ja kodin välille, jolla edistetään lapsen turvallista kasvua ja kehitystä.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Leikkipedagogiikka on Oravanpesässä tärkeässä asemassa. Hannelandia ja siihen liittyvä leikkikoulutus on antanut meille ideoita ja käytännön vinkkejä toiminnan kehittämiseksi. Toimintaa ja toimintaympäristöjä muokataan ja suunnitellaan lasten mielenkiinnon ja ryhmän toimivuuden pohjalta. Kotileikki on rakennettu ryhmän tarpeita huomioiden. Kaupunkileikki muokkautuu lasten mielenkiinnon kohteiden ja heille tutujen Mikkelin maamerkkien pohjalta.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Päivittäiset kuulumisten vaihdot, säännölliset vasukeskustelut sekä Lapset puheeksi- keskustelut luovat hyvän yhteistyön pohjan. Perheiltä pyydetään niin suullista kuin kirjallista palautetta sekä toiveita toiminnalle. Joulun aikaan tarjotaan perheille aamupala.

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Lapseen liittyvistä asioista keskustellaan aina koko tiimin kesken, jonka pohjalta yksikön varhaiskasvatuksen opettaja pitää vasukeskustelun. Varhaiskasvatuksen alkaessa työntekijät tutustuttavat asiakasperheen päiväkotiin ja ohjaavat sekä opastavat käytännön asioissa, jotka varhaiskasvatus tuo tullessaan. Tarvittaessa veo:lta saamme tukea.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Jokainen kasvatusvastuullinen havainnoi lapsia kaikissa arjen tilanteissa. Havainnoista keskustellaan, arvioidaan asioiden toimivuutta, kuinka voimme omalla toimintaa muuttamalla auttaa lapsen kehittymisessä. Lapsen vasuun kirjataan vanhempien kanssa/ suostumuksella toimenpiteet lapsen kasvun ja kehityksen tukemiseksi.

Vasu-keskustelua varten kirjataan havainnot lapsesta jokaisen omaan varhaiskasvatussuunnitelmaan, joita käytetään pohjana vasun luomiseksi.

Lasten toimintaa, leikkejä sekä arjen touhuja kuvataan positiivisella otteella iPadeilla. Lapset saavat mahdollisuuden ottaa kuvia itsekin. Kuvia voidaan esittää vanhemmille hakutilanteissa tai Daisyn kautta jakaa.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Palaverissa käydään keskustellen läpi toimivuuden ja kehittämistarpeiden arviointia.

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

laadittu/päivitetty 21.10.2024

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteenä)

selvitys aloitettu (pvm): 30.10.2023

selvitysmateriaalit / -tavat: Havainnointi ja tasa-arvokompassi

toimenpiteistä päättäminen (pvm): toimintakaudella 24–25

1. Tarkastelemme tasa-arvokompassin avulla pedagogista toimintaa: leikkiä ohjataan tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäen ja lasten taitojen kehittymistä tuetaan sukupuolisensitiivisesti ja yhdenvertaisesti.

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: Kevät 2025

Lomake päivitetty 15.8.2023

lisätietoa: [Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu](#), [Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma](#) | [Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

Kestävän kehityksen suunnitelma

alkukartoitus ([Keke_paivakodissa.pdf \(kierratyskeskus.fi\)](#) s. 62-81 tai Valssi *Ympäristö- ja kestävyyskasvatus*) / päivitys: 10.10.24

valitut kehittämiskohteet (1- 2 kpl), joita toimintavuonna edistetään: Energian säästäminen ja jätteiden kierrätys

arviointi (pvm): kevät 2025

Pelastussuunnitelma

Laadittu/päivitetty 27.8.24

Yksikön pedagogiikan vastuhenkilöt

Leikkimentori (ja -tiimi): Sari Paavilainen

Kieli- ja kulttuurivastaava: Laura Salminen

Miniverso-mentorit: Sari Paavilainen

Liikuntavastaava: Laura Salminen

TVT-vastaava: Laura Salminen

Tiedekasvatusvastaava: Sari Paavilainen

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Leena Tukiainen ja Riikka Nevanoja

Yksikön tarpeiden mukaan voidaan nimetä myös muita vastuualueita (esim. tasa-arvo- ja yv.vastaava suunnittelun opetteluun tueksi).

Jokaisessa tiimissä tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava: Leena Tukiainen ja Laura Salminen

MIKKELI

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma

Yksikkö: Orikon Helmen pk

Vuosisuunnitelma laaditaan lokakuun loppuun mennessä, jonka jälkeen se lähetetään varhaiskasvatusjohtajalle hyväksyttäväksi. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan kevään arviointituloksista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä 31.10.2024.

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Toimintakauden 2024–2025 painopistealueiksi on valittu ympäristökasvatus sekä leikki.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Orikon Helmessä leikki on toiminnan keskiössä. Tunnistamme leikin merkityksen lasten hyvinvoinnille ja oppimiselle. Pyrimme turvaamaan leikille ja muulle vapaavalintaiselle toiminnalle riittävästi aikaa. Leikki kuuluu jokaiseen päivään toteutuen sekä sisä- että ulkoleikkinä. Vastaamme lasten leikkialoitteisiin ja muokkaamme leikkiympäristöä lasten tarpeita vastaaviksi. Yksikön leikkimentori osallistuu sovittuihin tapaamisiin ja koulutuksiin sekä tuo tietoa yksikköön yhdessä esihenkilön kanssa.

Molemmissa lapsiryhmissä leikki toteutuu pienryhmittäin. Aikuisen rooli leikissä on tukea, rikastaa ja edistää leikkiä. Helmissä pitkäkestoista leikkiä tuetaan siten, että leikille suodaan aamupäivissä aikaa eri toimintaympäristöissä. Esimerkiksi sisällä leikitty leikki voi siirtyä pienryhmän

mukana ulos, metsäpihalle tai leikkimökkiin. Leikki ja pienryhmätoiminta on usein ennalta suunniteltua, mikä tukee paitsi leikin pitkäkestoisuutta, myös lasten vuorovaikutussuhteita ja ryhmäytymistä. Lapsille tarjotaan leikki-ideoita ja leikissä hyödynnetään tarinallisuutta.

Huolehdimme siitä, että leikkivälineet ovat lasten saatavilla, ehjiä ja turvallisia. Helmien ryhmässä pidetään toisinaan myös leluttomia ulkoiluja. Metsä ja luonto nähdään tärkeinä leikkiympäristöinä, joissa lapsia kannustetaan hyödyntämään luonnonmateriaaleja leikeissään.

Vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri näkyy toiminnassamme siten, että aikuiset ovat lapsille aidosti läsnä, kuuntelevat lapsia, ovat kiinnostuneita lasten kertomista asioista ja vastaavat lasten aloitteisiin. Pyrimme toimimaan sensitiivisesti ja kiireettömästi. Kannustamme lapsia itseilmaisuun. Helmien ryhmässä keskustelemme erilaisista asioista piireillä ja pienryhmätuokioilla sekä ruokailun ohessa. Pidämme keskustelunaiheet lapsille läheisinä, jotta kaikkien on mahdollista osallistua. Harjoittemme kuuntelemista ja omalla vuorolla puhumista. Kannustamme lapsia itse kertomaan päivästäan huoltajille päivän päättyessä. Moni pientenkin ryhmästä osaa kertoa päivästäan jotakin, ja autamme kertomisessa esittämällä lapselle kysymyksiä, jotka palauttavat asioita mieleen. Kuuntelemme lapsia ja keskustelemme heidän kanssaan arjen tilanteiden lomassa niin yksilöllisesti kuin ryhmänäkin. Kaikki hetket ovat mahdollisuuksia keskustelun virittämiseksi. Aikuiset toimivat vuorovaikutuksen malleina lapsille, mikä huomioidaan kaikissa tilanteissa.

Pedagogista keskustelua käydään paitsi tiimipalavereissa ja viikkopalavereissa myös pedagogisissa palavereissa. Työntekijöiden keskinäinen kunnioitus, arvostus, avoin keskustelu ja yhteistyö ovat toimivan vuorovaikutuksen perustana.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa

Perusta lapsen osallisuuden toteutumiselle on lapsen sensitiivinen kohtaaminen. Pyrimme siihen, että jokainen lapsi tuntee tulevansa kuulluksi ja nähdyksi ja kokee olevansa tärkeä osa ryhmää sekä koko päiväkotiyhteisöä. Lapsi saa vaikuttaa oman kehitystasonsa mukaisesti itseään koskeviin asioihin päiväkotiarjessa sekä osallistua varhaiskasvatussuunnitelman laatimiseen sekä arviointiin. Osallisuuden tunteen kehittymistä tuetaan arkisissa toiminnoissa. Havainnoimme ja kuuntelemme lapsia päivittäin perustoiminnoissa, kuten pukemis-, lepo- ja ruokailuhetkillä sekä leikissä.

Tuemme lasten omatoimisuutta ja osallistumista arjen toimintoihin lasten tarpeet, ikä- ja kehitystaso sekä tunne- ja vireystila huomioiden. Kannustamme yrittämään, autamme alkuun ja annamme aikaa toimia itse. Esimerkiksi isommat lapset voivat katsoa itse lokerostaan, mitä ulkoiluvaatteita tarvitaan. Ruuanjakotilanteissa huomioimme lasten toiveet, esim. lapset saavat päättää, mitä haluavat aamupuuron päälle, juovatko vettä vai maitoa ja ottavatko pienen vai ison leivän. Harjoittemme osallisuutta ja omatoimisuutta omissa pöytäryhmissämme osallistavien keskusteluin ja omien ruoka-astioiden poisviemisellä. Pienimpien kanssa näitä taitoja harjoitellaan vähitellen. Helmien ryhmässä toteutetaan

viikoittain “kierrätysankari”- hetkeä. Lapsi saa olla mukana viemässä ryhmien muovi/paperi/kartonkiroskat roskakatokseen yhdessä aikuisen kanssa.

Yksin ei kenenkään tarvitse pärjätä, vaan aikuiset auttavat eteenpäin. Lapset myös auttavat toisiaan oma-aloitteisesti, mikä tekee arjesta sujuvaa ja luo hyvää ilmapiiriä sekä mahdollistaa onnistumisen kokemuksien toteutumista. Huomioimme lasten aloitteet ja onnistumiset. Näin vahvistamme omatoimisuutta ja oman toiminnan ohjausta. Miniverso-sovittelu ristiriitatilanteissa tukee osallisuuden toteutumista.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt

Ruokakasvatusta toteutetaan eri tavoin. Pedagogisena toimintana ruokakasvatus huomioidaan muun muassa leikeissä, loruissa ja lauluissa. Orikon Helmessä on istutettu lasten kanssa alkukesästä kasvulava, johon on istutettu eri kasviksia sekä yrtejä. Lapset ovat esikasvattaneet, istuttaneet ja kastelleet kasveja, saaneet seurata niiden kasvua sekä lopulta maistelleet satoa. Metsäretkillä maistellaan luonnonantimia. Helmien ryhmässä toteutettiin syyskuussa sadonkorjuuleikki, jonka yhteydessä lapset pääsivät tutustumaan eri aistein sadonkorjuuantimiin, kuten juureksiin, hedelmiin ja marjoihin. Tavoitteena on leikkiä tämänkaltaista leikkiä eri vuodenaikojen mukaan.

Lasten kanssa pohditaan ruoan alkuperää ja vastataan lasten aloitteisiin aiheeseen liittyen. Etenkin pienemmät lapset toimivat ruokailun kanssa moniaistisesti; kannustetaan haistelemaan, maistamaan ja tunnustelemaan eri ruokalajeja. Pyritään luomaan avoin ja hyväksyvä ilmapiiri ruokailuhetkiin. Keskustellaan ruoasta ja erilaisista mieltymyksistä. Käydään keskustelua ruokailuihin liittyvistä käytänteistä ja toiveista myös huoltajien kanssa. Kannustetaan ja rohkaistaan, mutta ei luoda pakkoja ruokailuihin. Huomioidaan lasten yksilölliset tarpeet.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Ryhmissä toteutetaan tunnetaitokasvatusta erilaisia arjen tilanteita hyödyntäen päivittäin. Sanoitamme tunteita sekä opettelemme tunnistamaan ja nimeämään niitä. Aikuinen on sensitiivisesti ja empaattisesti läsnä samalla hyväksyen ja ottaen vastaan lasten erilaiset tunteet. Tartumme lasten keskustelunavauksiin ja pohdintoihin keskustellen niistä. Tunteista puhumisen tukena käytämme esim. kuvia. Helmien ryhmässä on tunnemittari sekä eteisen- että salin seinällä. Tunnemittaria voidaan käyttää tarpeen mukaan lapsen tunnetilan selvittämisessä ja sanoittamisessa. Myös lääkärileikkiin on tulostettu kipu- ja pelkomittari osaksi leikkiä.

Tunnetaitokasvatusta toteutetaan sekä sisätiloissa että luonnossa suunnitellusti jaksoittain. Tällä toimintakaudella Helmien ryhmässä käytetään Piki- ja Molli-materiaaleja. Simpukoilla tunnetaitoja harjoitellaan kirjoja lukemalla sekä draaman keinoin. Tunteita käsitellään molemmissa ryhmissä piireillä esim. laulujen ja eläytymisen kautta. Helmien ryhmässä on tavoitteena viedä tunnetaitokasvatus leikkiin kokeilemalla ohjatusti eri

tunnetiloja esim. kotileikissä. Ristiriitojen sovittelussa käytämme soveltaen Miniverso -menetelmää, johon jokainen työyhteisön jäsen on koulutettu. Tärkeää sovittelumenetelmässä on se, että kaikkia osapuolia kuullaan ja aikuinen on puolueeton. Kannustamme lapsia selvittämään tilanteita myös itse taitojen karttuessa. Pienten ryhmässä ristiriitatilanteiden selvittämisessä korostuu aikuisen havainnointi ja tilanteiden sanoittaminen.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen (esim. lakien ja toiminnallisen suunnittelun tuntemus, jatkotoimenpiteet, ks. Suunnitelmien päivitykset)

Kohtaamme lapset yksilöinä, jotta jokainen voi tuntea olevansa arvokas omana itsenään. Annamme jokaiselle lapselle tilaisuuksia tehdä valintoja sekä kehittää omia taitojaan, riippumatta hänen sukupuolestaan, syntyperästään, kulttuuri-, uskonto- tai perhetaustastaan. Emme kohdista heihin edellä mainituista seikoista johtuen odotuksia, toiveita tai rajoitteita.

Henkilökunta pyrkii tietoisesti luomaan jokaista yksilöä kunnioittavan ilmapiirin ja kiinnittämään huomioita myös nonverbaaliseen viestintään, niin lasten kuin aikuistenkin välillä. Lapset huomioidaan tasa-arvoisesti kaikissa toiminnoissa kunkin lapsen yksilölliset tarpeet huomioon ottaen. Pyrimme tarjoamaan mahdollisimman monipuolista toimintaa, satuja, musiikkia ja läsnäoloa, jotta jokaisen lapsen erilaiset tarpeet tulevat huomioituiksi.

Huomioimme perheiden moninaisuuden. Huomioimme erilaiset perhetaustat sekä perheiden omat toimintakulttuurit ja suhtaudumme kunnioittavasti niihin. Huomioimme toiminnassamme, että jokaisella perheellä ja huoltajalla on mahdollisuus osallistua lapsensa varhaiskasvatukseen ja yhteistyöhön päiväkodin henkilöstön kanssa. Tilanteessa, jossa lapsen vanhemmat asuvat eri osoitteissa, järjestämme esimerkiksi varhaiskasvatuskeskustelut molemmille vanhemmille yhdessä tai erikseen sekä tiedotamme molempia lasten huoltajia tulevista tapahtumista.

Molempiin ryhmiin on hankittu lasten leikkeihin etnisiä nukkeja. Moninaisuus tulee huomioiduksi myös kirjojen aiheissa ja kuvituksissa sekä kuvatuissa. Helmien ryhmän kaupunkileikin parkkialueelle tehtiin yhdessä lasten kanssa invaparkkipaikkoja. Lasten kanssa on keskusteltu, millaisia tarpeita ja apuvälineitä ihmisillä voi eri syistä olla.

Tälle toimintakaudelle on laadittu uusi toiminnallinen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma, jossa on määritelty tavoitteet tälle toimintakaudelle.

Kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisun ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt

Tarjoamme lapsille mahdollisuuksia ja rohkaisemme monipuoliseen itsensä ilmaisuun eri tavoin esim. leikin, liikunnan, musiikin, kuvallisen ilmaisun ja draaman keinoin. Huomioimme vuodenvaihtamisen juhlia ja käsittelemme niitä lapsille sopivalla tavalla. Päiväkodin eteisessä on esillä vuosikello, jossa on esillä erityisiä päiviä vuodenvaihtamisen mukaan.

Päiväkoti hyödyntää kirjaston kirjakasseja, jolloin lasten kirjat vaihtuvat säännöllisin väliajoin ja mielenkiinto kirjoihin säilyy. Käytämme myös Lukulumo-sovellusta. Helmien ryhmässä lapsille luetaan lepopöytäkirjoja tai satuja tai kuunnellaan niitä äänitteiltä. Pidämme lukuhetkiä muulloinkin mahdollisimman usein. Lorut ja riimitellyt kuuluvat viikoittaiseen toimintaamme. Osallistumme kulttuuritapahtumiin mahdollisuuksien mukaan ja hyödynnämme Kulttuurikamelin tarjontaa.

Huomioimme lasten yksilölliset tarpeet kielenkehityksen tukemisessa. Iän tai kielenkehityksen niin edellyttäessä lähdetään liikkeelle asioiden nimeämisestä ja tilanteiden sanoittamisesta. Annamme lapsille heidän tarvitsemansa ajan asiansa ilmaisulle. Hyödynnämme perustoimintoja kuten ruokailuja ja pukemistilanteita sekä esim. peli- ja leikkihetkiä lasten kuuntelemisessa ja heidän kanssaan keskustelemisessa. Tuemme lasten kielellisen ilmaisun kehittymistä myös kuvien avulla. Käytössä on S2- havaintolomakkeisto sekä materiaalit. Lisäksi Helmien ryhmässä toteutetaan tarvittaessa kielikerhoa, jonka tavoitteet asetetaan lasten tarpeista käsin. Huomioidaan kaikessa toiminnassa aikuisten rooli kielellisenä mallina. Helmien ryhmässä pyritään käyttämään erikielisiä arjen ilmaisuja. S2-opettaja käy Orikon helmessä muutamia kertoja kaudessa.

Simpukoiden ryhmässä lorutellaan ja lauletaan pitkin päivää eri toiminnoissa, esim. ulkoilussa sekä pukemis- ja leikitilanteissa. Kirjoja katsellessa ja arjen tilanteiden lomassa nimetään asioita ja lapsille sanotaan tilanteita ääneen. Leikkien lomassa luetaan lapsille ääneen kuvakirjoja ja järjestämme säännöllisesti rauhallisia lukuhetkiä. Ryhmässämme käydään asioita läpi myös aikuisten lapsille tekemien esitysten, esim. pöytäteatteriesityksin. Pidämme yllä avointa ja hyväksyvää ilmapiiriä.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Tavoitteemme on tarjota lapsille säännöllinen ja tasapainoinen päiväkotiarki. Lapsi kohdataan sensitiivisesti ja ryhmiin luodaan turvallinen, lämmin ja kunnioittava ilmapiiri. Syliä on tarjolla kaiken ikäisille lapsille. Huomioimme jokaisen lapsen päivittäin henkilökohtaisesti ja kuuntelemme lasten kuulumisia. Pienryhmätoimintaa toteutetaan molemmissa ryhmissä. Pienryhmätoiminta tukee lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia. Toimittaessa pienryhmässä aikuisen rooli on aktiivinen ja läsnä oleva.

Turvallisuutta edistäviä toimintatapoja ovat myös ennakointi ja tilanteiden sanoittaminen. Aikuiset toimivat tunteiden ja tilanteiden sanoittajina sekä mallittajina. On tärkeää, että aikuiset suhtautuvat lasten välisiin konflikteihin riittävällä vakavuudella ja kantavat vastuunsa tilanteiden käsittelystä. Huolehdimme siitä, että aikuiset jakautuvat tarkoituksenmukaisesti ryhmässä ja koko talon tasolla.

On tärkeää, että aikuiset pohtivat lasten ryhmädynamiikkaan liittyviä asioita ja huomioivat nämä toiminnassa. Opettelemme ikä- ja kehitystaso huomioiden toisten kunnioittamista ja omien rajojen asettamista leikin, keskustelun ja toiminnan keinoin. Turvataan lapsille riittävä wc-rauha.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Huomioidaan eri oppimisympäristöjen monipuolinen käyttö. Hyödynnämme oppimisympäristöinä päiväkodin sisätilojen ja piha-alueiden lisäksi myös metsäpihaa, (joka sijaitsee etupihan vieressä), lähellä olevaa isompaa metsäaluetta, Orijärven rantaa ja kotaa, pulkkamäkeä ja muuta lähiympäristöä. Toimintaa toteutetaan yhtä lailla ulkona kuin sisälläkin. Esimerkiksi metsäretkeen saamme sisällytettyä niin motoristen perustaitojen harjoittelua, lauluja, matematiikkaa, luontokasvatusta kuin vuorovaikutustaitojen harjoittelua.

Pyrimme pitämään päivärytmin säännöllisenä, mutta aamupäivän toimintojen osalta joustavana. Käytämme myös kuvia jäsentämään päivän toimintaa, esim. Helmien ryhmästä löytyy päivän ja viikon kulku kuvina. Kuvitettu päivän kulku löytyy myös alle 3-vuotiaiden Simpukoiden ryhmästä.

Toimintaympäristöjä ja leikkitiloja muokataan lasten kiinnostuksen kohteiden, tarpeiden ja kehitystason mukaan. Lapset saavat myös suunnitella ja rakentaa omia oppimisympäristöjään. Molemmissa ryhmissä leikkivälineet, lauta- ja palapelit, kirjat sekä piirustusvälineet ovat jatkuvasti lasten saatavilla. Leikkitiloja ja välineistöä muunnellen rikastamme lasten leikkejä ja pyrimme innostamaan lapsia kokeilemaan erilaisia toimintoja niin sisällä kuin ulkona. Simpukoilla ympäristöä on selkiytetty valitsemalla kulloinkin esillä olevat lelut, ja osa välineistä on turvallisuussyistä aikuisten annettavana. Seinällä on leikki-, peli- ja välinekuvia muistuttamassa, mitä kaikkea lapset voivat pyytää käyttöönsä. Vaihtelemme välineitä ja materiaaleja aika-ajoin ryhmien kesken.

Kiinnitämme huomiota tilojen viihtyisyyteen ja innostavuuteen. Olemme esimerkiksi teipanneet lattioihin eri värisiä jalanjälkiä, numeroita, nopan silmälukuja sekä perusmuotoja, joita pitkin lapset voivat hypellä ja tasapainoilla, samalla oppien. Lasten työt sekä erilaiset teemat, kuten vuodenajat ja juhlat näkyvät päiväkotimme tiloissa. Tällä hetkellä kehitämme aktiivisesti leikkiympäristöjä molemmissa ryhmissä.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Huoltajien kanssa tehtävällä yhteistyöllä on tärkeä merkitys lapsen turvalliselle kasvulle ja oppimiselle. Vastuu luottamuksellisen ja avoimen yhteistyön rakentamisesta on ensisijaisesti päiväkodin henkilöstöllä. Lapsen päivästä ja asioista kerrotaan huoltajille avoimesti. Haastavat asiat viestitään sensitiivisesti yksityisyyttä kunnioittaen.

Pidämme yllä avointa ja positiivista vuorovaikutusta vanhempien kanssa: kuuntelemme ja huomioimme toiminnassamme vanhemmilta tulevia toiveita, ideoita ja palautteita. Lasten varhaiskasvatussuunnitelmien laatimisen yhteydessä huoltajia kannustetaan esittämään ajatuksiaan ja toiveitaan heille ja

lapselle tärkeistä asioista toimintamme suhteen. Helmien ryhmässä on vanhempien toiveita varten konkreettinen palautelaatikko. Simpukoiden vanhemmilla puolestaan on mahdollisuus kirjata toiveitaan eteisessä olevalle vasuseinälle.

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Pohja hyvälle yhteistyölle huoltajien kanssa luodaan jo ennen kuin lapsi aloittaa varhaiskasvatuksessa. Yhteistyö alkaa työntekijän yhteydenotolla, aloituskeskustelulla sekä kotivierailulla. Tiimissä sovitaan, kuka työntekijöistä pitää aloituskeskustelun, käy kotivierailulla ja tutustuttaa lapsen ryhmään. Aloituskeskustelussa huoltajat kertovat lapsestaan ja perheelle kerrotaan päiväkodin käytännöistä. Kotivierailun tarkoituksena on tutustua lapseen hänelle tutussa ja turvallisessa ympäristössä. Lisäksi perheen kanssa sovitaan tutustumiskäynneistä lapsiryhmään. Pyrimme siihen, että sama työntekijä on ottamassa lasta vastaan ensimmäisinä hoitopäivinä ja on lapsen tukena hoidon alkuvaiheessa.

Ryhmien varhaiskasvatuksen opettajat käyvät vanhempien kanssa lapsen vasukeskustelut syksyllä ja keväällä. Tarvittaessa järjestämme keskusteluja vanhempien kanssa myös keskellä toimintavuotta. Keskustelut järjestetään päiväkodilla tai etäyhteyksin. Vasukeskusteluihin valmistaudutaan tiimipalavereissa keskustelemalla ja kokoamalla yhteisiä havaintoja Daisy- vasuun. Myös huoltajia kannustetaan kirjaamaan havaintoja lapsestaan ennen keskustelua. Uusille perheille tarjotaan mahdollisuutta Lapset puheeksi –keskusteluun. Keskustelua tarjotaan myös aina tarvittaessa.

Merkittävä osa kasvatusyhteistyötä ovat päivittäiset kohtaamiset vanhempien kanssa. Huomioimme jokaisen perheen henkilökohtaisesti ja tasapuolisesti tulo- ja lähtötilanteissa sekä erilaisissa tapahtumissa. Rakennamme luottamusta huoltajiin olemalla rehellisiä, kuuntelemalla ja kunnioittamalla heidän toiveitaan ja ajatuksiaan. Reagoimme huoltajilta saamaamme palautteeseen ja toiveisiin sekä muutamme toimintaamme tarpeen mukaan. Kiinnitämme erityistä huomiota muuttuneisiin perhetilanteisiin. Mikäli työntekijöillä esiintyy huolta lapsen kehitykseen, oppimiseen tai hyvinvointiin liittyen, otetaan asia puheeksi huoltajien kanssa. Tämän jälkeen aloitetaan tarpeen mukaan monialainen yhteistyö.

Viestimme päiväkodin asioista huoltajille Daisyn kautta. Päivittäisessä viestinnässä hyödynnetään ryhmäkohtaista päivelistaa. Päivelistaan kirjataan olennaisia asioita lapsen päivästä, mm. millaiseen toimintaan lapsi on osallistunut ja mitä hän on leikkinyt. Näin jokainen työntekijä pystyy kertomaan hakutilanteessa lapsen kuulumiset. Jos päivän aikana on tapahtunut jotakin erityistä, kertoo tilanteesta mukana ollut työntekijä asiasta huoltajille, mikäli on

vielä työvuorossa lasta haettaessa. Tiimin sisäisen tiedonkulun välineenä käytämme viestivihkoa, johon jokainen tiimiläinen kirjaa olennaiset viestit ja jota jokainen lukee säännöllisesti.

Toimintakauden aikana järjestetään vanhempainilta sekä erilaisia yhteisöllisiä tapahtumia.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Tiimit sopivat **elo-syyskuussa**, miten keräävät dokumentteja. Lasten dokumentointiluvat tarkistetaan ennen dokumenttien keräämistä. Tänä vuonna Orikon helmessä kerätään dokumentteja mm. Valokuvaten ja videoiden toimintaa, leikkejä sekä lasten piirustuksia ja muita tuotoksia.

Lapsia havainnoidaan perustoiminnoissa, leikissä ja ohjatuissa toiminnassa ja kirjataan havaintoja välittömästi havainnointivihkoon. Kaikki tiimin jäsenet havainnoivat ja tuovat asioita esille omasta näkökulmastaan. Havaintoja kootaan lasten vasujen vasu-keskustelun valmistavat havainnot –kohtaan Daisyn. Tehdyistä havainnoista keskustellaan tiimipalaverissa, ja havaintoja hyödynnetään ryhmän toiminnan suunnittelussa ja lasten yksilöllisten tarpeiden huomioimiseksi.

Helmessä pienryhmätoiminnassa lapset voivat esittää toiveitaan, jotka kirjataan ylös. Helmet -ryhmässä kirjataan ryhmän kalenteriin toteutunut toiminta. Kirjauksia tarkastelemalla varmistetaan toiminnan monipuolisuuden ja vasun eri osa-alueiden toteutuminen. Tiimit sopivat kuinka toiminnan suunnittelu ja arviointi tehdään näkyväksi. Simpukat -ryhmässä käytetään mm. Book Creator –sovellusta, johon kerätään lapsille merkityksellisiä asioita, kuvia piirustuksista tai kädentaitotöistä. Kuukausittain kuvista koostetaan ryhmän yhteinen BC-kirja, jonka vanhemmat näkevät yhdessä lapsen kanssa. Lapset pääsevät muistelemaan, mitä olemme tehneet. Ryhmän isoimmat myös opettelevat kertomaan tapahtumista näiden kuvien avulla. Samalla kuuntelemme palautetta, mistä tekemisestä lapset ovat erityisesti pitäneet ja mikä on jäänyt mieleen. Toimintaa tuodaan näkyväksi myös vasuseinällä.

Helmet -ryhmässä toimintaa tehdään näkyväksi vanhemmille tulostamalla seinälle valokuvia toiminnasta. Tavoitteena on alkaa lisätä kuvia ja kerrontaa toiminnastamme Daisyn kasvunkansioon. Helmien ryhmässä viikkosuunnitelma on huoltajien nähtävillä Daisyn ilmoitustaululla sekä tulosteena ryhmän ovelle. Lasten kanssa käydään viikkosuunnitelma yhdessä läpi maanantaisin kuvatukea käyttäen. Lasten toiveita pyritään kuuntelemaan päivittäin ja välillä toteutamme päiväkodilla lasten toivepäiviä. Kuvattujen videoiden avulla refleктоimme omaa toimintaamme ja käytämme sitä oman oppimisen välineenä. Videoita käytetään myös lasten havainnoinnin apuna. Havaintoja käydään läpi tiimissä, ja hyödynnetään toiminnan suunnittelussa ja muokkaamisessa oikeaan suuntaan. Elo-syyskuussa luetaan lasten vasut ja kerätään valmistavia havaintoja vasujen päivitystä varten. Aloitetaan vasu-keskusteluja vanhempien kanssa.

Loka-marraskuussa käydään vanhempien kanssa lasten vasukeskustelut, joiden pohjalta laaditaan lasten varhaiskasvatussuunnitelmat lasta kuunnellen ja kerättyjä dokumentteja hyödyntäen. Varhaiskasvatussuunnitelmien laatimisesta vastaavat varhaiskasvatuksen opettajat. Loka-marraskuussa asetetaan ja arvioidaan lasten ja lapsiryhmän tavoitteet.

Joulukuussa teemme toiminnan arviointia ja kevään toiminnan suunnittelua syksyn dokumentointia hyödyntäen. Mietimme tiimeittäin, onko kerätty niitä dokumentteja, mitä suunniteltiin ja miten niitä on hyödynnetty.

Tammi-helmikuussa palataan loka-marraskuussa asetettuihin lasten tavoitteisiin tiimeissä sekä yksilö- että ryhmätasolla.

Valmistellaan tiimeissä tulevia keskusteluja tarkastellen ja arvioiden tavoitteita. Havainnoinnin ja lasten kanssa käytävien keskustelujen pohjalta kartoitetaan lasten vertaissuhteita ryhmissä esim. sosiogrammin avulla. Muutetaan tarvittaessa toimintaa tai pedagogisen dokumentoinnin tapoja. **Maalis-huhtikuussa** käydään vanhempien kanssa lasten vasu-keskustelut ja päivitetään lasten varhaiskasvatussuunnitelmat. Arvioidaan tavoitteiden toteutumista. **Touko-kesäkuussa** arvioidaan toimintaa tiimin ja lasten kanssa. Lasten kanssa tehtävässä arvioinnissa hyödynnetään vuoden aikana koottuja kuvia. Järjestetään palautekysely vanhemmille. Määritellään pedagogisen dokumentointiprosessin kehittämiskohteet ja suunnitellaan tulevaa toimintakautta.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Suunnittelemme ja arvioimme yksikkömme toimintaa tiimi- ja viikkopalavereissa läpi vuoden. Toimintamme kehittämiseksi pyydämme vanhempia antamaan palautetta ja ideoita palautelaatikkoon ja arvioimaan toimintaamme vasukeskustelujen lisäksi myös erillisellä kyselylomakkeella keväällä. Helmien ryhmässä harjoittelemme toiminnan arviointia ja palautteen antamista myös lasten kanssa eri tavoin. Henkilökunta tekee itsearviointin sekä tiimiarvioinnin joului- ja toukokuussa. Teemme yksikön vuosisuunnitelman väliarvioinnin tammikuun lopussa ja loppuarvioinnin toukokuussa. Lasten varhaiskasvatussuunnitelmien päivittäminen vanhempien kanssa tapahtuu syksyisin ja keväisin, tarvittaessa useammin. Varhaiskasvatussuunnitelma nähdään pedagogisena prosessina. Varhaiskasvatuksen opettajat huolehtivat vasujen toteutuksista ja päivityksistä vuoden mittaan. Osallistumme yhteisiin paikallisesti toteutettaviin arviointeihin, esimerkiksi Valssi-laadunarviointiin.

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Laadittu 17.9.2024 /päivitetty

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteenä)

selvitys aloitettu (pvm): syyskuu 2024

selvitysmateriaalit / -tavat:

toimenpiteistä päättäminen (pvm): marras-joulukuu 2024

Lomake päivitetty 15.8.2023

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: kevät 2025

lisätietoa: [Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu](#), [Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma](#) | [Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

Kestävän kehityksen suunnitelma

alkukartoitus ([Keke paivakodissa.pdf \(kierratyskeskus.fi\)](#) s. 62-81 tai Valssi *Ympäristö- ja kestävyyskasvatus*) / päivitys: lokakuu 2024

valitut kehittämiskohteet (1-2 kpl), joita toimintavuonna edistetään: Veden kulutuksen vähentäminen ja lähiympäristön hyödyntäminen oppimisympäristönä.

arviointi (pvm):

Pelastussuunnitelma

Laadittu/päivitetty: syyskuu 2024

Yksikön pedagogiikan vastuuhenkilöt

Leikkimentori (ja -tiimi): Elisa Juutilainen

Kieli- ja kulttuuuri sekä Miniversovastaava: Minna Haaksluoto

Miniverso-mentorit: Minna Haaksluoto

Liikuntavastaava: Jaana Kumpusalo

TVT-vastaava: Jaana Kumpusalo

Tiedekasvatusvastaava:

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Mari Juslenius, Jaana Kumpusalo

Yksikön tarpeiden mukaan voidaan nimetä myös muita vastuualueita (esim. tasa-arvo- ja yv.vastaava suunnittelun opettelun tueksi).

Jokaisessa tiimissä tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava.

MIKKELIN KAUPUNKI

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma

Yksikkö: Otavan päiväkoti

Vuosisuunnitelma laaditaan lokakuun loppuun mennessä, jonka jälkeen se lähetetään varhaiskasvatusjohtajalle hyväksyttäväksi. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan kevään arviointituloksista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä (pvm): 17.10.2024

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Toiminta-ajatuksena Otavan päiväkodissa on tukea lapsen kokonaisvaltaista kehitystä huomioiden toiminnassa lapsilähtöisyys ja lapsen osallisuus. Yksikön painopistealueena on positiivisen pedagogiikan vahvistaminen, lasten vahvuuksien löytäminen ja lasten osallisuus toiminta- ja leikkiympäristön muokkaamisessa. Toiminnassa ja päiväkodin arjessa korostuu positiivinen pedagogiikka ja leikin havainnointi ja leikin kehittäminen. Jaamme omaa osaamistamme työyhteisön kesken.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

[Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikukseen kannustava toimintakulttuuri](#)

Henkilökunta tunnistaa leikkiä rajoittavia tekijöitä ja kehittää leikkiä edistäviä toimintatapoja ja ympäristöjä. Henkilökunta kannustaa lapsia kekseliäisyyteen, mielikuvituksen käyttöön, omaan ilmaisuun ja luovuuteen. Otavan päiväkodissa leikki saa näkyä ja kuulua. Lasten leikkialueille annetaan tilaa, aikaa ja leikkirauhaa. Aikuinen ohjaa, havainnoi, osallistuu ja tukee leikkiä. Henkilökunta tukee lasten vertaissuhteiden syntymistä, ketään ei jätetä yksin. Päivittäin toimitaan pienryhmissä. MiniVerso menetelmä on käytössä. Otavan päiväkodissa otetaan huomioon lasten toiveet. Ryhmissä on selkeät leikkialueet sekä kaikille ryhmille yhteiset pysyvät kauppa- ja kotileikkihuoneet. Hannelandian myötä kotileikkipaikat ovat kaikissa ryhmissä, ja

kaupunkileikkiä kehitetään edelleen. Jokainen ryhmä keskittyy näiden leikkiympäristöjen jatkuvaan kehittämiseen.

Tänä toimintakautena pitkäkestoisen leikin mahdollistaminen on nostettu keskiöön.

Salissa/ulkona pyritään järjestämään koko talon huoltajille ja lapsille yhteisiä leikkihetkiä.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa

Otavan päiväkodin henkilökunta huolehtii siitä, että jokaisella lapsella on mahdollisuus tulla kuulluksi sekä osallistua että vaikuttaa mm. uusiin leikkiympäristöihin. Lasten aloitteita, näkemyksiä ja mielipiteitä arvostetaan. Aikuiset kohtelevat lasta sensitiivisesti. Toiminnan sisältöjen valinta tapahtuu lasten tarpeiden, mielenkiinnonkohteiden ja motivaation pohjalta. Tavoitteena on leikin ja oppimisen ilo.

Lapsien omatoimisuutta tuetaan ja kannustetaan suurempaan omatoimisuuteen perushoitotilanteissa ja ohjatussa toiminnassa. Lapset saavat tehdä pieniä avustavia tehtäviä ja omat jäljet kannustetaan siivoamaan. Lapsille annetaan myönteisiä kokemuksia kuulluksi tulemisesta. Lapset otetaan mukaan toiminnan suunniteluun, toteuttamiseen ja arviointiin ikätaso huomioiden. Osallisuutta tukevinä toimintoina käytössä lastenkokoukset, lasten suunnittelemat päivät, lapset mukana hankinnoissa, sadutus, lasten omat projektit ja juhlasuunnittelu. ”Siivous” -sanan sijaan pyritään käyttämään sanaa ”järjesteleminen”. Lasten mielenkiinnon kohteita toivotaan tulevan myös kotoa, esim. vanhempien kautta.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt

Otavan päiväkodissa ruokailu on salliva, iloinen ja sosiaalinen tapahtuma. Ruokaa voi katsoa, koskea, maistella ja haistella. Maistamispakkoa ei ole.

Suosittelaa maistamaan ruokia. Alle 3-vuotiaille ruokia on hyvä eriyttää, ei ruokia samaan kasaan. Yli kolmevuotiaiden ryhmissä lapset saavat ottaa ruuan itse, ja näin vaikuttaa oman ruoka-annoksen kokoon. Ruokailussa aikuiset ovat läsnä.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Otavan päiväkodissa henkilökunta auttaa, rohkaisee ja ohjaa lapsia tunteiden tunnistamisessa, ilmaisussa ja säätelyssä. Tunnetaitoja vahvistetaan opettelemalla havaitsemaan, tiedostamaan ja nimeämään tunteita. Lisäksi lasten kanssa harjoitellaan esimerkiksi asettumista toisen asemaan, asioiden tarkastelua eri näkökulmista ja ristiriitojen ratkaisemista rakentavasti ja toiset huomioon ottavasti. Näitä taitoja harjoitellaan arjen tilanteissa. Kasvattajat huomioivat, että lapsille välittyvä mallina heidän tapansa toimia ja olla vuorovaikutuksessa. Tiedostamme, että tunnetaidot kehittyvät etenkin ryhmässä leikkiessä, sillä sen avulla lapsi oppii säätelemään tunteitaan ja tahtomistaan sekä huomioimaan muiden näkökulman. Oppimisympäristöstä luodaan ilmapiiriltään mahdollisimman turvallinen ja muita kunnioittava. Turvallisessa ympäristössä lapsille sallitaan tunteiden näyttäminen ja kasvattaja auttaa lapsia tunteiden ilmaisussa ja itsesäätelyssä. Tunnetaitojen tukeminen on Otavan päiväkodissa päivittäistä luonnollisissa tilanteissa ja etenkin ongelmien ilmaantuessa. Luonnollisten tilanteiden lisäksi on säännöllisiä toimintatuokioita ja opetustilanteita. Talossa on paljon tunnekasvatuksen materiaalia käytettävissä mm. Molli, Pienin Askelin, Piki, Jukka Hukka, Tunteet hukassa, Kadonnut Avain, Pikkuli ja henkilökunnan itse tekemää tunnekasvatusmateriaalia. Tunteista keskusteleminen auttaa lasta myös eläytymään toisen asemaan ja ymmärtämään, kuinka muut tuntevat, siis ymmärtämään muiden näkökulmia.

Otavan päiväkodissa tiedostetaan, että lapsen tunnetaitojen kehityksen kannalta on tärkeää, että aikuinen reagoi lapsen tunteisiin antamalla niihin oikeuden ja kunnioittaa ja ottaa vakavasti sekä lapsen että hänen tunteensa. Kun lapsen ja kasvattajan välillä on riittävä hoivasuhde, lapsella on perusturvallinen olo, niin aikuinen kykenee lukemaan ja säätämään lapsen tunteita.

Tunteiden ilmaisua harjoitellaan roolileikein, satujen ja draaman avulla, koska ne antavat lapselle mahdollisuuden harjoitella turvallisessa ympäristössä erilaisten tunteiden ilmaisua sekä tilanteiden hallintaa. Satujen sisältämät tunteet ja tunnepitoiset tapahtumat auttavat lasta tulemaan tietoisiksi omista tunteistaan ja tunnetiloistaan. Draaman keinoin dramatisoidaan lapsille, mitä lasten välisessä leikkitilanteessa on tapahtunut, ja mistä sen herättämät tunteet ovat johtuneet.

Käytämme Otavan päiväkodissa MiniVerso-toimintaa, joka lisää lasten omaa pohdintaa ja vuorovaikutustaitoja, koska he itse miettivät ratkaisuja riitatilanteisiin. Samalla tunteiden nimeäminen ja niiden tunnistaminen helpottuvat. Lapsi saa kokea olevansa mukana tilanteen selvittelyssä aidosti, eikä vain aikuisen ohjeistuksen ja puheen kautta, ns. ylhäältäpäin.

Mikään tunne ei ole kielletty eikä lasta käsketä tukahduttamaan tunteitaan, vaan autetaan näyttämään ne hyväksyttävällä tavalla. ”Kiitos ja ole hyvä” -sanon käyttöä harjoitellaan aktiivisesti. Käytössäännoista myös toisten tervehtimistä harjoitellaan.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen (esim. lakien ja toiminnallisen suunnittelun tuntemus, jatkotoimenpiteet, ks. Suunnitelmien päivitykset)

Kaikkia lapsia kohdellaan yhdenvertaisesti riippumatta henkilöön liittyvistä tekijöistä. Otavan päiväkodin henkilökunta rohkaisee lapsia tekemään valintoja ilman henkilöön tai sukupuoleen liittyviä tekijöitä. Kaikkia lapsia kannustetaan leikkimään monipuolisesti erilaisia leikkejä, joissa saavat mm. harjoitella empaattisuutta ja hoivaamista. Kaikkia lapsia kannustetaan leikkimään teknisillä laitteilla, ottamaan liikkumatilaa ja seikkailemaan. Otavan päiväkodissa tavoitteena on, että kaikkien lasten oikeus on oppia näyttämään tunteitaan, luomaan ihmissuhteita ja pitämään kiinni rajoistaan. Lapsille välitetään viestiä, että kaikki ovat yhtä arvokkaista juuri sellaisina kuin ovat. Tavoitteena antaa positiivista palautetta päivittäin. Tasa-arvoinen kasvatus auttaa sekä aikuisia että lapsia viihtymään päiväkodissa paremmin. Tasa-arvokasvatus mahdollistaa lapsen kehittymisen yksilöksi ja antaa hänelle mahdollisuuden itse valita. Aikuiset kiinnittävät huomiota kielenkäyttöön esim. kiltti ja tuhma-sanat.

Kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisun ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt

Henkilöstö tunnistaa, että oikeus omaan kieleen, kulttuuriin ja uskontoon ja katsomukseen on perusoikeus. Otavan päiväkodissa arvostetaan ja hyödynnetään suomalaista kulttuuriperintöä. Henkilökunta kannustaa, aktivoi ja rohkaisee lapsia käyttämään kieltä monipuolisesti. Henkilökunta toimii sensitiivisesti ja reagoi myös lasten non-verbaaleihin viesteihin. Henkilöstön tuella harjoitellaan toisen ihmisen asemaan asettumista sekä ristiriitatilanteiden selvittämistä. Toimintavuoden aikana tutustutaan lasten kanssa eri kulttuureihin.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Otavan päiväkodissa arvostetaan terveellistä, turvallista ja liikunnallista elämäntapaa. Pitkäkestoista istumista vältetään. Lapsille annetaan mahdollisuus rauhoittumiseen ja lepoon. Päiväohjelma on selkeä ja suunnitelmallinen, mutta joustaa lasten tarpeiden mukaan. Lasten kanssa opetellaan tunnistamaan ja ratkaisemaan ristiriitoja rakentavasti. Tapaturmia ehkäistään suunnitelmallisesti ja niitä seurataan. Toimintavälineet pidetään kunnossa. Toiminnassa huomioidaan kestävän elämäntavan välttämättömyys. Otavan päiväkodissa toimii tällä hetkellä kestävän kehityksen työryhmä (keke-työryhmä). Mahdollistetaan lapsen osallisuus kestävän kehityksen toteuttamisessa mm. ottamalla lapsi mukaan viemään roskia. Otavassa opetellaan ruokarauhaa ja hyviä pöytätapoja sekä yhdessä syömisen kulttuuria. Turvallisessa ympäristössä lapsi uskaltaa puhua, kertoa mielipiteensä ja myös oppiminen on tuolloin mahdollista. Aikuiset ovat vahvasti läsnä lapsen arjessa. Lapsen tarpeisiin vastataan sensitiivisesti.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Henkilökunta havainnoi jatkuvasti lasten mielenkiinnonkohteita lapsilta ja vanhemmilta kysellen ja lasta havainnoiden. Saatu tieto hyödynnetään suunniteltaessa yhdessä lasten kanssa oppimisympäristöjä. Oppimisympäristöä muokataan toimintakauden aikana lapsien tarpeet huomioiden.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Kasvatushenkilö tekee lapsen kotiin tutustumiskäynnin, mikäli perheelle sopii, lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksensa Otavan päiväkodissa. Vanhemmilta kysytään alkusyksystä toivottuja yhteistyömuotoja ja toiveita kasvatusyhteistyölle. Huoltajat kutsutaan vasukeskusteluun syksyllä ja arviointikeskusteluun keväällä. Syksyllä järjestetään koko talon yhteinen vanhempainilta. Kuulumisia vaihdetaan päivittäin lasta tuodessa ja haettaessa. Daisyn muistutuksiin jätetään kuulumiset lapsen päivästä, jos lapsen oman ryhmän työntekijä ehtii lähteä kotiin ennen kuin lapsi on haettu kotiin. Yhteisiä tapahtumia järjestetään vanhemmille pitkin vuotta (esim. äitienpäivän ja isänpäivän tiimoilta, myös liikunnallisia pihaleikkিতapahtumia järjestetään). Daisy toimii tiedonsiirtokanavana, niin lasta koskevissa asioissa, kuin myös koko päiväkotia tai ryhmää koskevissa asioissa.

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Päiväkodin kasvattaja käy lapsen kotona (mikäli tämä käytäntö sopii perheelle) tutustumiskäynnillä lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksensa Otavan päiväkodissa. Lapsen päivähoiton aloitusvaiheen sujumiseen vaikuttaa useat eri tekijät, kuten lapsen persoonallisuus, ikä, aikaisemmat hoitokokemukset, lapsen kokemus turvallisuuden tunteesta, henkilökunnan ja vanhempien välinen vuorovaikutus jne. Päivähoiton aloitusvaiheen sujuvuuteen kohdistuneissa tutkimuksissa on todettu, että ns. pehmeä alku auttaa lasta sopeutumaan päivähoitoon ja lisää lapsen turvallisuuden tunnetta ja hyvinvointia. Pehmeään alkuun Otavan päiväkodissa liittyy seuraavia käytäntöjä: Vanhemmat käyvät mahdollisuuksien mukaan ensin tutustumassa päiväkotiin ilman lasta- lapsi tutustuu ja toimii päivähoiton arjessa ensin yhdessä vanhempiensa tai muun hänelle tutun henkilön kanssa- lapsi jätetään päivähoitopaikkaan aluksi lyhyeksi aikaa kerrallaan ilman vanhempia tai muuta hänelle tuttua henkilöä- pikkuhiljaa päivähoitossa oloaika pidennetään- lasta autetaan pitämään

vanhempiaan mielessä päivähoitopäivän aikana esimerkiksi vanhempien valokuvia katsellen tai jonkin vanhemmista muistuttavan "turvallisuusesineen" mukana pitämisen avulla. Lapselle ilmoitetaan selkeästi, milloin vanhempi on lähdössä, ei koskaan lähdetä lapselta salaa. Mikäli mahdollista yksi ja sama henkilö päivähoitopaikasta ottaa vastuun lapsen aloitusvaiheen toteuttamisesta ja on paikalla lapsen hoitopäivän ajan. **TEHDÄÄN ALOITUSVAIHEEN SUUNNITELMA:** kumpi vanhemmista tai kuka lapselle tärkeä ihminen on lapsen mukana päivähoitossa ja kuinka kauan, milloin kokeillaan päivähoitoon jäämistä, kuka/ketkä päivähoitohenkilöstöstä ovat vastuussa aloitusvaiheen toteuttamisesta, miten muutoin voidaan tukea lapsen turvallisuuden tunteen säilymistä. Aloitusvaiheessa laitetaan vanhemmalle esim. viesti tai soitetaan, miten päivä on mennyt.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Kasvattajat havainnoivat lasten leikkiä ja toimintaa päivittäin. Viikottaisissa tiimipalaverissa ryhmän henkilökunta keskustelee havainnoista, ja toiminnan suunnittelussa ottavat huomioon havaintonsa lapsen kehityksessä. Dokumentointi tapahtuu kirjaamalla lapsen vasuun sekä kuvaamalla (videot, valokuvat). Arjessa käydään jatkuvaa vuoropuhelua vanhempien ja lasten kesken. Oppiminen.fi sivustoa päivitetään ryhmäkohtaisesti siihen nimetyn vastuuhenkilön toimesta. "Ensimmäinen päiväni päiväkodissa" -lappu käytössä myös.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Jokainen työntekijä arvioi omaa toimintaansa säännöllisesti. Käytämme Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen päiväkirjakalenterin takana olevaa Toimintani seuranta ja itsearviointi lomaketta. Panostamme positiivisen palautteen antamiseen työkavereille.

Arvioi vuosisuunnitelman toteutumisesta keväällä toukokuun loppuun mennessä. Jokainen ryhmä tekee myös tiimisopimuksen ja arvioi sen toteutumista viimeistään toukokuun loppuun mennessä. Otavan päiväkodissa tehdään toiminnan väliarviointi loppuvuodesta. Arvioinnin kohteena ovat henkilöstön vuorovaikutus lasten kanssa, ryhmässä vallitseva ilmapiiri, pedagogiset työtavat, toiminnan sisältö ja oppimisympäristöt. Arvioinnissa hyödynnetään varhaiskasvatuksen päiväkirjakalenterin takana olevia valmiita lomakkeita.

Esihenkilön kanssa käydään kerran vuodessa kehityskeskustelut. Syksyisin esihenkilö käy jokaisen tiimin tiimipalaverissa.

Koko varhaiskasvatuksen arviointi (huoltajat, työntekijät, lapset) tehdään joka kolmas vuosi. Seuraava arviointi on v 2024 keväällä.

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

laadittu/päivitetty 17.10.2024

Lomake päivitetty 15.8.2023

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteenä)

selvitys aloitettu Keväällä 2024

selvitysmateriaalit / -tavat: Tasa-arvokävelyt, sosiogrammit, keskustelut.

toimenpiteistä päättäminen Keväällä 2024

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: Joulukuussa 2025, talon yhteisessä opepedassa

lisätietoa: [Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu](#), [Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma](#) | [Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

Kestävän kehityksen suunnitelma

alkukartoitus ([Keke paivakodissa.pdf \(kierratyskeskus.fi\)](#) s. 62-81 tai Valssi *Ympäristö- ja kestävyyskasvatus*) / Syksyllä 2022 päivitys: marraskuussa 2024

valitut kehittämiskohteet (1-2 kpl), joita toimintavuonna edistetään: veden kulutus, lelujen kohtelu/käyttäminen/hankkiminen/kojraaminen.

arviointi (pvm): 11/2024

Pelastussuunnitelma

Päivitetty 17.10.2024

Yksikön pedagogiikan vastuhenkilöt

Leikkimentori (ja -tiimi): Riikka Summanen ja Hanna-Leena Pylkkänen

Kieli- ja kulttuurivastaava:

Miniverso-mentorit:

Liikuntavastaava: Katja Kärkkäinen

TVT-vastaava: Tiku Nikkanen

Lomake päivitetty 15.8.2023

Tiedekasvatusvastaava: Hanna Korja

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Hanna Korja

Yksikön tarpeiden mukaan voidaan nimetä myös muita vastuualueita (esim. tasa-arvo- ja yv.vastaava suunnittelun opetteluun tueksi).

Jokaisessa tiimissä tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava.

TOIMINNALLINEN TASA-ARVOSUUNNITELMA

www.tasa-arvoinenvarhaiskasvatus.fi

Milloin selvitystä tehty ja mitä havaittu?

18.10.2024, ja keskustelun pohjalta valittu oheiset kehitettävät teemat

Kehitettävä teema vastuuhenkilö	Tavoite	Kehittämistoimenpiteet	Kehittämisaikataulu &	Arviointi
Lapsilla mahdollisuus monipuolisiin leikkeihin	Kaikki pääsevät kaikkiin leikkeihin toimintasuunnitelman mukaisesti	Huomioimme lasten hoitoajat leikkisuunnitteluissa, leikin havainnointi	Joulukuussa tiimit	kevät 2025
Kehu ja kannusta	Jokainen lapsi saa päivittäin kannustusta ja positiivista palautetta	Välitön palaute lapselle heti, läsnäoloa ja havainnointia	Joulukuussa tiimit	kevät 2025

MIKKELIN KAUPUNKI

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue 2024-25

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma

Yksikkö: Peitsarin päiväkoti

Vuosisuunnitelma laaditaan lokakuun loppuun mennessä, jonka jälkeen se lähetetään varhaiskasvatusjohtajalle hyväksyttäväksi. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan kevään arviointituloksista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä (pvm): 13.9.2024

Vuosisuunnitelman laadintaan osallistuneet: Minna Summanen, Mari Marttila, Satu Oittinen, Jutta Julkunen, Hanna Kiukas, Elina Saranki

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Peitsarin päiväkoti on "erikoistunut kaikkeen" eli tarjoamme lapsille mahdollisimman monipuolista toimintaa kaikilta vasun osa-alueilta fyysisesti sekä psyykkisesti turvallisessa oppimisympäristössä.

Painopistealueemme vuonna 2024-2025:

- Lasten monipuolisen leikin mahdollistaminen, kehittäminen, havainnointi ja aikuisen aktiivinen läsnäolo. Leikin dokumentointi kuvien ja videoiden avulla sekä leikkiympäristöjen aktiivinen kehittäminen lasten aloitteista huomioiden myös ulkopedagogiikka.
- Tiedekasvatus osaksi arkea, joka näyttäytyy esimerkiksi metsäretkillä, pihaleikeissä yms.
- Lasten liikunnan monipuolistaminen, liikunnan vuosikelloa ja Liikkuva varhaiskasvatus/ Neuvokas perhe –materiaaleja hyödyntäen.
- Lapset osallistuvat arjen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin oman ikätasonsa mukaisesti.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Mikkelissä on vuodesta 2023 alkanut leikin kehittämiseen keskittynyt prosessi, jonka puitteissa kehitämme leikkiä ja leikkiympäristöjä. Lasten leikeissä mahdollistetaan pitkäkestoinen leikki, jossa aikuinen on aktiivisena rikastuttamassa ja tukemassa leikkiä. Aikuinen havainnoi ja dokumentoi leikkiä. Leikkiympäristöjä muokataan lasten tarpeiden ja kiinnostuksenkohteiden perusteella. Ryhmissä on sellainen ilmapiiri, että jokainen lapsi tulee nähdyksi, kuulluksi ja arvostetuksi. Suhtaudutaan lasten aloitteisiin ja puheenvuoroihin kannustavasti sekä kunnioittavasti. Aikuisilla sensitiivinen ote vuorovaikutuksessa lasten kanssa.

Leikki nivoutuu kaikkiin oppimisen osa-alueisiin.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa

Lapsi on mukana kaikessa häntä koskevassa toiminnassa. Lapset kohdataan tasavertaisena vuorovaikutustilanteissa. Lapset osallistuvat arjen toimintoihin yhdessä työntekijöiden kanssa ikätasonsa mukaisesti. Huomioidaan lasten mielipiteet ja ajatukset suunnitellessa päiväkodin yhteisiä tapahtumia. Aikuinen varmistaa, että jokainen lapsi tulee kuulluksi ja ymmärretyksi omana itsenään.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt

Olemme olleet mukana ruokakasvatushankkeessa, jonka myötä olemme laatineet koko talon yhteiset käytänteet ruokailuun liittyen (kts. Liite). Käytänteissä rohkaisemme lasta tutustumaan erilaisiin ruokiin. Ruokailutilanteet ovat oppimistilanteita, joissa ylläpidetään rentoa ja kannustavaa ilmapiiriä. Lapsen osallisuus ruokailutilanteissa pyritään varmistamaan muun muassa niin, että lapsi päättää itse ruuan määrän ja maistamisen koon. Herätellään ruokaan liittyviä keskusteluja esimerkiksi julisteiden avulla.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Ryhmissä käytetään monipuolisesti erilaisia tunnetaito-ohjelmia; muun muassa Molli- ja Piki ohjelmat, KOPA –hankkeen tunnetaito –kirjat sekä Lasten mieli, kieli ja kulttuuri –kirjat; hyödynnämme myös Lukulumo-sovelluksessa löytyviä tunnekasvatuskirjoja ja muuta materiaalia. Lasten kanssa harjoitellaan omien

tunteiden tunnistamista ja niiden nimeämistä. Tunnetaitokasvatus on säännöllistä, osa arkea ja sitä tehdään pitkin vuotta erilaisissa tilanteissa, se ei rajoitu tuokioihin vaan on jatkuvasti läsnä. Tunnetaitokasvatus nivoutuu kaikkeen toimintaamme, mutta konkreettisimmin se tulee esiin leikissä.

Konfliktien ratkaisussa käytämme MiniVerso-vertaissovittelumenetelmää. Ryhmissä tehdään näkyväksi MiniVerson sovittelu lasten ideoiden pohjalta, esimerkiksi sopusaulu.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen (esim. lakien ja toiminnallisen suunnittelun tuntemus, jatkotoimenpiteet, ks. Suunnitelmien päivitykset)

Jokaisessa ryhmässä tehdään tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, joiden pohjalta tehdään yksikön yhteinen suunnitelma. Henkilökunta kiinnittää erityistä huomiota sukupuolisensitiivisyyteen toiminnassaan. Ei jaotella esim. leikkejä, värejä yms. sukupuolen mukaan. Kaikkiin sekä lapsiin että aikuisiin suhtaudutaan tasapuolisesti riippumatta heidän uskonnollisesta tai kulttuurisesta taustastaan.

Kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisun ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt

Jokainen ryhmä huomioi oman lapsiryhmänsä lasten eri kulttuuritaustat ja uskonnot mm. kertomalla ryhmän muille lapsille näistä kulttuureista/uskonnoista ja niihin liittyvistä juhlapäivistä ja niiden viettoon kuuluvista tavoista. Kysellään eri kulttuureita edustavilta huoltajilta heidän toiveitaan kerrottaessa heidän kulttuuristaan. Hyödynnetään etenkin Kielipedaa sekä kielioppaan materiaaleja. Tiimisopimusta laadittaessa käydään läpi Kielipedan lomake 1 (Kielitietoisuuden oppimisympäristön arviointi) ja Lasten vasuja laadittaessa käytetään hyväksi Kielipedan lomaketta 2A tai 2B (Monikielisen lapsen kielimaailma). Kieli- ja monikulttuurisuuden opettaja ohjaa ryhmän tarpeen mukaan lapsia ja/tai tiimiä.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Pelastus- ja turvallisuussuunnitelmien vuosittainen päivitys sekä ns. turvallisuuskävelyt joka syyskuu henkilökunnan kesken. Pihasuunnitelma on jokaisen työntekijän tiedossa (löytyy Suunnitelmat-kansiosta kahvihuoneesta) Lasten kuvat ja yhteystiedot löytyvät puhelimesta Daisy-ohjelman kautta. Päiväkodin piha-alueelta poistuttaessa täytetään retkisuunnitelma, puetaan liivit ja lapsista otetaan ryhmäkuva ulkovaatteissa.

Lapsille mahdollistetaan riittävä ravinto ja lepo päivän aikana. Tarjotaan lapsille riittävästi mahdollisuuksia liikuntaan päivän aikana sekä ohjatuissa tuokioissa että ns. vapaan toiminnan aikana. Pedagogisessa toiminnassa otetaan huomioon valtakunnalliset lasten liikuntasuosituksukset (suositus liikkua 3 h/päivä). Lasten kanssa ulkoillaan säännöllisesti päivittäin säällä kuin säällä. Ollaan mukana leikin kehittämisessä (Hannelandia) ja sitoudutaan siihen.

Kiinnitämme erityistä huomiota kiusaamisen estämiseen ja käytämme ristiriitojen sovittelussa apuna Miniverso-ohjelmaa (kts. Liite). Lapsia kannustetaan yhteisöllisyyteen ja huolehtimaan paitsi itsestään myös toisistaan. Tuetaan myös ns. hiljaisia lapsia osallistumaan toimintaan. Kaikessa toiminnassa otetaan huomioon lasten osallisuus. Suositetaan arjessa pienryhmätoimintaa.

Jokainen lapsi tulee huomioiduksi ja kohdatuksi joka päivä. Aamuisin lapsi toivotetaan tervetulleeksi päiväkotiin nimellä (“Huomenta Minna”) ja kysellään kuulumisia. Myös aikuiset kiinnittävät huomiota keskinäiseen vuorovaikutukseen. Aikuisten välinen lämmin ilmapiiri välittyy myös lapsille ja perheille.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Oppimis- ja leikkiympäristöjä rakennetaan lapsilähtöisesti, lasten toiveet ja tarpeet huomioiden yhdessä lasten kanssa. Lapsilla on monipuolisia ikätasoisia leluja ja tarvikkeita saatavilla. Leluja vaihdellaan lasten mielenkiinnonkohteiden mukaan. Hyödynnetään vapaana olevia ryhmätiloja joustavasti ryhmien tarpeiden mukaan. Jokaisella ryhmällä on oma salipäivä, uimapäivä jne. Mahdollistetaan myös yksinleikki sekä rauhoittuminen päivän aikana. Käytetään ympärillä olevia rakennettuja ja rakentamattomia oppimisympäristöjä; päiväkodin metsäpiha, leikkipuisto, lähimetsät, liikuntakentät, kirjasto, lähikoulujen tilat jne. Käytetään myös Mikkelin kaupungin liikuntapaikkoja.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Huoltajien kanssa vaihdetaan lasten kuulumiset päivittäin tuonti- ja hakutilanteissa. Avataan vanhemmille tarkemmin myös päivän pedagogista merkitystä. Hyödynnetään kuulumisten vaihdossa esim. Moi-sovellusta, Daisyn muistutus-ominaisuutta (kellon kuva) ja päivän aikana otettuja valokuvia. Jokaisen ryhmän velvollisuus on jättää viimeiselle työntekijälle viestiä oman ryhmänsä päivän toiminnasta ja lapseen liittyvät terveiset.

Lasten oppimis- ja varhaiskasvatussuunnitelmakeskustelut käydään säännöllisesti huoltajien kanssa syksyllä. Ryhmän varhaiskasvatuksen opettaja osallistuu aina keskusteluihin ja ryhmän muut työntekijät mahdollisuuksien mukaan. Asetettujen tavoitteiden saavuttamista arvioidaan vastaavasti keväällä ja lisäksi tarpeen mukaan.

Daisy-ohjelmaa käytetään hoitosuhteeseen liittyvissä asioissa esim. tiedottamisessa ja viestimisessä. Vanhemmat tekevät lasten hoitoaikavaraukset Daisyn.

Varhaiskasvatuksen omia facebook-sivuja hyödynnetään laittamalla sinne kuvia päiväkodin eri tapahtumista ja toiminnasta lasten kanssa.

Oppiminen.mikkeli.fi sivuilla on päiväkodin ja jokaisen ryhmän omat sivut. Sivuille tulee päivittää materiaalia vähintään 4 kertaa vuodessa.

Päiväkodissa toimii vanhempaintoimikunta, johon voivat osallistua kaikki halukkaat huoltajat.

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Kasvatusyhteistyön perustana on avoimen ja luottamuksellisen suhteen luominen heti hoitosuhteen alussa, sekä lapsen joustava siirtyminen varhaiskasvatukseen. Ennen varhaiskasvatuksen aloitusta vanhemmat tulevat tutustumaan/keskustelemaan työntekijän kanssa lapseen liittyvissä asioissa ja samalla sovitaan tutustumiskäynti lapsen kotiin. Työntekijän työvuorot pyritään suunnittelemaan aloittavan lapsen hoitoaikojen mukaan ensimmäisen viikon ajaksi. Vastuu kasvatusyhteistyöstä on kaikilla ryhmän työntekijöillä.

Jokaiselle lapselle laaditaan syksyllä varhaiskasvatussuunnitelma yhdessä huoltajien ja lapsen kanssa. Suunnitelmaa arvioidaan tarpeen mukaan ja viimeistään keväällä. Uusien huoltajien kanssa käydään lapset puheeksi- keskustelu hoitosuhteen alussa tai vasukeskustelun alussa. Lapset puheeksi- keskustelu voidaan käydä tarpeen mukaan.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Jokainen ryhmän työntekijä havainnoi lapsia arjessa. Havainnot kirjataan muistiin säännöllisesti. Kirjauksissa keskitytään lapsen mielenkiinnonkohteisiin, vahvuuksiin ja tarpeisiin. Painotetaan kirjauksissa keinoja lapsen tukemiseksi oppimisympäristöjen näkökulmasta. Nämä havainnot kirjataan lapsen vasuun ja niiden perusteella suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan ryhmän pedagogista toimintaa.

Toteutamme pedagogisen dokumentoinnin vuosikelloa. Kts.liite.

Jokaiselle lapselle täytetään kasvunkansiota Daisyyn.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Peitsarin päiväkodissa käytetään arvioinnin vuosisuunnitelmaa. Jokainen työntekijä arvioi omaa toimintaansa vähintään kaksi kertaa toimintavuoden aikana. Itsearviointilomake löytyy kalenterin takaa.

Jokainen ryhmä tekee tiimisopimuksen Daisyyn lokakuun loppuun mennessä ja se käydään läpi esihenkilön kanssa. Tiimisopimuksen arviointi tehdään keväällä myös Daisyyn.

Kerran vuodessa käydään esihenkilön kanssa kehityskeskustelu.

Yksikön arvot ja arvotaulu käydään läpi kerran vuodessa syksyllä koko henkilöstön kanssa. Arvoja ja niiden toteutumista arvioidaan ja reflektoidaan jokapäiväisessä toiminnassa.

Lomake päivitetty 15.8.2023

Vuosisuunnitelmaa ja sen toteutumista arvioidaan keväällä 2025 toukokuun loppuun mennessä.

Huoltajat ja lapset arvioivat varhaiskasvatusta parittomina vuosina. Henkilöstön laatukysely järjestetään parillisina vuosina.

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

laadittu/päivitetty 16.9.2024 (löytyy Teamsista PK Peitsari --> yleinen --> suunnitelmat Peitsari)

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteenä)

selvitys aloitettu (pvm): 9.9.2023

selvitysmateriaalit / -tavat: Jokainen tiimi arvioi omaa toimintaansa ja valitsee kehitystehtävän.

toimenpiteistä päättäminen (pvm): marraskuu 2024

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta:

lisätietoa: [Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu](#), [Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma](#) | Opetushallitus (oph.fi)

Kestävän kehityksen suunnitelma päivitetään 30.9.2024 (löytyy PK Peitsari-> yleinen-> suunnitelmat Peitsari)

arviointi (pvm): Toukokuu 2025

Pelastussuunnitelma

Laadittu/päivitetty 13.9.24

Yksikön pedagogiikan vastuhenkilöt

Leikkimentori (ja -tiimi): Mari Marttila

Lomake päivitetty 15.8.2023

Kieli- ja kulttuurivastaava: Jutta Julkunen

Miniverso-mentorit: Arja Honkanen ja Sara Heimonen

Liikuntavastaava: Minna Summanen ja Outi Turunen

TVT-vastaava: Anne Ainali ja Satu Oittinen

Tiedekasvatusvastaava: Jutta Julkunen

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Tuula Asikainen ja Minna Summanen (vara)

Yksikön tarpeiden mukaan voidaan nimetä myös muita vastuualueita (esim. tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusvastaava suunnittelun opettelun tueksi).

Jokaisessa tiimissä tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava. Saundit: Kaisa Kuivainen

Musikatit: Jutta Julkunen

Rytmiset: Tuula Asikainen

Mollit: Anne Koskinen

Kujakatit: Riitta Viljakainen

MIKKELIN KAUPUNKI

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma

Yksikkö: Rantakylän päiväkoti 2024–25

Vuosisuunnitelma laaditaan lokakuun loppuun mennessä, jonka jälkeen se lähetetään varhaiskasvatusjohtajalle hyväksyttäväksi. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan kevään arviointituloksista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä:

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Sensitiivinen kohtaaminen

Luomme kiireettömän ja turvallisen ympäristön, jossa kohtaamme lapset, huoltajat ja työkaverit avoimesti, kunnioittavasti ja ymmärtävästi. Tunne- ja vuorovaikutustaitoja harjoitellaan jokaisessa ryhmässä ikätason mukaisesti.

Luomme luottamuksellisen ilmapiirin lasten, perheiden ja työyhteisön välillä. Jokainen on vastuussa ilmapiirin muodostamisessa omalta osaltaan.

Arvostamme ja kuuntelemme jokaisen mielipidettä ja tapaa toimia.

Lapsilähtöisyys

Lapsia ja perheitä kuuntelemalla luomme ympäristön, jossa he tulevat kuulluiksi ja työntekijät ovat aidosti läsnä. Lapsi pääsee vaikuttamaan itseään koskeviin asioihin.

Toimimme pääsääntöisesti pienryhmissä.

Huolehdimme vasu- ja leops-keskusteluiden sujumisesta luottamuksellisessa ilmapiirissä.

Osallisuus

Luomme toimintatapoja, joilla lapset ja perheet pääsevät osallistumaan toiminnan suunnitteluun ja heidän mielenkiinnon kohteensa otetaan huomioon toiminnassa. Otamme lapsen mukaan vasu ja leops keskusteluihin.

Luonto- ja lähiympäristö

Hyödynnämme ympäröivää luontoa ja rakennettua ympäristöä monipuolisesti oppimiseen sekä käytämme luonnosta saatuja materiaaleja.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Arjessa arvostetaan leikkiä ja tunnustetaan sen merkitys lapsen kehitykselle. Suurimmalla osalla ryhmistä on viikoittain yksi päivä varattu kokonaan leikille. Leikkimiselle varataan riittävästi aikaa ja pyritään tunnistamaan leikkiä rajoittavia toimintatapoja. Aikuiset ja toiset lapset kunnioittavat leikkutilaa ja leikkirauhaa, ei häiritä leikkilanteita.

Ryhmissä on käytössä leikinvalintataulu, joka tukee leikin valintaa ja leikkiin sitoutumista. Aikuinen huolehtii siitä, että kaikilla lapsilla on leikkikaveri. Käytössä on leikkiparitoiminta, jossa aikuinen jakaa lapsille leikkiparin, jonka kanssa lapsi saa valita yhteisen leikin. Leikkutila järjestetään mahdollisimman rauhalliseksi esimerkiksi pienryhmiä ja jakotiloja käyttämällä. Leikkiympäristönä käytetään sisätilojen ja pihan lisäksi luontoa. Ryhmät kehittävät leikkiympäristöjä edelleen lasten kiinnostuksen kohteiden pohjalta. Lelut ja leikkivälineet ovat lasten saatavilla ja lapsia kannustetaan yhdistämään leikkeihin erilaisia leluja. Leluja myös vaihdellaan ja lainaillaan ryhmien välillä ja välillä järjestetään leluttomia päiviä tai leluttomia ulkoiluja.

Ryhmillä tällä toimintakaudella käytössään Leikkipoukama, jossa ryhmät käyvät säännöllisesti leikkimässä.

Aikuiset ovat lasten saatavilla leikkien aikana ja tukee tarvittaessa leikkiin liittymistä, leikin aloittamista ja leikin jatkumista. Aikuiset myös osallistuvat lasten leikkeihin leikkimällä lasten kanssa. Kiinnitetään erityistä huomioita siihen, että aikuiset osallistuvat leikkeihin myös ulkoilun aikana. Ulkoleikkien valvontaa, aikuisten osallistumista ulkoleikkeihin sekä ulkoilun pedagogiikkaa tulee kehittää edelleen. Leikkiliivit otetaan käyttöön mahdollisimman pian.

Tällä toimintakaudella yhtenä tavoitteena lisätä yhteisiä ohjattuja leikkejä ulkona.

Leikin kehittymistä tuetaan suunnitelmallisesti ja leikkiä rikastutetaan toimintaympäristön muutoksilla yhdessä lasten kanssa. Leikkiä havainnoidaan ja dokumentoidaan esimerkiksi leikin havainnointilomakkeiden avulla. Havaintoja käytetään leikin ja muun toiminnan suunnittelussa ja ohjaamisessa, sekä niistä keskustellaan yhdessä huoltajien kanssa. Edellisen toimintakauden vuosisuunnitelmaa arvioitaessa todettiin lisäksi, että leikin havainnointiin tulee jatkossa kiinnittää huomiota sekä kehittää edelleen.

Päiväkodin toimintakulttuuriin kuuluu se, että kohtaamme lapset sensitiivisesti ja kunnioittavasti. Tällä tavalla me mahdollistamme ja kannustamme lapsia avoimeen vuorovaikutukseen. Toimimme mallina kaikissa vuorovaikutustilanteissa lasten, huoltajien sekä henkilöstön kanssa.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa

Ryhmässä toimitaan inklusiivisten periaatteiden mukaisesti. Inklusiivisuuden käsitettä ja inklusiivisia toimintatapoja tullaan tämän toimintakauden aikana avaamaan tarkemmin työntekijöille.

Ryhmässä on käytössä erilaisia tapoja lasten toiveiden kartoittamiselle, näitä ovat mm. Lasten palaverit, syntymäpäiväsankarin toivepäivä, kahdenkeskiset tuumaustauot jne. Kasvattajat havainnoivat ja ottavat aktiivisesti selvää lasten toiveista ja ideoista sekä kirjaavat ilmi tulleita toiveita/ajatuksia ylös. Mitä pienemmästä lapsesta on kyse, sitä tärkeämpää on kasvattajien ja huoltajien havainnot lapsen kiinnostuksen kohteista. Huoltajat ovat lapsensa parhaimmat asiantuntijat. Olemalla läsnä lasten arjessa - leikeissä, ruokapöytäkeskusteluissa jne. saamme selville lasten toiveita. Kaikkia lasten toiveita ei ole mahdollista toteuttaa heti, mutta ideoihin voidaan kirjaamisen myötä palata myöhemmin. Tärkeää on, että lapset ja heidän ideansa ja toiveensa tulevat kuulluiksi ja kasvattajat huomioivat tavat reagoida ja vastata lasten aloitteisiin, niin että se kannustaa lapsia tuomaan ajatuksiaan julki.

Huomioidaan monta tasoa ja tapaa osallistua, myös osallistumatta jättäminen on valinta. Yhdessä lasten kanssa harjoitellaan kuitenkin toimimaan niin, että muille suodaan mahdollisuus osallistua toimintaan, vaikka se ei itselle olisikaan mieluisinta sillä hetkellä.

Vuorovaikutustilanteissa vältetään olettamasta sekä vastaamasta lapsen puolesta ja kysytään ensisijaisesti lapselta itseltään, eikä esimerkiksi toiselta kasvattajalta. Vaikka lapsi yleensä toimisi tilanteessa "aina" samalla tavalla, annetaan hänelle mahdollisuus harjoitella omien mielipiteidensä julki tuomista – ja toisaalta toimimaan myös toisin kuin aiemmin.

Lapset ja heidän huoltajansa otetaan mukaan suunnittelemaan ja toteuttamaan toimintaa. Lasten tulee saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin päiväkodin arjessa, kuten esimerkiksi leikin valintaan, ruuan määrään sekä vaatetukseen unilla.

Toteutettua toimintaa tulee myös aktiivisesti arvioida lasten kanssa. Pienten ryhmissä korostuu kasvattajien tekemä arviointi arkeen, perushoitotilanteisiin ja toimintaan liittyen. Isompien ryhmissä toimintaa arvioidaan mm. lasten palavereissa sekä peukkuäänestyksillä.

Kehitämme ja ylläpidämme toimintakulttuuria, joka kannustaa omatoimisuuteen ja ongelmanratkaisukyvyyn kehittymiseen. Miniverson käyttöä voisi hyödyntää enemmän päiväkodin arjessa.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt

Ruokailu ja ruokakasvatus ovat tärkeitä asioita lapsen päiväkotipäivässä. Niiden avulla tuetaan lapsen kokonaisvaltaista kasvua, terveyttä ja hyvinvointia. Työntekijät tuntevat varhaiskasvatuksen ruokailusuositukset (2018), jotka antavat yleisiä suuntaviivoja ruokakasvatuksesta varhaiskasvatuksesta. Rantakylän päiväkodissa on laadittu ”yhteiset ruokailukäytännöt”- sopimus, jonka myötä pyritään ruokailuissa johdonmukaiseen, yhteneväiseen ja ohjeistusten mukaisiin toimintatapoihin koko yksikön tasolla.

Varsinaisten ruokailutilanteiden lisäksi ruokaa aiheena käsitellään muun muassa laulujen, tarinoiden sekä leikin avulla. Nähdään ruokakasvatus sekä ruokailutilanteet pedagogisena toimintana ja myös yhtenä osana hyvinvointioppimista. Harjoitellaan ruokailuihin liittyviä hyviä pöytätapoja, mutta huomioidaan, että ruokailutilanteet ovat myös vuorovaikutustilanteita. Lapsia kannustetaan ruokailemaan ruokasuositusten mukaisesti ja rohkaistaan tutustumaan eri ruokalajeihin, mutta tunnustetaan lasten yksilölliset tarpeet ja erot. Näitä voivat olla mieltymysten lisäksi esimerkiksi aistijärjestelmään liittyvät tekijät. Keskeistä on luoda ruoan ja ruokailujen ympärille myönteistä ilmapiiriä. Kasvattajat toimivat sensitiivisesti ja kunnioittavasti. Kasvattajat kiinnittävät huomioita muun muassa positiiviseen ruokapuheeseen ja lasten aloitteisiin vastataan.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Tunnetaitokasvatus on päivittäistä ja sitä toteutetaan arjen eri tilanteissa. Tunteita tunnustetaan ja nimetään yhdessä sekä pyritään säätelemään tai harjoittelemaan niiden säätelyä yhdessä aikuisen kanssa. Aikuinen kohtaa lapsen sensitiivisesti ja empaattisesti, ja ottaa vastaan lapsen sen hetkisen tunnetilan. Lasta ei jätetä yksin haastavan tunteen kanssa, vaan aikuinen auttaa tunteen kohtaamisessa ja käsittelyssä. Kaikki tunteet ovat sallittuja.

Ryhmissä on käytössä erilaisia tunnetaitomateriaaleja kuten Tunteet hukassa, Pikkuli, Fanni –sarja sekä Ympyräiset tunnetaitokasvatuksen tukena. Tunnetaitokasvatusta harjoitellaan monipuolisin menetelmin, kuten leikin, draaman, musiikin sekä muiden ilmaisun keinojen avulla. Miniverso-sovittelumenetelmä on käytössä kaikissa ryhmissä soveltaen ikätason mukaan.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen (esim. lakien ja toiminnallisen suunnittelun tuntemus, jatkotoimenpiteet, ks. Suunnitelmien päivitykset)

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutuminen on toiminnan keskiössä. Kasvattajat tiedostavat oman asenteensa ja toimintatapansa, jotka tukevat tasa-arvoista ja yhdenvertaista varhaiskasvatusta sekä ne asiat, jotka toimivat tätä heikentävästi. Edellisen vuoden vuosisuunnitelman arvioinnissa kehityskohteeksi nostettiin kunnioittava puhe kaikista yhteisön jäsenistä ja perheistä sekä siitä, mitä etenkin puhumme lasten kuullen. Lasten kanssa keskusteltaessa käytetään ikätason mukaista kieltä sekä, mistä asioista lasten kanssa keskustelemme. Esimerkiksi huoltajille tiedotettavista asioista ei vastuuteta lapsia.

Arvostamme jokaista lasta omana itsenään, lapsen yksilölliset vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet huomioiden. Tuetaan lapsen myönteisen minäkuvan vahvistumista hyödyntäen mm. erilaisia ilmaisun keinoja. Toimitaan sukupuolisensitiivisesti. Tämä huomioidaan mm. leluhankinnoissa.

Tapahtumien järjestämisessä huomioidaan perheiden, uskontojen sekä kulttuurien moninaisuus. Esimerkiksi isän- tai äitienpäivänä perheestä voi osallistua joku muu lapselle tärkeä läheinen. Varhaiskasvatussuunnitelmien laatimisen yhteydessä on tärkeä käydä keskustelua huoltajien toiveista ja näkemyksistä.

Kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisun ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt

Tiedostetaan, että on erilaisia katsomuksia, aatteita, kieliä sekä identiteettejä, jotka toimivat vuorovaikutuksessa keskenään ja ympäristön kanssa. Lasten ja perheiden kanssa keskustellaan heille tärkeistä toimintatavoista sekä aatteista. Tunnistetaan ja kunnioitetaan erilaisia tapoja, jotka liittyvät kieleen, kulttuuriin, katsomukseen sekä uskontoon. Toimitaan mallina moninaisuuden kohtaamisessa myönteisesti. Käsitellään lapsiryhmästä nousevia asioita lasten kanssa aktiivisesti hyödyntäen erilaisia ilmaisun keinoja.

Suomalainen kulttuuriperintö näkyy toiminnassa ympäri vuoden mm. juhlapyhien vieton sekä erilaisten leikkien, tarinoiden ja laulujen myötä. Toiminnassa huomioidaan lapsiryhmän perheiltä nousevat eri kulttuuriset tavat sekä juhlapyhien viettotavat. Keskustellaan lasten erilaisista toiminta- sekä ajattelutavoista.

Toimitaan kielitietoisesti, ymmärtäen kielitietoisuuden merkitys lasten kehitykselle, oppimiselle sekä vuorovaikutukselle. Toimitaan kielellisenä mallina ja kannustetaan lapsia monipuoliseen kielenkäyttöön antamalla mahdollisuuksia ja aikaa. Kasvattajat kannustavat lapsia ilmaisemaan itseään lapselle ominaisella tavalla. Käytetään puhutun kielen tukena kuvatukea, kuten leikkikuvia tai pikapiirtämistä. Tukiviittomat ja erilaiset viestivihot ovat käytössä tarpeen mukaan. Perheiden kanssa tehtävässä yhteistyössä käytetään tarvittaessa tulkkipuhelinta.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Leikin, toiminnan ja ympäristön havainnointi on lasten hyvinvoinnin edistämisen perusta. Kasvattajan tehtävänä on huolehtia, että lapsen päivässä on riittävästi leikkiä, lepoa ja ulkoilua mahdollisimman kiireettömässä ilmapiirissä, huomioiden lasten yksilölliset tarpeet esimerkiksi unen osalta. Yksi osa lapsen hyvinvoinnin perustaa on tutut ja turvalliset aikuiset sekä arjen rytmi ja rutiinit. Luodaan ryhmiin luottamuksellinen ja turvallinen ilmapiiri, jossa jokainen kuuluu tärkeänä osana ryhmään.

Lapsia ohjataan noudattamaan terveellisiä elämäntapoja. Lapsille järjestetään runsaasti liikkumisen mahdollisuuksia sekä sisällä että ulkona. Päivittäiseen liikkumiseen kannustetaan ja sitä mahdollistetaan vastaamalla ja tarttumalla lasten aloitteisiin. Liikkumista ei estetä turhilla säännöillä, vaan luodaan puitteet turvalliselle liikkumiselle. Ulkoilujen aikana hyödynnäme metsää, leikkipuistoja ja lähiympäristöä.

Henkilökunta tarkistaa ja pitää huolta siitä, että ympäristö on turvallinen sekä terveellinen. Henkilöstö ilmoittaa kiinteistön ja piha-alueiden korjaustarpeista päiväkodin johtajalle tai hänen poissa ollessa varajohtajalle, sekä tarvittaessa huolehtii korjaustarpeisen välineen käytöstä poistamisesta tai merkkauksesta. Ulkoillessa henkilöstö huolehtii, että portit ovat suljettuna ja poistaa rikkinäiset välineet käytöstä. Aamupäiväulkoilussa ensimmäinen pihalle saapuva aikuinen tarkistaa pihan ja portit. Hän myös kirjaa omavalvontasuunnitelmiin pihan tarkastuksen tehdyksi. Päiväkodin ulko-ovet ovat aina lukittu ja ovien avaaminen tapahtuu tablettien avulla, joista on näkö- ja kuuloyhteys ovelle.

Henkilökunnalla on pelastus- ja turvallisuussuunnitelma erilaisten uhkatilanteiden varalle, johon jokainen henkilökunnasta perehtyy. Henkilöstö käy ensiapukoulutukset syksyn ja kevään aikana. Retkisuunnitelmat ovat käytössä kaikissa ryhmissä ja ensiapulaukkua pidetään retkillä mukana. Signaaliin Retki-keskusteluryhmään ilmoitetaan lähdöstä ennen retkelle lähtöä. Aikuiset avaavat ja sulkevat päiväkodin portit. Huoltajia on ohjeistettu tulo- ja hakutilanteissa jättämään auto saattoparkkiin tai ruuhkaisina aikoina liikenneympyrän reunalle.

Osallisuus, osallistuminen ja vuorovaikutus kuuluvat sosiaaliseen turvallisuuteen. Edellisen vuosisuunnitelman arvioinnissa nousi esiin tarve kehittää henkilöstön vuorovaikutustaitoja kohtaamistilanteissa. Ryhmissä tuetaan aktiivisesti kaverisuhteiden muodostumista ja harjoitellaan kaveritaitoja. Tunnetaitokasvatus, itsetunnon tukeminen, yhteisöllisyys ja ryhmäytyminen nähdään tärkeinä tekijöinä. Psykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistämiseksi päiväkodissa on laadittu suunnitelma lasten suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä. Päiväkodissa on käytössä Miniverso-menetelmä, jolla opetetaan lapsille sovittelun taitoja. Kannustetaan lapsia huomioimaan muita ja osoittamaan myötätuntotokeja toisiaan kohtaan (esim. jakamaan leluja, lohduttamaan kaveria ja pyytämään leikkiin).

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Oppimisympäristöjen rakentamisessa ja muokkaamisessa huomioidaan lasten kehitys- ja ikävaiheet sekä mielenkiinnon kohteet. Lapset otetaan mukaan oppimisympäristöjen suunnitteluun ikätaso huomioiden, esimerkiksi kalusteiden paikkaa vaihtamalla sekä leikkivälineiden sijaintia miettimällä. Oppimisympäristöt tarjoavat tai ovat muunneltavissa tarjoamaan monipuolisia vaihtoehtoja, kuten liikkumista, rauhoittumista, lepoa, leikkimistä, pelaamista tai pöytätason työskentelyä esimerkiksi liikkuvien kalusteiden ja jakosermien avulla. Lasten työt sekä ryhmien erilaiset teemat näkyvät tiloissa. Ryhmissä pyritään pitämään ikätaso huomioiden välineet ja tarvikkeet lasten saatavilla sekä nähtävillä. Kuvat toimivat tärkeänä tukena.

Yksittäisen lapsen sekä lapsiryhmän tarpeita ja kiinnostuksen kohteita vastaavaksi ovat pedagoginen dokumentointi sekä havainnointi oppimisympäristöjen kehittämiseksi tärkeitä toimintatapoja. Henkilöstö keskustelee, havainnoi sekä arvioi omissa tiimeissään, koko talon yhteisissä palavereissa sekä opettajien pedagogisissa palavereissa oppimisympäristöjä, muutosten tarpeellisuutta sekä toteuttamistapoja.

Hyödynnetään ryhmien omia jakotiloja ja luodaan leikeille sopivia alueita yhdessä lasten kanssa. Edellisessä vuosisuunnitelmassa nousi kehityskohteeksi tuumaustaukojen tarpeellisuus lasten mielipiteiden selvittämiseksi. Pienryhmätoiminta on tärkeä toimintatapa, jota hyödynnämme ohjatussa toiminnassa, siirtymissä sekä leikissä. Lapsilta nouseviin leikkialoitteisiin vastataan muokkaamalla ja rikastamalla oppimisympäristöä esimerkiksi kuvittamalla ympäristöä sekä lattiатеippauksen avulla. Otamme huomioon lasten kiinnostuksen kohteet ja toiveet uusia leluhankintoja tehdessä ja toimintaa suunniteltaessa. Ryhmien kesken voidaan myös lainata ja vaihtaa leluja.

Metsä, luonto ja lähiympäristö ovat tärkeitä oppimis- ja toimintaympäristöjä, johon ryhmät vievät myös omaa toimintaansa.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Huoltajien kanssa tehdään yhteistyötä päivittäin. Tulo- ja hakutilanteissa kerromme lapsen päivän kulusta sekä ryhmän toiminnasta. Mikäli kuulumisten joukossa on arkaluontoisempaa asiaa, kerrotaan tämä rauhallisessa ympäristössä tai puhelimitse, jonka pyrkivät hoitamaan lapsen oman ryhmän aikuiset. Ryhmissä on käytössä kuulumislaput, joihin kirjataan lapsen päivän tärkeät asiat, jotta kuka tahansa talon henkilökunnasta osaa ne huoltajille kertoa.

Ryhmissä on käytössä esimerkiksi viikko-ohjelmat, kuukausikirjeet ja toimintakirjeet, joilla viestitään huoltajille sekä menneestä että tulevasta toiminnasta. Syksyllä, tai lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksessa, käymme huoltajien kanssa vasukeskustelut. Vasun sisältöjä arvioidaan toimintakauden aikana aina tarvittaessa ja vasun arviointi toteutetaan yleensä toimintakauden kevätpuolella. Huoltajille on tarjottu mahdollisuus keskusteluun etäyhteyksin tai kasvotusten, perheiden toiveet huomioiden. Lapset puheeksi-keskustelu tarjotaan varhaiskasvatuksessa aloittaville perheille ja muutoin tarvittaessa. Tarjotaan huoltajille "vanhempainvarttia" eli lyhyttä keskustelu-aikaa ryhmän kasvattajan kanssa, mikäli esiintyy tarvetta keskustella lapsen asioista muutoin kuin haku- tai tuontitilanteessa.

Vanhempainilta on kuluneena syksynä järjestetty päiväkodilla. Päiväkodin johtaja on koostanut muistion vanhempainillasta, joka on jaettu koteihin, jotta kaikilla on mahdollisuus saada vanhempainillassa jaettu informaatio. Pyrimme järjestämään erilaisia koko talon tai ryhmäkohtaisia tapahtumia sekä juhlia perheille, tulossa on mm. Isän- ja äitienpäiväaamupalat sekä läheisenpäivä.

Huoltajien osallisuus ja osallistuminen nähdään tärkeänä, mutta huomioidaan erilaiset toiveet ja tavat tähän. Huoltajilla on oikeus valita osallistumisensa taso. Mikäli keskustelujen yhteydessä käy ilmi, että huoltaja haluaisi tarjota osaamistaan päiväkodin käyttöön, hyödynnetään tämä mahdollisuus.

Huoltajien toiveita, mielipiteitä ja palautteita kerätään ryhmissä eri tavoin. Vasukeskustelut ovat hyvä tilaisuus käydä palautekeskustelua. Toiveita voidaan kerätä esim. sähköisesti, palautelaatikolla tai muilla sopivaksi katsotuilla tavoilla. Nämä huomioidaan osana toiminnan suunnittelua, toteutusta ja arviointia. Myös Mikkelin kaupunki kerää huoltajien palautteita asiakastytyväisyyskyselyn merkeissä.

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Kasvatusyhteistyö kuuluu jokaiselle tiimin jäsenelle ja koko ryhmän kasvattajat ovat vastuussa lapsen hyvästä arjesta sekä toimivat yhteistyössä huoltajien kanssa lapsen ja perheen hyväksi. Ammatillinen, avoin sekä kunnioittava suhtautuminen monimuotoisiin perheisiin ja perheiden erilaisiin kulttuureihin sekä katsomuksiin luo pohjaa hyvälle kasvatusyhteistyölle. Lapsen aloittaessa ryhmässä, mahdollistetaan tutustuminen uuteen päiväkotiin ja ryhmään. Lapsen tulevan ryhmän aikuiset ottavat yhteyttä perheeseen, tekevät tutustumiskäynnin lapsen kotiin, järjestee tutustumiskäynnin päiväkotiin ja uuteen tulevaan ryhmään sekä huoltajien kanssa järjestettävän aloituskeskustelun. Varhaiskasvatus tarjoaa mahdollisuuden tutustumiskäyntiin kotiin sekä päiväkotiin, mutta huoltajilla on oikeus kieltäytyä siitä. Kotiin tehtävän tutustumiskäynnin tarkoitus on lapsen tutustuminen päiväkodin työntekijään tutussa ja turvallisessa ympäristössä. Päiväkotiin tutuessa huoltaja ja työntekijä yhdessä tutustuttavat lapsen päiväkotiryhmään ja päiväkodin tiloihin. Ennen lapsen aloittamista pidetään kasvattajan ja huoltajien kesken aloituskeskustelu.

Koko tiimin havainnot ovat tärkeitä lasten varhaiskasvatussuunnitelmia laatiessa sekä näitä arvioidessa, vaikka ryhmän varhaiskasvatuksen opettajat ovat vastuussa vasujen kirjaamisesta. Huoltajat kirjaavat ennen keskustelua omat havaintonsa sekä lapsen toiveet ja mielipiteet sähköiseen vasuun. Huoltajille tarjotaan mahdollisuutta lapsen mukana olemiselle vasukeskustelussa. Pienimpien lasten kohdalla vanhempien ja työntekijöiden havainnot lapsesta, mistä lapsi nauttii, mihin lapsi sitoutuu, mikä lasta kiinnostaa nousevat isoon rooliin. Teemme monialaista yhteistyötä varhaiskasvatuksen erityisopettajan lisäksi tarvittaessa myös neuvolan, puhe- ja toimintaterapian sekä muiden yhteistyötahojen kanssa. Nämä edellä mainitut tahot ovat tarvittaessa mukana vasukeskustelussa.

Lapsen siirtyessä toiseen ryhmään tai toiseen päiväkotiin huolehditaan tiedonsiirrosta uuteen yksikköön. Huoltajille kerrotaan avoimesti tiedonsiirrosta sekä siitä, mitä tietoa lapsesta siirretään. Huoltajat voivat halutessaan olla mukana siirtokeskusteluissa. Sovitusti siirtokeskustelussa voi olla mukana myös varhaiskasvatuksen erityisopettaja tai muita yhteistyötoimijoita. Kun lapsi siirtyy varhaiskasvatuksesta esiopetukseen, täytetään yhdessä huoltajien kanssa Varhaiskasvatuksesta esiopetukseen -tiedonsiirtolomake.

Kasvatusyhteistyöhön kuuluu myös yhteistyö seurakunnan ja kirjastopalvelujen kanssa.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Pedagogisen dokumentoinnin tarkoituksena on arvioida, suunnitella ja kehittää varhaiskasvatusta. Dokumenteilla tarkoitetaan sisältöä, esimerkiksi tallenteita, jotka tuovat esille varhaiskasvatukseen liittyviä ilmiöitä. Tavoitteena on rakentaa henkilöstön, lasten ja vanhempien käsitystä siitä, mitä ilmiöt tarkoittavat varhaiskasvatuksessa suunnittelun, toteuttamisen ja arvioinnin kannalta.

Päiväkodille on laadittu pedagogisen dokumentoinnin suunnitelma, johon on eritelty ja avattu tarkemmin pedagogisen dokumentoinnin käytänteitä. Kyseinen suunnitelma päivitetään ja arvioidaan vuosittain. Jokainen tiimi sopii toimintakauden alussa yhteiset, omaan ryhmäänsä parhaiten sopivat havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet.

Pedagogista havainnointia toteutetaan päivittäin eri tilanteissa. On tärkeää havainnoida yksittäisiä lapsia sekä koko lapsiryhmän toimintaa. Havainnoista keskustellaan tiimipalavereissa sekä päivän mittaan. Pedagogisen dokumentoinnin yhteydessä tulee huomioida huoltajien antamat luvat ja suostumukset.

Osa pedagogista havainnointia ja dokumentointia ovat myös keskustelut huoltajien kanssa ja sen pohjalta tehtävä lapsen varhaiskasvatussuunnitelma sekä neuvolan 4-vuotislomake.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Työntekijät pyrkivät aktiivisesti arvioimaan omaa työskentelyään ja toimintaansa sekä yksilö- että tiimitasolla. Työntekijät näkevät arvioinnin varhaiskasvatuksen toimintakulttuuria ja vallitsevia toimintatapoja kehittävänä käytänteenä.

Jokaisessa ryhmässä järjestetään tiimipalaveri viikoittain, joka mahdollistaa toiminnan arvioinnin tiimin kesken säännöllisesti. Viikoittaisissa koko talon henkilöstön yhteisissä palavereissa pyritään aktiivisesti ja avoimesti keskustelemaan sekä kehittämään koko talon yhteisiä käytäntöjä. Palaverit ovat joko infopalavereita tai pedagogisia palavereita. Tiimisopimuksen laadinta ja arviointi on yksi tärkeä arvioinnin käytänteet, johon osallistuu koko tiimin henkilöstö. Vähintään kerran vuodessa henkilöstö käy kehityskeskustelun päiväkodin johtajan kanssa, jossa arvioidaan toimintaa sekä yksilö, ryhmä että yksikön tasolla.

Vasukeskusteluissa arviointia toteutetaan yhdessä huoltajien sekä lapsien kanssa. Lapsiryhmän tasolla jokainen ryhmä toteuttaa toiminnan arviointia ryhmälle sopivalla tavalla, esimerkiksi lasten palaverien tai äänestysten keinoin. Arjessa huomioidaan lapsilta ja huoltajilta nousevat aloitteet ja palaute yhtenä arvioinnin käytänteenä.

Lomake päivitetty 15.8.2023

Vuosisuunnitelmien sekä niiden liitteiden sisältöjä ja tavoitteiden toteutumista arvioidaan toimintakauden päätteeksi. Päiväkodissa toteutetaan arviointeja kansallisen Karvin Valssi-laadunarviointijärjestelmän avulla ohjeiden mukaisesti.

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

laadittu/päivitetty 31.10.2024

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteenä)

selvitys aloitettu: syksyllä 2023

selvitysmateriaalit / -tavat:

toimenpiteistä päättäminen (pvm): 31.10.2024

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta:

lisätietoa: [Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu](#), [Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma](#) | [Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

Kestävän kehityksen suunnitelma

alkukartoitus ([Keke_paivakodissa.pdf \(kierratyskeskus.fi\)](#) s. 62-81 tai Valssi *Ympäristö- ja kestävyyskasvatus*) / päivitys:
11.10.2024

valitut kehittämiskohteet (1-2 kpl), joita toimintavuonna edistetään: Päivittäinen positiivinen palaute lapsille

Leikkipedagogiikka

arviointi (pvm): toukokuu 2025

Pelastussuunnitelma

Laadittu/päivitetty 31.10.2024

Yksikön pedagogiikan vastuhenkilöt

Leikkimentori (ja -tiimi): Sanni Jukkara, anna Sirola, Pirkko Parantainen (esiopetus: Minna Lyytikäinen, Heidi Paunonen)

Kieli- ja kulttuurivastaava: Titta-Riina Kärkkäinen

Miniverso-mentorit: Anne Nykänen, Jaana Ukkonen

Liikuntavastaava: Satu Salminen, Jenna Korhonen, Anna Sirola (esiopetus: Sanna Sundvall)

TVT-vastaava: Titta-Riina Kärkkäinen, Nea Tenhunen (esiopetus Maarit Valtonen, Heidi Paunonen)

Tiedekasvatusvastaava: Satu Salminen (Maarit Valtonen: esiopetus)

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Sanna Tanskanen, Minna Pöysä (esiopetus: Riina Lintunen, Annu Keskinen)

Yksikön tarpeiden mukaan voidaan nimetä myös muita vastuualueita (esim. tasa-arvo- ja yv.vastaava suunnittelun opetteluun tueksi).

Jokaisessa tiimissä tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava.

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma

Yksikkö: Rantakylän päiväkoti 2024, Torppa

Vuosisuunnitelma laaditaan lokakuun loppuun mennessä, jonka jälkeen se lähetetään varhaiskasvatusjohtajalle hyväksyttäväksi

Suunnitelma päivitetty 23.9.2024.

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Toimintamme nojaa valtakunnalliseen sekä Mikkelin kaupungin omaan varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin. Päiväkotimme arvot ovat yhteistyö, arvostus ja läsnäolo. Meillä Torpassa lisäksi pidetään suuressa arvossa lähiympäristöä ja -luontoa oppimisympäristönä. Leikin merkitys tärkeänä osana arkeamme jatkuu myös tällä toimintakaudella.

Päiväkodissamme lapsella on mahdollisuus innostua, kokeilla ja oppia uutta. Huomioimme lapsen onnistumisen kokemuksia kannustamalla, kehumalla ja huomioimalla lapsen vahvuuksia joka päivä. Mahdollistamme lapselle ja perheille osallisuutta ja vaikuttamista arkeen ja toiminnan suunnitteluun. Huomioimme myös jokaisen lapsen yksilönä. Hyödynnämme toiminnassamme paljon luontoa ja lähiympäristöä.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikukseen kannustava toimintakulttuuri

Näemme leikin tärkeänä toimintatapana, leikin avulla lapset oppivat ja jäsentävät maailmaa. Yksikössämme on käytössä leikkipäivät sekä oma lelu -päivät. Maahisissa on käytössä leikinvalintataulu, joka tukee leikin valintaa ja leikkiin sitoutumista sekä lapsen osallisuutta. Tarjolla olevat leikkikuvat vaihtuvat säännöllisesti. Aikuinen on aina lapsen tukena leikin ja leikkikaverin valinnassa. Viikoittain toteutetaan leikkipari-/leikkiryhmätoimintaa, joka tukee ryhmäytymistä ja opettaa lapsille kaveri- ja neuvottelutaitoja. Tällä toimintakaudella Leikki astuu ulos laatikosta - prosessi jatkuu ja muokkaamme edelleen leikki-/toimintaympäristöjä. Leikkimentorit tuovat tietoa muulle tiimille kouluttauduttuaan.

Aikuinen voi rikastuttaa lasten leikkiä toimintaympäristön muutoksilla tai draaman ja elämysten avulla. Yksikössämme vaihdamme leluja ryhmien kesken ja mahdollistamme lapsille leikkimisen myös toisen ryhmän tiloissa. Lasten leikkialoitteisiin vastataan ja kannustetaan kehittämään leikkiä eteenpäin. Lelut järjestetään paikoilleen yhdessä leikin jälkeen aikuisen tukemana. Pitkäkestoinen leikki mahdollistetaan joustamalla lelujen siivoamisesta, leikkiä voi jatkaa myöhemmin esim. aamupalan jälkeen. Kannustamme myös leikkivälineiden yhdistämiseen ja leikin rikastuttamiseen. Aikuinen ja toiset lapset kunnioittavat leikkutilaa ja rauhaa, ei häiritä leikkutilanteita. Kuvatukea tulisi tarvittaessa hyödyntää enemmän leikeissä sekä arjessa muutenkin.

Pyrimme järjestämään arjen tilanteet mahdollisimman kiireettömiksi, jotta lapselle jää tilaa kertoa ja aikuisella on aikaa kuunnella. Lapsen asiaa kuunnellaan aidosti keskittyen. Toiset aikuiset eivät myöskään keskeytä keskustelua, näin opetamme esimerkillämme vuorovaikutuksen tapoja myös koko ryhmän lapsille. Huomioidaan erilaiset vuorovaikuttajat ja vuorovaikutuksen tavat, myös sanattomat vuorovaikutusaloitteet. Kunnioitamme koko työyhteisöä. Ryhmissä käytössä mm. Struktuurikuvat, tukiviittomat sekä kuvitettu toimintaympäristö vuorovaikutuksen tukena.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa

Havainnoidaan ja kuunnellaan lasta sekä vanhempia. Vastaamme lasten aloitteisiin arjessa. Keräämme toimintakauden aikana lasten toiveita kyselemällä ja havainnoimalla sekä toteutamme sekä tuomme niitä toimintaan. Keräsimme vanhempainillassa vanhempien toiveita koskien tätä toimintakautta ja toimintaa päiväkodissa. Tällä kaudella järjestämme keväällä maahisten ryhmässä jokaiselle lapselle toivepäivän, jolloin lapset saavat ehdottaa haluamaansa toimintaa sekä mahdollisuuden olla ”viikon maahinen”. Maahisten ryhmässä syntymäpäiväsankarit saavat kotona suunnitella ja pohtia toiveita yhteiselle puuhalle syntymäpäiväksi. Alle 3- vuotiaiden lasten osallisuuden edistämisessä huomioimme vanhempien asiantuntijuuden tärkeyden.

Toimintaa myös arvioidaan lasten kanssa esimerkiksi arkisissa keskustelutilanteissa. Toimimme joustavasti huomioiden lasten toiveet ja ideat, vaikka se muuttaisi tehtyjä suunnitelmia. Isojen ryhmässä lapset saavat harjoitella äänestämistä esimerkiksi retkipaikkaa valittaessa. Lapset saavat vaikuttaa itseään koskeviin asioihin arjessa, kuten ottamaansa ruoan määrään ja leikinvalintaan. Tulevalla toimintakaudella pyrimme panostamaan etenkin pienten ryhmässä osallisuuden lisäämiseen arjen tilanteissa esim. ruokailussa. Huomioidaan osallistumisen monet tasot ja hyväksytään jokaisen lapsen oma tapa osallistua. Lasten mielipiteitä ja toiveita kysytään arjessa, pienten ryhmässä kuvatuena avulla.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Vahvistamme lapsen tunnetaitojen kehitystä arkisissa vuorovaikutustilanteissa päivän aikana. Tunnetaitokasvatuksen perusta on, että aikuinen suhtautuu sensitiivisesti ja empaattisesti lapsen tunnetilaan ja auttaa häntä nimeämään omia ja toisten tunteita. Aikuinen toimii lapsen tukena tunteiden säätelyssä tarpeiden mukaan. Aikuinen mallintaa tunteiden säätelyä ja ilmaisua lapsille omalla toiminnallaan. Tunnetaitokasvatuksen toteuttamisessa huomioidaan lasten ikä ja kehitystaso.

Arkisten tilanteiden lisäksi tunnekasvatusta toteutetaan ryhmissämme tunnetaitotuokioilla. Käytössämme on monipuolisesti tunnekasvatusmateriaalia esim. Fanni- ja Ympyräiset -kirjasarjat sekä Tunteet hukassa -materiaali. Lisäksi hyödynnämme toiminnassamme mm. Kielinupun lauluja, tunnekuvia, satuhierontaa ja Miniverso sovittelumenetelmää.

Miniverso sovittelumenetelmässä harjoitellaan ristiriitatilanteiden sovittelua yhdessä aikuisten kanssa. Menetelmä kannustaa lasta aktiiviseen toimijuuteen hänen valitsemallaan tavalla. Sovittelutilanteissa harjoitellaan mm aktiivisen kuuntelun taitoa, ongelmanratkaisutaitoa ja empatiakykyä. Tulevalla toimintakaudella pyrimme aktivoimaan Miniverso menetelmän käyttämistä erityisesti isojen ryhmässä. Yksikkömme toiminta pohjautuu positiiviseen pedagogiikkaan.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen

Perheitä kohdellaan tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti sekä kunnioittavasti. Lapsen perheidentiteettiä ja perhesuhteita tuetaan niin, että jokainen lapsi voi kokea oman perheensä arvokkaaksi. Toimimme sukupuolisensitiivisesti, eli ei esimerkiksi määritellä leikkejä sukupuolen mukaan.

Arvostamme jokaista lasta omana itsenään, lapsen yksilölliset vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet huomioiden. Tuemme lapsen myönteisen minäkuvan kehittymistä ja vahvistumista hyödyntäen mm. erilaisia ilmaisun keinoja.

Kasvattajien täytyy tunnustaa ja arvioida omaa toimintaansa, arvojansa ja asenteitaan sekä sitä, miten ne näkyvät eleissä, ilmeissä, puheessa sekä toimintatavoissa. Jokaisen täytyisi toimia sensitiivisellä työotteella. Omaa sekä työkavereiden toimintaa arvioimme ja käsittelemme esimerkiksi viikoittaisissa tiimipalavereissa.

Kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisun ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt

Suomalainen kulttuuriperintö, juhlapyhineen, näkyy toiminnassamme ympäri vuoden. Arvostamme lapsen ja hänen perheensä oikeutta omaan kieleen, kulttuuriin, uskontoon ja katsomukseen. Keskustelemme yhdessä perheiden kanssa toimintakulttuureista ja kulttuurisista asioista siten, että luomme yhteistä ymmärrystä yksikkömme perheistä, jonka pohjalta voimme luoda yhteisiä toimintatapoja.

Ilmaisun monet muodot toteutuvat arjessa monipuolisesti niin musiikin, laulujen, lorujen kuin satujenkin kautta. Leikki on lapsen kokonaisvaltaista ilmaisua, jossa hän käyttää ilmaisun keinoja monipuolisesti. Ilmaisun ja elämykset ovat osa oppimisen perustaa.

Kuvallisen ilmaisun välineet tulisi olla vapaammin lasten saatavilla ja ohjattua toimintaa järjestetään säännöllisesti. Jos välineitä ei ole mahdollista asettaa lasten saataville, tulisi lapsella olla mahdollisuus näyttää esim. kuvista haluavansa askarrella. Lapsille tarjotaan mahdollisuuksia erilaisten materiaalien ja tekniikoiden kokemiseen. Sanallisessa ilmaisussa lorujen ja satujen lisäksi pyrimme hyödyntämään mm. sadutusta ja pöytäteatteria.

Aikuiset tukevat lasten kielitietoisuuden kehittymistä käyttämällä rikasta ja monipuolista kieltä. Lasten kieltä ja sanavarastoa rikastutetaan hyödyntämällä kuvia, esineitä ja viittomia. Kirjat ovat ryhmissämme vapaasti lasten saatavilla ja lapset lukevat niitä itsenäisesti sekä yhdessä aikuisen kanssa. Lisäksi käytämme yksikössä aktiivisesti Lukulumoa. Kehollista ilmaisua toteutamme ryhmissämme mm. monipuolisen liikunnan, tanssin, leikin ja laulujen avulla. Musiikkia käytämme oppimisen välineenä erillisillä musiikkituokioilla, joissa mm. tutustumme erilaisiin soittimiin. Musiikki on myös luonteva osa arjen toimintaa ja tukee muita ilmaisun muotoja mm. musiikkimaalaaminen.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Yksi osa lapsen hyvinvoinnin perustaa on tutut ja turvalliset aikuiset sekä arjen rytmi ja rutiinit. Luomme ryhmiimme luottamuksellisen ja turvallisen ilmapiirin. Pyrimme pitämään huolta, että ryhmissämme on riittävästi kasvattajia suhteessa lapsimäärään. Ilmoitamme havaitsemistamme puutteista lasten turvallisuuteen ja hyvinvointiin liittyen varhaiskasvatuslain mukaisesti. Kasvattajan tehtävänä on huolehtia, että lapsen päivässä on riittävästi leikkiä ja lepoa sekä ulkoilua

mahdollisimman kiireettömässä ilmapiirissä. Huomioidaan lasten yksilölliset tarpeet, esim. unen tarve tai ruokailutavat.

Lapsia ohjataan noudattamaan terveellisiä elämäntapoja. Noudatamme varhaiskasvatuksen ruokasuosituksia. Lapsille järjestetään runsaasti liikkumisen mahdollisuuksia sekä sisällä että ulkona. Liikkumista ei estetä turhilla säännöillä. Ulkoilujen aikana hyödynnämme metsää ja lähiympäristöä viikoittain.

Varmistamme, että ympäristö on turvallinen ja leikkivälineet ehjiä. Aikuisten tehtävä on huolehtia, että portit ovat kiinni ulkoilujen aikana, poistaa rikkinäiset leikkivälineet käytöstä sekä ilmoittaa kiinteistön ja piha-alueiden korjaustarpeista esimiehille. Päiväkotimme portin avaa aina aikuinen. Pihatarkastus tehdään päivittäin ennen ulkoilua. Rikkoutuneista leikkivälineistä ilmoitamme eteenpäin esihenkilölle tai huoltoon.

Aikuiset havainnoivat lasten leikkiä, toimintaa ja ympäristöä mahdollisten uhka- ja vaaratilanteiden varalta.

Henkilökunnalla on pelastus- ja turvallisuussuunnitelma erilaisten uhkatilanteiden varalle. Käytössämme on heijastinliivit kaikille lapsille. Retkille otetaan mukaan ensiapuvälineet ja vanhempien yhteystiedot. Pidemmälle suuntautuvista retkistä teemme retkisuunnitelman. Retkillä opetamme lapsille liikenneturvallisuutta. Retkille lähtiessämme infoamme toisen ryhmän aikuisia siitä mihin olemme menossa.

Psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistämiseksi päiväkodissa on laadittu suunnitelma lasten suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä, joka sisältää mm. varhaisen puuttumisen toimenpiteet.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Pedagoginen dokumentointi ja havainnointi ovat tärkeitä toimintatapoja, joiden avulla voidaan kehittää oppimisympäristöjä sekä yksittäisen lapsen että lapsiryhmän tarpeita ja kiinnostuksen kohteita vastaavaksi. Tiimissä ja opettajien pedagogisissa palavereissa keskustellaan muutosten tarpeellisuudesta ja toteuttamistavoista.

Oppimisympäristöjen rakentamisessa ja muovaamisessa huomioidaan lasten kehitys- ja ikävaiheet sekä kiinnostuksen kohteet. Oppimisympäristömme on rauhallinen sekä turvallinen. Ikätason mukaiset lelut sekä materiaalit ovat lasten ulottuvilla. Hyödynnämme pienryhmätoimintaa kaikessa toiminnassamme. Toimintaympäristömme sisältää runsaasti jakotiloja, mikä mahdollistaa leikkirauhan ja tukee pienryhmätoimintaa. Lapset otetaan mukaan oppimisympäristöjen suunnitteluun. Huomioimme lasten kiinnostuksen kohteet muokkaamalla ja rikastuttamalla oppimisympäristöjä sekä hankkiessamme uusia leluja. Tällä toimintakaudella pyrimme muokkaamaan oppimisympäristöjä entistä toimivammiksi. Metsä ja luonto ovat tärkeitä oppimis- ja toimintaympäristöjä.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Vanhempien kanssa tehdään yhteistyötä päivittäin. Tulo- ja hakutilanteissa kerromme lapsen päivän kulusta sekä ryhmän toiminnasta. Mikäli kuulumisten joukossa on arkaluontoisempaa asiaa, kerrotaan tämä rauhallisessa ympäristössä tai tarvittaessa voidaan vanhemmille myös soittaa. Ryhmissä on käytössä kuulumislaput, joihin kirjataan lapsen päivän tärkeät asiat, jotta kuka tahansa talon henkilökunnasta osaa ne vanhemmille kertoa. Tarjotaan vanhemmille "vanhempainvarttia", kun esiintyy tarvetta keskustella lapsen asioista henkilöstön kanssa muutoin kuin haku- tai tuontitilanteessa.

Ryhmissä on käytössä esimerkiksi viikko-ohjelmat, joilla viestitään vanhemmille tulevasta toiminnasta. Syksyllä käymme vanhempien kanssa vasukeskustelut. Vasun sisältöjä arvioidaan toimintakauden aikana aina tarvittaessa ja vasun arviointi toteutetaan keväällä. Lapset puheeksi - keskustelu tarjotaan varhaiskasvatuksessa aloittaville perheille ja muutoin tarvittaessa.

Vanhempainillan järjestimme päiväkodilla syyskuun alkupuolella. Pidimme osallistavan vanhempainillan jossa vanhemmat pääsivät osallistumaan ja keskustelemaan lapsen arkeen liittyvistä tärkeistä aiheista. Samalla annoimme heille mahdollisuuden antaa palautetta ja jättää toiveita ja ideoita toiminnallemme. Vanhemmilla on mahdollisuus osallistua toimintaamme esim. joulun- ja kevätjuhlassa sekä isän- ja äitienpäivän toiminnassamme. Kevätkaudella pidämme tärkeän ihmisen päivän, jolloin jokainen lapsi saa kutsua yhden tärkeän aikuisen osallistumaan toimintaamme.

Vanhempien osallisuus ja osallistuminen nähdään tärkeänä. Vanhemmilla on oikeus valita osallistumisensa taso. Jos vanhempi tarjoaa osaamistaan päiväkodin käyttöön, hyödynnetään tämä mahdollisuuksien mukaan. Vanhempien toiveita, mielipiteitä ja palautteita kerätään ryhmissä eri tavoin. Vasukeskustelut ovat hyvä tilaisuus käydä palautekeskustelua. Toiveita voidaan kerätä esim. sähköisesti, palautelaatikolla tai muiden sopivaksi katsotuilla tavoilla. Nämä huomioidaan osana toiminnan suunnittelua, toteutusta ja arviointia.

Kasvatustyöyhteistyön käytänteet (aik. kasvatuskumppanuus)

Kasvatustyöyhteistyö kuuluu jokaiselle tiimin jäsenelle. Kun lapsi on aloittamassa ryhmässä, mahdollistetaan tutustuminen uuteen ryhmään ja päiväkotiin. Koko ryhmän kasvattajat yhdessä ovat vastuussa lapsen hyvästä arjesta ja toimivat yhteistyössä vanhempien kanssa lapsen hyväksi. Päiväkodin työntekijät esittelevät päiväkotia ja toimintaamme uusille perheille. Keväällä 2024 järjestimme yhteisen tutustumispäivän kaikille uusille lapsille perheineen.

Ryhmän varhaiskasvatuksen opettajat vastaavat vasun kirjaamisesta ja vanhempien kanssa käytävästä keskustelusta, mutta koko tiimin havainnot ovat tärkeä osa vasutyöskentelyä. Vanhemmat kirjaavat ennen keskustelua omat havaintonsa ja lapsen toiveet sähköiseen vasuun. Tarjotaan mahdollisuus lapsen mukanaoloon vasukeskustelussa. Teemme monialaista yhteistyötä varhaiskasvatuksen erityisopettajan lisäksi tarvittaessa myös neuvolan, puhe- ja toimintaterapian tai muiden yhteistyötahojen kanssa. Nämä edellä mainitut tahot ovat tarvittaessa mukana vasukeskustelussa.

Lapsen siirtyessä toiseen ryhmään tai toiseen päiväkotiin huolehditaan tiedonsiirrosta uuteen yksikköön. Yhdessä vanhempien kanssa keskustellaan siitä, mitä tietoa lapsesta siirretään. Sovitusti

palaverissa voi olla mukana myös varhaiskasvatuksen erityisopettaja (veo) tai muita yhteistyötahoja. Kun lapsi siirtyy varhaiskasvatuksesta esiopetukseen, täytetään yhdessä vanhempien kanssa Varhaiskasvatuksesta esiopetukseen -tiedonsiirtolomake.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Pedagogista havainnointia toteutetaan päivittäin eri tilanteissa. On tärkeää havainnoida yksittäisiä lapsia sekä koko lapsiryhmän toimintaa. Havainnoista keskustellaan tiimipalaverissa sekä mahdollisuuksien mukaan arjen tilanteissa. Päiväkodille on laadittu pedagogisen dokumentoinnin suunnitelma, johon on eritelty ja avattu pedagogisen dokumentoinnin käytänteitä. On tärkeää huomioida lapsen vanhempien antamat luvat esimerkiksi lasta kuvatessa. Osa pedagogista havainnointia ja dokumentointia ovat myös keskustelut vanhempien kanssa sekä sen pohjalta tehtävä lapsen varhaiskasvatussuunnitelma sekä esim. neuvolan 4-vuotislomake.

Kokoamme jokaisesta lapsesta fyysiset kasvun kansiot, johon keräämme kuvia lapsesta, päiväkodin arjesta sekä esimerkiksi talletamme lapsen tekemiä askarteluja. Lasten kuvausluvut huomioiden dokumentoimme toimintaamme ryhmien eteistilojen seinille vanhempien nähtäväksi.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Työntekijät arvioivat omaa työskentelyään ja toimintaansa jatkuvasti sekä yksilö- että tiimitasolla. Tiimipalaverit viikoittain mahdollistavat toiminnan arvioinnin säännöllisesti. Yksi tärkeä arvioinnin käytänte on tiimisopimuksen laadinta ja arviointi. Kehityskeskusteluissa arvioidaan toimintaa sekä yksilö-, ryhmä- että yksikkötasolla.

Vasukeskusteluissa toteutetaan arviointia yhdessä vanhempien sekä lapsen kanssa. Lapsiryhmän tasolla ryhmät toteuttavat toiminnan arviointia ryhmälle sopivalla tavalla. Muistetaan ottaa huomioon arjessa lapsilta nousevat aloitteet ja palaute.

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

laadittu/päivitetty 31.10.2024

Pelastussuunnitelma

laadittu/päivitetty 31.10.2024

Kestävän kehityksen ohjelma

päivitetty 11.10.2024

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma

laadittu/päivitetty 31.10.2024

MIKKELIN KAUPUNKI

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma

Yksikkö: Saksalan päiväkoti

Vuosisuunnitelma laaditaan lokakuun loppuun mennessä, jonka jälkeen se lähetetään varhaiskasvatusjohtajalle hyväksyttäväksi. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan kevään arviointituloksista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä (pvm): 28.10.2024

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Saksalan päiväkoti tarjoaa perheille laadukasta varhaiskasvatusta, joustavasti lapsen ja perheen tarpeet huomioiden.

Lapsi, lapsen osallisuus ja lapsiryhmän tarpeet, toiveet, kiinnostuksen kohteet sekä Varhaiskasvatussuunnitelma ovat suunnittelun ja toiminnan perustana. Haluamme vahvistaa lasten luontaista tapaa oppia, olla olemassa, ottaa maailma haltuunsa ja kasvaa omaan mittaansa.

Kohtaamme lapset yksilöinä ja koko perheen arvostavasti ja kunnioittaen. Hyvän huomaaminen, kannustus, positiivinen puhe ja näihin ohjaaminen näkyvät toiminnassamme.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Leikin ja leikkiympäristöjen kehittäminen yhteistyössä Hanneladian Hannen kanssa koko Mikkelin varhaiskasvatuksessa. Jokaisessa talon palaverissa on asialistalla leikki, ja ryhmät kertovat omia kuulumisiaan leikin tiimoilta. Leikkimentorit tuovat palaveriinkin terveisiä yhteisistä tapaamisista.

Lasten leikille on tilaa joka päivä niin sisällä kuin ulkona, leikkivälineet ovat lasten saatavilla ja leikkiympäristö on suunniteltu lapsille sopivaksi. Lapset saavat osallistua suunnitteluun ja antaa ideoita hankintoihin.

Lapsia kannustetaan ja opetetaan leikkimään kaikkien lasten kanssa. Aamuisin ja iltapäivisin pihalla yhteisleikit, koko talon lasten kesken, jolloin mahdollisuus leikkiin myös omien eri-ikäisten sisarusten kanssa. Lapsia kannustetaan myös valitsemaan leikkejä omien mieltymystensä mukaan, monipuolisesti, oman ikä- ja kehitystasonsa mukaan, sekä niin, että leikki tukee lapsen oppimista.

Käynnistetään aikuisen ohjaamat, etukäteen suunnitellut ulkoleikit koko talon kesken. Tehdään lapsille tarjounta pihalle yhteisleikkeihin esim kuvatuena ja leikki/liikuntamateriaalin avulla. Mikkelin leikkittäjä-liivi malli käyttöön.

Leikkeihin tutustutaan yhdessä aikuisen kanssa, ja leikkitaitoja kehitetään lapsen kasvun myötä. Aikuisella on leikeissä rooli, joko kanssalleikkijänä, leikin rikastuttajana, mahdollistajana, tai havainnoijana. Annetaan kuitenkin tilaa myös lasten keskinäisille leikeille. Aikuinen voi valita leikkiparit tai ryhmät, mikä tukee kaverisuhteita laajemmin. Aikuisen tehtävänä on huolehtia, että jokaisella lapsella on leikkikaveri. Mahdollistetaan ystävyysuhteet ja leikin hetket myös yli ryhmärajojen.

Ryhmissä vahvistetaan lasten me-henkeä luomalla yhteistä historiaa. Aamu- ja päiväpiirit ovat tärkeitä keskustelun paikkoja. Myös alle 3v ryhmässä harjoitellaan piiritoimintaa.

Leikkejä ja leikkiympäristöjä kehitetään yhdessä lasten mielenkiinnon kohteiden pohjalta.

Yli 3-vuotiaiden lasten ryhmissä pidetään oman lelun/pelin/kirjan päiviä/viikkoja pitkin vuotta.

Osassa ryhmistä käytetään leikinvalintataulua, joihin lapset voivat itse vaikuttaa, ja joista harjoitellaan myös monilukutaitoa.

Norppien ja Simpukoiden yhteiset pedagogiset leikkimaanantait.

Koko talon leikit sekaisin päivät ja pajapäivät kerran kuukaudessa.

Koko talon yhteiset lauluhetket joka keskiviikko.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa

Jokainen lapsi kohdataan ja huomioidaan omana yksilönä. Lasten kanssa keskustellaan ja ollaan aidosti läsnä, ja lasten toiveet otetaan huomioon toiminnansuunnittelussa.

Lomake päivitetty 15.8.2023

Lapsia kannustetaan omatoimisuuteen kaikissa päivän askareissa ikätason mukaisesti, mm leikki, ruokailu, pukeutuminen, lelujen järjestely ja siivous. Aikuinen on tilanteissa saatavilla ja mallin antajana.

Lasten kanssa keskustellaan heitä askarruttavista aiheista, ja herätellään ajattelemaan monipuolisesti. Keskustelujen pohjalta kumpuaa monesti erilaista toimintaa.

Aikuinen sitoutuu etsimään lisätietoa lasta kiinnostavista asioista mm kirjoista ja tableteilta, yhdessä tutkiminen.

Lasten kanssa tehdään yhdessä ryhmän säännöt, mietitään mitä ne päivittäisessä toiminnassa tarkoittavat, niihin sitoudutaan ja niihin palataan kauden mittaan, ja aina tarvittaessa.

Isompien lasten kanssa keskustellaan lasten oikeuksista, mahdollisuuksista vaikuttaa ja osallistua.

Yhteisen historian ja ryhmän Me-hengen luominen, mm kuvin ja videoin, tekstein. Simpukat ryhmässä Senni-siilin ja Norpat ryhmässä oman henkilökohtaisen maskotin vierailut lasten kotona, satuhieronta erimuodoin päiväkodissa ja kotona.

Lasten saduttaminen.

Miniverso-sovittelumenetelmä käytössä.

Aikuiset havainnoivat lapsia ja lapsiryhmää.

Aikuisten kesken keskustellaan vuosittain siitä, mitä lapsen osallisuus arjessa on, ja arvioidaan tiimeittäin kuinka se toteutuu.

Jokainen aikuinen kirjaa ylös, kuinka huomioi lasten mielenkiinnon kohteita.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt

Aikuinen toimii mallina ja rohkaisee lapsia maistamaan erilaisia makuja. Annetaan aikaa, ruuan katselu ja tutkiminen on myös tutustumista ruokaan.

Ruokapöydässä keskustellaan lasten kanssa ja ruuasta puhutaan positiivisesti. Tutustutaan ruuan alkuperään eri tavoin, kasvatetaan itse yrttejä ja kasviksia. Päiväkodilla on oma kasvimaata, marjapensaita ja hedelmäpuita, oman sadon edistymistä ihmetellään ja tuotteita maistellaan.

Yli 3-vuotiaat ottavat taitonsa mukaan itse ruokansa, kaatavat maidon ja voitelevat leivän. Tarjolla olevan ruuan saa syödä haluamassaan järjestyksessä.

Ruokaa opetellaan ottamaan vain se määrä mitä jaksetaan syödä, keskustellaan ruokahävikistä. Lisää saa aina ottaa. Ruokailun päätteeksi astiat palautetaan kärryyn.

Tarvittaessa lapsella voi olla ruokapöydässä käytössä kuvatuki.

Tutustutaan ruokakasvatuksen vuosikelloon (neuvokas perhe), huomioidaan vuodenaajat ja juhlapyhät niin hyvin kuin voidaan, kaikkeen ei ole mahdollista vaikuttaa.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Tunnetaitokasvatus sisältyy suunnitellusti toimintaan viikoittain tunnetaitomateriaalien kautta erilaisissa tilanteissa, eri tavoin toteutettuna mm. aamupiirit, leikkihetket, lukupiirit. Lapsen ja ryhmän tarpeet huomioidaan.

Varhaiskasvatuksen sosionomin tuottamat tunnetaitomateriaalit käytössä.

Päiväkodilla tällä hetkellä käytettävät tunnetaitomateriaalit; Pienin askelin, Fanni-kirjat, Piki-materiaali, Molli-kirjat, Huomaa Hyvä-toimintakortit, Vahvuus Variksen materiaali, Jukka-Hukka kirjat.

Kannustaminen. Positiivinen puhe. Aikuinen kiinnittää huomiota omaan ilmaisuun ja sanattomaan viestintään.

Miniverso-sovittelumenetelmä käytössä.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen (esim. lakien ja toiminnallisen suunnittelun tuntemus, jatkotoimenpiteet, ks. Suunnitelmien päivitykset)

Jokainen lapsi tulee hoitopäivänsä aikana kuulluksi ja kohdatuksi turvallisten, hyväksyvien ja lasta kunnioittavien aikuisten myötä.

Lapselle kotona tärkeillä asioilla on merkitystä myös päiväkodissa, ja lasten sekä perheiden erilaiset taustat otetaan huomioon, myös perheiden toivomilla tavoilla. Perheiden toiveista ja ajatuksista keskustellaan mm aloitus-, Lapset puheeksi- ja vasu-keskusteluissa.

Aikuisten kesken käymme arvokeskustelua, murramme turhia ennakkoluuloja, ja tutustumme lasten perheiden tapoihin ja eri maiden kulttuureihin ja mm tapoihin viettää juhlia, ja tuomme näitä vuoden mittaan esille lapsiryhmissä. Lapsiryhmän sisällä olevat kielelliset ja kulttuuriset taustat nostetaan osaksi ryhmän toimintaa.

Lukulumo, jokaisella lapsella on mahdollisuus kuulla satuja omalla äidinkielellään.

Päiväkotiin on tehty toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (liitteenä), jonka myötä on havainnoitu toimintaa ja suunniteltu toimenpiteitä.

Kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisun ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt

Lasten tietoisuutta erilaisista kulttuureista lisätään tutustumalla vuoden mittaan erilaisiin tapoihin ja kulttuureihin keskustelun, musiikin ja kirjallisuuden kautta, lasten ja perheiden tarpeiden pohjalta.

Lapset perheineen kohdataan yksilöinä lämpimästi, suvaitsevasti ja arvostavasti.

Tutustutaan lasten perheiden omiin tapoihin ja keskustellaan niistä ryhmien kanssa. Otetaan vastaan vanhempien toiveet.

Keskustellaan suomen kielestä ja maailman muista kielistä lasten kokemusten ja kysymysten kautta.

Osallistutaan KulttuuriKamelin tarjoamaan toimintaan osana kulttuurikasvatusta.

Käytössä olevaa materiaalia: mm Lapsen vuosi-kirja, erilaiset maailman sadut, musiikki ympäri maailman. Lukulumo käytössä, satuja myös lapsen omalla äidinkielellä. Google kääntäjä käänössovellus puhelimissa apuna arkitilanteissa.

Sadutus, draama, roolileikit.

Vuosittainen isovanhempien päivä ystävänpäivän tietämissä.

Käytöstavat ja niiden opettelu ja niistä keskustelu arkitilanteissa.

Keskustellaan aikuisten kesken arvomaailmasta, vasun arvoista ja tasa-arvosta. Päiväkodin yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma käydään vuosittain yhdessä läpi ja siihen sitoudutaan.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Varhaiskasvatusikäisten lasten arjessa ruokailu, lepo ja liikunta ovat tärkeässä osassa. Keskustellaan kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista ja siihen vaikuttavista tekijöistä lasten ja huoltajien kanssa. Ruokailussa aikuisen malli terveellisestä ruokailusta.

Lomake päivitetty 15.8.2023

Pienimmille lapsille mahdollistetaan oman rytmin mukaan eläminen myös päiväkodissa. Tässä ruoka- ja puhtauspalveluiden henkilöstön tuki on isossa roolissa, ja ruokaa on aina saatavilla vaikkei lapsi vielä pystyisi ruokailemaan päiväkodin normaalissa rytmissä.

Huomioidaan varhaiskasvatuksen liikuntasuosituksot monipuolisesti. Käytämme säännöllisesti lähiluonnon tarjoamia liikummahdollisuuksia, sekä mm Lähemäen kentän palveluja. Myös kaupungin keskusta ja monet leikkipaikat ovat kävelymatkan päässä. Oma suuri ja monipuolinen piha Saksalassa hyödynnetään ympäri vuoden.

Huomioliivit käytössä retkillä, sekä alle 3 vuotiailla myös päiväkodin piha-alueilla.

Aikuisten ensiaputaitojen ylläpitäminen.

Teemme retkiä liikunta- ja ulkoiluapaikoille. Osallistumme aktiivisesti erilaisten seurojen järjestämiin liikuntatapahtumiin.

Liikkuva varhaiskasvatus, osallistuminen verkostotapaamisiin ja materiaalien hyödyntäminen ryhmissä.

Taataan lapsille turvallinen ja salliva ympäristö ja aikuiset. Tuetaan lasten ystävyyssuhteita ja niiden rakentumista.

Huolehditaan, että päiväkodin toimintaympäristö ja välineet ovat turvallisia. Omavalvontasuunnitelma.

Käydään läpi säännöllisesti päiväkodin turvallisuussuunnitelma ja turvakävely.

Suunnitelmat lasten suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä, ja ne käydään läpi vuosittain, ja aina tiimin vaihtuessa/muuttuessa.

Materiaalia: Piki, Askeleittain, Lapsen mieli, Molli-kirjat, Fanni-kirjat, Pienin askelin, JukkaHukka-materiaali, Huomaa Hyvä. Lisäksi varhaiskasvatuksen sosionomin ryhmille tuottamat materiaalit.

Lasten osallisuuden, sekä kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisun ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt huomioidaan.

Päiväkodin toiminnallinen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnittelu huomioidaan.

Kaikki aikuiset ovat osallistuneet Miniverso koulutukseen.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Lomake päivitetty 15.8.2023

Aloituskeskustelut, vasukeskustelut, lasten puheenvuorot, lasten toiveet, puheet ja mielenkiinnon kohteet otetaan arjessa huomioon. Aikuinen kirjaa ylös, kuinka huomioi lasten mielenkiinnon kohteet.

Toimintaympäristöä muokataan kulloisenkin lapsiryhmän tarpeiden mukaan. Toimintaympäristö on lasten ikätason mukainen, ja toiminta kehitystason mukaista. Lasten tuottama materiaali on näkyvillä ryhmien tiloissa.

Toimintaympäristöt ovat Hannelandian kanssa tehtävän yhteistyön myötä kehittämisen kohteina, toimintojen leikillistäminen.

Toimintaympäristöä laajennetaan päiväkodilta lähiympäristöön. Käytämme lähiluontoa monipuolisesti oppimisympäristönä.

Lapsia osallistava toimintakulttuuri.

Aikuiset sitoutuvat tutustumaan lapsiin ja heidän mielenkiinnon kohteisiinsa.

Pienryhmäjaot iän ja/tai kehitystason mukaan.

Havainnointilomakkeet käytössä joka ryhmässä.

Varhaiskasvatuksen erityisopettajan kanssa tehtävä yhteistyö.

Neuvolan kanssa tehtävä yhteistyö.

Mahdollisten muiden toimijoiden kanssa tehtävä yhteistyö, esim puhe- ja toimintaterapeutit.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Aloitus-,vasukeskustelut, sekä Lapset Puheeksi keskustelut huoltajien kanssa, päivittäiset keskustelut ja kuulumiset puolin ja toisin. Palautteenanto päiväkodille vasukeskustelun yhteydessä.

Perheillat syksyisin koko talon kesken.

Norppien jokakeväinen toiminnan esittelyviikko.

Huoltajien osallistaminen päiväkodin yhteisissä tapahtumissa, mm joulun- ja kevätjuhla, sekä isovanhempien juhla.

Perheissä kiertävät kirjakassit.

Mikkelin kaupungin arviointisuunnitelman mukainen arviointi.

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Kun tieto uudesta perheestä saapuu päiväkodille, otetaan perheeseen yhteyttä soittamalla, ja sovitaan huoltajan kanssa tutustumiskäynti päiväkodille.

Tutustumiskäynnillä vanhempien kanssa keskustellaan lapsesta/lapsista, ja kirjataan ylös tärkeimmät asiat lapsen hoitopäivään liittyen. Vanhemmille myös kerrotaan päiväkodin tavoista, Daisystä ymv. Vanhemmille tarjotaan henkilöstön tutustumiskäynti kotiin lasta tapaamaan.

Lapsen kotona käyvä aikuinen/aikuiset tutustuvat lapseen hänelle tutussa ympäristössä.

Lapsi tulee huoltajien/huoltajan kanssa tutustumaan päiväkotiin. Tutustumiskertoja lapsesta ja perheestä riippuen n.1-4kertaa.

Huoltajien kanssa käydään Lapset Puheeksi keskustelu.

Vasukeskustelut 1-2x/vuosi, riippuen lapsen hoidon aloittamisen ajankohdasta. Vasukeskustelut pitää varhaiskasvatuksenopettaja yhteistyössä lastenhoitajan/tiimin kanssa. Lapsi osallistuu vasukeskusteluun ikätason mukaisesti.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Päiväkodille on tehty pedagogisen dokumentoinnin suunnitelma.

Ryhmissä käytössä erilaisia esim. motorikkaan ja leikkiin liittyviä havainnointilomakkeita.

Jatkuva päivittäinen havainnointi, ja niiden jako perheelle, omalle tiimille - koko talolle.

Mikkelin varhaiskasvatuksen Facebook-sivut ja päiväkodin omat sivut Oppiminen.fi, positiivisen mielikuvan luominen.

Erilaiset listat taitotasokartoitukset ja arvioinnit kehittymisestä, mm. pelilistat, liikunta ja kädentaito.

Kuvien ja videoiden hyödyntäminen päivän havainnollistamisessa lapsille ja vanhemmille, mutta myös veon ja tiimin välisenä työkaluna. Kuukausittaiset kuvakollaasit ryhmien toiminnasta.

Daisy-vasu ja kasvunkansio käytössä.

Sadutus

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Säännölliset keskustelut/arvioinnit viikottaisissa tiimipalavereissa, sekä henkilökunnan palavereissa tai pedapalavereissa joka viikko.

Tiimien omat arviointipalaverit loppuvuodesta ja keväällä. Näissä palavereissa palataan tiimisopimukseen kirjattuihin asioihin yleisen toiminnan arvioinnin lisäksi.

Tiimien pysäkki- ja suunnitteluillat.

Kehityskeskustelut, henkilökohtaiset ja tiimien yhteiset. Syksyn SyKe-keskustelut.

Pulssi-kysely.

Pedagogiset keskustelut tiimeittäin ja peda-palavereissa.

Koko henkilökunnan kehittämispäivät 1-2x/toimintakausi, tai kehittämisillat 1-2x/toimintakausi.

Lasten välittömät palautteet, lasten puheenvuorojen mukana tulevat palautteen vasukeskusteluista.

Vanhempien palautteet vasukeskusteluissa.

Opiskelijoiden palautteet, palautelomake.

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

laadittu/päivitetty 10/2024

Lomake päivitetty 15.8.2023

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteenä)

selvitys aloitettu (pvm): Syyskuussa 2023, jatkuu syksyllä 2024

selvitysmateriaalit / -tavat: Havainnointi, dokumentointi, läheisyyden kehä menetelmä, leikkimateriaalin ja kirjallisuuden tarkastelu.

toimenpiteistä päättäminen (pvm): 16.10.2023, 28.10.24

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: Toteutumisen osalta tammikuu 2024, vaikuttavuuden arviointi toukokuussa 2024.

lisätietoa: [Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu](#), [Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma](#) | [Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

Kestävän kehityksen suunnitelma

Alkukartoitus ([Keke paivakodissa.pdf \(kierratyskeskus.fi\)](#) s. 62-81 tai Valssi *Ympäristö- ja kestävyyskasvatus*) / päivitys: 21.10.24

Valitut kehittämiskohteet (1-2 kpl), joita toimintavuonna edistetään: Älä osta mitään - kuukausi, selvitellään Kummilapsi-toimintaa.

Arviointi (pvm): Valitun kuukauden jälkeen, ja viimeistään vuosisuunnitelman arvioinnin yhteydessä.

Pelastussuunnitelma

Laadittu/päivitetty 30.9.2024

Yksikön pedagogiikan vastuhenkilöt

Leikkimentori (ja -tiimi): Marja Haapsaari ja Päivi Tirronen

Kieli- ja kulttuurivastaava: Ulla Turunen

Miniverso-mentorit: Kati Vilen ja Susanna Pekkanen

Liikuntavastaava: Ulla Turunen ja Christa Björninen

Lomake päivitetty 15.8.2023

Digi-tutor: Petra Kainulainen

Tiedekasvatusvastaava: Päivi Tirronen ja Päivi Kälviä

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Christa Björninen ja Kati Vilen

Lääkehoitovastaavat: Mia Wetterstrand ja Petra Kainulainen

Seurakunnan yhteyshenkilö: Kati Vilen

Yksikön tarpeiden mukaan voidaan nimetä myös muita vastuualueita (esim. tasa-arvo- ja yv.vastaava suunnittelun opetteluun tueksi).

Jokaisessa tiimissä tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava: Mia Wetterstrand, Susanna Pekkanen, Kati Vilen

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma

Yksikkö: Ristiinan päiväkoti

Vuosisuunnitelma laaditaan lokakuun loppuun mennessä, jonka jälkeen se lähetetään varhaiskasvatusjohtajalle hyväksyttäväksi. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan kevään arviointituloksista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä (pvm): syyskuu 10/2024

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Läsnäolo: Ole aidosti läsnä. Keskity olennaiseen, kuunnellen ja kohdaten lapsi/perhe/työkaveri (oma persoona saa näkyä). Laskeudu lapsen "tasolle", leiki/pelaa/osallistu. Ole herkkänä erilaisille viesteille (tunneilykyys).

Turvallisuus: Kiusaamisen ennaltaehkäisy ja siihen heti puuttuminen. Riittävä henkilöstö. Lasten koettava olonsa turvalliseksi ja myös vanhempien koettava, että lapset ovat turvallisessa ympäristössä kanssamme. Henkinen ja fyysinen turvallisuus taataan kaikille. Tilanteiden ennakointi.

Yhdenvertaisuus, tasa-arvoisuus ja oikeudenmukaisuus: Kohdataan jokainen yksilö omana itsenään, myös perheiden moniarvoisuus huomioiden. Jokainen perhe/lapsi on erilainen ja ansaitsee tasa-arvoisen, tasapuolisen, mutta yksilöllisen kohtelun. Tasa-arvoiset ja oikeudenmukaiset säännöt.

Perheiden monimuotoisuus: Jokainen perhe on erilainen ja ansaitsee tasa-arvoisen, tasapuolisen mutta yksilöllisen kohtelun. Myös perheiden tarpeita/toiveita otetaan huomioon yksilöllisesti. Perheiden tilanteiden huomioiminen (esim. erotilanteessa, perheenjäsenen kuollessa) sensitiivisesti ja myötätuntoisesti. Kohdataan kaikki/kaikenlaiset perheet omana itsenään erilaisuudesta riippuen.

Terveellinen ja kestävä kehitys: Hyödynnetään kierrätysmateriaaleja esim. askarteluissa. Pidetään yllä luontoarvoja. Miten luonnossa liikutaan/toimitaan. Huomioidaan ryhmän muut lapset ja aikuiset, pidetään toisesta huolta. Jokainen tupa toteuttaa toimintaa huomioiden lasten ikätason.

Jatketaan lapsilähtöistä toimintaa, otetaan mukaan toiminnan suunnitteluun. Lisätään entisestään tupien välistä yhteistyötä yhteisillä tapahtumilla, pihatrefeilla ja mahdollisilla työntekijävaihdoilla. Jatketaan yhteisten toimintatapojen/-menetelmien miettimistä ja kirjaamista. Mietitään ja muutetaan tekemistapoja omaan ryhmään sopivaksi. Opetellaan tekemään asioita toisella tavalla. Jaetaan oman ryhmän hyviä käytänteitä muille. Kannustetaan kokeilemaan/erehtymään.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Päiväkodissamme on pienryhmät käytössä. Pienryhmissä toteutetaan ja harjaannutetaan lasten ikätasoon sopivia taitoja (tunnetuokiot, kädentaidot, liikunta, musiikki...) Lapset saavat valita leikkikuvista toimintansa. Aikuiset ohjaavat lapset yhteisiin puuhiin ja myös leikeissä ohjaus on tarpeen. Toiminnat suunnitellaan mahdollisimman lapsilähtöisiksi ja lapsia sekä vanhempia kuunnellen. Kehitetään leikkipari toimintaa. Otetaan lelupäiväkäytännöt toimintaan. Leikit tuetaan kuvin.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa

Pidetään lasten toivepäiviä toiminnan suhteen. Lapsia otetaan aikuisten mukaan hoitamaan asioita. Annetaan lapsille vastuuta asioista (pöydän kattaminen/ruuan kertominen/unisadun valinta/lelujen kerääminen jne.) Harjoitellaan lasten kanssa huolehtimaan omista tavaroista. Tuetaan lasten omatoimisuutta ja itsenäistä toimintaa.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt

Tutustutaan erilaisiin ruokiin haistellen ja maistellen. Sadonkorjuuviikolla aiheeseen liittyvää toimintaa. Lapset vievät omat astiat kärrtiin, haetaan oma ruoka. Lajitellaan ruuantähteet oikeaan paikkaan.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Tunnetuokiot, Arjessa tunnekasvatus, otetaan kaveri huomioon. Opetellaan riitatilanteiden selvittämisessä. Anteeksipyyntö, jakaminen.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen (esim. lakien ja toiminnallisen suunnittelun tuntemus, jatkotoimenpiteet, ks. Suunnitelmien päivitykset)

Muokkaamme yhteisiä pelisääntöjä koko yksikköön. Näihin olemme avanneet mitä se tarkoittaa: omatoimisuus, hyvät käytöstavat, pukeminen ja riisuminen, ruokailu, WC-käynnit, ulkoilu, liikunta, saksien/kynän käyttö, lepohetki, lelupäivä/synttärarit, tunnetuokio, aamu/päiväpiiri ja kasvunkansio. Niissä huomioidaan ryhmän ikärakenne, joten joka tuvassa on omannäköisensä pelisäännöt. Työntekijöitä kohdellaan tasavertaisesti ja -arvoisesti. Kuunnellaan herkällä korvalla niin lasten kuin aikuistenkin toiveita. Kiusaamisiin tartutaan heti.

Kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisun ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt

Huomioidaan, että talossamme on muihin kieli-/uskontoryhmiin kuuluvia lapsia. Toiminnat suunnitellaan ja toteutetaan monipuolisesti ja hyödynnetään ympärillä olevia eri mahdollisuuksia, esim. luonto, kirjaston palvelut, leikkikentät. Seurakunnan kanssa tehdään yhteistyötä kynttilähetkien muodossa. Lapsille mahdollistetaan katsomuskasvatustuokiot sekä S2 opetus.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Ollaan tiiviisti yhteistyössä vanhempien kanssa sekä talon muiden työntekijöiden kanssa. Tarvittaessa ollaan yhteyksissä neuvolaan ja lastensuojeluun ja muihin tarvittaviin kolmansiin tahoihin. Talossamme on myös oma kiertävä veo.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Henkilökohtaiset kohtaamiset lasta tuotaessa ja hakiessa, vanhempainillat, erilaiset juhlat, Daisy/signal-/teksti-/sähköpostiviestit. Joillakin lapsilla on omat reissuvihkot/kansiot, joiden välityksellä viestitellään lapsen toiminnasta. Ryhmien ilmoitustauluilla/seinillä on tiedotteita, joissa on toiminnasta tietoa. Huoltajilla on mahdollisuus esittää kokoajan toiveita toiminnan suhteen. Lapselle pidetään toimintakauden kaksi vasu keskustelua, toimintakauden alussa ja lopussa. Vanhemmilla on mahdollisuus samalla pitää työntekijän kanssa Lapset puheeksi- keskustelu.

Kasvatustyöyhteistyön käytänteet

Keskustelut huoltajien kanssa 1-2 krt/vuosi, tarvittaessa useamminkin. Tarvittaessa on käytössä myös Lapset puheeksi-keskustelut. Vasta-aloittavan lapsen luona tutustumiskäynnit ja tutustumiset ennen hoitosuhteen alkua. Suunnitelmallisuus hoidon aloitukseen.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Lapsen vasuun kirjataan huoltajan kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta tavoitteet/toiveet hoidon suhteen. Tarvittaessa lasta havainnoidaan tarkemmin erillisten lomakkeiden avulla. Neuvolaan täytetään yhteistyössä huoltajien kanssa 4-v lomake. Ryhmissä on käytössä myös iPadit, jotka mahdollistavat videoinnin ja kuvaamisen. Otetaan käyttöön havainnointivihkot. Signalia käytetään kuvien jakamiseen

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Toimikauden alussa ryhmät miettivät oman/omat kehittämiskohteen/-kohteet, jotka jalkautetaan. Tiimipalavereissa läpi vuoden ja toimintakauden lopussa arvioidaan miten on onnistuttu tavoitteissa.

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

laadittu/päivitetty syyskuu 2024

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteenä)

selvitys aloitettu (pvm): syyskuu 2024

selvitysmateriaalit / -tavat:

toimenpiteistä päättäminen (pvm):

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: keuhku 2025

lisätietoa: [Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu, Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

Kestävän kehityksen suunnitelma

alkukartoitus ([Keke_paivakodissa.pdf \(kierratyskeskus.fi\)](#) s. 62-81 tai *Valssi Ympäristö- ja kestävyyskasvatus*) / päivitys: syksy 2024

valitut kehittämiskohteet (1-2 kpl), joita toimintavuonna edistetään:

arviointi (pvm): kevät 2025

Pelastussuunnitelma

päivitetty syksy 2024

Yksikön pedagogiikan vastuuhenkilöt

Leikkimentori (ja -tiimi): Laura Horn, Jenna Savikkomaa

Kieli- ja kulttuurivastaava:

Miniverso-mentorit:

Liikuntavastaava:

TVT-vastaava:

Tiedekasvatusvastaava:

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Reetta Vuorela, Heli Hiltunen

Yksikön tarpeiden mukaan voidaan nimetä myös muita vastuualueita (esim. tasa-arvo- ja yv.vastaava suunnittelun opettelu tueksi).

Jokaisessa tiimissä tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava.

MIKKELIN KAUPUNKI

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue
Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma

Yksikkö: SANNAN PÄIVÄKOTI

Vuosisuunnitelma laaditaan lokakuun loppuun mennessä, jonka jälkeen se lähetetään varhaiskasvatusjohtajalle hyväksyttäväksi. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan kevään arviointituloksista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä (pvm): Lokakuu -24

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Toimintamme on jokaista lasta ja hänen perhettään kunnioittavaa. Toimimme siten, että saamme luotua lapsen varhaiskasvatusympäristöstä turvallisen, kiireettömän ja myönteisen ilmapiirin, jossa kaikkien on hyvä olla ja toimia. Pyrimme luomaan avoimen ja aidon vuorovaikutuksen lasten, henkilökunnan ja vanhempien välillä. Leikki-, tunne- ja vuorovaikutustaidot sekä lasten osallisuus painottuvat pedagogiakassamme sekä aivan pienillä myös perushoito. Ilo ja leikinomaisuus mukana arjen eri tilanteissa.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Lasten ikä- ja kehitystasoa sekä kiinnostusta vastaavan oppimisympäristön luominen: järjestetään aikaa ja tilaa leikille. Päivitetään leikki- ja pelivälineitä pikkuhiljaa sekä muokataan oppimisympäristöjä Hannelandia leikkiprosessin mukaan. Pidetään ympäristö muokattavissa lasten omatoimisuutta lisääviksi. Leikin havainnointi ja lasten tukeminen leikkitaitojen opettelussa, jotta lasten leikkitaidot monipuolistuvat. Viikoittain tuettua tai ohjattua leikkiä pienryhmissä. Aikuinen mukana leikissä rikastuttamassa leikkiä. Ymmärrys leikin merkityksestä lapselle ja sen eri kehitysvaiheista lapsen eri ikäkausina. Kannustetaan ja ohjataan lapsia vuorovaikutussuhteissaan, leikkitaitojen kehittymisessä, lapset opettelevat kuuntelemaan toisia, sanomaan omia mielipiteitään ja odottamaan omaa vuoroaan. Lisätään kuvatukea leikkiin. Tehdään mukavia asioita yhdessä lasten mielenkiinnon mukaan. Onnistumisen kokemukset luovat lapselle mahdollisuuden saada hyvä itsetunto. Mahdollistetaan, että jokainen on leikissä mukana omien taitojen ja mahdollisuuksien mukaisesti.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa

Lapset saavat päivittäin aikuisten kannustamina harjoitella päivittäisiä toimintoja, omatoimisuutta sekä itsesäätelyä edistäviä taitoja arjen tilanteissa. Esimerkiksi pukeutumistilanteet, siisteysasiat,

1.10.2024

ruokailu, nukahtaminen, leikki. Säännöllinen päivärytmi ja kuvastrukturi auttaa lapsia ymmärtämään mitä seuraavaksi tapahtuu tuoden turvaa ja selkeyttä lapsen päivään. Kuuntelemme, havainnoimme ja kirjaamme lasten kiinnostuksen kohteet, vahvuudet ja tuen tarpeet, niistä saamme pohjan kokovuoden toiminnan suunnitteluun. Tavoitteena on lasten kuuleminen ja heidän mielipiteiden huomioon ottaminen pienryhmien toiminnan lomassa sekä aamu- ja päiväpiireillä. Molemmissa ryhmissä huoltajien ja lasten toiveita keräävä puu/lanka.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt

Päiväkodissa ruokakasvatus osana pedagogista toimintaa, jolloin ruokailu ympäristö ja ruokatilanne luodaan lapsille sopivaksi. Pyrimme luomaan positiivisen ja mielekkään ruokailu kokemuksen lapsille ja houkuttelemme lapsia maistelemaan uusia sekä vieraita makuja. Heinähatuissa nostetaan ruoat lasten tasolle ja annetaan lasten itse voidella leipä sekä ottaa itse ruokaa, näin lapset voivat itse vaikuttaa ruoka-annostensa kokoon, kuvatuki käytössä. Vilittitossuilla lapset saavat itse kuvatukea käyttäen pohtia sopivan annoskoon itselleen. Ruoka on lasten tasolla, josta he näkevät myös mitä ruokaa on. Sekä Vilittitossuilla ja Heinähatuilla lapset vievät itse ruokailuvälineensä pois, harjoitellen myös ruokailuvälineiden oikeanlaista käsittelyä. Lapsia opetetaan siistiin ruokailutapaan sekä tarjotaan lasten ruokailulle riittävästi aikaa ja rauhaa. Aikuiset pitävät yllä positiivista puhetta ja ajatusta ruoasta, joiden kautta välittyy hyvä asenne ruokaa ja syömistä kohtaan.

Ruokakasvatusta harjoitteleminen myös esim. vuodenaikojen ja juhlapyhien mukaisesti. Keväällä istutamme erilaisia kasveja ja tutkimme niiden kasvua. Syksyisin päiväkodilla on sadonkorjuu tapahtumia, jolloin tutustumme ja maistelemme erilaisia kasviksia ja juureksia. Joulun alla leivomme usein pipareita.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Tunnetaitojen oppiminen; opitaan tunnistamaan ja nimeämään omia ja toisten tunteita, aikuinen sanoittamisen apuna. Lapsia autetaan käsittelemään pettymyksiä ja kuinka niistä pääsee yli. Heinähatuilla on käytettävissään PIKI- tuokiot 1krt/ vko. Tuokiot toteutetaan pienryhmissä. Kielen kehityksen tukeminen on osana tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettelua. Tällöin myös arvot tulevat mukaan toimintaan; aikuisten malli siitä, kuinka ja millä äänensävyllä puhumme toisillemme, katsekontakti, kuunteleminen, pysähtyminen hetkeen, toiminta tilanteen edellyttämällä tavalla. Aikuiset oppivat lapsilta ja lapset aikuisilta. Vilittitossuilla käytössä vuorovaikutusleikkiryhmät, jotka toteutetaan pienryhmä tuokioina. Molemmissa ryhmissä käytössä MiniVerso.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen (esim. lakien ja toiminnallisen suunnittelun tuntemus, jatkotoimenpiteet, ks. Suunnitelmien päivitykset)

Tiedostamme, kuinka asenteemme näkyvät puheissamme, eleissämme ja toimintatavoissa. Tiedostamme toimivamme esimerkkeinä lapsille ja olemme tietoisia sukupuolisensitiivisyydestä työskentelyssämme. Lapset voivat tehdä valintoja sukupuoleen tai muihin stereotyyppisiin rooleihin katsomatta. Toimintaa arvioidaan ja kehitetään tarvittaessa. Palaverissa säännöllisesti esillä tasa-arvo ja yhdenvertaisuus asiat.

Kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisun ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt

Kunnioitamme sekä asenteiltamme että toiminnallamme kulttuurista moninaisuutta, se on jokaisen ihmisen perusoikeus. Emme arvota tai arvostele. Huomioimme perheiden monimuotoisuuden kielellisesti, kulttuurisesti, uskonnollisesti ja katsomuksellisesti toiminnassamme (mm. kynttilähetket ja muu uskonnollinen toiminta). Tuomme ryhmään tervehdyksen ryhmäläisten kielillä. Ymmärrämme, että perheillä on omat arvonsa, asenteensa ja toimintatapansa. Toimimme esimerkkeinä lapsille kielellisesti, puhumme selkeästi, ymmärrettävästi, monipuolisesti ja rohkaisemme siihen myös lapsia. Lueimme lapsille erilaista kirjallisuutta, kuuntelemme lukulumoa sekä laulamme, loruttelemmme ja liikumme riittävästi päivittäin. Sanoitamme omia ja lasten tekemisiä sekä annamme lyhyitä, selkeitä ohjeita lapsille. Aikuiset pysähtyvät kuuntelemaan lasta, vuorovaikutuksemme on vastavuoroista ja annamme lapsille myös mahdollisuuksia hiljaisuuden kokemuksiin. Tuemme lapsen minäkuvan ja itsetunnon kehittymistä. Tuemme minäkuvan rakentumista erilaisilla pedagogisilla menetelmillä. Pedagogisina menetelminä käytämme mm. kirjojen lukemista ja asioiden nimeämistä, ja keskustelemista, sadutusta, kuvallisen ilmaisun ja draaman menetelmiä, musiikki- ja liikuntakasvatusta sekä tärkeimpänä tunne- ja vuorovaikutusmenetelmät.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Turvallinen, toimiva arki. Toteutamme pienryhmätoimintaa, mikä rauhoittaa arkea. Porrastamme toimintaamme niin, että siirtymät tapahtuisivat myös pienryhmissä. Luomme yhdessä tiiminä sujuvat päivittäiset arjen rutiinit. Ne luovat lapsille turvaa ja ennakoitavuutta hoitopäivään. Annamme lapsille aikaa tutustua toisiinsa ja meihin aikuisiin, jotta lapselle tulee tunne kuulumisesta ryhmään.

Omatoimisuutta ja kannustusta pukemis- ja riisumistilanteissa, tavoitteena kiireetön ruokailuhetki, jossa lapset saavat harjoitella erilaisten ruokien maistamista ja hyviä ruokailutapoja. Siisteyskasvatus; potta- ja wc-pöntöllä käymisen harjoittelu, käsienpesu aikuisen tukemana. Riittävän unen ja levon turvaaminen.

Vuorovaikutus arjessa mm. tervehtimiset, heipat, päivän kuulumiset, tunneasiat, tiedonsiirto. Kiinnitämme erityistä huomiota perheiden kanssa tehtävään yhteistyöhön sekä kuulumisten vaihtoon. Kirjaamme lasten kuulumiset kuulumislapulle, jonka säilytämme ja keräämme sieltä tiedot lapsen henkilökohtaiseen vasuun.

Kiireettömän ja myönteisen ilmapiiirin luominen (huom. äänenkäyttö), leikin arvostus antamalla sille aikaa ja tilat, tarvittava ohjaus. Ekologisuus ja luonnon kunnioittaminen osana toimintaa. Henkilöstö on koulutautunut Miniverso- koulutuksessa vertaissovitteluun, jota käytetään soveltaen käytännössä lasten ikä- ja kehitystaso huomioiden. Ryhmissä toteutetaan tunnekasvatusta useilla eri toimintatavoilla pitkin lukuvuotta. Heinähatuilla toteutetaan pedagogisesti suunniteltua ja toteutettua tunnekasvatusta PIKI- tuokioiden avulla sekä Vilttitossuilla vuorovaikutusleikkien avulla.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Toimintatilojen ja -välineiden järjestäminen niin sisällä kuin ulkona lapsilähtöisiksi ja viihtyisiksi huomioiden Hannelandian koulutuksessa saamat opastukset. Otetaan huomioon

1.10.2024

toimintaympäristön esteettömyys, ergonomia, valaistus, akustiikka, sisäilman laatu, siisteys, selkeys, turvallisuus ja ekologisuus. Ja jos niissä on puutteita, tehdään tarvittavat muutokset. Leikkivälineet esillä, niitä vaihdellaan lasten kiinnostuksen ja oppimistarpeiden mukaan. Lapsilla on tarvittaessa kuvat apuna leikkien valinnoissa (leikinvalinta-kuvataulu HH).

Lähiluonnon ja rakennetun ympäristön hyödyntäminen toiminnassa. Yhteistyötahot/vierailut/retket. Suunnitellaan toimintaa lasten kiinnostuksen kohteita kuunnellen moniaistilliseksi ja keholliseksi. Toimitaan mahdollisimman paljon pienryhmissä ja siirtymät suunnitellaan sujuviksi ja kiireettömiksi. Kuukausisuunnitelmat huoltajille esillä, rinnalla myös viikkotiedotteet. Molemmissa ryhmissä nähtävillä päiväohjelma.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Saatuamme tiedot lapsen pääsystä ryhmäämme otamme yhteyden huoltajiin ja sovimme heidän toiveidensa mukaan tutustumiskäytännöt ja annamme mahdollisuuden kotikäyntiin. Pyrimme tekemään lapsen hoitotapaleen alun mahdollisimman lapsilähtöisesti ja luomaan alusta asti avoimen ja luottamuksellisen suhteen huoltajiin ja lapseen. Opastamme ja neuvomme huoltajia tarpeen mukaan lapsen hoitoon ja kasvatukseen liittyvissä asioissa kunnioittaen perheiden omia tapoja ja arvoja. Luomme mahdollisimman yhteneväiset ja lapsen kehitystä ja oppimista tukevat toimintamallit yhdessä vanhempien kanssa. Yhteistyön merkitys korostuu siirtymävaiheissa, ja kun suunnitellaan ja toteutetaan lapsen kehityksen ja oppimisen tukea. Vanhemmat kutsutaan jo mahdollisesta ensimmäisestä vanhempainillasta ja tiedotteesta alkaen mukaan toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen. Viimeistään vasu- keskusteluissa kysytään vanhempien toiveita toiminnan suunnitteluun. Molemmissa ryhmissä toiveita keräävä puu/lanka, johon huoltajat voivat käydä kirjoittamassa toiveitaan.

Hyödynnetään tiedonsiirron kanavina keskustelujen lisäksi päiväkodin ilmoitustaulua, Daisyn ilmoitustaulua tai -viestejä, sekä tekstiviestejä. Yhteiset tapahtumat ovat myös tärkeä osa yhteistyötä. Kuulumisten vaihdon merkityksen korostaminen päivittäin. Kuulumilaput käytössä molemmissa ryhmissä. Perustellaan huoltajille mitä ja miksi ollaan tehty, mitä ollaan opittu.

Molemmat ryhmät päivittävät oppiminen.fi sivustoa sekä pedagogista dokumentointia Daisyssä.

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Sovimme ja nimeämme joukostamme työntekijän (useimmiten ryhmän varhaiskasvatuksen opettaja), joka hoitaa uuden perheen tutustumiset päiväkotiin, kun olemme saaneet tiedot uusista aloittavista lapsista. Yhteydenoton jälkeen sovimme tutustumiskäytännöt vanhempien toiveiden mukaisesti sekä kerromme kotivierailumahdollisuudesta. Kotivierailu tehdään vain aloittavalle lapselle, esim. perhepäivähoitajalta siirtyvälle lapselle sitä ei enää tehdä. Yritämme tehdä aloituksen mahdollisimman lapsilähtöisesti tukien ja kannustaen lasta ja vanhempia sekä annamme mahdollisimman paljon tarpeellista tietoa keskustelujen lomassa vanhemmille ja vastaamme heidän mieltään askarruttaviin kysymyksiinsä. Uudelle lapselle annamme aikaa tutustua rauhassa uusiin aikuisiin ja kavereihin sekä hoitopaikan päivärytmiin. Tuemme lasten ryhmäytymistä ja kaverisuhteiden rakentumista. Lohdutus, kannustus ja syli ovat tärkeitä. Vanhempien kanssa pidämme vasu – keskustelun sopivan ajan päästä lapsen hoidon aloituksesta, kun henkilökunta on ehtinyt tutustua kunnolla lapseen. Tärkeitä yhteistyön muotoja ovat päivittäisten kuulumisten

1.10.2024

vaihtojen lisäksi myös yhteiset tapahtumat, joita järjestetään mahdollisuuksien mukaan. Tarjotaan Lapset puheeksi -keskustelu.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Olemme tehneet päiväkodin oman pedagogisen dokumentoinnin suunnitelman, jonka mukaan toimimme. Pedagoginen dokumentointi tuottaa tietoa lasten elämästä, kehityksestä, kiinnostuksen kohteista, ajattelusta, oppimisesta, tarpeista ja lapsiryhmän toiminnasta. Apuna käytämme mm. valokuvia, piirustuksia, lapsen omia kansioita sekä henkilöstön havaintoja. Voimme lasten kanssa tarkastella heidän kehitystään ja oppimistaan dokumentoinnin avulla. Havainnot tekevät yksittäisen lapsen näkyväksi yksilönä ryhmästä ja ovat suunnittelun perusta. Havainnoinnin avulla ymmärrämme paremmin lasten välisiä suhteita sekä henkilöstön ja lasten välisen vuorovaikutuksen luonnetta. Vasu-keskustelut ovat osa pedagogista dokumentointia.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Lasten vasuissa nousseiden tavoitteiden toteutumisen arviointi keväällä vanhempien kanssa (lapsimahdollisuuksien mukaan mukana ikätaso huomioon ottaen). Palautekysely vanhemmille toimintakaudesta. Henkilöstön osalta jatkuva, avoin ja keskusteleva toimintakulttuuri, jossa koko ajan arvioidaan arjen käytäntöjen sujuvuutta, ryhmän toimivuutta, työtapoja, ilmapiiriä, lasten oppimista ja oppimisympäristöjä sekä -sisältöjä. Henkilöstö arvioi itseään myös koko ajan. Vähintään 2 krt/toimintakausi pidetään toiminnan arviointipalaveri.

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
laadittu/päivitetty 9/2024

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteenä:

selvitys aloitettu (pvm): 23.10.23

selvitysmateriaalit / -tavat: kirjainventaario (lomake apuna),

toimenpiteistä päättäminen (pvm):

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: 09/2024

lisätietoa: [Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu](#), [Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

Kestävän kehityksen suunnitelma

alkukartoitus ([Keke paivakodissa.pdf \(kierratyskeskus.fi\)](#))

s. 62-81

päivitys: 19.9.2024

valitut kehittämiskohteet (1-2 kpl), joita toimintavuonna

edistetään:

Hankinnat, kestävä elämäntapa ja vastuullisuus

arviointi (pvm):

1.10.2024

Pelastussuunnitelma

Laadittu/päivitetty 1.8.2024 TH

Turvallisuussuunnitelma

Laadittu/päivitetty 1.8.2024 TH

Yksikön pedagogiikan vastuuhenkilöt, päivitetty 5.8.24 th

Leikkimentori (ja -tiimi): Susanna (Ida)

Kieli- ja kulttuurivastaava: Sirpa

Miniverso-mentorit: Sari

Suunnitelma lasten suojaamiseksi kiusaamiselta: Sari

Liikuntavastaava: Tiina ja Sari

TVT-vastaava: Tiina

Tiedekasvatusvastaava: Tiina

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Sirpa ja Ida

Yksikön tarpeiden mukaan voidaan nimetä myös muita vastuualueita;

tasa-arvo- ja yv.vastaava suunnittelun opetteluun tueksi: Ida

Jokaisessa tiimissä tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava: Susanna

Turvallisuusvastaava, pelastussuunnitelman päivitys (yhdessä Tarja ja Helin kanssa): Ria

Turvallisuussuunnitelman päivitys: Ria yhdessä Tarjan ja Helin kanssa

Ea ja Lääkevastaava Tiina

Vuosisuunnitelman päivitys: Ria, Ida, Sirpa

Daisy-manager: Ida, Susanna, Sirpa, Ria

Pesulavastaava: Tiina, Sari

Kuljetusvastaava: Tiina ja Sari

Tilausvastaava: Sari

Järjestysvastaava: (Sarita) Satu ja Ida

Basware asiatarkastajat: Ria, Sirpa varalla

Kaikki huolehtivat yhdessä: lasten hoitoaikamuutokset, yhteiset tilat ja niiden siisteys.

Koko henkilökunta: piha-alueiden tarkistaminen, vahingoista sekä huoltopyynnöistä huolehtiminen, Talon sähköpostin lukeminen, talon viestivihkon lukeminen/infoaminen

MIKKELIN KAUPUNKI

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma v. 2024-2025

Yksikkö: Silvastin päiväkoti

Vuosisuunnitelma laaditaan lokakuun loppuun mennessä, jonka jälkeen se lähetetään varhaiskasvatusjohtajalle hyväksyttäväksi. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan kevään arviointituloksista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä (pvm): 17.9.24

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Yksikkömme toiminta-ajatus on tarjota lapselle turvallista, laadukasta ja yksilöllä huomioivaa varhaiskasvatusta. Toiminnassa otetaan huomioon lapsen mielenkiinnon kohteet, vahvuudet sekä tuen tarpeet, jotka sisällytetään pedagogiseen suunnitteluun. Pedagoginen toiminta pohjautuu vahvasti leikkiin ja leikin kautta oppimiseen. Leikkiympäristöjä tullaan uudistamaan vuoden aikana kaupungin Leikkipedagogiikka –hankkeen myötä huomioiden mahdollinen päiväkodin lakkauttaminen vuoden 2024 lopussa.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

- lasten tavarat lasten ulottuvilla (välineistöä vaihdellaan)

- leikkipisteet rakennetaan lasten mielenkiinnon sekä lapsen vasussa laadittujen tavoitteiden mukaan
- lelut ja välineet ovat turvallisia, ehjiä ja tarkoituksenmukaisia
- leikinvalintataulu; Tenavatuvasa leikkiaritoiminta
- pienryhmissä leikin suunnittelua
- lasten välisen vuorovaikutuksen tukeminen
- leikin jatkuvuus: mahdollistetaan pitkäkestoinen leikki tukemalla lasten mahdollisuuksia pysyviin leikkitorukoihin- ja paikkoihin
- aikuiset refleктоivat omia ajatuksiaan ja toimintaansa suhteessa lasten leikkiin
- aikuiset osallistuvat leikkiin (myös roolissa ja kanssaleikkijöinä, ei vain havainnoijina); miten leikkiä ohjataan?

- leikin havainnointi (esim. Rallan havainnointilomake, havaintojen kirjaus kuulumislappuun)
- Pyrimme avoimeen ja keskustelevaan toimintakulttuuriin, jossa huomioidaan lasten, perheiden ja työyhteisön erilaiset mielipiteet/näkökulmat
- pedagoginen johtaja/leikkikulttuurin kehittäminen/koulutukset
- leikkimentori/Hannelandian kanssa yhteistyö

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa

- Lasten osallisuus pitää sisällään läsnäolon, aikuisen sensitiivisyyden sekä lapsen ja perheen kuulluksi tulemisen. Kiinnitämme huomiota, että lasten toimintaympäristö on osallistava.

- Esim. lasten kiinnostuksen kohteet, lastenkokoukset, perheiden kanssa pidettävät yhteiset tapahtumat, toimintaympäristö, havainnointi.
- Lasten ideoihin tarttuminen
- lasten haastattelu
- lasten toiveleikit pienryhmissä
- Kuvien käyttäminen esim. viikko-ohjelmissa. Lapsi osaa itse tulkita ohjelmaa ja kertoa siitä vanhemmille.
- lasten havainnointi osallisuuden näkökulmasta; mistä lapsi pitää? Mistä lapsi ei pidä? Miten lapsi kokee arjen?

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt

- Lapset saavat itse ottaa ruuan sekä palauttaa astiat kärrtiin taitojen mukaan.
- Lapset saavat itse tehdä omaa ruokailua koskevia valintoja; esim. mitä juo, ottaako leipää
- Hyvät pöytätavat
- Kiinnitetään huomiota ruokailun ilmapiiriin, että se olisi positiivinen ja kannustetaan lapsia hyviin ruokapöytäkeskusteluihin; aikuisen oma malli
- aikuiset tiedostavat aistiherkkydet ja suhtautuvat niihin sensitiivisesti, positiivisen pedagogiikan kautta

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

- Tunnetaitokasvatus kulkee osana arjen toimintoja**
- Pienryhmätoimintaa päivittäin / tunnetaitoja harjoitellaan pienryhmissä ja arjen lomassa
- Materiaaleina: omat, hyväksi havaitut materiaalit
- Nukketeatteri

- Sosiaaliset tarinat
- Laulut ja leikit
- aikuisen mallikäyttäytyminen sekä miten puhuu/kohtelee toisia aikuisia ja lapsia
- Arjessa varataan aikaa tunteiden käsittelylle
- yhteistyö veon kanssa

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen (esim. lakien ja toiminnallisen suunnittelun tuntemus, jatkotoimenpiteet, ks. Suunnitelmien päivitykset)

- Työyhteisössä käydään arvokeskustelua.
- Lasten ja perheiden kohtaaminen yhdenvertaisesti/tasa-arvoisesti
- Lasten osallisuus; aikuisen tehtävä on huomioida jokaista lasta, jotta hän pääsee osalliseksi arjessa

Kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisun ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt

- Otetaan selvää eri kulttuureihin liittyvistä piirteistä (mm. keskustelu perheen kanssa) - Kannustetaan ja toteutetaan perheiden erilaisia kulttuuriin liittyviä tapoja

- Ilmaisun vahvistumista tuetaan tarjoamalla lapsille monipuolisia mahdollisuuksia kertoa ajatuksiaan sanoin, kuvin ja liikkeen avulla. Loruttelut ja lukeminen ovat osa päivittäistä toimintaa.
- Kielitietoisuuden kehitystä tuetaan ikätason mukaisesti loruilla, riimeillä, erilaisilla kuuntelutehtävillä sekä 5-vuotiaiden omilla tuokioilla esimerkiksi kynätehtävien avulla.
- aamu- ja päiväpiirit

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

- Toimintaympäristön turvallisuudesta huolehtiminen (mm. välineistö tarkoituksenmukaista, ehjää ja ikätasoista), turvallisuutta edistävät toimintatavat (mm. lapsilukumäärä, heijasteliivit, lääkkeiden säilytys, vanhempien osallistaminen turvallisuuden huomioimisessa, poistumisharjoitukset, ovet, portaat, siirtymät).

- Lapsen kaverisuhteiden tukeminen, ristiriitatilanteiden selvittely, tunnetaitojen tukeminen ja niiden sanoittaminen, tilanteiden ennakointi, syli, rajat, aikuinen lasta varten.
- Tunnetaitokasvatus
- Miniverso
- allergioiden huomioiminen sekä henkilökunnan koulutus niihin
- Poistumisharjoitukset pidetty 9/2024 (huomioitu erityisesti piiloon menevät lapset)

- ea-koulutukset henkilöstölle ovat ajantasalla (EA1 ja hätä-ea)

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

- Havainnointi, haastattelut, henkilökunnan ammattitaidon ylläpitäminen, pienryhmät, leikkipisteiden/leikkijöiden vaihtelu, apuvälineet (esim. kuulosuojaimet ja painotyynt). Huoltajien kanssa keskusteluissa esiin tulleet ympäristön muokkaus ideat.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

- Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

- yhteistyötoivekysely vanhemmille, lapset puheeksi-menetelmä, vasukeskustelut, päivittäiset kohtaamiset, daisy- kyselyt. Huoltajaillat, isänpäivä- äitienpäiväkahvit

Kasvatusyhteistyön käytänteet

- Vasut, päivittäiset keskustelut, Lapset puheeksi-keskustelu aloittaville lapsille, sijaisten perehdytys Intron avulla, Kotivierailu-mahdollisuutta tarjotaan uusille aloittaville lapsille

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

- Videointi, valokuvat (Daisyn pedagoginen dokumentaatio -kansio), havainnointilomake, Daisyn vasu, lasten työt ja niiden esille laitto, digikehittäjän työpanos

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

- Suunnittelupäivä 21.9.24, toimintakauden arviointi joulukuussa 2024, talon palaverit, tiimipalaverit, talon yhteiset pedagogiset palaverit, vasut (palaute lapsilta ja vanhemmilta).

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

laadittu/päivitetty 13.9.24

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteenä)

selvitys aloitettu (pvm): 23.10.23

selvitysmateriaalit / -tavat: Kirjojen läpikäyminen sekä lapsiin
suhtautuminen tasa-arvoisesti/ Materiaali: Kirjainventaario sekä lasten
kohtaaminen aamuisin

toimenpiteistä päättäminen (13.9.2024):

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: 12/2024

lisätietoa: [Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu](#), [Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

Kestävän kehityksen suunnitelma

alkukartoitus ([Keke paivakodissa.pdf \(kierratyskeskus.fi\)](#) s. 62-81 tai Valssi *Ympäristö- ja kestävyyskasvatus*) / päivitys: 13.9.24

valitut kehittämiskohteet (1-2 kpl), joita toimintavuonna edistetään: lelujen ja muiden tavaroiden kestävyys ja järkevä hankinta

arviointi (pvm):

Pelastussuunnitelma 2024-25

Laadittu/päivitetty: 1.8.24

Yksikön pedagogiikan vastuuhenkilöt, päivitetty 5.8.24 th/ hh

Leikkimentori (ja -tiimi): Aija

Kieli- ja kulttuurivastaava: Jatta

Miniverso-mentorit: Aija

Liikuntavastaava: Minna

TVT-vastaava: ~~Päivi~~Jatta

Tiedekasvatusvastaava: ~~Päivi Tammi-24~~ Jatta

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Minna /Aija

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma: Aija/ Heli

tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava: Minna

Turvallisuussuunnitelma/pelastussuunnitelma, päivitetty 1.8.24 th: Tiina

(Yhteistyö srk kanssa: Tiina / Jatta)

Riskianalyysi: Tiina

Ea- ja lääkevastaava: Aija (ea)

Kuljetusvastaava: Aija

Hoitoajat ja ruokatilaukset: Tiina / Jatta

Pesulavastaava/pyykit: Minna

Daisymanager: Jatta, Aija

Hankinta/tilausvastaavat: Aija

(Jobiili ja opiskelijat:)

Basware-Helin vara-asiatarkastaja: Aija

Valokuvausvastaava: Aija

Vuosisuunnitelma vastaaminen; Aija, Jatta Heli

Koko henkilökunta: Piha-alueiden tarkastus, vahingoista sekä huoltopyynnöistä huolehtiminen, Talon sähköpostin lukeminen, talon viestivihkon lukeminen/infoaminen, lasten hoitoaikamuutosten kirjaaminen

MIKKELIN KAUPUNKI

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma

Yksikkö: Tikanpellon päiväkoti

Vuosisuunnitelma laaditaan lokakuun loppuun mennessä, jonka jälkeen se lähetetään varhaiskasvatusjohtajalle hyväksyttäväksi. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan kevään arviointituloksista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä (pvm): 15.10.2024

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Tikanpellon päiväkodin toiminta-ajatus perustuu siihen, että jokainen lapsi on ainutlaatuinen ja arvokas juuri sellaisena kuin hän on. Meidän tehtävänä on omalta osaltamme suojella ja edistää lapsen oikeutta hyvään, turvalliseen lapsuuteen. Päiväkodissamme lapsella on oikeus ilmaista itseään, mielipiteitään ja ajatuksiaan sekä tulla kuulluksi ja ymmärretyksi niillä ilmaisunkeinoilla, joita hänellä on. Monikulttuurisena yksikkönä meillä korostuu moninaisuutta kunnioittava ilmapiiri, avoin ja kunnioittava suhtautuminen perheiden erilaisiin kieliin, kulttuureihin, katsomuksiin ja uskontoihin, perinteisiin sekä kasvatuskäsityksiin. Leikki on suuressa roolissa päiväkodissamme. Lapsilla on mahdollisuus leikkiä ja olla vuorovaikutuksessa toistensa kanssa turvallisessa, kannustavassa, innostavassa ja stressittömässä ympäristössä. Tikanpellon päiväkodin sijainti luo erinomaiset puitteet terveellisen ja kestävä elämäntavan edistämiseksi. Toteutamme Provarhaiskasvatusta: sosiaalisen käyttäytymisen tukeminen henkilökunnan yhdenmukaisilla tavoitteilla ja toimintatavoilla, kohdennettua positiivista palautetta käyttäen.

Yksikkömme arvot ovat ilo, arvostus, luottamus ja yhteisöllisyys.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Jatkamme leikkipedagogiikkaan ja leikkiympäristöjen rakentamiseen perehtymistä ja “Ilo kasvaa leikin voimalla” ajatuksen toteuttamista. Toimintaympäristöjä muokataan ja rakennetaan leikkiä silmällä pitäen. Leikkiin kannustavassa toimintakulttuurissamme annetaan aikaa leikille ja leikin lopettamiselle. Annamme mahdollisuuden myös leikin jatkamiselle; aina ei tarvitse siivota esim. junarataa tai legorakennelmia.

Ohjaamme lasta eri leikkeihin ja eri kavereiden kanssa leikkimiseen. Opetellaan toisten huomioonottamista, ristiriitojen ratkaisua ja sovittelua. Arvostamme leikkiä mahdollistamalla ja kannustamalla pitkäkestoista leikkiä. Annamme myös mahdollisuuden leikkiä yksin. Aikuinen kuuntelee lasta ja antaa lapsen kertoa omat juttunsa ilman keskeytystä. Aikuinen menee mukaan lasten leikkeihin: sanoitetaan leikkiä ja kannustetaan mielikuvituksen käyttöön, omaan ilmaisuun ja luovuuteen. Lelut ovat lasten saatavilla ja niitä vaihdellaan ryhmien kesken. Ulkoleikkiä rikastetaan ja monipuolistetaan “leikittäjä -liivin” käytöllä, Leikittäjä-aikuisen kanssa lapset oppivat perinteisiä pihaleikkejä.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa Lasten oikeuksiin kuuluvat kuulluksi tuleminen ja osallisuus omaan elämään vaikuttavissa asioissa. Lapset otetaan päivittäin mukaan arjen töihin mm. tilojen siistimiseen, järjestämiseen, pöydän kattamiseen, vaatteiden viikkaukseen. Lapset aloittavat ruoka-astoiden pois viemisestä ja leivän voitTELUSTA. Tavoitteena, että lapset ottavat itse ruokansa ja voitelevat leipänsä. Aikuiset antavat lapsille tilaa ajatella itse ja hankkia luottamusta. Lapsille tarjotaan vaihtoehtoja ja valinnan tekoa mm. kumpaa kirjaa luetaan, mihin mennään retkelle, mitä leikkejä otetaan leikinvalintatauluun. Lasten Tuumaustauot ovat osana toiminnansuunnittelua. Kuullaan lasten toiveita ja kiinnostuksen kohteita herkällä korvalla (vaikka lapsi ei oikein osaa vielä kertoa toiveitaan) ->sisällytetään niitä toimintaan.

Aikuinen huomioi ja havainnoi sekä pyrkii vastaamaan lasten aloitteisiin ja mielenkiinnon kohteisiin, tukemalla lapsen valintoja sekä osallisuutta arjessa. Aikuisen huomiointi, havainnointi ja kuuntelu lasten keholliseen ilmaisuun, ääneen, ja äänettömään viestintään, kun puhe ei vielä ole kehittynyt tai kun lapsi vasta harjoittelee suomen kieltä. Aikuinen pyrkii vastaamaan lapsen osallisuuden pyyntöihin selkeällä puheella, tarvittaessa kuvia ja tukiviittomaa käyttäen. Tavoitteena on että, osallisuus huomioidaan myös vuorovaikutustaitojen tukemisena lapsen omista lähtökohdista lähtien. Osallisuus pyritään huomioidaan osana ryhmätoimintaa, jossa lapsi pääsee osallistumaan toimintaan omien taitojen mukaan. Mm. Astioiden palautus, lelujen kerääminen, leikkien valinta ja tuumaustauot kuvin /”peukuttaen”, huomioiden myös sanallisen viestinnän.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt

Ruokakasvatuksen edistäminen näkyy ruokailutilanteissa aikuisen roolina sanoittaa lapsille toimintaa. Harjoitellaan hyviä ruokailutapoja ja maistamisen tärkeyttä, rauhallista vuorovaikutusta ja luodaan kiireetön ilmapiiri hetkeen. Nimetään ja mietitään yhdessä aterialla lautasella olevia ruokia, huomioiden lapsen osallisuuden lapsen taitojen mukaan. Ruokakasvatusta edistää pöytäryhmittely, jossa aikuinen läsnäolollaan luo ateriahetkeen turvallisen kannustavan hetken. Tärkeätä on huomioida lapset yksilöllisesti, jossa myös kulttuurilla on vaikutuksena.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen) Tunnetaitoja käsitellään arjen toiminnoissa sekä erilaisten tunnetaitomateriaalien kautta. Aikuisen avulla lapset voivat oppia taitoja, joilla säädellä ja mukauttaa tunnereaktioitaan eri tilanteisiin sopiviksi. Leikit, pelit ja sadut eri muodoissaan ovat hyviä keinoja harjoitella. Pienten ryhmissä sovelletaan eri materiaalien vinkkejä; tunnistetaan ja nimetään erilaisia tunteita, käytössä myös Nallen tunnetaito-materiaali. Tiaisten (pienryhmä) ja Tikkojen ryhmässä käytetään Muumi-tunnetaitomateriaalia sekä muuta soveltuvaa materiaalia. Talon omissa palavereissa jaetaan hyviä käytänteitä ryhmien kesken. Miniverso toimintatapa on mukana arjen tilanteissa.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen (esim. lakien ja toiminnallisen suunnittelun tuntemus, jatkotoimenpiteet, ks.

Suunnitelmien päivitykset) Lapsia kohdellaan tasa-arvoisesti ja oikeudenmukaisesti riippumatta heidän taustastaan. Puutemme heti lasten puheisiin eli ei sallita erottelua ihonvärin tms. perusteella. Kaikki ollaan kavereita. Lapsi ei voi kieltää toista tulemasta leikkiin ja pyytää jotakuta toista samaan aikaan. Sukupuoli ei voi olla rajaava tekijä; esim. värit kuuluvat kaikille (ei tyttöjen/ poikien värejä). Kiinnitetään huomiota myös aikuisten "luutuneisiin"/vanhanaikaisiin asenteisiin. Annamme lapsille tukea tarpeellisen määrän: toinen tarvitsee enemmän ja toinen vähemmän saadakseen "kuppinsa" täyteen (edellyttää meiltä kasvattajilta sensitiivistä herkkyyttä).

Kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisun ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt

Jokainen lapsi huomioidaan omana itsenään, tasa-arvoisena taustastaan riippumatta. Lapsia rohkaistaan tutustumaan toisiin ihmisiin, kieliin ja kulttuureihin. Käytössämme on monipuolinen tarjonta kirjallisuutta: runoja, lauluja, loruja. Tarvittaessa kuvitamme kerrontaa ja käytämme myös sadutusta yhtenä toimintatapana. Olemme kiinnostuneita lasten omista kertomuksista ja tarinoista. Osoitamme kiinnostusta muiden uskontokuntien ja kielivähemmistöjen sekä suurempien maahanmuuttajaryhmien keskeisiin juhla- ja merkkipäivien viettoon. Kunnioitamme perheen toiveita ruokavalioon, wc-käytäntöihin, alastomuuteen ym. liittyen. Pysymme perinnetietoisina ja avaamme silmämme ja mieleemme myös uudelle ja tuntemattomalle.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Toimintaympäristömme, sekä fyysinen että psyykinen ympäristö, on lapsille turvallinen ja virikkeellinen. Lasten itsenäisyyden asteittaista lisääntymistä tuetaan. Lapsia autetaan ja heitä kannustetaan pyytämään apua sitä tarvittaessa. Lapsia ohjataan toimimaan vastuullisesti ja turvallisesti päiväkodin oppimisympäristössä sekä lähiluonnossa ja liikenteessä. Lasten kanssa käsitellään heidän hyvinvointiaan edistäviä asioita kuten levon, ravinnon, liikunnan ja mielen hyvinvoinnin merkitystä. Lapsia autetaan tunteiden ilmaisussa ja itsesäätelyssä. Lapsia ohjataan kunnioittamaan ja suojelemaan omaa ja toisten kehoa (Tunne- ja turvataitoja lapsille). Lasten asioita käsitellään lapsen itsensä sekä hänen vanhempiansa kanssa päivittäin. Lisäksi lapsen asioita käsitellään vasukeskusteluissa. Näiden keskusteluiden tavoitteena on edistää lasten hyvinvointia sekä luoda yhteiset linjat päiväkodin ja kodin välille. Käymme myös sovitun ohjeistuksen mukaisesti Lapset puheeksi-keskusteluja.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi Kuunnellaan lapsia herkällä korvalla, huomataan sanattomatkin toiveet. Huolehdimme, että leikkivälineet ovat ehjiä, kiinnostavia, monipuolisia. Pidämme huolta, että pelit, palapelit ja leikkivälineet vastaavat lasten ikä- ja taitotasoa. Seuraamme lasten osaamista ja tarjoamme sopivasti haasteita. Lelut ovat lasten saatavilla! Rakennamme ja uudistamme leikkiympäristöjä (esim. Kotileikki ja kaupunkileikki) ja teemme tilajärjestelyjä, jotka mahdollistavat myös osaltaan pitkäkestoista leikkiä. Annamme leikkirauhan: Leikkivää lasta tai/ja aikuista ei saa tarpeettomasti häiritä!

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin Huoltajien kanssa

tehtävä yhteistyö on erittäin tärkeää varhaiskasvatuksessa. Yhteistyön tavoitteena on huoltajien ja henkilöstön yhteinen sitoutuminen lasten terveen ja turvallisen kasvun, kehityksen ja oppimisen edistämiseen. Kyselemme perheiden toiveita paperilomakekyselyllä (toivelaatikot joka ryhmässä): toiveista toiminnan suhteen. Lisäksi on Mikkelin kaupungin vanhemmille suunnattu asiakastyytyväisyyskysely (toteutetaan sähköisesti) joka toinen vuosi. Huoltajien verkostoituminen ja yhteinen toiminta erilaisissa tilaisuuksissa vahvistaa yhteisöllisyyttä ja antaa tukea henkilöstön työlle. Vasu -keskusteluissa perheillä on hyvä tilaisuus tuoda ajatuksiaan esille. Keskusteluissa käytämme tarvittaessa tulkkipalvelua molemminpuolisen ymmärryksen vahvistamiseksi. Lasten päivittäiset tapahtumat ja kokemukset jaetaan huoltajien kesken.

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Toteutamme yhteistä Mikkelin sopimusta kasvatusyhteistyön käytännöistä. Lapsen aloittaessa varhaiskasvatusta päiväkodin työntekijä ottaa yhteyttä perheeseen ennen hoidon alkamista ja sopii huoltajien kanssa tapaamisen hoitopaikkaan. Tässä tapaamisessa käydään läpi lapsen varhaiskasvatuksen aloittamiseen liittyviä asioita ja sovitaan mahdollisesta tutustumiskäynnistä kotiin. Tutustumiskäyntejä toteutetaan myös esim. Ryhmän ja perheen yhteisellä leikkipuistokohtaamisella. Tutustumiskäynnin jälkeen huoltaja ja työntekijä yhdessä tutustuttavat lapsen tulevaan ryhmäänsä. Tutustumiskäyntejä on useampia ennen varsinaisen hoidon alkua. Lapsen siirtyessä ryhmästä tai yksiköstä toiseen lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan liittyvien asioiden tiedonsiirto on siirtävän tahon vastuulla. Tiedonsiirron sisältö käydään läpi huoltajien kanssa keskustellen. Tehostettua tai erityistä tukea saavan lapsen tiedonsiirrossa voi olla mukana varhaiskasvatuksen erityisopettajan lisäksi myös muita lapsen ja perheen kanssa yhteistyötä tekeviä toimijoita. Lapsen siirtyessä esiopetukseen tai toiseen esiopetusryhmään täytetään huoltajan kanssa varhaiskasvatuksesta esiopetukseen tiedonsiirtolomake.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Havaintoja lapsesta kirjataan säännöllisesti; taitoja, kiinnostuksen ja kehittämisen kohteita ym. Ennen vasukeskusteluja tiimi keskustelee yhteisesti havainnoista. Vasu-keskustelujen jälkeen vanhempien kanssa puhutut asiat jaetaan tiimin kesken. Lasten toiminnan tallentamisessa ja näkyväksi tekemisessä käytämme Daisy-familya ja Oppiminen-sivustoa. Toiminnasta tiedottamiseen käytämme Daisy-järjestelmää sekä eteisilmoittelua.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Asiakasperheiden päiväkodin palautelaatikkoon antama kirjallinen palaute sekä suullinen palaute jaetaan kaikkien kesken. Henkilökunnan arviointikanavia ovat päivittäiset palautteet lapsilta sekä aikuisilta, lisäksi asiakastytyväisyyskysely lapsille (toteutetaan joka toinen vuosi). Vuosittaiset kehityskeskustelut esimiehen kanssa. Jatkuva itsearviointi ja oman toiminnan seuranta ovat hyviä työvälineitä oman toiminnan kehittämisessä. Kokoonnumme varhaiskasvatuksenopettajien, varhaiskasvatuksen sosionomin ja lastenhoitajien kanssa säännöllisesti arvioimaan ryhmien toimintaa. Tiimisopimuksen tekeminen ja toimintatavoista sopiminen tehdään lokakuun loppuun mennessä ja sopimusta tarkastellaan toimintavuoden aikana vähintään yhden kerran. Ryhmien tiimipalaverit ovat hyviä oman työn arvioinnin paikkoja.

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

laadittu/päivitetty 10.10.2024

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteenä)

selvitys aloitettu (pvm): 8/23-

selvitysmateriaalit / -tavat: havainnointi , keskustelut ja kyselyt

toimenpiteistä päättäminen (toimintakausi 24-25): Tasa-arvo ja yhdenvertaisuusnäkökulmat huomioidaan läpileikkaavasti kaikilla oppimisen osa-alueilla, henkilökunta ohjaa leikkejä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäen ja tukee lasten taitojen kehittymistä sukupuolisensitiivisesti ja yhdenvertaisesti.

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: 06/25

lisätietoa: [Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu](#), [Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma](#) | [Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

Kestävän kehityksen suunnitelma

alkukartoitus ([Keke_paivakodissa.pdf \(kierratyskeskus.fi\)](#) s. 62-81 tai *Valssi Ympäristö- ja kestävyyskasvatus*) / päivitys: 10.10.2024

valitut kehittämiskohteet (1-2 kpl), joita toimintavuonna edistetään: Energian säästäminen ja jätteen kierrätys

arviointi (pvm): arvioidaan vuosisuunnitelman arvioinnin yhteydessä toukokuussa-25.

Pelastussuunnitelma

Laadittu/päivitetty 15.8.2024

Yksikön pedagogiikan vastuhenkilöt

Leikkimentori (ja -tiimi): Aila Tarvainen ja tiimissä Pia Kohvakka ja Saija Härkönen

Kieli- ja kulttuurivastaava: Eija Tiihonen

Miniverso-mentorit: Riitta Korpiluoma

Liikuntavastaava: Tuija Syrjäläinen ja Jonna Niskala

TVT-vastaava: Jonna Niskala

Tiedekasvatusvastaava: Venla Laari ja Taina Kauppinen

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Pia Kohvakka

Jokaisessa tiimissä tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava: Telkät: Tuija, Tiaiset: Eija ja Tikat: Venla

Lääkehoitovastaava: Pirjo Kauria ja Jonna Niskala

Ruokatilausvastaava: Jonna Niskala

Seurakuntavastaava: Riitta Korpiluoma ja Tuija Syrjäläinen

Kuljetusvastaava: Jonna Niskala

MIKKELIN KAUPUNKI

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma

Yksikkö: Tuukkalan päiväkoti 2024-2025

Vuosisuunnitelma laaditaan lokakuun loppuun mennessä, jonka jälkeen se lähetetään varhaiskasvatusjohtajalle hyväksyttäväksi. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan kevään arviointituloksista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä 21.9.2024

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Päiväkotimme toiminnan painopistealueena on leikin moninaisuuden ja rikkauden löytäminen yhdessä lasten kanssa sekä leikkiympäristöjen luominen lapsilähtöisesti. Leikki luo perustan kokonaisvaltaiselle oppimiselle ja siksi leikille annetaan tilaa, aikaa ja rauhaa. Päiväkodissamme liikutaan kansallisten liikuntasuosituksen mukaisesti. Liikkuminen tukee motorista kehitystä ja sitä kautta kaikkea oppimista. Lapsen myönteistä minäkuva ja itsetunnon kehitystä tuetaan kannustamisen ja myönteisen palautteen kautta. Turvalliset ja pysyvät suhteet lasten ja aikuisten välillä tarjoavat hyvän lähtökohdan lapsen kasvulle itsenäisenä toimijana, joka voi aina luottaa aikuisen läsnäoloon ja apuun.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Leikkiä edistävät toimintatavat: Leikkiympäristöjä luodaan yhdessä lasten kanssa ja kehitetään lasten kiinnostuksen mukaan vuoden edetessä. Tilojen monipuolinen käyttö, pitkäkestoisen leikin mahdollistaminen, ohjattu leikki, leikki-aulun käyttäminen tarpeen mukaan sekä leikkiminen eri ryhmissä olevien lasten kesken. Ympäristö järjestetään sopivaksi lasten tarpeita ja leikin toteutumista ajatellen. Leikki-tilat ja -tilanteet järjestetään siten, että rauhaa ja aikaa on riittävästi. Leikin rikastuttamiseksi aikuinen osallistuu leikkiin ja ohjaa leikkiä. Lapsia ohjataan valitsemaan monipuolisia leikkejä sekä leikkimään erilaisissa ja erikokoisissa ryhmissä ja erilaisten leikkikavereiden kanssa. Yhteinen tahtotilamme on, että lapsen koko varhaiskasvatuspäivä rytmittyy leikin pulssilla (kokopäiväpedagogiikka): esim. siirtymätilanteet, ulkoilu, perushoitotilanteet ja teemallinen toiminta toteutuvat leikin kautta.

Vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri: Yhteisöllisyys yli ryhmä- ja ikärajojen, lapset leikkivät muista ryhmistä olevien lasten kanssa päivittäin. Muuta toimintaa eri ryhmien kesken ovat yhteiset retket ja muut yhteiset tapahtumat sekä erilaiset teemaviikot toimintavuoden aikana. Mahdollisuuksien mukaan järjestetään koko talon leikkipäiviä, joissa lapset ohjautuvat ryhmiin

leikkivalintojensa perusteella, ei iän tai varsinaisten ryhmäjakojen mukaan. Aikuiset liikkuvat tarpeen tullen toisiin ryhmiin, jos toisessa ryhmässä tarvitaan lisäkäsiä. **Pienryhmätoiminta** on koko talon käytössä oleva pedagoginen toimintatapa. Näin jokainen lapsi tulee paremmin nähdyksi ja kuulluksi ja leikkiminen ja työskentely on rauhallisempaa ja sitoutuneempaa. Koko henkilökunta on sitoutunut toimimaan **positiivisen pedagogiikan periaattein**.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa

Osallisuuden kokemuksen lähtökohtana on tunne olla oman elämänsä tärkein toimija. Tämän tunteen löytämiseksi lapsille luodaan mahdollisuuksia toimia päiväkodin arjessa mahdollisimman omatoimisesti ja tehdä omaan toimintaansa liittyviä valintoja.

Lasta ohjataan arjessa tekemään valintoja itse ja ottamaan niistä vastuu ikä- ja kehitystasonsa mukaan. Samalla lapsi oppii, että omilla valinnoilla ja käyttäytymisellä on aina seuraamus. Lasta kannustetaan omatoimisuuteen vaatteiden pukemisessa, riisumisessa ja paikoilleen laittamisessa. Yhdessä arvioidaan säänmukaista pukeutumista. Aikuiset auttavat ja tukevat lapsia omatoimisuuteen wc-toimissa ja huolehtivat tarvittaessa puhtaiden ja kuivien vaatteiden vaihdosta yhdessä lasten kanssa. Aamupalalla, lounaalla ja välipalalla lapset ottavat itse ruokansa ikätasonsa mukaan ja harjoittelevat näin itselleen sopivan annoskoon löytämistä. Ruokailun jälkeen lapset palauttavat ikätasonsa mukaisesti itse astiat kärryyn ja tyhjentävät lautaselle jääneen ruoan bioastiaan. Aikuiset ruokailevat lasten kanssa samoissa pöydissä ruokailutilannetta ohjaten.

Lapset saavat vaikuttaa toimintaan kertomalla mielipiteitään ja toiveitaan, joita mahdollisuuksien mukaan toteutetaan. Aikuisen sensitiivinen läsnäolo on keskeinen tekijä, jotta lasten toiveet ja mieltymykset tulevat huomioituksi ja jokainen lapsi saa äänensä kuuluviin ja pääsee vaikuttamaan toimintaan. Lasten kasvu- ja oppimisympäristöjä muokataan ja rakennetaan yhdessä lasten kanssa sellaisiksi, että ne kuvastavat heidän kiinnostuksen kohteitaan ja motivoivat heitä toimimaan ja leikkimään.

Pienryhmätoiminta tukee osaltaan lasten osallisuutta, sillä pienemmässä ryhmässä lapset saavat yhdessä aikuisen kanssa perehtyä esimerkiksi satuihin tai tehdä kädentöitä omien toiveidensa mukaisesti.

Lapsen osallisuuden tunnetta vahvistetaan myös mahdollisuudella tuoda omia tärkeitä tavaroitaan kuten ulkoliikuntavälineitä, lelopäivänä leluja ja kirjaviikolla kirjoja. Lapsen osallisuutta ja jäsenyyttä ryhmässä vahvistetaan myös yhteisillä aamuhetkillä, joissa todetaan paikallaolijat/poissaolijat. Yhteisillä aamuhetkillä painotetaan vuorovaikutusta lasten kanssa varmistaen, että he tulevat kuulluiksi.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt

Pidämme päiväkodissa tärkeänä, että ruokailutilanteet olisivat myönteisiä ja erilaisia ruokia maistelemaan kannustavia. Miellyttävän esilleponon ja myönteisen ruokapuheen pohjalle rakentuu rauhallinen ja turvallinen ruokailukokemus. Esimerkiksi päiväkodissa nostetaan ruuat lasten tasolle, laitetaan kasvikset linjaston alkuun tai nostetaan pöytään, annetaan lasten itse voidella leipä tai ottaa ruokaa ikätason mukaan. Tarjotaan lasten ruokailulle riittävästi aikaa ja rauhaa ja mahdollisuus

opetella hyviä ruokailutapoja. Aikuinen ohjaa lasta ottamaan sen verran ruokaa kuin lapsi jaksaa syödä, ja siten minimoidaan hävikkiä. Opetellaan ottamaan ruokaa huomioiden myös muut (käsihygieniat, ruoan ottaminen hygieenisesti, ruoan annostelu). Aikuiset ruokailevat yhdessä lasten kanssa näyttäen esimerkkiä malliruokailijana.

Ruokakasvatus on pedagogista toimintaa, jolloin se huomioidaan mm. päivän toiminnassa, leikeissä, lauluissa ja tarinoissa. Esimerkiksi tutustutaan ruuan alkuperään, mahdollisuuksien mukaan valmistetaan ruokaa yhdessä tai tutustutaan ruokakulttuureihin erilaisten juhlaruokien kautta. Tämä on usein tavoitteellista ja hyvin tiedotettua ruokakasvatusta.

Tiedostamme, miten merkityksellistä on aikuisten puhe ruuasta, huomiot, hämmästelyt, ohimennen huikatut asiat ja sanattomat viestit, koska niiden kautta välittyvät asenteet ruokaa ja syömistä kohtaan. Tämä voi olla usein tiedostamatontakin toimintaa, mutta lapselle hyvin merkityksellistä.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Päiväkodissamme on käytössä tunnetaitokasvatusmateriaaleista tällä hetkellä Fanni-materiaali ja Kielinappu, 3-5-vuotiaiden ryhmässä myös Askeleittain-tunnetaitomateriaali säännöllisesti, sekä tunnemittari. 0-3-vuotiaiden ryhmässä materiaaleja käytetään ajoittain, lisäksi tunnetaitoja harjoitellaan arjen erilaisten asioiden käsittelyssä. Erilaisia kuvia ja tunnekortteja käytetään apuna tunteiden tunnistamisessa ja sanoittamisessa.

MiniVerso-ohjelma on käytössä koko päiväkodissa. Tunnetaitokasvatus on osa jokapäiväisiä arkisia tilanteita, joissa aikuinen auttaa lasta tunnistamaan ja sanoittamaan tunteitaan sekä kehittämään empatia- ja itsesääätelytaitojaan. Henkilöstö osallistuu Mini-versokoulutukseen kenellä koulutusta ei vielä ole.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen (esim. lakien ja toiminnallisen suunnittelun tuntemus, jatkotoimenpiteet, ks. Suunnitelmien päivitykset)

Lapsen psyykkistä ja fyysistä hyvinvointia vaalitaan ja lapsen perustarpeista huolehditaan päivittäin, mikä luo pohjan lapsen terveille kasvulle ja kehitykselle. Yksilöllisyys ja kodin toiveet pyritään huomioimaan päivittäisissä hoitotilanteissa ja arjen toiminnoissa.

Lasta arvostetaan ja kunnioitetaan sekä yksilönä, että arvokkaana yhteisön jäsenenä, mikä edistää hyvän itsetunnon muodostumista. Jokainen on yhtä tärkeä ja arvokas omana itsenään ja kaikki ovat tasavertaisia keskenään. Päiväkodissa on yhdessä sovitut säännöt, jotka ovat kaikille yhteiset ja joita kaikki sitoutuvat noudattamaan.

Toimintakauden aikana jatketaan lasten kirjojen inventointia. Näkökulmana inventoinnissa on yhdenvertaisuus ja tasa-arvo sekä kirjojen ajanmukaisuus (moninaisuus). Paneudutaan erityisesti lasten vastaanottamiseen ja kohtaamiseen aamuisin ja varhaiskasvatuksen arjessa.

Kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisuuden ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt

Lasta kannustetaan ja rohkaistaan itseilmaisuun keskustelun, musiikin, kuvataiteiden ja roolileikkien keinoin. Päiväkodissa on myönteinen ilmapiiri ja lasta rohkaistaan osallistumaan yhteiseen

toimintaan yksilöllisesti ja erilaisissa ryhmissä. Lapselle annetaan aikaa uusiin tilanteisiin sopeutumisessa ja hänen temperamenttinsa otetaan huomioon esimerkiksi ilmaisun suhteen.

Kuvataiteessa ja käsitöissä on mahdollisuus tutustua eri materiaaleihin ja työskentelytekniikoihin. Lapsia kannustetaan myös omaan työn suunnitteluun ja toteutukseen. Musiikin kuuntelu, laulaminen, laululeikit ovat osa lähes päivittäistä musiikkiin tutustumista. Ilmaisun eri alueilla osaaminen ja onnistumiset tukevat lapsen itsetunnon kehittymistä.

Monikulttuurisuus ja eri kulttuureihin ja kieliin tutustuminen on osa varhaiskasvatusta. Henkilökunta koulutautuu kielipeda -työvälineen käyttöön tarpeen mukaan. Monikulttuuristen ja vieraskielisten lasten suomenkielenkehitystä tuetaan arjen toiminnoissa ja tarvittaessa käytetään kuvia ja tukiviittomia kielen- ja puheenkehityksen tukena.

Eri kulttuuri- ja uskontotaustaisten lasten erilaisista ruokavalioista, eri kielistä ja uskonnoista sovitaan keskustellen vanhempien kanssa.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Lasten hyvinvoinnin kannalta tärkeitä tekijöitä varhaiskasvatuksessa ovat turvallinen ympäristö, turvalliset aikuiset sekä riittävä ja ammattitaitoinen henkilöstö, joka on sitoutunut yhteisiin sopimuksiin ja tavoitteisiin. Yksikössämme on yhteisöllinen työote, eli kaikki työntekijät tuntevat kaikki lapset ja huolehtivat heistä yli ryhmärajojen. Tämä luo lapselle turvallisuuden tunnetta erityisesti tilanteissa, joissa oman ryhmän aikuisia ei ole paikalla. Aamuisin lapsi vastaanotetaan henkilökohtaisesti ja vaihdetaan kuulumiset sekä lapsen, että huoltajan kanssa. Myös iltapäivällä kotiin lähtiessä kerrotaan päivän kuulumiset (kuulumislappu) ja kuunnellaan huoltajan näkemyksiä ja toiveita.

Varhaiskasvatuksessa kiusaamista ehkäistään vaikuttamalla lapsiryhmän toimintaan, luomalla turvallinen ilmapiiri ryhmään sekä vahvistamalla vuorovaikutustaitoja. Päiväkodissa on käytössä aiemmin tässä suunnitelmassa kerrottuja tunnetaitokasvatusmateriaaleja, joiden avulla tuetaan lapsen sosiaalisten- sekä tunnetaitojen kehitystä. Näiden taitojen vahvistuessa myös lasten turvallisuuden tunne paranee. Avoimen keskusteluilmapiirin rakentaminen rohkaisee myös lapsia kertomaan aikuiselle esimerkiksi kiusaamisesta.

Suurin osa henkilökunnasta on koulutettu Miniverso-vertaissovitteluohjelmaan, jonka tarkoituksena on opetella ratkaisemaan ristiriitatilanteet sovittelemalla. Kiusaamiseen on nollatoleranssi ja ristiriitatilanteisiin puututaan heti, kun ne havaitaan ja ne käydään läpi ja selvitetään yhdessä aikuisen kanssa. Miniverso- menetelmää käytetään lapsen iän ja kehitystason mukaan.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Päiväkodin sisä- ja ulkotiloja kehitetään yhdessä lasten kanssa leikkipedagogiikan periaatteita noudattaen. Tiloja käytetään monipuolisesti erilaisiin leikkeihin ja toimintoihin lasten tarpeet ja toiveet huomioiden. Esillä olevien lelujen määrää ja laatua arvioidaan ja kehitetään leikkitarpeita vastaaviksi jatkuvasti. Kaikki talon leikkitalat ovat kaikkien käytössä.

Päiväkotimme sijainti luonnon läheisyydessä mahdollistaa retkien tekemisen ja oppimisympäristön rakentamisen luontoon. Lähiympäristössämme olevat kaupungin ylläpitämät liikuntapaikat, nurmikenttä, luistelukenttä ja talvisin kaupungin ylläpitämät ladut mahdollistavat monipuolisen liikuntakasvatuksen ja lasten yksilöllisten tarpeiden huomioonottamiseen. Lähellä päiväkotia on Moision koulu, jonka liikuntasalissa käymme mahdollisuuksien mukaan.

Retket erilaisiin kohteisiin tarjoavat lapsille elämyksiä ja kokemuksia. Teemme retkiä mm. kirjastoon ja erilaisiin kulttuuritapahtumiin. Ideat retkiin ja vierailukohteisiin voivat tulla myös lasten toiveita kuuntelemalla. Päiväkotimme osallistuu MLL:n kyläummotoimintaan. Mummo vierailee päiväkodissamme pari kertaa kuussa.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Huoltajien kanssa keskustellaan päivittäin tuonti- ja hakutilanteissa (apuna kuulumislomake) ja tarvittaessa järjestetään aikaa kahdenkeskisille keskusteluille. Vasukeskustelut pidetään kaksi kertaa vuodessa. Varhaiskasvatuksessa aloittavan lapsen vanhempien kanssa käydään "Lapset puheeksi"-keskustelu, joka on mahdollista järjestää myös muussa varhaiskasvatuspolun vaiheessa. Ensisijainen tiedostuskanava on DaisyFamily. Huoltajien toiveista keskustellaan syksyisin huoltajaillalla ja heitä kannustetaan esittämään toiveita ja ideoita jatkuvasti toimintakauden aikana. Huoltajien kanssa toimitaan yhdessä mm. huoltajailloissa, pihatapahtumissa, ja juhlissa.

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksessa kiinnitetään erityistä huomiota yhteistyöhön. Tavoitteena on, että lapsen siirtyminen varhaiskasvatuksen piiriin sujuu mahdollisimman joustavasti ja tukee lasta siirtymävaiheessa. Vasukeskustelut käydään syksyisin ja vasut arvioidaan keväällä. Tarvittaessa keskusteluja pidetään myös useammin. Lapsen kasvua ja oppimista tuetaan ja puheeksi otetaan huoltajien kanssa huolta herättävät asiat (varhainen puuttuminen). Tarvittavat tukitoimet suunnitellaan yhdessä huoltajien kanssa sekä yhteistyössä moniammatillisen työryhmän kanssa (varhaiskasvatuksen erityisopettaja (VEO), koordinoiva varhaiskasvatuksenerityisopettaja, puheterapeutti, psykologi, toimintaterapeutti, S2-opettajat, lastensuojelun työntekijät, ravitsemusterapeutti). Tarvittaessa tehdään lisäksi yhteistyötä neuvolan ja lasta tutkivien tahojen kanssa.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Lapsen kehitystä seurataan ja havainnoidaan jatkuvasti mm. keskustelemalla tiimeissä sekä koko henkilöstön kesken. Lapsen osaamista, oppimista ja tarvittaessa tuentatarpeita kirjataan ylös vasuun peilaten niitä em. suunnitelman perusteisiin. Tarvittaessa yksittäisen lapsen havainnoinnin apuna voidaan käyttää valmiita eri ikäisille suunniteltuja lomakkeita, joiden avulla lapsen kehitystä voidaan arvioida yksityiskohtaisemmin.

Lapsen kehitykseen liittyvistä asioista keskustellaan huoltajien kanssa päivittäin ja lapsen taidot ja tavoitteet kirjataan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Ennen vasukeskusteluja henkilökunta keskustelee lapsesta yhdessä, jotta havainnointi olisi mahdollisimman monipuolista.

Pedagogista dokumentointia toteutetaan tekemällä huoltajille näkyväksi ryhmässä toteutettuja ja opittuja lauluja, loruja, kirjaimia ym. Dokumentointiin osallistetaan (hymynaamat, peukut, kuvien kommentointi, kuvien ja videoiden ottaminen, toiveet jne.) lapsia ikätason mukaisesti.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Vuosisuunnitelma laaditaan yhdessä jokaisen toimintakauden alussa ja sitä arvioidaan toukokuussa. Jatkuvaa arviointia tehdään tiimeissä koko toimintakauden ajan ja tarvittaessa viikkopalaverissa.

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

laadittu/päivitetty 13.9.2024

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteenä)

selvitys aloitettu (23. 10. 2023):

selvitysmateriaalit / -tavat:

1. Kirjat

2. Lapsen vastaanottaminen aamuisin/positiivinen kohtaaminen, lomakkeet apuna (läheisyydenkehät)

toimenpiteistä päättäminen (pvm): 13.9.2024

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta:

lisätietoa: [Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu](#), [Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

Kestävän kehityksen suunnitelma

alkukartoitus ([Keke_paivakodissa.pdf \(kierratyskeskus.fi\)](#) s. 62-81 tai Valssi *Ympäristö- ja kestävyyskasvatus*) / päivitys: 13.9.2024

valitut kehittämiskohteet (1-2 kpl), joita toimintavuonna edistetään:

- Lelujen kestävyden ja laadun huomioiminen hankinnoissa
- Kierrätyslaatikot lasten käyttöön (muovi, kartonki, paperi, metalli)

arviointi (pvm):

Pelastussuunnitelma 2024-25

Laadittu/päivitetty 1.8.24

Yksikön pedagogiikan vastuuhenkilöt, päivitys 5.8.24 th

Leikkimentori (ja -tiimi): Outi / Kati

Kieli- ja kulttuurivastaava: Tiina

Miniverso-mentorit: Sanna (Sirpa)

Liikuntavastaava: Kimmo

TVT-vastaava: Outi

Tiedekasvatusvastaava: Riina

Vuosisuunnitelman päivitys vastuu: Kimmo, Kati, Outi, Tiina

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Sirpa (Krisse)

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusvastaava: Sirpa (Krisse)

Yksikön tarpeiden mukaan voidaan nimetä myös muita vastuualueita (esim. tasa-arvo- ja yv.vastaava suunnittelun opettelun tueksi).

Jokaisessa tiimissä tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava: Päivi Ne

Pyykkivastaava: Sirpa (Sanna): ?

Ea-vastaava ja lääkevastaava: Sirpa

Ruokatilaukset: Tiina (Sirpa)

Mummovastaava: Krisse

Kirjastokassit: Riina

Hankintavastaava: Tiina

Daisymanager: Kimmo, Tiina, Outi, Kati

Musiikkivastaava: Kati

Turvallisuusvastaava: Kimmo

Srk-vastaava: ?

Kuljetusvastaava: Kimmo

Opiskelijat /Jobiili: Kimmo

Varastojen järjestys: Kimmo, Outi, Krisse, Tiina, Sirpa, Sanna, Kati, Riina, Päivi

Koko henkilökunta: lasten hoitoaikakirjausten merkkäminen daisyyn, yhteisten tilojen siisteys, Piha-alueiden tarkastus, vahingoista sekä huoltopyynnöistä huolehtiminen, Talon sähköpostin lukeminen, talon viestivihkon lukeminen/infoaminen

MIKKELIN KAUPUNKI

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma

Yksikkö: Valkosenmäen päiväkoti

Vuosisuunnitelma laaditaan lokakuun loppuun mennessä, jonka jälkeen se lähetetään varhaiskasvatusjohtajalle hyväksyttäväksi. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan kevään arviointituloksista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä:

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Päiväkotimme painopistealueet ovat leikki sekä tunne- ja vuorovaikutus. Yksikkömme arvot ovat aitous, tasapuolisuus ja luottamus.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Tiedostamme leikin merkityksen lapselle; leikki tuottaa hyvinvointia sekä iloa. Lisäksi leikillä on suuri merkitys oppimiselle ja lapsen hyvinvoinnille.

Villihanhilla on tällä toimintakaudella 2-5 –vuotiaita lapsia. Leikki on osa jokapäiväistä toimintaa. Toteutamme mahdollisimman paljon lasten toiveita.

Leikkejä lapset voivat valita leikkitaulun ja leikkikuvien avulla. Leikki pari-toiminta nähdään tärkeänä menetelmänä, jonka avulla harjoitellaan neuvottelua ja erilaisten leikkijöiden kanssa leikkimistä.

Lapset osallistuvat leikkiympäristön suunnitteluun ja muokkaamiseen. Lasten kanssa valitaan ryhmässä käytössä olevia leluja sekä suunnitellaan leluhankintoja. Käytössä olevia leluja vaihdellaan säännöllisesti. Villihanhilla on mahdollisuus leikkien siirtämiseen huoneesta toiseen ja lasten käytössä on

vapaasti valittavia materiaaleja. Leikkejä rikastetaan myös yhdistelemällä leluja ja tarvikkeita. Lelut ovat lasten saatavilla. Tämän toimintakauden haasteena on ollut kesän 2024 remontti, minkä vuoksi leikkiympäristöjen suunnittelu ja muokkaaminen on täytynyt aloittaa kauden alkaessa täysin alusta.

Pitkäkestoisen leikin tukeminen nähdään tärkeänä. Jakotiloja hyödyntämällä sen toteutumista voitaisiin tukea enemmän, jos leikkejä voidaan jättää siivoamatta muun toiminnan tieltä. Tämä tavoite on tällä kaudella vielä työn alla. Tätä kalenteroidaan jatkossa, jotta mahdollistetaan pitkäkestoiset leikit.

Päiväkodin jakotilojen avulla turvataan myös leikkirauhaa. Aikuinen osallistuu leikin tukemiseen monin eri tavoin: esim. rikastuttamalla leikkiä, tukemalla lasten välisiä vuorovaikutussuhteita, ideoimalla ja viemällä leikkiä eteenpäin, havainnoimalla, olemalla kielen mallina ja auttamalla liittymään leikkiin. Aamupiiriä, siirtymiä ja ruokailuhetkiä on pyritty leikillistämään eri tavoin. Leikkiä suunnitellaan etukäteen paljon ja kalenteroidaan erikseen tuetun leikin päivät.

Sekä leikin että vuorovaikutuksen edistämisen kannalta aikuisten aito läsnäolo ryhmässä, keskustelu lasten kanssa sekä lasten väliseen vuorovaikutuksen tukeminen ovat merkityksellisiä asioita, joiden tulisi toteutua. Päiväkodissa tehdään yhteistyötä ryhmien välillä ja aikuiset toimivat vuorovaikutuksen malleina. Huomioidaan myönteisen ja kannustavan vuorovaikutuksen merkitys.

Rohkaisemme lapsia ilmaisemaan itseään ja kiinnitämme huomiota myös lasten sanattomiin viesteihin. Hassuttelemmme, ihmettelemme ja tutkimme arjen asioita yhdessä lasten kanssa. Järjestämme lapsille tunne- ja vuorovaikutustoimintaa ohjatuilla tuokioilla. Lasten välisiä riitoja käsittelemme Miniverson avulla.

Peukaloisilla on tällä toimintakaudella 0-3-vuotiaita lapsia. Peukaloisten ryhmässä kaikki toiminta tapahtuu leikin kautta ja yhdessä leikkien. Toimintaympäristö on muovattu pienille lapsille sopivaksi. Jaamme lapsia pienryhmiin eri leikkutiloihin. Pyrimme siihen, että aikuinen on aina leikissä mukana ja lapsen saatavilla.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa

Osallisuus meidän päiväkodissamme tarkoittaa sitä, että lapsella on mahdollisuus vaikuttaa omiin asioihinsa ja osallistua omatoimisesti arjen askareisiin aikuisen tuella. Osallisuuden toteutumisen kannalta on tärkeää, että lapsi tulee kohdatuksi sensitiivisesti. Jokainen lapsi vahvuuksineen ja tarpeineen otetaan yksilöllisesti huomioon. Myös lapsen sanaton viestintä on tärkeää ottaa huomioon (olemus, ilmeet ja eleet), erityisesti pienten ryhmässä.

Toiminnan on joustettava tarpeen mukaan siten, että lasten aloitteet tulee huomioiduksi. Pyrimme ottamaan lasten vahvuudet, toiveet ja tarpeet huomioon yhteisissä prosesseissa. Kannustamme lasten osallistumista yhteiseen toimintaan, mutta huomioimme myös eri osallistumisen tasot. Huolehdimme siitä, että vuorovaikutus lasten kanssa on lämmintä, myönteistä ja avointa. Villihanhilla vietetään lapsen omaa päivää syntymäpäivien yhteydessä. Lisäksi kyselemme ja kuuntelemme lasten toiveita piireillä. Peukaloisilla lasten toiveita kartoitetaan lasten ikä- ja kehitystason mukaan huomioiden puhuvat ja puhumattomat lapset. Peukaloiset voisivat ottaa lapsia nykyistä enemmän mukaan toiminnan suunnitteluun esim. kuvien avulla.

Villihanhilla lapset ottavat itse ruoka-annoksensa ja määrittävät annoskoon tarvittaessa aikuisen tuella. Lepohetkelle lapset pukeutuvat omien mieltymystensä mukaisesti. Lapset osallistuvat aikuisen apuna erilaisten tehtävien tekemiseen, kuten pöytien kattamiseen, sänkyjen levittämiseen ym. arjen askareisiin. Villihanhet aikovat pitää joka toinen viikko lasten kokouksia, jossa arvioidaan edellisiä viikkoja ja suunnitellaan seuraavia lasten mielenkiinnon kohteiden ja toiveiden mukaisesti.

Peukaloisilla aikuinen arvioi sopivaa kokoa ruoka-annokselle. Lapsilta kysytään, haluavatko he lisää ruokaa, juomaa tai leipää. Luemme lasten sanattomia viestejä (ilmeet, eleet, hymähdykset, nyökkäykset ym.) Mietimme yhdessä, minkä verran ryhmän isoimmat lapset osaavat tehdä asioita itse ja tuemme heidän omatoimisuuttaan, esim. ryhmän isoimmat lapset osaavat jo itse viedä ruokailuvälineensä kärryyn sekä aikuisen tuella tyhjentää ruuan bioastiaan.

Villihanhien lapset osallistuvat varhaiskasvatussuunnitelmiansa laatimiseen ja arviointiin kehitystasonsa sekä taitojensa mukaisesti. Peukaloisilla lapset eivät ole mukana vasu-keskustelussa.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt

Villihanhilla ruokakasvatus näkyy kaikilla oppimisen alueilla. Olemme suunnitelleet toiminnan niin, että ruokakasvatusta tulee joka päivä jossakin muodossa toimintaan mukaan. Sadut, lorut ja kirjat on mietitty ruoka-aiheisiksi ja tukemaan lasten kiinnostusta uusista makuista kohtaan. Satujen kautta pyrimme tekemään ruuasta kiinnostavaa ja käytämme hyödyksi paljon mielikuvia, esim. ruoka menee vuoristorataa pitkin mahaan, tai paprikat ovat punaisia, koska ovat rakastuneita. Tutkimme paljon ruokaa eri aistein: haistamalla, maistamalla ja käsin tunnustelemalla. Tutkitaan myös kasvien rakennetta, värejä ja koostumusta. Leikkiympäristöjä on rikastettu ajatellen myös ruokakasvatusta, mm. Petsi-leikissä petseillä on kasvimaata. Ruokailuhetkillä luodaan mahdollisimman turvallinen, miellyttävä ja rento ilmapiiri, jotta uusiin ruokiin tutustuminen olisi lapsille mahdollisimman helppoja ja mielekkästä. Tällä kaudella lapsilla on ruokapöydässä itse valittu "maistelukaveri", jonka avulla lapset uskaltavat maistelemaan uusia makuja. Aikuisen rooli ruokailutilanteessa on todella tärkeä ja kehujen ja kannustusten sekä positiivisen palautteen kautta lapsi voi iloita onnistumisista ja uusista mauista.

Peukaloisilla harjoitellaan itsenäistä ruokailua, ruokailuvälineiden käyttämistä, lasista juomista, ikä- ja kehitystason mukaista siistiä syömistä ja erilaisten makujen maistelua. Isommat lapset käyttävät haarukkaa ja lasia, pienimmät käyttävät nokkamukia ja lusikkaa. Kerromme lapsille päiväpiirillä, mitä ruokaa meillä kulloinkin on, jolloin lapset tietävät, mitä ruokaa on luvassa. Sanoitamme yhdessä, mitä lautaselta löytyy. Luemme lasten sanallisia ja sanattomia viestejä koskien sitä, mitä he haluavat syödä tai juoda lisää jne. Useat lapset osaavat jo sanoa, mitä toivovat ja mitä eivät. Harjoittelemme myös kaunista kielenkäyttöä, esim. pyytämällä "Saisinko...?" Pikkuhiljaa ja ikätason mukaisesti harjoittelemme myös arvioimaan yhdessä lapsen kanssa, jaksako hän syödä vielä lisäannoksen, toisen leivän ym. Annamme lapsille paljon positiivista palautetta ja rohkaisemme heitä maistamaan uusia makuja.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Tunnetaitokasvatusta toteutetaan päivittäin arkisissa tilanteissa. Kaikki tunteet tulee sallia. Aikuisten on hyvä pohtia myös omia lähtökohtiaan tunnekasvatukselle ja reflektoida toimintaansa tältä osin. Aikuiset ovat aloitteellisia selvittämään lasten tunnetiloja.

Tunnetaitokasvatusta toteutetaan Villihanhien lapsiryhmässä säännöllisin tuokioin läpi vuoden. Toiminnan tukena on mm. Fanni- sekä Piki - tunnetaitomateriaalit. Miniverso-menetelmä on isossa roolissa tunnetaitojen käsittelyssä. Lisäksi käytössä on tunnemittari. Tunteita nimetään ja sanoitetaan paljon. Harjoitellaan omaa tunteiden ilmaisua ja tunteista puhumista. Leikki nähdään keskeisenä toimintatapana tunnetaitojen harjoitteluksi.

Peukaloisten ryhmässä tunteita käsitellään nimeämällä niitä arjessa sekä tunnetaitohetkillä. Leikkiessä tunteiden harjoittelu tulee luonnostaan, kun lapset harjoittelevat lelujen jakamista, kaverin oman tilan kunnioittamista, kaunista puhetapaa, pyytämistä ym. Tunnetaitohetkellä lauletaan "Miltä tuntuu nallesta?" -laulua ja harjoittelemme erilaisten tunteiden näyttämistä mm. ilmein. Hyväksymme kaikki tunteet ja harjoittelemme ilmaisemaan niitä niin, ettei kukaan satuta itseään eikä muita. Aikuinen toimii vuorovaikutuksen mallina, esim. silittämällä, puhumalla lempeästi ym. Puutumme kiusaamistilanteisiin välittömästi ja yritämme ehkäistä niitä parhaamme mukaan olemalla lähellä lapsia. Peukaloisilla voisi ottaa enemmän Mini Verson oppeja ja materiaalia käyttöön.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen (esim. lakien ja toiminnallisen suunnittelun tuntemus, jatkotoimenpiteet, ks. Suunnitelmien päivitykset)

Jokainen lapsi tulee kohdatuksi ja kuulluksi päivittäin. Luodaan ilmapiiri, jossa jokainen lapsi voi kokea olevansa tärkeä ja arvokas. Pyritään toimimaan lasten tasolla ja huomioidaan jokainen lapsi yksilöllisesti päivittäin. Päivälevolla lapsia huomioidaan silittelemällä ja pysähtymällä jokaisen äärelle. Tuemme lapsen vahvuuksia arjessa. Annamme lapsille välitöntä positiivista palautetta ja kannustusta. Toiminnallisessa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa asetimme yhdeksi kehitettäväksi teemaksi myönteisen kohtaamisen ja kehumisen.

Vietämme kunkin lapsen syntymäpäiviä, jolloin toteutamme lasten toiveita huomioiden jokaisen lapsen perheen arvot ja katsomuksen. Kannustamme oman mielipiteen ilmaisuun. Huomioidaan toiminnassa se, että lapsilla on erilaisia vahvuuksia ja tuen tarpeita. Tarvittaessa käytetään myös tukiviittomia sekä kuvia kommunikaation tukena.

Keskustelemme arvostavasti lasten kanssa ihmisten sekä tapojen moninaisuudesta. Ohjaamme kunnioittavaan ja arvostavaan tapaan kohdella toisia ihmisiä. Tuemme tätä mm. kirjallisuuden, keskustelujen ja toiminnallisten keinojen avulla. Toimimme sukupuolisensitiivisesti. Värit, leikit ja muut toiminnot kuuluvat jokaiselle lapselle sukupuolesta riippumatta. Yhdeksi tavoitteeksi on asetettu sukupuolineutraalit leikit.

Kunnioitamme perheitä ja perheiden moninaisuutta. Otamme huomioon heidän näkemyksiään ja toiveitaan toiminnassamme vuorovaikutuksellisesti. Kyselemme vanhemmilta palautetta toiminnastamme vasukeskusteluissa sekä muiden keskustelujen yhteydessä. Palautetta ja ehdotuksia on mahdollista antaa myös palautelaatikon ja toisinaan tehtävien "toivekyselyiden" avulla. Henkilöstö sitoutuu tutustumaan aiheen käsitteistöön, jotta voidaan hahmottaa mitä kaikkea tasa-arvolla ja yhdenvertaisuudella tarkoitetaan.

Kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisun ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt

Tiedostamme kulttuurisen moninaisuuden ja näemme sen voimavarana. Viestimme moninaisuudesta arvokkaana asiana, jotta lapsille välittyy tunne siitä, että jokaisen tausta ja perhe on tärkeä ja arvokas. Monikielisyyteen suhtaudutaan kiinnostuksella ja arvostaen. Tutustumme lasten kanssa perinteisiin juhlapäiviin ja kulttuurisiin tapahtumiin. Keskustelemme mm. eri kulttuurien juhlapäivien viettotavoista ja näin laajennamme lasten käsityksiä ympäröivästä maailmasta. Käymme mahdollisuuksien mukaan konserteissa ja katsomassa teatteriesityksiä.

Työntekijät tiedostavat toimivansa kielellisenä mallina lapsille ja käyttävät monipuolista ja selkeää kieltä. Käytämme tukiviittomia sekä kuvia kommunikaation tukena. Tutustumme lasten kanssa myös eri kieliin laulujen ja tervehdysten kautta. Erityisesti huomioimme päiväkodissamme asiakkaina

olevat kaksikieliset perheet tuomalla heidän kielestään tervehdyksiä tai lauluja arkeen. Päiväkodissamme on tällä hetkellä kaksi perhettä, jotka ovat kaksikielisiä. Otamme kauden aikana Kielipeda-materiaaleja käyttöön.

Harjoittelemme lapsiryhmissä oman mielipiteen kertomista, omaa kerrontaa, tilanteenmukaista puhetta ja puheen vuorottelua. Ohjaamme lapsia ystävälliseen vuorovaikutukseen. Piireillä tuemme lasten ilmaisua ja teemme kielellisiä harjoitteita esim. suujumppaa. Luemme erilaisia ja erisisältöisiä kirjoja, riimittelemme ja loruttelemme.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Turvallisuuden tunne kaikilla tasoilla on edellytys hyvinvoinnille ja oppimiselle. Lapset kohdataan sensitiivisesti ja luodaan lapsiryhmään turvallista sekä hyväksyvää ilmapiiriä.

Toteutamme päiväkodissamme turvataitokasvatusta. Lapsia ohjataan kertomaan huolensa aikuisille tilanteesta riippumatta. Lasten kiinnostusta ja toimintaa liittyen omaan kehoon ja seksuaalisuuteen ohjataan sensitiivisesti.

Kiusaamistilanteisiin puututaan välittömästi ja ne sovitellaan. Huomataan ja tunnistetaan myös kiusaamisen mahdollisesti piiloon jäävät muodot, kuten nimittely tai porukan ulkopuolelle jättäminen. Kuunnellaan lapsia ja ollaan tukena ohjaten haastavissa hetkissä. Leikeissä lapset opettelevat ja harjoittelevat toimimaan joustavasti toistensa kanssa. Aikuinen tukee ja ohjaa leikkitalanteita. Aikuiset ovat läsnä lasten toiminnassa päivän aikana.

Huolehdimme toimintaympäristön siisteydestä päivittäin. Ohjaamme lapsia terveelliseen ja liikunnalliseen elämäntapaan. Liikutaan monipuolisesti ja huolehditaan lepoaikojen turvaamisesta. Ohjaamme hygieniasioissa ja kannustetaan ruokailemaan terveellisesti sekä monipuolisesti. Ruokailuissa tavoitteenamme on paitsi kannustaa hyviin valintoihin, mutta myös nauttia yhdessä syömisestä ja lisätä sitä iloa, mitä ruokaan sekä ruokailuun liittyy. Haluamme tarjota lapsille ruokailun yhteydessä myös mahdollisuuksia tehdä oivalluksia esim. aisteista, ruokakulttuurista ja -perinteistä sekä tarjota tietoa ”ruoan reiteistä pellolta pöytään”. Peukaloisilla on laulettu lauluja, jotka kertovat esim. viljan reitistä kauppoihin. Keskustelemme myös ruokahävikistä ja pyrimme vähentämään sitä. Villihanhilla on käytössä Sapere-ruokakasvatusmenetelmä.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Työntekijät tiedostavat sen, että oppimisympäristöillä tarkoitetaan paikkoja, tiloja ja toimintatapoja, jotka mahdollistavat vuorovaikutuksen ja oppimisen toteutumisen suotuisasti. Toimimme luonnossa sekä rakennetuissa ympäristöissä.

Käytämme oppimisympäristöjä monipuolisesti muokkaamalla tiloja ja leikkejä lapsen sekä lapsiryhmän tarpeita ja kiinnostuksen kohteita vastaaviksi. Havainnointi toimii tämän tukena. Ulkoilu tapahtuu Villihanhilla pienryhmissä ja Peukaloisilla porrastaen. Lapsia otetaan mukaan ympäristön suunnitteluun ja arviointiin. Lasten töitä laitetaan esille tutkittaviksi ja ihasteltaviksi. Lelujen ja muiden tarvikkeiden säilytystä kuvitetaan, jotta lasten on helpompi jäsentää ympäristöään ja löytää tarvitsemansa. Leluja vaihdellaan ja leikkiympäristöjä muokataan säännöllisesti teemojen ja kiinnostuksen kohteiden mukaisesti. Villihanhet kalenteroivat ajankohdat, jolloin toteutetaan leikkivälineiden tai tarvikkeiden vaihtelua arvioinnin mukaan.

Ryhmiiin on laadittu tai laaditaan ryhmien säännöt, jotka tukevat turvallisen ja kunnioittavan oppimisympäristön kehittymistä.

Vieraillaan mahdollisuuksien mukaan kirjastossa, teatterissa tai muissa kohteissa monipuolisten kokemusten ja oppimistilanteiden mahdollistamiseksi. Peukaloisilla toivotaan, että olisi mahdollista päästä kokemaan myös ihan pienille sopivia tapahtumia. Parhaiten Peukaloisille sopivat tuokiot, jotka jalkautuvat meille päiväkotiiin, esim. Kulttuuri Kamelin järjestämät muskarihetket.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Yhteistyö huoltajien kanssa on tärkeä osa päivittäistä työtä. On tärkeää jakaa huoltajille päivittäin lasten kokemuksia ja kuvauksia päivän tapahtumista. Yhteistyön avulla voidaan parhaalla mahdollisella tavalla turvata lapsen oppiminen ja hyvinvointi. Kasvatusyhteistyöstä keskustellaan päiväkodin henkilöstön sekä huoltajien kanssa ja siinä huomioidaan aina perheiden moninaisuus. Eri siirtymävaiheet varhaiskasvatuksessa ovat keskeisiä yhteistyön paikkoja. Lisäksi yhteistyön merkitys korostuu lapsen tukea suunniteltaessa ja toteutettaessa.

Pyrimme järjestämään vanhemmille/ huoltajille ja heidän lapsilleen yhteisöllisiä tapahtumia pitkin toimintakautta. Vasukeskusteluissa, vanhempain- ja perheilloissa sekä arjen kohtaamisissa kyselemme vanhempien toiveita toiminnasta ja toimintatavoista.

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksessa järjestetään aloituskeskustelu ja tutustumiskäynti kotiin sekä päiväkotiin. Keskustelemme päivittäin lapsen kasvuun ja kehitykseen liittyvistä asioista lapsen tulo- ja hakutilanteissa vanhempien kanssa tai tarvittaessa puhelimitse tai muutoin sovitusti. Molemmilla ryhmillä on käytössään lapsikohtaiset kuulumislistat ja lisäksi toteutetaan sähköistä viestintää Daisyn avulla. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan syksyllä ja tavoitteiden toteutuminen arvioidaan keväällä tai tarvittaessa aiemmin. Tärkeää on huomioida vasu prosessina, jossa asetettuihin tavoitteisiin sekä sovittuihin menetelmiin palataan aina tarvittaessa. Mikäli ilmenee huolta lapsen kehitykseen, oppimiseen tai hyvinvointiin liittyen, viestitään se huoltajille. Jokaisella aloittavan lapsen perheelle tarjotaan *Lapset puheeksi* -keskustelua ja sitä tarjotaan myös muutoin tarvittaessa. Tiedotamme vanhempia tapahtumista ja muista tärkeistä asioista Daisyn ilmoitustaululla, viestein sekä ilmoitustaululla ryhmien eteisissä.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Pedagoginen dokumentointi nähdään prosessina, joka tekee mm. lasten oppimista ja toimintaa näkyväksi. Sen myötä saadaan arvokasta tietoa myös lasten elämästä ja kiinnostuksen kohteista, jota voidaan hyödyntää toiminnan suunnittelussa. Lapsia havainnoidaan päivittäisellä tasolla leikeissä ja arjen toiminnassa. Tiimien käytössä on havainnointivihkot, joihin kirjattuja havaintoja käytetään lasten vasuprosessien tukena. Ryhmissä hyödynnetään myös tabletilla tai puhelimella kuvaamista pedagogisen dokumentoinnin keinona. Tiimeissä keskustelemme lapsista tehdyistä havainnoista, ja havainnot ovat toiminnan suunnittelun tukena.

Dokumentoimme lasten töitä päiväkodin seinille ja lasten omiin kansioihin. Villihanhien puolen eteisessä on “dokumentointiseinä”, johon jokaisen oppimisen alueen alle laitetaan esille kuvia, loruja, lauluja ym. menneestä toiminnasta. Lisäksi Villihanhet lähettävät huoltajille koosteita toiminnat muutamia kertoja toimintakauden aikana. Peukaloisten ryhmä tekee joka viikko Daisyn ilmoitustaululle koonnin edellisen viikon toiminnasta ja sen sisältämästä pedagogiikasta. Peukaloisten eteisessä on “infoseinä”, johon myös pyritään laittamaan säännöllisesti uusia kuvia toiminnasta oppimisen alueiden alle.

Huomioidaan, että lasten Daisy -varhaiskasvatussuunnitelmat havaintoineen ja kirjauksineen ovat keskeinen osa pedagogista havainnointityötä. Pyrimme päivittämään toimintakauden aikana päiväkodin kotisivuja oppiminen.fi-sivustolle.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Lapsia ohjataan arvioimaan päivittäin omaa toimintaansa erilaisissa tilanteissa kehitystason mukaisesti. Työntekijät reflektivat omaa toimintaansa sekä yksilöinä että tiimeinä sekä koko talon tasolla. Tiimipalaverissa arvioimme viikoittain kulunutta viikkoa ja ryhmän toimintaa sekä tavoitteiden

toteutumista. Talon palavereissa arvioidaan koko talon toimintaa. Toimintaa arvioidaan lisäksi toimintakausien välillä (syys/kevät) ja aina tarpeen mukaan. Arviointia kohdistetaan eri asioihin, kuten toiminnan sisältöihin, vuorovaikutukseen, ilmapiiriin tai mihin tahansa alueeseen, mitä havaintojen ja kokemusten myötä on tarpeen tarkastella. Lisäksi osallistumme Mikkelin varhaiskasvatuksessa toteutettaviin kyselyihin ja arviointeihin. Lasten varhaiskasvatussuunnitelmien toteutumisen arviointi tehdään yhteistyössä lapsen ja huoltajien sekä tarvittavien tahojen kanssa.

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

laadittu/päivitetty 21.10.2024

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteenä)

selvitys aloitettu (pvm): Elokuussa 2023

selvitysmateriaalit / -tavat: Keskustelut ja havainnointi

toimenpiteistä päättäminen (pvm): marraskuu 2024, toimenpiteitä jatketaan

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: kevät 2025

lisätietoa: [Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu](#), [Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma](#) | [Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

Kestävän kehityksen suunnitelma

alkukartoitus ([Keke paivakodissa.pdf \(kierratyskeskus.fi\)](#) s. 62-81 tai Valssi *Ympäristö- ja kestävyyskasvatus*) /
päivitys: 30.9.2024

valitut kehittämiskohteet (1-2 kpl), joita toimintavuonna edistetään:

luontosuhde ja luonnossa oppiminen, lähiympäristössä toimiminen

arviointi (pvm): Arvioidaan keväällä 2025

Päivitetty 24.10.2024

Pelastussuunnitelma

Laadittu/päivitetty syyskuu 2024

Yksikön pedagogiikan vastuuhenkilöt

Leikkimentori (ja -tiimi): Ella Kuva

Kieli- ja kulttuurivastaava: Hanne Härkönen

Miniverso-mentorit: Ella Kuva

Liikuntavastaava: Tiina Rouhiainen ja Mari Valo

TVT-vastaava: Hanna Nisula

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Hanne Härkönen

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusvastaava: Hanna Nisula

Suunnitelma lasten suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä: Anniina Arpiainen

Lääkehoitovastaava: Tiina Rouhiainen

Päivystystyöryhmä: Mari Valo ja Heidi Juuti

Pedagoginen dokumentointi: Anniina Arpiainen ja Ella Kuva

Seurakunnan kanssa tehtävä yhteistyö: Anniina Arpiainen

Kirjastovastaava: Anniina Arpiainen

Yksikön tarpeiden mukaan voidaan nimetä myös muita vastuualueita (esim. tasa-arvo- ja yv. vastaava suunnittelun opettelun tueksi).

MIKKELI

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma

Yksikkö: Vilttihattu päiväkoti

Vuosisuunnitelma laaditaan lokakuun loppuun mennessä, jonka jälkeen se lähetetään varhaiskasvatusjohtajalle hyväksyttäväksi. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan kevään arviointituloksista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä (pvm): 12.10.2024

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen Kaikki lapset oppivat, joten heille tarjotaan pedagogista toimintaa perheiden tarvitsemiin hoitoaikoihin.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri Työntekijän työote on sensitiivinen: lasten pieniinkin aloitteisiin tartutaan. Esim. alle 3 -vuotiailla tämä tarkoittaa herkkyyttä lähteä rakentamaan leikkiä, kun lapsi ojentaa aikuiselle lelun. Myös muihin lapsen tekemiin aloitteisiin vastataan. Leikinvalintataulun käytöstä on keskusteltu tiimissä ja sen käyttö on harkittua lasten leikin ja vuorovaikutuksen tukemisessa. Tarvittaessa käytetään tukikuvia tai muita vuorovaikutusta lisääviä apuvälineitä. Tukiviittomat ovat jokaisen ryhmän käytössä arjessa. Etenkin alle 3 v kanssa lapsen oma ääni pääsee esiin, vaikka lapsen “omalla kielellä”.

Työntekijä on mukana leikissä eri rooleissa (leikkijä, havainnoija, ilmapiirin turvaaja, kasvattaja/opettaja). Samalla työntekijä vie leikkiä eteenpäin esim. kysymällä lapsilta, mitä tapahtuu seuraavaksi, kuka tekee. Asettuessaan leikkiin työntekijä keskittyy leikissä oleviin ja siihen mukaan liittyviin lapsiin. Työntekijä on lasten tasolla ergonomia huomioiden. Aina ei tarvita leluja leikin muodostumiseksi, vaan mielikuvitusta käyttäen voidaan leikkiä.

Tiimi- ja koko työyhteisötason vuorovaikutus on koko ajan läsnäoleva -malli lapsille. Hyvät käytöstavat ja sensitiivisyys myös työkavereita kohtaan on toimintatapa kaikille työntekijöille. Muita kunnioittava hassuttelu ja huumori on mukana aikuisten ja lasten kanssakäymisessä.

Leikki esillä - yrittää edellenkin kovasti tulla ulos laatikosta. Aina leikkiä ei tarvitse raivata pois, esim. Rakenteluleikit. Sälä lelut(esim.irto legot) korjataan pois, mutta siistit, kootut leikit saavat jäädä odottamaan leikin jatkoa.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa Työntekijät toimivat sensitiivisesti lasten ideoiden havainnoinnissa. Työntekijät varmistavat, että myös hiljaisten ja arkojen lasten ideat ja toiveet tulevat kuulluksi. Yhdessä lasten kanssa pohditaan, kuinka ehdotuksia voitaisiin toteuttaa. Toiminnan jälkeen arvioidaan yhdessä lasten kanssa, kuinka toteutuksessa onnistuttiin. Lapsilta pyydetään säännöllisesti palautetta, jotta arvioinnista tulee sekä lapsille että aikuisille rutiini. Lastenkokoukset joka ryhmään ikätasoisesti.

Työntekijät tukevat lasten kaverisuhteita ja auttavat lapsia löytämään leikkiäparin.

Vuorohoidossa on tärkeää vahvistaa lapsen kuulumista omaan ryhmään, koska lapsen varhaiskasvatuksessa oloaikana lapsi voi olla useamassa ryhmässä. Samalla vahvistetaan lapsen kokemusta siitä, että kaikki talon lapset ovat kavereita.

Arjen osallisuuden toimintoesimerkkejä: Kaiken ikäiset lapset saavat itse päättää, minkä verran ruokaa haluavat syödä. Lapsi voi sanoa, osoittaa kuvasta määrän tai ottaa itse. Kirjastovierailuilla lapsi saa valita mieleisensä kirjan lainattavaksi ja kaikkien kirjat luetaan laina-ajan puitteissa.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt. Työntekijät luovat ruokailutilanteisiin rauhallisen ja kiireettömän ilmapiiriin. Lapsi saa itse valita annoksen suuruuden (kts. Lasten osallisuuden edistäminen arjessa). Työntekijät mallittavat kauniita ruokailutapoja, kannustavat ruuan maistamiseen (mutta ei pakoteta). Myös kehontuntemusten sanoittamista: mitä tarkoittaa esim. Olen täynnä. Työntekijöiden puhe on ruokaa ja ruokailutilannetta arvostava.. Ruokailutilanteissa keskustellaan lasten kanssa lapsilta nousevista aiheista.

Lapsille sallitaan ruuan tutkiminen: miltä tuntuu, miltä tuoksuu, miltä maistuu, miltä näyttää, mitä kuuluu syödessä (porkkanan rouskahdus ym.). Luetaan ruokaan ja ruokailuun liittyvää kirjallisuutta esim. Molli-kirjoja. Käytetään musiikkia ja laululeikkejä teemaan liittyen. Käytetään julisteita kertomaan lapsille, mistä ruoka tulee. Työntekijät mahdollistavat kotileikissä terveellisen ruuan mallin, herkut kuuluvat myös siellä juhlahetkiin.

Keskustellaan lasten kanssa, miksi ja millaisia aterioita liittyy erivuodenaikoihin ja juhliin. Juhla-ateriat katetaan juhlavammin.

Katetaan pöydät kauniisti. Laitetaan hedelmät ja kasvikset tarjolle pöytiin. Mikäli mahdollista niin lapset saavat itse pilkkoa hedelmiä ja kasviksia.

Mikä on lapsen paljon? On hyvä selventää asiaa lapsen kanssa, lapsen paljon vs. Aikuisen paljon. Aikuinen pysyy syötyään pöydän ääressä.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen) Kaikki tunteet ovat sallittuja. Työntekijät sanoittavat, mallintavat ja ovat läsnä eri tunnetiloissa. Lasta ei jätetä yksin tunteensa kanssa. Työntekijä laskeutuu lapsen tasolle.

Miniverso on käytössä koko yksikössä. Käytetään lasten ikä huomioon ottaen. Alle 3 -vuotiaiden kanssa tutustutaan puhehiireen ja eskari-ikään mennessä on jo harjoiteltu sovittelua sekä draaman keinoin että oikeiden kiistojen kautta.

Tunnetuokiot viikoittain. Yksikössä on useita erimateriaaleja, joista ryhmään valitaan sopivin (Molli, Piki, Fanni, Pienin askelin, Kadonnut avain, Erotyösalkku, Pikkukalat, Nestori Norppa ym.) Lisäksi voidaan käydä tunteita läpi nukketeatterin, lastenohjelmien, kirjojen, pelien ja laulujen avulla.

Ryhmillä on tunnekuvia näkyvillä. Samoin käytössä voi olla tunnemittari, kun lapset ovat ymmärtäneet sen käytön ja merkityksen.

Työntekijöiden verbaalinen ja non-verbaalinen viestintä tulee olla samassa linjassa. Työntekijän on hyvä olla tietoinen omasta kehonkielestään.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen (esim. lakien ja toiminnallisen suunnittelun tuntemus, jatkotoimenpiteet, ks. Suunnitelmien päivitykset)
Kts. Toiminnallinen suunnitelma

Kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisun ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt Sensitiivisyys arjen tilanteissa: tartutaan lapsen aloitteisiin ja sanoitetaan ihmetyksen aiheita. Kiinnitetään lapsen huomio ympärillä olevaan kieleen ja kulttuuriin. Työntekijät puhuvat kunnioittavasti eri kulttuureista.

Käytössä on kielinappu, Lukulumo, kielipeda kulloisenkin ryhmän toiminnan tarpeen mukaan. Sadut ja lorut luettuna, kuultuna, kuvin sekä myös lasten itsensä kehittelemänä ja kertomina käytössä aktiivisesti arjessa.

Kuunnellaan musiikkia eri kulttuureista.

Huomioidaan ja vietetään ryhmässä ja yksikössä olevien eri kulttuurien juhlia. Eri kulttuurista tulevat aikuiset ja lapset voivat kertoa omasta kotimaastaan tai perheensä tavoista ja tottumuksista. Kunnioitetaan myös suomalaista kulttuuria.

Leluissa ja kirjoissa sekä musiikissa huomioidaan kulttuurien moninaisuus.

Arkeen voi soluttaa vieraita kieliä mm. Opetetaan tervehtimään, kiittämään tai laskemaan eri kielillä.

Ryhmät voivat suunnitella ja toteuttaa esim. Perhekuukauden tai ryhmän lasten eri kulttuurien kuukauden ja tuoda näin näkyväksi omassa ryhmässä olevaa monimuotoisuutta.

Ryhmien apuna on S2-opetus ja kuvatuki.

Aulatilaa rakentuneeseen ”Mikkelin Teatteriin” lasten omia esityksiä. Rooleja jokaiselle lapselle: näyttelijä, puvustaja, lavastaja, valaistus, musiikki ym.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen Lasten perustarpeista huolehditaan: lepo, ravinto, liikunta, hoiva, syli, ulkoilu, läsnäolo, kuuntelu. Esim. Alle yksivuotiaat voivat ottaa tarvittaessa päiväunet useampaan kertaan hoitovuoron aikana. Työntekijän syli on ”avoin” kaikille lapsille, etenkin lapsen tarvitessa lohdutusta lapsen oman toiveen mukaisesti.

Lasten ristiriitatilanteissa toimitaan MiniVerson mukaisesti ottaen huomioon lasten ikä- ja kehitystason. Lapsille opetetaan ja mallinnetaan hyviä käytöstapoja. Lapsia keuhataan ja kannustetaan ja huomataan heissä hyvä. Samoin myös koko työyhteisössä kannustetaan ja huomataan hyvä toinen toisissamme. Näin yksikön ilmapiiri muodostuu kannustavaksi ja positiiviseksi. Tämä heijastuu suoraan lasten hyvinvointiin.

Muistetaan varmistaa ympäristön fyysinen turvallisuus: pihatarkastukset, vikailmoitukset, siisteys ja järjestys.

Perheiden kanssa tehdään avointa yhteistyötä monissa eritilanteissa: lasten tulo ja lähtöhetket, vasukeskustelut, juhlat ym. kohtaamiset. Vanhemmuutta tuetaan varhaiskasvatuksen keinoin keskustelemalla lapsen hyvinvointiin liittyvistä asioista avoimesti ja rohkeasti huoltajien kanssa. Samalla kunnioittaen perheiden omaa kulttuuria ja tapaa toimia. Tarvittaessa ohjataan perheitä muiden perheitä tukevien palveluiden piiriin. Tarvittaessa lastensuojeluilmoituksen teko tai yhteydenotto poliisiin viranomaisten ohjeistuksen mukaan.

Vilttihatussa on jo useampi Lapset puheeksi –koulutuksen saanut työntekijä, joten perheille tarjotaan aktiivisesti mahdollisuutta Lapset puheeksi keskusteluun.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Kartoitetaan lasten kiinnostuksen kohteita kyselemällä ja havainnoimalla. Järjestetään lasten kokouksia ikätason mukaisesti.

Vilttihatussa on erilaisia motorisia ratoja ympäri yksikköä. Kannustetaan lapsia kulkemaan motorisilla radoilla.

Aina kun on mahdollista, muokataan oppimisympäristöä siten, että lelut ja välineet ovat helposti lasten saatavilla.

Myös ulkoympäristöt ovat oppimisympäristöjä esim. Lapsia kiinnostaa metsä -> käydään metsäretkillä ja viedään pedagogista toimintaa metsään.

Järjestetään paikka rauhoittumiselle: mahdollisimman virikkeetön, hiljainen, lepäilyyn kutsuva.

Kirjataan oppimisympäristöön liittyviä asioita vasuun, esim. Muokataan oppimisympäristöjä siten, että liikunnalliset leikit mahdollistuvat.

Kierrätetään leluja, pelejä, kirjoja ryhmien välillä.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Huoltajien kohtaaminen arjessa lasten tulo- ja hakutilanteissa.

Vasu/leops - palaverissa kysytään huoltajilta toiveita ja palautetta perustellen niiden tärkeyttä toiminnan kehittämiseksi.

Kun huoltajat antavat spontaanisti palautetta tai kehittämissuhteita, tartutaan niihin kiinni ja tuodaan ne koko työyhteisöön, jotta voidaan miettiä parasta tapaa vastata niihin.

Yhteiset juhlat, perhetapahtumat, vanhempainillat. Näihin voidaan kysyä Daisy-viestillä toiveita/ ideoita kuten myös arjen toimintaankin.

Vanhempien kanssa erikseen sovituksi sähköpostitse esim. Hoitovuorot, jos Daisyyn ilmoittamisen kanssa ongelmia.

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Varhaiskasvatuksen aloitusta edeltävä kotivierailu ja päiväkotiin tutustuminen.

Daisy-viestintä Vilttihattua, ryhmää ja yksittäistä lasta koskien.

Tiedotteiden esilläolo myös ryhmien ovissa. Tiedotteita esillä vain senhetkiseen tiedottamisen tarpeeseen liittyen.

Pedagoginen dokumentointi: valokuvia toiminnasta esillä seinillä, kuvia Daisyn kautta perheelle lapsen arjesta Vilttihatussa.

Luodaan luottamuksellinen ilmapiiri ja kohdataan perheet samanvertaisina.

Kiireetön ilmapiiri arkisiinkin keskusteluihin vanhempien kanssa.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Ryhmän omat havainnointikansiot, joihin voi lyhyesti kirjata havaintoja lapsesta. Vuorohoidossa kaikkien työntekijöiden havainnot ovat erittäin tärkeitä, jotta lapsen vasuun kirjautuu oikeat asiat lapsen vahvuuksista ja lapsen kasvua ja kehitystä tukevan toiminnan järjestämisestä.

Havainnointi tulee olla suunnitelmallista: kuka havainnoi? Ketä havainnoidaan? Missä tilanteessa? Miksi? Suunnitelma kirjataan Vilttihatun työvuorosuunnitelmaan liittyviin päiväkohtaisiin viivalistoihin. Yleensä suunnitelman tekee ryhmän varhaiskasvatuksen opettajat. Havainnointia tehdään myös ulkoilun aikana.

Jokaisesta lapsesta kirjataan vähintään perusasiat (ruokailu, lepo, leikki) päivittäisiin kuulumislappuihin. Näin myös työntekijä, joka ei ole ollut lapsen kanssa koko tämän hoitoaikaa, osaa kertoa huoltajalle lapsen kuulumiset.

Käytetään tarvittaessa erilaisia lomakkeita havainnoinnin apuna, esim. Lapsen karkeamotorisiin taitoihin liittyen.

Valokuvien esille laitto.

Dokumentointi tehdään työpuhelimien kautta ja siirretään tarvittaessa työläppäreille.

Vuorohoidossa lapset ovat vuorokauden ajasta riippuen myös muissa kuin omissa ryhmissään. Näissä tilanteissa lapsen havainnointi voi antaa laajempaa tietoa lapsen kasvusta ja kehityksestä. Havainnot on tärkeää kertoa lapsen varhaiskasvatussuunnitelmasta vastaavalle opettajalle.

Havainnointia voi tehdä leikin sisällä, kun työntekijä on itsekin mukana leikissä.

Lomake päivitetty 15.8.2023

Lasten teokset ja tuotokset esille yksikössä sekä varhaiskasvatuksen Facebook-sivuille.

Vuorohoidossa on tärkeää siirtää riittävä tieto lapsesta kaikille työntekijöille, koska lapset tulevat kohtaamaan hoitoaikojensa puitteissa Vilttihatun kaikkia työntekijöitä. Tätä varten on erillinen vihko, johon voi laittaa lapsesta tarvittavan tiedon tai sen mistä tieto löytyy esim. Lapsella alkavan lääkityksen.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Pedagogissa palavereissa arvioidaan tiimin onnistumisia/haasteita useamman kerran toimintavuoden aikana.

Tiimisopimuksen väliarviointi tammikuussa.

Koko kaupungin yhteiset arvioinnit -> kehittämiskohteen valinta

Pulssi-kyselyn läpikäyminen ja kehittämiskohteen valinta työyhteisölle.

Aktiivinen vanhempien palautteen käsittely yksikössä.

Jokainen työntekijä reflektoi omaa toimintaansa yleisesti sekä yhdessä sovitun asian suhteen esim. Leikki.

Kehityskeskustelut, joissa arvioidaan kunkin työntekijän onnistumisia sekä tavoitteita seuraavalle vuodelle.

Mahdollisesti Observointi tammi- maaliskuussa

Työntekijä laittaa kalenteriin hymiön arviona päivästä.

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

laadittu/päivitetty 12.10.2024

Lomake päivitetty 15.8.2023

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteenä)

selvitys aloitettu (pvm): 12.10.2024

selvitysmateriaalit / -tavat: Tarkastellaan lapsille tarjottua kirjallisuutta tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta

toimenpiteistä päättäminen (pvm): 12.10.2024

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: toukokuu 2025

lisätietoa: [Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu](#), [Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma](#) | [Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

Kestävän kehityksen suunnitelma

alkukartoitus ([Keke paivakodissa.pdf \(kierratyskeskus.fi\)](#) s. 62-81 tai Valssi *Ympäristö- ja kestävyyskasvatus*) / päivitys: 12.10.2024

valitut kehittämiskohteet (1-2 kpl), joita toimintavuonna edistetään: Luontosuhteen vahvistaminen: metsäretket, luonnosta keskustelu

arviointi (pvm): toukokuu 2025

Pelastussuunnitelma

Laadittu/päivitetty 10/2024

Yksikön pedagogiikan vastuuhenkilöt

Leikkimentori (ja -tiimi): Satu Lyytikäinen, Anne Rätty, Jaana Säkkinen, Satu Pääkkönen, Sari Hänninen

Kieli- ja kulttuurivastaava: Anne Rätty, Burcu Koc,

Miniverso-mentorit: Jaana Säkkinen, Sari Hänninen

Liikuntavastaava: Janita Korhonen, Eeva-Kaisa Venäläinen, Johanna Hyvönen

TVT-vastaava: Kia Hulkkonen, Lotta Lindberg, Roni Pekkinen

Lomake päivitetty 15.8.2023

Tiedekasvatusvastaava: Tanja Kaartinen, Jaana Jääskeläinen

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Eeva-Kaisa Venäläinen, Burcu Koc,

Yksikön tarpeiden mukaan voidaan nimetä myös muita vastuualueita (esim. tasa-arvo- ja yv.vastaava suunnittelun opetteluun tueksi).

Jokaisessa tiimissä tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava.

MIKKELI

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma

Yksikkö: Päiväkoti Enkku

Vuosisuunnitelma laaditaan lokakuun loppuun mennessä, jonka jälkeen se lähetetään varhaiskasvatusjohtajalle hyväksyttäväksi. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan kevään arviointituloksista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä (pvm): 30.10.2024

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Lukuvuoden 2024-2025 painopistealueena on leikki: kaupunkileikki isojen puolella ja eläinleikki pienten puolella. Leikki kulkee mukana kaikessa varhaiskasvatuksen arjen toiminnassa. Lukuvuoden aikana keskitymme päiväkodin leikkiympäristöjen rakentamiseen teemojen mukaan, mielikuvitusleikkeihin ja pitkäkestoiseen leikkiin. Henkilöstö turvaa leikin edellytykset inklusiivisten periaatteiden mukaisesti, ohjaa leikkiä osallistumalla leikkiin ja huolehtii siitä, että jokaisella leikkijällä on mahdollisuus olla osallisena yhteisissä leikeissä omien taitojen ja valmiuksien mukaisesti. Leikin suunnitteluun osallistuvat lapset ja kaikki tiimin jäsenet. Leikki jatkuu koko päivän ajan ja pedagoginen toiminta toteutuu leikissä. Henkilöstö havainnoi ja dokumentoi lasten leikkiä. Havainnot ja lasten sekä huoltajien ajatuksia ja ideoita hyödynnetään päiväkodin leikkitoiminnassa.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Leikki on keskeinen toimintatapa. Leikkiin kannustetaan ja siihen tarjotaan erilaisia mahdollisuuksia. Leikki on luontainen tapa opetella ja hahmottaa asioita. Mielikuvituksen käyttöön ja luovaan ilmaisuun kannustetaan sekä tarjotaan tilaa ja mahdollisuuksia. Leikki tarjoaa mahdollisuuksia harjoitella sosiaalisia taitoja sekä tunteiden säätelyä. Leikki saa näkyä ja kuulua, ja lasten leikkialoitteisiin vastataan. Leikissä saa turvallisesti kokeilla, yrittää ja erehtyä. Leikkiympäristöjä muokataan lasten tarpeiden mukaan ja leikkeihin kuuluu mm. draamaleikkejä, tutkivaa leikkiä, spontaaneja leikkejä ja liikuntaleikkejä. Aikuinen on mukana kehittämässä leikkiä, mukana leikkiroolissa, havainnoimassa ja dokumentoimassa leikkejä sekä kanssalleikkijänä. Leikin kautta lapsi pääsee tutustumaan taiteeseen, tutkimiseen, kieleen ja kulttuuriin, yhteisössä elämiseen ja toimimiseen sekä työkasvatukseen. Lukuvuoden aikana leikimme kaupunkileikkiä isojen puolella ja eläinleikkiä pienten puolella.

Vuorovaikutus on keskeinen osa kaikkea varhaiskasvatusta. Siihen kuuluvat vuorovaikutus lasten kanssa, henkilöstön keskinäinen yhteistyö sekä huoltajien ja lähiympäristön kanssa tehtävä yhteistyö. Lapsia rohkaistaan hyvään vuorovaikutukseen ja ryhmässä toimimiseen. Työntekijät tukevat lasten kaverisuhteiden syntymistä. Ristiriitoja pyritään ratkaisemaan rakentavasti ja harjoitellaan asettumista toisen asemaan. Ilmapiiri on kunnioittava ja arvostava kaikkia kohtaan. Jokaisen lapsen vuorovaikutusta tuetaan hänen tarvitsemallaan tavalla. Vuorovaikutusta ja itsensä ilmaisua harjoitellaan erilaisissa tilanteissa ja eri ihmisten kanssa.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa

Päiväkodissa kehitetään lasten osallisuutta edistäviä toimintatapoja ja rakenteita suunnitelmallisesti. Osallisuus kehittää lasten ymmärrystä yhteisöstä, oikeuksista, vastuusta ja valintojen seurauksista. Lasten näkemyksiä ja aloitteita otetaan huomioon yhteisissä lasten palaverissa, jossa he osallistuvat aktiivisesti toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Lasten osallisuutta edistetään myös oppimis- ja leikkiympäristöjä muokkaamalla. Lapset osallistuvat omien taitojen ja kykyjensä mukaan päiväkodin askareisiin. Lapset saavat esimerkiksi annostella ruokansa itse, huolehtivat oman naulakkopaikkansa siisteydestä ja lelujen siivoamisesta. Osallisuutta vahvistetaan sensitiivisellä kohtaamisella, kokemuksella kuulluksi ja nähdyksi tulemisella.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt

Edistetään lasten myönteistä suhtautumista ruokaan ja syömiseen. Tuetaan monipuolisia ja terveellisiä ruokatottumuksia, sekä rohkaistaan maistamaan erilaisia makuja. Ruokailuhetket pidetään rauhallisina, opetellaan ruokarauhaa ja pöytätapoja. Lapset saavat harjoitella omatoimisuutta ruokailussa ja opetella valitsemaan itselleen sopivan määrän ruokaa. Tutustumme ruokaan toiminnassamme eri tavoin mm. leipomalla ja tutustumalla ruoka-aineisiin eri aistein sekä seuraamalla ruokakasvatuksen vuosikelloa. Tuemme lasten ruokasanaston kehittymistä myös keskustellen.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Jokapäiväisessä toiminnassa kiinnitetään huomiota myönteisiin tunnekokemuksiin ja vuorovaikutussuhteisiin. Voidessaan hyvin ja kokiessaan olonsa turvalliseksi lapset oppivat parhaiten tunteiden ilmaisua ja itsesäätelyä. Turvallisessa ympäristössä tunnetaidot vahvistuvat. Opetellaan havaitsemaan, tiedostamaan ja nimeämään tunteita päivittäisessä päiväkodin arjessa. Viikoittain päiväkodissa kokoontuu tunnetaitoryhmät. Kulloinkin käsiteltävä tunne valitaan olemassa olevien materiaalien avulla. Päiväkodissa on käytössä Pienin askelin –materiaali ja Huomaa hyvä –materiaali. Yksi parhaimmista keinoista on kasvattaa hyvinvointia positiivisuuden kautta, osoittaa lapselle hänen vahvuutensa ja opettaa miten sitä voi hyödyntää. Tulemme vahvoiksi siitä, mitä teemme paljon. Rohkaistaan lapsia ratkaisemaan ristiriitatilanteita keskustellen, vuorovaikutuksen keinoin, ottamalla tunteet huomioon. Päiväkodissa on käytössä Miniverso.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen (esim. lakien ja toiminnallisen suunnittelun tuntemus, jatkotoimenpiteet, ks. Suunnitelmien päivitykset)

Päiväkodissa toteutetaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa. Suunnitelmassa on huomioitu erityisesti leikki ja leikkiympäristöt sekä aikuisten ja lasten välinen vuorovaikutus. Päiväkodissa kaikki kohtelevat toisiaan yhdenvertaisina. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa koskevista asenteista keskustellaan työyhteisössä ja lapsiryhmissä. Päiväkodin aikuiset tunnistavat lasten keskinäisten kohtaamisten eriarvoistavia piirteitä ja osaavat puuttua niihin hienotunteisesti ja johdonmukaisesti. Lapset osallistuvat mm. lastenpalavereissa ja vasu-keskusteluissa toiminnan suunnitteluun ja vaikuttavat täten itseään koskeviin asioihin omien taitojensa mukaisesti. Päiväkodissa on ”kaikki pääsevät leikkiin” -

sääntö. Lapset tietävät tämän ja aikuisen tehtävä on mahdollistaa säännön toteutuminen. Lapsen identiteetin ja itsetunnon kehitystä tuetaan myönteisellä ja kannustavalla vuorovaikutuksella. Myös huoltajia osallistetaan toiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja arvioitiin, esim. vanhempainilloissa ja päivittäisissä kohtaamisissa.

Kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisun ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt

Päiväkoti on kielipainotteinen ja englannin kieli on osa päiväkodin arkea. Osa perheistä on myös kaksi- kolmikielisiä, ja esimerkiksi varhaiskasvatuksen suunnitelmien keskusteluja käydään myös englannin kielellä. Myös lapsen oma äidinkieli huomioidaan päiväkodin arjessa. Monikielisyyden näkyväksi tekeminen tukee lasten kehitystä kulttuurisesti moninaisessa maailmassa. Omaan kulttuuriin liittyvät perinteet vahvistavat lapsen identiteettiä, ja muihin kulttuureihin tutustamalla lapsen ymmärrys laajenee, mikä johtaa moninaisuuden ymmärryksen lisääntymiseen. Päiväkodin aikuiset ovat kielellisiä malleja lapsille ja he tietoisesti kiinnittävät huomiota omaan kielenkäyttöön. Aikuiset rohkaisevat lapsia käyttämään kieltä monipuolisesti, lasten kielelliset lähtökohdat huomioon ottaen. Satuja ja lasten kirjallisuutta luettaessa sekä vuorovaikutteisissa tilanteissa lapsen kielen taidot ja sanallinen ilmaisu vahvistuvat. Heitä innostetaan sanalliseen ja keholliseen ilmaisuun yhdessä toteutettujen draamaleikkien tai tanssin kautta. Kaikilla lapsilla on oikeus omaan kieleen, kulttuuriin, uskoon ja katsomukseen. Katsomuskasvatus ja kulttuuristen tapojen huomiointi liittyy luontevalla tavalla arjen asioihin sekä juhliin ja ajankohtaisiin tapahtumiin.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Selkeä ja suunnitelmallinen päivärytmi edistää lapsen hyvinvointia, mahdollistaa kiireettömän ja keskittymistä edistävän toimintaympäristön. Päiväkodissa arvostetaan terveellisiä, turvallisia ja liikunnallisia elämäntapoja. Päiväkodissa ei sallita kiusaamista, väkivaltaa eikä häirintää. Kiusaamiseen puututaan ja kiusaamistilanteita ehkäistään tietoisesti ja suunnitelmallisesti. Käytämme päiväkodissa Miniverso- materiaalia. Huoltajien kanssa keskustellaan aina kiusaamis-, väkivalta- ja häirintätilanteista. Kiusaamisen ennaltaehkäisyssä on tärkeä tukea lasten vertaissuhteita ja yhteisön hyvinvointia. Henkilökunta tukee lasten sosiaalisten ja emotionaalisten taitojen harjoittelua ja kehittymistä. Turvallisuuden edistämiseen kuuluu tapaturmien suunnitelmallinen ehkäisy ja seuranta, turvallisuuskasvatus sekä tiloista ja välineistä huolehtiminen. Päiväkodissa on suunnitelmat lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä pelastussuunnitelma ja päiväkodin turvallisuussuunnitelma.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Päiväkodissa toteutetaan kaupunkileikki- ja eläinleikkiteemoja. Oppimis- ja leikkiympäristöjä suunnitellaan ja rakennetaan yhdessä lasten kanssa näiden teemojen mukaisesti. Oppimis- ja leikkiympäristöjen tukevat lasten luontaista uteliaisuutta, halua oppia sekä ohjata leikkiin, fyysiseen aktiivisuuteen, tutkimiseen sekä taiteelliseen ilmaisuun ja kokemiseen. Oppimisympäristöissä on sopivasti vaihtoehtoja mieluisaan tekemiseen, monipuoliseen ja vauhdikkaaseen liikkumiseen, leikkeihin ja peleihin sekä rauhalliseen oleiluun ja lepoon. Oppimisympäristöissä näkyvät lasten ideat, leikit ja heidän tekemänsä työt. Oppimisympäristöt joustavat lasten tarpeiden mukaan ja niitä muokataan ja kehitetään yhdessä lasten kanssa. Leikkiteemat kasvavat ja kehittyvät koko lukuvuoden ajan. Oppimisympäristöillä myös tuetaan lasten kielen kehitystä sekä tuodaan esille yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja kulttuurista moninaisuutta. Myös päiväkodin pihaa ja lähiympäristöä hyödynnetään monipuolisesti oppimisen paikkoina.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö on tärkeä osa varhaiskasvatusta ja huoltajilla on mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun sekä arviointiin. Yhteistyön tarkoitus on yhteinen sitoutuminen lasten terveyden ja turvallisuuden takaamiseen sekä kehityksen ja oppimisen edistäminen. Keskinäinen kunnioitus ja avoin vuorovaikutus ovat hyvän kasvatusyhteistyön perusta. Kasvatusyhteistyössä arvoista, tavoitteista ja vastuista keskustellaan sekä huomioidaan lasten yksilöllisyys sekä perheiden moninaisuus. Yhteistyöhön kuuluvat esimerkiksi päivittäiset kohtaamiset, lasten varhaiskasvatussuunnitelmakeskustelut sekä huoltajien illat. Myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödynnetään, esimerkiksi yhteisten asioiden tiedotuksessa. Päiväkoti järjestää monia perheiden yhteisiä tapahtumia, jotka edistävät yhteishenkeä ja yhteisöllisyyttä. Huoltajien toiveista ja palautteista keskustellaan rakentavasti ja ristiriitatilanteet selvitetään avoimella keskustelulla. Myös lapsen tarvitessa tukitoimia, ne suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä lapsen huoltajien kanssa.

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Ennen päivähoiton aloittamista sovitaan lapsen huoltajien kanssa tapaaminen päiväkotiin. Tapaamisessa käydään läpi lapsen päivähoiton aloittamiseen liittyviä asioita ja sovitaan myös mahdollinen tutustumiskäynti lapsen kotiin. Ennen virallisen hoitosuhteen alkua, lapsi tutustuu yhdessä huoltajiensa kanssa päiväkodin arkeen ja omaan ryhmäänsä. Lapsen aloittaessa päivähoitossa, hänelle laaditaan henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma, ja tarvittaessa liitteeksi liitetään lääkehoitosuunnitelma sekä muut mahdolliset lapsen yksilölliset suunnitelmat. Päiväkodissa on mahdollisuus käydä Lapset puheeksi -keskusteluja perheiden kanssa.

Siirtokeskustelu käydään huoltajien kanssa lapsen siirtyessä ryhmästä toiseen tai kokonaan toiseen päiväkotiin. Päiväkoti tekee monialaista yhteistyötä mm. neuvolan, VEO:n sekä tarvittaessa sosiaalihuollon ja lastensuojelun kanssa. Lapsen käydessä 4-vuotisneuvolassa täytämme yhteistyössä huoltajien kanssa lomakkeen, jossa on varhaiskasvatuksen ja kodin terveiset.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Päiväkodin pedagoginen dokumentointi tuottaa tietoa lasten elämästä, kehityksestä, kiinnostuksen kohteista, ajattelusta, oppimisesta ja tarpeista konkreettisella ja monipuolisella tavalla. Esimerkiksi valokuvien, piirrosten ja henkilöstön havaintojen avulla voidaan yhdessä lasten ja huoltajien kanssa tarkastella heidän kehitystään ja oppimistaan. Dokumentoinnista saadaan myös ideoita tulevan toiminnan suunnitteluun. Lukuvuoden aikana jokaisen lapsen leikkejä havainnoidaan ja niistä kootaan kuvakollaasi, joka on esillä päiväkodissa. Havainnoinnit ja dokumentit kerätään ja talletetaan jokaisen omaan kansioon, jonka lapsi saa mukaansa päiväkodista siirtyessään kouluun tai toiseen päiväkotiin. Myös päiväkodin omille nettisivuille päivitetään päiväkodin tapahtumia säännöllisesti. Päiväkodilla on myös Facebook ja Instagram sivut, joihin päivitetään päiväkodin toimintaa viikoittain.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Päiväkodin toimintasuunnitelma arvioidaan kahdesti lukuvuoden aikana. Tammikuussa tehdään väliarviointi ja toukokuussa lopullinen arviointi toimintasuunnitelmasta ja sen toimivuudesta. Varhaiskasvatuksen suunnitelmat (Vasut) arvioidaan kevään aikana yhdessä huoltajien kanssa. Huoltajilta pyydetään ja toivotaan jatkuvaa arviointia sekä palautetta päiväkodin toiminnasta koko lukuvuoden aikana.

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

laadittu/päivitetty 6.9.2022/20.8.2024

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteenä)

selvitys aloitettu (pvm): 1.8.2024

selvitysmateriaalit / -tavat: Selvitystä tehdään kyselylomakkeilla, keskusteluilla, havainnoimalla toimintaa

toimenpiteistä päättäminen (pvm): 20.8.2024

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: 1.5.2025

lisätietoa: [Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu](#), [Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma](#) | [Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

Kestävän kehityksen suunnitelma

alkukartoitus ([Keke paivakodissa.pdf \(kierratyskeskus.fi\)](#) s. 62-81 tai Valssi *Ympäristö- ja kestävyyskasvatus*) / päivitys: 20.8.2024

valitut kehittämiskohteet (1-2 kpl), joita toimintavuonna edistetään:

Veden säästäminen

arviointi (pvm): 1.5.2025

Pelastussuunnitelma

Laadittu/päivitetty 30.11.2020/20.8.2024

Yksikön pedagogiikan vastuhenkilöt

Leikkimentori (ja -tiimi): Enkun tiimi ja Pikku-Enkun tiimi, tapaamisiin osallistuu päiväkodin johtaja Maarit Lahnasalo

Kieli- ja kulttuurivastaava: Anja Ilvesaro

Miniverso-mentorit: Anna-Leea Korhonen

Liikuntavastaava: Jaana Kaartinen

TVT-vastaava: Saara Salmikunnas

Tiedekasvatusvastaava: Henna Tiilikka ja Verna Varpamäki

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Sari Koivunen

Yksikön tarpeiden mukaan voidaan nimetä myös muita vastuualueita (esim. tasa-arvo- ja yv.vastaava suunnittelun opetteluun tueksi).

Jokaisessa tiimissä tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava.

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma

Yksikkö: Päiväkoti Huiskilo

Vuosisuunnitelma laaditaan lokakuun loppuun mennessä, jonka jälkeen se lähetetään varhaiskasvatusjohtajalle hyväksyttäväksi

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä 16.10.2024

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Päiväkotimme toiminnassa pidämme tärkeinä tunnetaitoja, montessoripedagogiikkaa, toiminnallisuutta, leikkiä ja toimivia kasvatusyhteistyön käytänteitä. Tunnetaitoja opetellaan päivittäin arjen tilanteissa, jonka lisäksi lapsille pidetään ikätason mukaisia tunnetaitotuokioita. Tunnetaitoharjoittelun pohjana käytetään mm. EASEL-tunnetaito-ohjausta, Ympyräiset yms. ajankohtaisia materiaaleja. Montessoripedagogiikasta vastaa montessoriohjaaja-koulutuksen suorittanut Soila Järvinen, myös muu henkilökunta ohjaa lapsia tunne- ja montessoritoiminnassa. Lapsi on luonnostaan toiminnallinen, häntä kiinnostaa uuden tutkiminen ja oppiminen. Montessoripedagogiikan menetelmin kannustetaan lapsia omatoimisuuteen ja ympäristön tutkimiseen sekä uuden oppimiseen. Lisäksi tuemme lapsien luontaista liikkumisen iloa käyttämällä omaa salia, ulkoilemalla omassa pihassa tai lähialueen puistoissa ja urheilukentillä päivittäin.

Leikki on lapsen työtä ja tuemme lapsia leikkimään ja luomaan omia mielikuvitusleikkejä tarjoamalla leikkivälineitä, jotka eivät ole liian pitkälle suunniteltuja. Tuemme leikkivälinevalikoimallamme lapsia kehittämään oman mielikuvituksen mukaisia leikkejä niin ulkona kuin sisällä.

Kasvatuksellisen yhteistyön käytänteet näemme erittäin tärkeänä periaatteena toimiessamme lapsen vanhempien kanssa yhteistyössä tukiessamme lapsen kasvua ja kehitystä. Päivittäiset kuulumisten vaihdot lapsen päiväkulusta ja säännölliset varhaiskasvatuskeskustelut auttavat meitä kasvatustyössämme. Lisäksi järjestämme säännöllisesti esim. yhteisen aamupalan, iltapäiväkahvit, isovanhempien päivän, joihin voivat lapsen vanhemmat, isovanhemmat, kummit ja muut lapselle läheiset ihmiset osallistua lapsen kanssa. Käytämme TinyApp-sovellusta lasten arjen jakamisessa turvallisesti vanhemmille. Sovelluksen kautta voidaan dokumentoida arjen toimintoja ja liittää niitä pedagogiikkaan helposti. Aikuiset huolehtivat, että kaikkien lasten touhuista ja tekemisistä tulee dokumentoitua säännöllisesti sovellukseen.

Toiminnassamme on tärkeää tukea lapsen omatoimisuutta ja hänen itsetuntonsa rakentumista luomalla viihtyisiä ja turvallinen päiväkotiympäristö. Montessoripedagogiikan mukaisesti lasta autetaan tekemään asioita itse ja tuetaan yrittämään uudenlaisia taitoja kaikissa päiväkotiarjen toiminnoissa. Lapselle vaikeita asioita harjoitellaan, häntä kannustetaan ja tuetaan yrittämään. Montessoripedagogiikan mukaisesti lapsiryhmässä on yhtä aikaa 1-6-vuotiaita lapsia, jotka ovat taidoiltaan erilaisia. Luomme pienryhmiä, joissa päiväkotimme eri-ikäiset lapset voivat harjoitella erilaisia taitoja ottamalla isommiltaan oppia tai auttamalla pienempiä oppimaan uusia asioita. Lisäksi

arjessa on erityisen tärkeää, että aikuiset ovat aidosti läsnä; aikuiset ovat päiväkodissa lapsia varten. Huomioimme lapsen yksilönä ja pohdimme yhdessä lapsen ja häneen perheensä kanssa millaisia taitoja lapsi kulloinkin harjoittelee.

Huiskilossa yhteisöllisyys on tärkeä arvoa. Päiväkoti on meidän kaikkien, niin meidän kasvattajien, lasten kuin heidän perheidensä. Huiskilossa on tärkeää hyvä yhteishenki, jossa jokaisella on hyvä olla. Jokaiselle lapselle löytyy leikkikavereita ja mielekästä tekemistä. Ilmapiiri on turvallinen; huononkin aamun sattuessa vanhemmat voivat luottavaisin mielin lähteä omaan työhönsä tietäen, että me kasvattajat juttelemme ja lohdutamme lasta. Jokainen lapsi tietää ja luottaa siihen, että kaikista asioista voi jutella ja ne käsitellään hänen kehityksensä mukaisesti. Välineistä huolehditaan lasten kanssa yhteisesti: ne ovat lasten käytössä ja heitä opastetaan käyttämään ja huolehtimaan niistä, jotta ne säilyisivät pitkään käyttökelpoisina. Lisäksi toivomme, että vanhemmat, isovanhemmat ja lasten läheiset voivat tuntea olonsa tervetulleiksi päiväkotiimme.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Lapset oppivat leikkiessään, he käyttävät leikkiensä aineksina kaikkea näkemäänsä, kuulemaansa ja kokemaansa. Leikkiessään lapset jäljittelevät ja luovat uutta. Kaikki mikä näkyy leikissä, on lapselle merkityksellistä. Koska leikki on luonteeltaan sosiaalista, vertaisryhmä vaikuttaa merkittävästi leikin kulkuun.

Aikuiset tukevat lasten leikkiä järjestämällä ympäristön sekä huolehtimalla ja uudistamalla leikkivälineitä niin sisä- kuin ulkoleikeissä. Aikuisen tehtävä on luoda erilaisia leikitilanteita (rooli-, kuvittelu-, sääntö- ja esineleikit). Leikki vaatii aikuisen havainnointia ja tarvittaessa myös suoraa tai epäsuoraa ohjausta. Ohjauksen tavoitteena on rikastuttaa leikkiä ja opettaa leikkitaitoja. Erilaiset kuvittelu-, sääntö- ja sanaleikit kiinnostavat lapsia eri tavalla, eri ikävaiheissa. Lapsia havainnoimalla aikuinen voi tarjota ja ehdottaa lapsille leikkejä heidän kiinnostuksensa mukaan ja lisäämällä näin ryhmän sosiaalista kasvua ja ryhmäytymistä. Leikitilanteet ovat myös tärkeitä oppimistilanteita, joten niille tulee järjestää riittävästi keskeytymätöntä aikaa.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa

Lasta osallistetaan mahdollisimman paljon koko päivän ajan. Tämä ajatus pohjaa niin montessoripedagogiikkaan kuin EASEL:kin ajatukseen. Aikuiset välttävät suorien toimintaohjeiden antamista lapsille (pue ulkovaatteet päällesi), vaan haastetaan lasta itse ajattelemaan ja muistamaan asioita, esim. mitä minun pitikään tehdä, jos olemme nyt menossa ulos. Tilanteissa huomioidaan lapsen kehitys ja taidot. Käytämme tukena myös erilaisia kuvallisia ohjeita helpottamaan asian muistamista ja hahmottamista. Lapsia tuetaan ja kannustetaan omatoimisuuteen koko ajan ja heidän puolestaan ei tehdä asioita. Näin toimiessamme annamme lapsille osallisuuden omaan toimintaan ja elämäänsä. Lisäksi lapsien kanssa suunnitellaan erilaisia arjen toimintoja heidän kiinnostuksensa mukaan, esim. pohditaan miten saisimme arkea ja juhlaamme esille myös kotiin ja läheisille.

Lasten ideoihin ja kiinnostuksen kohteisiin tartutaan ja niiden ympärille suunnitellaan erilaisia toimintakokonaisuuksia, sisältäen leikkejä, lauluja, loruja, kädentaitoja yms.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Tunnetaitokasvatus on jokapäiväistä ja jokahetkistä toimintaa päiväkodissa, jossa koko ajan ollaan sosiaalisessa vuorovaikutuksessa toisten ihmisten kanssa. Huiskilossa kiinnitetään huomiota lasten tunteiden sanoittamiseen, kaikkien tunteiden sallimiseen (tunne on aina hyväksytty, sen aiheuttama toiminta välttämättä ei) ja niiden käsittelyyn. Lisäksi myös aikuiset kiinnittävät huomiota omaan tunnekäyttäytymiseensä ja siihen miten lasta ohjataan erilaisissa tilanteissa. Päiväkoti Huiskilossa käytetään EASEL-tunnetaitokasvatusta, Sanna Sensio on EASEL-ohjaaja. Päiväkodissa kiinnitetään huomiota erityisesti ympäristön psyykkiseen turvallisuuteen, jolloin lapset voivat toimia omina itseinään ja luottaa siihen, että vaikka joskus tulee liian voimakas tunne ja siitä seuraa vääränlainen toiminta, siitäkin selvittää yhdessä aikuisen turvallisessa ohjauksessa. Lisäksi pidetään jokaisen ikätason mukaan tunnetaitotuokioita erilaisia menetelmiä ja materiaaleja käyttäen.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen

Kiinnitetään huomiota päiväkodissa luettaviin satuihin ja tarinoihin, jotka tukevat sukupuolietoisuutta, tasa-arvoa ja ihmisten yhdenvertaisuutta. Toimintavuoden aikana tutustutaan erilaisiin kulttuureihin ja heidän tapoihinsa. Kiinnitetään huomiota leikkeihin ja niiden termistöihin, uudistetaan niitä tarvittaessa. Vältetään sukupuoleen perustuvia jakoja, esim. pienryhmät: käytetään sattumanvaraisia tai muulla tavalla jaettuja ryhmiä. Kohdataan ja kohdellaan jokainen lapsi yksilönä ilman sukupuolen tms. luomaa roolia, huomioidaan myös huolta aiheuttavat asiat ilman em. roolitusta: esim. koska kyseessä on poika, hän on vilkas. Muistamme, että lapset ovat luonnostaan hyvin avoimia toistensa erilaisuutta kohtaan, tuetaan tätä hyväksymällä jokainen lapsi sellaisena kuin hän on.

Kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisun ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt

Tutustumme eri kulttuureihin ja esim. heidän juhlapyyhiinsä vuoden varrella. Lueimme eri maiden satuja. Huomioimme perheiden kulttuurierot perheiden toivomalla tavalla. Päiväkoti Huiskilo on uskonnollisesti vapaa päiväkot.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Päiväkodin aikuiset ovat vastuussa siitä, että toimintaympäristö on lapsille turvallinen toimia niin sisällä kuin ulkonakin. Fyysiset olosuhteet ovat kunnossa ja leikkivälineet turvallisia. Toimintakulttuuri luodaan psyykkisesti turvallisesti ihan jokaiselle päiväkodissa olevalla lapselle ja aikuiselle. Lasten kanssa käydään jokapäiväisesti keskustelua siitä, miten erilaisissa tilanteissa toimitaan, miten voisi toimia toisia, miltä minusta tuntuu, jos toinen tekee näin. Lapsia ohjataan toimimaan sosiaalisessa vuorovaikutuksessa hänen tarpeidensa mukaan. Kasvattajat mallintavat omalla toiminnallaan turvallista toimintaa kaikilla tasoilla.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Valmisteltu oppimisympäristö on montessorimaailman tunnusmerkki ja perusjalka, joka koostuu

fyysisistä ominaispiirteistä sekä ilmapiiristä. Valmisteltu ympäristö on rauhaisa ja hyvin järjestelty kodinomainen paikka, jossa lapsi saa rauhassa keskittyä ja toteuttaa itseään. Montessoriympäristö on suunniteltu tukemaan lapsen itsenäistymistä, liikkeen ja liikkumisen kontrollia, keskittymistä sekä sosiaalisuutta. Valmisteltu oppimisympäristö antaa puitteet lapsen vastaanottavaisen mielen työstettäväksi. Valmisteltu ympäristö on paikka, joka vastaa lapsen fyysisiin, psyykkisiin, emotionaalisiin, sosiaalisiin sekä älyllisiin tarpeisiin. Lisäksi montessoriryhmän koostumus pyritään pitämään sellaisena, että siinä on tasapuolisesti kaikenikäisiä lapsia. Järjestely perustuu Maria Montessorin huomioon, että eri-ikäiset lapset voivat antaa toisilleen paljon. Vanhemmista lapsista otetaan mallia ja nuorempia autetaan. (Lähde: www.montessori.fi)

Montessori-päiväkodissa oppimisympäristö antaa lapselle mahdollisuuden toimia ja työskennellä vapaasti omien kykyjensä ja taitojensa mukaan. Hyvin suunniteltu oppimisympäristö tarjoaa lapselle mahdollisuuden omatoimisuuteen, itsenäisyyteen sekä oppimiseen ihmettelyn ja oivaltamisen kautta. Hyvässä oppimisympäristössä vallitsee positiivinen, iloinen, avoin ja rohkaiseva ilmapiiri. Oppimisympäristön tulee olla myös kiinnostava, käytännöllinen ja esteettinen.

Valmistellussa ympäristössä välineet ovat avohyllyissä lasten tasolla. Jokaisella välineellä on oma paikkansa, jonne se käytön jälkeen palautetaan. Useat välineet on valmistettu siten, että lapsi pystyy itse korjaamaan virheensä. Tietyt palaset eivät yksinkertaisesti sovi yhteen ja näin lapsi saa mahdollisuuden keksiä ratkaisun itse. Itsekorjaavat välineet antavat onnistumisen elämyksiä ja kasvattajan roolina ei ole osoittaa oikeaa ratkaisua tai virhettä, vaan ohjata lasta löytämään omaan herkkyykskauteensa sopia tehtäviä.

Välineistön päämäärä ei ole opettaa suoranaisesti taitoja tai välittää tietoja, vaan enemmänkin auttaa lapsen oman ajattelun käynnistämistä, oivaltamista ja edesauttaa lapsen itsenäistä, yksilöllistä ja luovaa oppimista. Näiden välineiden taustalla on ajatus siitä, että lapsi oppii oman työskentelynsä ja kokemustensa kautta. Montessorivälineistö jaetaan viiteen ryhmään: arkiaskareet, aistimateriaali, äidinkieli, matematiikka ja kulttuuri, johon sisältyy biologia, historia, luonnontieteet sekä maantieto.

Materiaaleja vaihdetaan vuoden edetessä ja lasten kehittyessä niiden teossa. Esillä on aina lapselle helppo tehtävä, nyt harjoittelussa oleva ja hiukan opettelua vaativa tehtävä. Aikuiset opastavat lapsen tehtävän pariin ensimmäisillä kerroilla ja huolehtivat, että jokaisella on työskentelyrauha tehtäviä tehdessään. Tällä hetkellä yksi huone on valmisteltu montessoripedagogiikan mukaisesti. Montessoripedagogiikan mukaisia tehtäviä ja toimintoja tehdään ohjatusti pienryhmissä. Tehtävät ja ympäristö on valmisteltu erikseen tätä varten etenkin pienemmille lapsille.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Jokapäivä käydään huoltajien kanssa tuonti- ja hakutilanteissa keskustelua lapsen päivästä jne. Vanhempainiltoja järjestetään syksyisin ja keväisin, joiden lisäksi vietetään isänpäivää, joulujuhlaa, äitienpäivää, isovanhempien päivää jne., päiväkodin ja perheiden yhteisiä tapahtumia. Osallistutaan Mikkelin kaupungin varhaiskasvatuksen järjestämiin asiakaskyselyihin. Lisäksi otetaan vastaan palautetta vanhemmilta arjen keskellä. Käytämme TinyApp-sovellusta arjen dokumentoinnissa useita kertoja viikossa.

Kasvatusyhteistyön käytänteet (aik. kasvatuskumppanuus)

Perheiden kanssa käydään vuosittain kaksi keskustelua, jossa syksyllä mietitään lapsen vahvuuksia ja tavoitteita, joihin yhteisestä sopimuksesta päädytään. Keväällä katsotaan toimintavuotta hiukan taaksepäin ja tutkaillaan lapsen oppimia asioita. Tarvittaessa keskusteluja pidetään useamminkin. Lisäksi tarvittaessa täytetään lomakkeita neuvolaan, varhaiskasvatuksen erityisopettajalle ja perhetiimin palveluihin yhteistyössä perheiden kanssa tai osallistutaan em. tahojen yhteistyöpalaveriin yhdessä perheiden kanssa. Uuden lapsen aloittaessa Huiskilossa teemme kotikäynnin perheeseen ennen lapsen hoidon alkamista.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Aikuiset havainnoivat lapsia ja heidän leikkejään, lasten työt dokumentoidaan laittamalla esille ja valokuvaamalla osa. Käytössämme on TinyApp-sovellus, johon keskitämme lasten varhaiskasvatussuunnitelmat, arjen dokumentointi, tiedotus ja nopeat viestit. Myös lasten leikkejä dokumentoidaan TinyApp-sovellukseen ja usein lapset pyytävät tätä myös itse. Sovelluksessa pystytään merkitsemään mihin pedagogiseen alueeseen asia kuuluu.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Säännöllisesti pitkin vuotta työyhteisöpalaverissa tarkastetaan toiminnan suuntaa, keväällä tehdään ns. toimintavuoden yhteenveto ja arviointi.

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

laadittu/päivitetty 22/09/2024

Pelastussuunnitelma

laadittu/päivitetty 22/09/2024

Kestävän kehityksen ohjelma

päivitetty 22/09/2024

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma

laadittu/päivitetty 22/09/2024

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma

Yksikkö: Touhula Huusharju, Touhula Hymy Oy

Vuosisuunnitelma laaditaan lokakuun loppuun mennessä, jonka jälkeen se lähetetään varhaiskasvatusjohtajalle hyväksyttäväksi

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä 23.9.2024

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Touhula Huusharjussa työmme on luoda onnellista lapsuutta, yhdessä perheiden ja moniammatillisten ammattilaisten kanssa. Haluamme, ja tuotamme laadukasta varhaiskasvatusta.

Lapselle suunnitellaan kokopäiväpedagogiikan mukaista toimintaa. Varhaiskasvattajat suunnittelevat toiminnan lasten iän, kehitystason, tavoitteiden ja lasten tarpeiden perusteella. toimintaa sekä sen vaikutuksia arvioidaan säännöllisesti sekä kehitetään toimivammaksi arvioinnin perusteella.

Lasten osallisuus ja mielenkiinnon kohteet ovat osa toimintaamme.

Henkilökohtaisten varhaiskasvatussuunnitelmien laadinnassa kuuntelemme perhettä, keskitymme lapsen vahuuksiin ja asioihin, joita lasta kiinnostavat. Tavoitteet, jotka vasaista nousevat, huomioidaan suunnitellessa toimintaa koko ryhmälle.

Leikin suuri merkitys tiedostetaan ja sille annetaan aikaa. Leikin tulee olla lapsen muokattavissa ja toimintaympäristöltään kiinnostava. Aikuinen on valmiina auttamaan ja tukemaan lasta; sosiaalisia suhteita ja uusien taitojen oppimista.

Kohtaamme perheet kunnioittavasti, arvostavasti ja teemme työtä avoimen ja luottamuksellisen vuorovaikutussuhteen rakentamiseksi.

Touhulassa pariryhmämalli ja pienryhmätoiminta ovat jokapäiväinen toimintatapa. Meille on tärkeää taata vuorovaikutus ja lapsen huomioiminen sekä kuulluksi tuleminen toimiessamme pienryhmissä. Pienryhmät jaetaan iän, kehitystason, mielenkiinnon kohteiden ja lapsen tarpeiden mukaisesti. Pienryhmät toteutuvat myös ruokailuhetkissä, siirtymissä sekä iltapäiväpedagogiikassa.

Touhulan arvojen mukaisesti meillä painottuu:

HYVINVOINTI

- fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta hyvinvoinnista huolehtiminen sekä lasten että henkilökunnan suhteen

-yhdenvertainen ja tasa-arvoinen kohtelu

-hyvä vuorovaikutus sekä terveet elämäntavat

OPPIMISEN ILO

- isojen oivallusten lisäksi arjen pienissä hetkissä oppiminen on ILO
- opimme kysyen ja kokeillen
- kannustamme kaikkia
- aikuisen antamat tilaisuudet osallistua, keksiä ja kehittyä
- erehtyminen ja uudelleen yrittäminen
- myös henkilökunnan ammatilliseen kehittymiseen ja oman työn kehittämiseen mahdollisuus

AVOIMUUS

- asioiden puheeksi ottaminen
- rakentava ja myönteinen vuorovaikutus
- toisen kuunteleminen

VASTUULLISUUS

- ekologisuuden huomioiminen
- kestävän kehityksen merkitys
- retket vastuullisesti, ympäristön kohtelu

Päiväkodin arjen pedagoginen toiminta edistää kaikenikäisten lasten kehitystä ja oppimista. Tarjoamme varhaiskasvatuksessa oleville lapsille monipuolisia mahdollisuuksia kokeilla, harjoitella, opetella ja oppia uusia taitoja omaan tahtiinsa leikin kautta joka päivä. Touhulan pedagoginen vuosisuunnitelma, Touhula Rytmi, on luotu kasvattajatiimin avuksi ja tueksi varmistamaan laadukas pedagoginen toiminta päiväkodeissamme. Päiväkodin johtajalla on vastuu yhdessäkasvattajien kanssa laadukkaan varhaiskasvatuksen toteutumisesta.

Touhula Rytmi pohjautuu seuraaviin asiakirjoihin:

- Varhaiskasvatuslaki
- Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet
- Paikalliset varhaiskasvatussuunnitelma sekä esiopetussuunnitelma
- Esiopetussuunnitelman perusteet

Touhula Rytmin lisäksi apua ja tukea arjen toimintojen suunnitteluun ja toteuttamiseen löytyy Touhulan toimintavinkeistä. Toimintavinkeihin on listattu Touhulassa käytössä olevia menetelmiä ja välineitä.

Touhulan liikuntapäiväkodissa lapsia kannustetaan ja innostetaan liikkumaan monipuolisesti ja luovasti pitkin päivää. Liikunta on läsnä pitkin päivää ja esimerkiksi erilaiset arjen odotus- ja jonotushetket pyritään täyttämään liikkeellä. Luontainen liikkuminen myös leikin kautta on tärkeä osa päiväkodin arkea. Liikuntapedagogiikassa painottuvat myös itseilmaisu ja omien rajojen kokeilu liikkumisen kautta.

Liikuntapäiväkodissa luodaan hyvää perustaa terveille elämäntavoille liikunnallisen toiminnan avulla. Lapsille tarjotaan päiväkodissa mahdollisuus tutustua eri liikuntalajeihin. Mikkeliäisten urheiluseurojen kautta tehdään yhteistyötä.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikukseen kannustava toimintakulttuuri

Touhulassa toimintakulttuuri muodostuu tavastamme tehdä työtä ja siitä mitä on ympärillämme. Opimme toinen toisiltamme. Keskustelemme, kerromme rakentavasti mielipiteemme ja opettelemme ajattelemaan luovasti.

Päivän aikana lapset ehtivät touhuta monenlaista; omaa leikkiä, yhdessä kaverin kanssa liikkuen, pienryhmässä kädentaitoja harjoitellen tai vaikka koko talon kesken laulaen. Suunnittelemme yhdessä lasten kanssa heille mielekästä toimintaa arkeen. Touhulan Rytmi, toimintasuunnitelma, ohjaa toimintaamme.

Lapsella on oikeus oppia leikkien ja iloita oppimastaan. Leikki on keskeinen toimintatapamme. Lasten leikkimistä on tuettava tietoisesti ja lapsille on taattava leikkirauha. Olemme aktiivisesti mukana havainnoimassa tai ohjaamassa leikkitilanteita, rikastuttamassa leikkiä ja leikkimässä lasten kanssa tukien samalla lapsia kaveri- ja tunnetaitojen sekä puheen ja kielen kehittämisessä.

On tärkeää, että lapset pääsevät leikeillään muokkaamaan omaa toimintaympäristöään. Toimintakauden aikana suunnittelemme lasten kanssa teeman mukaisia oppimis- ja leikkiympäristöjä ja luomme leikkipisteitä mm. yhdistelemällä pariryhmien tarvikkeita, kauppa-, kirjasto-, lääkärileikkiin jne. Kiinnitämme huomiota leikin jatkuvuuteen.

Arvostamme Touhulassa pitkäkestoista leikkiä. Annamme leikille aikaa ja tilaa päivittäin. Pidämme tärkeänä lapsen luontaista tapaa oppia uusia asioita leikin kautta. Leikissä lapset harjoittelevat vuorovaikutuksen leikkiin liittymistä, jakamista, vaihtamista ja vuorottelua sekä yhdessä lelujen järjestelyä leikkien loputtua. Leikin avulla voimme käsitellä lasten kanssa oppimisen alueiden teemoja ja lisätä leikkisyyttä päivän eri hetkiin. Leikki antaa mahdollisuuden monipuoliseen osallistumiseen ja mielikuvituksen rikastumiseen. Leikissä opetellaan myös ristiriitatilanteiden selvittämistä sekä kompromissien tekemistä. Leikki ei ole kuitenkaan vain menetelmä erilaisten

taitojen oppimiselle vaan arvokasta sellaisenaan – lapsille tärkeää mielihyvää ja iloa tuottavaa toimintaa.

Lapsi oppii kaikkialla ja kaikissa tilanteissa. Hän toimii aktiivisesti uutta tietoa valikoiden, muuttaen ja tulkiten. Oppiminen on myös yhteisöllistä ja vuorovaikutusta. Toiminnan on oltava mielekästä ja lapsen maailmaa koskettavaa.

Ilmiöpohjainen oppiminen huomioi erilaiset tavat oppia. Huolehdimme, että lapsilla on mahdollisuus kokeilla erilaisia työtapoja sekä tutkia maailmaa kaikilla aisteillaan ja koko kehollaan.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa

Lapsuus itsestään on arvokasta ja merkittävää. Lapsi on oman elämänsä sankari. Touhula Lippulaivassa lapsi kokee kuuluvansa yhteisöön, jossa hän tulee kuulluksi, nähdyksi, hyväksytyksi ja arvostetuksi omana itsenään. Haluamme, että jokainen lapsi saa päivittäin kokea tuovansa iloa ja olevansa tärkeä omana itsenään.

Lapsen teoilla ja ajatuksilla on merkitystä. Touhula Huusharjussa lapset voivat osallistua toiminnan ja työtapojen suunnitteluun sekä valintaan omien edellytystensä mukaisesti. Päiväkotimme kasvattajilla on velvollisuus ja oikeus tutustua lapsen ja lasten maailmaan. Lapsi voi olla osallinen koko päiväkodin toiminnassa. Lapsi oppii näkemään itsensä yhteisön täysivaltaisena jäsenenä, jolla on oma merkittävä osa yhteisössä.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Tunteet ovat eri muodoissa jatkuvasti läsnä ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa, niin myös päiväkodin arjessa. Tunteet vaikuttavat moniin kognitiivisiin toimintoihin sekä sosiaalisen elämämmme sujuvuuteen. Hyvät tunnetaidot suojaavat monilta elämän riskitekijöiltä. Päivähoidolla on havaittu olevan vahva rooli näiden tunnetaitojen kehittämisessä. Tunnetaitoja harjoitellaan joka päivä päiväkotimme arjen tilanteissa. Lisäksi tunnetaitoja on tuotu arkeen näkyviksi mm. tunnuseinän avulla. Ryhmät käyttävät erilaisia tunnetaitomateriaaleja mm. Jukka Hukka sarjaa, Mahti-Hukan tunnekortteja, Ympyräiset kirjasarjaa ja Piki ja Mollin materiaalia. Arjessa tunteita nimetään, opetellaan tunnistamaan ja käsittelemään niitä.

Tuemme lasten välistä positiivista vuorovaikutusta ja sosiaalisten taitojen kehittymistä kaveri- ja tunnetaitoja vahvistamalla, niin leikeissä kuin arjen toistuvissa tilanteissakin. Tärkeää kaveri- ja tunnetaitojen harjoittelussa on kasvattajan läsnäolo sekä lämmin vuorovaikutus lasten kanssa. Leikkitalanteiden ohjaaminen on myös aikuisen suuressa roolissa tunnetaitoja havainnoitaessa sekä niissä ohjaamisessa. Kaveri- ja tunnetaitoja harjoitellaan joka päivä pienryhmissä. Olemme lasten apuna ratkaisemassa leikissä ja muissa tilanteissa toisinaan syntyviä riitatilanteita. Opetamme myös lasta ratkaisemaan itsenäisesti ristiriitatilanteita, tukena ollen.

Touhulan kaveritaitojen tukemisen suunnitelma vastaa varhaiskasvatuksen palveluntuottajan lakisääteeseen veloitteeseen suojata lasta väkivallalta, kiusaamiselta ja muulta häirinnältä. Jokaisessa päiväkotiryhmässä laadittavaan ryhmäsuunnitelmaan asetetaan tavoitteet myös kaveri- ja tunnetaitojen (sosioemotionaaliset taidot) harjoitteluun oman ryhmän näkökulmasta. Tavoitteita toteutumista arvioidaan säännöllisesti ja muokataan tarpeen mukaan. Touhulan kaveritaitojen

suunnitelmaan on kerätty erilaisia menetelmiä ja toimintatapoja, joiden avulla voidaan tukea lasten kaveri- ja tunteitaiteiden kehittämistä.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen

Päiväkodin arki mahdollistaa lasten yhteisen omaehtoisesti syntyneen toiminnan. Lasten toimintaa ei keskeytetä tai häiritä tarpeettomasti. Päiväkodissa tuetaan suvaitsevuuksi eri-ikäisiä ihmisiä kohtaan. Lasten vuorovaikutus- ja ystävyyssuhteiden kehittämistä tuetaan ja havainnoidaan säännöllisesti. Ristiriitatilanteissa aikuiset auttavat, mikäli lapset eivät kykene selvittämään tilannetta keskenään. Aikuiset puuttuvat kiusaamistilanteisiin ja takaavat lasten psyykkisen ja fyysisen turvallisuuden. Touhula Lippulaivassa on käytössä tasa-arvosuunnitelma ja kiusaamisen ehkäisy-suunnitelma.

Jokainen lapsi saa päiväkodissa aikuisen läheisyyttä, hellyyttä ja ymmärrystä. Aikuiset osoittavat olevansa kiinnostuneita lasten ajatuksista sekä kunnioittavat niitä. Jokaiselle lapselle annetaan positiivista palautetta päivittäin.

Toiminnassamme otamme huomioon aina lapsen edun. Vuorovaikutus lasten kanssa on lämmintä ja kunnioittavaa. Huomioimme jokaisen lapsen päivittäin lasta miellyttävällä tavalla: tervehtimällä, koskettamalla, lohduttamalla ja pitämällä sylissä sekä pysähtymällä juttelemaan, kuuntelemaan, iloitsemaan, oivaltamaan ja leikkimään lasten kanssa. Kohtaamme jokaisen lapsen ainutlaatuisena yksilönä, arvokkaana juuri sellaisenaan, kuitenkin tärkeänä osana ryhmää.

Mahdollisista haastavista tilanteista huolimatta kohtaamme lapsen sensitiivisesti huomioiden lapsen tunteet, mielipiteet ja erilaiset päivän tilanteet. Pohdimme, miten voimme omalla toiminnallamme tukea lapsen onnistumisia hänelle haastavissa tilanteissa. Huolehdimme lasten yhdenvertaisuudesta ja kohtelemme lapsia oikeudenmukaisesti.

Kaikki edellä mainittu tasa-arvoinen kohtelu koskee suhteutumista koko asiakasperheisiin. Kunnioitamme ja arvostamme perheiden valintoja lapsen elämässä.

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvosuunnitelma on Huusharjussa tekeillä. Tiimien jäsenet kartoittavat tilanteita omissa ryhmissään, joissa tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta tulee vielä enemmän huomioida. Hyödynnämme aiheita koskevat materiaalit. Käytämme myös lapsille tarkoitettua materiaalia, joka tukee lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä auttaa lasta oppimaan tasa-arvoisuuteen.

Kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisun ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt

Päiväkodissa tuetaan suvaitsevuuksi eri-ikäisiä ihmisiä kohtaan. Aikuiset antavat lapsille myönteisiä toimintamalleja ja kuuntelevat lapsia, kun heillä on kerrottavaa. Työyhteisössä tuetaan aikuisten välistä vuorovaikutusta. Päiväkodin henkilökunnan vuorovaikutussuhteet ovat osa lapsen oppimisympäristöä. Aikuinen puhuu lapselle ja työtoverille kauniisti. Lapsille opetetaan hyviä käytöstapoja.

Lasten vanhemmista puhutaan kunnioitavasti. Eriävistä näkemyksistä keskustellaan rakentavasti ja avoimesti.

Lapsen itseilmaisua tuetaan päivittäin ja pienryhmätoiminta antaa siihen hyvän ja turvallisen mahdollisuuden. Arjessamme ovat laulut, leikit ja lorutukset mukana päivittäin.

Huomioimme katsomuskasvatuksen osana varhaiskasvatuksen pedagogista toimintaa. Tavoitteenamme on edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta, ihmisten monimuotoisuuden ja erilaisten katsomusten ymmärrystä sekä kulttuurista osaamista vuosittaisten juhlapäivien ja päiväkodissa olevien lasten omien kieli- ja kulttuuritaustojen kautta.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Touhulassa lapsen päivään kuuluu hyvä, turvallinen ja sujuva arki. Päiväkodin kasvattayhteisön toiminta, päivän ennakoitavuus ja oppimisympäristö luovat turvallisen rutiinit päivään.

Lapsen perustarpeista huolehditaan. Aikuiset puuttuvat kiusaamistilanteisiin ja takaavat lasten psyykkisen ja fyysisen turvallisuuden.

Havainnoimme lasten luontevahvuuksia ja kirjaamme niitä lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Käytämme vahvuussanoja aktiivisesti ollessamme vuorovaikutuksessa lasten ja toisten kasvattajien kanssa sekä tuomme lasten vahvuuksia esille. Näin vahvistamme jokaisen lapsen kokemusta omista taidoistaan ja osaamisestaan. Samalla tuemme lapsen itsetuntoa ja -luottamusta positiivisin keinoin. Keskustelemme vahvuuksista myös huoltajien kanssa.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Oppimisympäristöt suunnitellaan ja rakennetaan lasten kanssa. Touhulassa oppimisympäristöllä tarkoitamme sekä ilmapiiriä että niitä tiloja, paikkoja, yhteisöjä, käytäntöjä, välineitä ja tarvikkeita, jotka tukevat lasten kehitystä, oppimista ja vuorovaikutusta. Huolehdimme siitä, että lasten ideat, leikit ja heidän kädentaidot ovat esillä, osa näkyvää arkeamme.

Havainnoimme, arvioimme ja muokkaamme ympäristöä säännöllisesti. Mietimme tilojen käyttöä kekseliäästi ja kokeilemme rohkeasti. Päiväkotimme ovat viihtyisiä. Päiväkodin tiloissa lapset pystyvät leikkimään ja liikkumaan, ilmaisemaan itseään sekä keskittymään hiljaiseen työskentelyyn ja lepoon. Päiväkodin suunnittelussa huomioidaan sekä toiminnalliset että rakennusmääräysten mukaiset vaatimukset.

Lapset ulkoilevat erilaisissa ympäristöissä säällä kuin säällä. Piha mahdollistaa monipuolisen leikin ja toiminnan. Lähiympäristön mahdollisuudet on huomioitu ja niitä käytetään säännöllisesti. Lapsen touhukas päivä sisältää ulkoilua kaksi kertaa päivässä. Ulkoilu ja ulkona leikkiminen ovat tärkeä osa varhaiskasvatusta kaikkina vuodenaikoina, säällä kuin säällä. Ulkoilun pedagogiikka noudattaa varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteita ja oppimisalueiden laaja-alaisia kokonaisuuksia sekä innostaa lapset kokeilemaan, tutkimaan ja oppimaan. Monipuolinen ulkona liikkuminen opettaa lasta arvostamaan sekä rakennettua että luonnon ympäristöä.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Touhulan henkilökunta arvostaa vanhempien asiantuntemusta omasta lapsestaan huomioimalla heidän mielipiteensä.

Jotta lapsen hoidon aloitus olisi mahdollisimman sujuvaa ja mutkatonta, tarvitsemme vanhemmilta tärkeitä tietoja lapsesta. Tässä on apuna Lapsen tiedot -lomake, jonka toivomme vanhempien täyttävän huolellisesti. Lomake käydään läpi ryhmän hoitajien kanssa ennen hoidon aloitusta. Noin kolmen kuukauden kuluessa hoidon aloituksesta, teemme yhdessä lapsen henkilökohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman. Esiopetusvuonna teemme lapselle esiopetussuunnitelman.

Jokaisella lapsella on oikeus tuntea olevansa ihana ja tärkeä. Tässä onnistumme yhteistyössä vanhempien kanssa. Meille tärkeää on avoin vuorovaikutus ja päivittäinen kohtaaminen lasten tuonti- ja hakutilanteissa vanhempien kanssa.

Vanhemmille tarjotaan kuukausittain joko aamukahvit aamulla lasta tuodessa tai iltapäiväkahvit lasta haettaessa. Näissä tilanteissa henkilökunnalla on mahdollisuus jutella vanhempien kanssa hieman tuonti- tai hakutilannetta pidempään.

Huusharjussa on käytössä viikoittain vanhemmille lähetettävä TouGo-tiedote, viikkokirje, jossa kerrotaan ryhmien kuluneen viikon touhuista ja infotaan tulevista tapahtumista. Tougon kautta lähetämme myös viikon ruokalistan. Ruokalista on nähtävillä myös ryhmien eteisen seinällä. Lapsen hoitoajat ilmoitetaan TouGo kautta.

Asiakaspalautetta keräämme vanhemmilta säännöllisesti. (Kts kohta yksikön arvioinnin käytänteet)

Kasvatusyhteistyön käytänteet (aik. kasvatuskumppanuus)

Touhulassa toteutamme valtakunnallista varhaiskasvatussuunnitelmaa. Ennen kuin lapsi aloittaa päivähoidossa, hänen on yhdessä huoltajansa kanssa mahdollisuus käydä tutustumassa päiväkotiin, lapsiryhmään ja ryhmänsä aikuisiin. Käyntien määrä on yksilöllinen lapsen tarpeiden mukaan sovittavissa. Käymme tutustumiskäynneillä läpi yhdessä huoltajan kanssa päivähoiton aloitukseen ja lapsen tapoihin ja kehitykseen liittyviä asioita. Vanhemmat ovat ennakkoon täyttäneet esitietolomakkeet lapsestaan. Esitietolomakkeen he saavat käydessään tutustumassa päiväkotiin ennen hoitopaikkapäätöksensä tekemistä. Mikkelin vasun mukaisesti sovimme myös tutustumiskäynnistä lapsen kotiin.

Päiväkodissa toimintaamme ohjaa myös Mikkelin varhaiskasvatussuunnitelma. Teemme varhaiskasvatussuunnitelmat yhdessä lapsen, vanhempien, henkilökunnan sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Se on työkalu, joka kohdistuu toiminnan, järjestelyjen ja pedagogiikan suunnitteluun ja arviointiin. Keskustelu käydään positiivisen pedagogiikan näkökulmasta. Keskitymme lapsen vahvuuksiin ja mielenkiinnon kohteisiin. Jokainen tiimin jäsen sitoutuu toimimaan varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjattujen tavoitteiden mukaisesti. Lasten varhaiskasvatussuunnitelmista nousevat tavoitteet huomioidaan lapsiryhmän toiminnan suunnittelussa sekä oppimisympäristöjen kehittämisessä. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmasta vastaa varhaiskasvatuksen opettaja. Koko tiimi osallistuu suunnitelman laadintaan, toteutukseen ja arviointiin. Kesustelut käydään kaksi kertaa vuodessa ja päivitetään aina tarvittaessa.

Talomme lapsiryhmillä on omat nimetyt aikuiset toimimassa päivittäin lapsiryhmän kanssa. Sijaisissa pyrimme mahdollisuuksien mukaan samojen työntekijöiden käyttöön ja näin mahdollisimman pieneen henkilökunnan vaihtuvuuteen. Kiertävä kasvattaja toimii tarpeen mukaan molemmissa päiväkodeissamme.

Jokapäiväiset kohtaamiset lapsen haku- ja tulotilanteissa vanhempien kanssa ovat tärkeitä hetkiä kuulumisten vaihtoon. Ammatillinen, avoin ja kunnioittava suhtautuminen kaikenlaisiin perheisiin ja heidän arvoihinsa luo hyvät edellytykset kasvatusyhteistyölle.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Suurin osa lapsen päivästä toteutuu pariryhmissä pienryhmätoiminnoissa, joiden toiminta suunnitellaan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmasta nousevien tavoitteiden ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteiden mukaisesti. Pienryhmissä lapsen yksilöllinen huomiointi on mahdollista, lapsen on turvallista harjoitella vuorovaikutus- ja sosiaalisia taitoja, lapsen omatoimisuus ja osallisuus lisääntyvät, kasvattajalla on mahdollisuus olla aidosti läsnä ja havainnoida lasta.

Kirjaamme ja kerromme lapsen päivästä päivittäin vanhemmille. Valokuvaamme ja talletamme erilaisia lapsen töitä kasvunkansioon koko lapsen hoitopolun ajan. Lisäksi viestimme aktiivisesti vanhempien kanssa TouGon kautta.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Teemme Touhulassa laadunarviointia eri tasoilla. Toiminta perustuu jatkuvaan asiakas- ja henkilöstötyytyväisyyden, osaamisen sekä toiminnan parantamiseen. Saatujen palautteiden, arviointien ja seurannan tavoitteena on löytää oikeat toiminnan kehittämiskohteet ja toiminnan tavoitteet. Meille on tärkeää, että lapset ja vanhemmat voivat osallistua toiminnan arviointiin.

Asiakastyytyväisyyttä mitataan kaksi kertaa vuodessa. Arvioimme antamaamme varhaiskasvatusta lain edellyttämällä tavalla oma-aloitteisesti, suunnitelmallisesti ja säännöllisesti. Touhulassa on tällä hetkellä käytössä monipuolisesti erilaisia laatu ja arviointimittareita, mm. kaupungin ohjauskäynnit, henkilöstötyytyväisyyskyselyt, kyselyt asiakkaille sekä päiväkotien itsearviointi.

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

laadittu/päivitetty 19/9/2024

Touhulan kaveritaito-suunnitelma lähetetty

Pelastussuunnitelma

laadittu/päivitetty 19/9/2024

Kestävän kehityksen ohjelma

päivitetty /9/2024

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma

MIKKELIN KAUPUNKI Varhaiskasvatuspalvelut

laadittu/päivitetty 18/8/2024, päivitys kesken uuden vaatimuksen mukaisesti

MIKKELIN KAUPUNKI

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma

Yksikkö: Kieppi

Vuosisuunnitelma laaditaan lokakuun loppuun mennessä, jonka jälkeen se lähetetään varhaiskasvatusjohtajalle hyväksyttäväksi. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan kevään arviointituloksista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä: 7.10.2024

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Pilke päiväkodit ovat sitoutuneet luomaan parasta pienelle. Yhdessä huoltajien kanssa kasvatamme osallistuvia ja itseensä luottavia tulevaisuuden rakentajia.

Pilke Kieppi on liikunta painotteinen päiväkotitoiminta, jonka tavoitteena on tukea lapsen fyysistä aktiivisuutta päiväkodin arjessa, vahvistaa lapsen kiinnostusta liikuntaan ja liikunnalliseen elämäntapaan, sekä opettaa lapselle terveellistä ja turvallista suhtautumista kehoon, sekä ympäristöön.

Liikuntapainotteisuus näkyy Kiepin arjessa mm. Ryhmän yhteisissä kokoontumisissa, jumppahetkinä ja tutustumisella ikä- ja kehitystasoisesti eri liikuntalajeihin.

Tavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Lasten myönteiset tunnekokemukset ja vuorovaikutussuhteet edistävät oppimista. Vertaisryhmä ja kokemus yhteisöön kuulumisesta ovat lapsen oppimisen ja osallisuuden kannalta keskeisiä.

Kiepissä kiinnitetään huomiota ryhmäytymiseen, jotta jokainen lapsi löytäisi oman paikkansa ryhmässä ja leikkiin osallistuminen tuntuisi luontevalla. Päiväkotiin tulee uusia lapsia vähitellen, joten ryhmän yhteishengen ja yhteenkuuluvuuden tunnetta vahvistetaan aina uuden lapsen aloittaessa ryhmässä. Leikki nähdään päivittäisenä oppimistapana, jolloin harjoitellaan vuorovaikutusta, niin sääntöleikkien, kuin lasten omien mielikuvitusleikkien avulla. Tärkeää on, että lapsi tuntee kuuluvansa johonkin ja hänet hyväksytään sellaisena kuin hän on.

Leikillinen oppiminen yhdistää vapaan leikin, sekä ohjatun toiminnan, joka vaihtelee päivän aikana. Arjen tilanteita kuten ruokailuja tai pukeutumistilanteita hyödynnetään oppimisessa. Vapaassa leikissä ohjaavina menetelminä käytetään mm. leikkitaulukkoa, leikkiparitoimintaa esim. arpajaisten avulla sekä oppimisympäristöjen suunnittelua leikkiympäristöiksi. Lapsia myös kannustetaan leikkimään kaikkien kanssa ja mahdollistetaan pitkäkestoinen leikki. Leikin avulla harjoitellaan hyväksymään erilaiset kaverit ja opetellaan toimimaan ristiriitatilanteissa.

Omien tunnetilojen harjoittelua vahvistetaan leikkien avulla ja lapsille mahdollistetaan myönteisiä kokemuksia leikeissä. Aikuinen huolehtii, että leikeissä kukaan ei jää yksin, kaikkien mielipiteet huomioidaan ym. Aikuinen on mahdollisuuksien mukaan läsnä leikissä osallisena tai läsnä fyysisesti seuraamassa lasten leikkiä. Tällöin leikin kehittymistä tuetaan tavoitteellisesti. Leikin avulla lapsi oppii kuuntelemaan toisten mielipiteitä ja ajatuksia sekä harjoittelee etsimään ratkaisuja ongelmiin.

Roolileikin avulla voidaan käsitellä elämän vaikeita asioita, sekä tutustutaan arkipäivän mielenkiintoisiin asioihin, kuten kaupassa asiointiin. Työntekijät havainnoivat lasten vuorovaikutussuhteita leikin aikana. Lasten kanssa mietitään yhdessä, millaisia leikkejä on kiva leikkiä. Lasten mielipiteitä ja toiveita huomioidaan leikkejä suunniteltaessa. Joskus aikuinen on lääkäri tai vauva, joskus pelkkä päiväkodin aikuinen, jonka on annettava mahdollisuus lapselle etsiä ratkaisuja leikeissä eteen tuleviin haastaviin tilanteisiin. Ratkaisuja etsitään myös yhdessä.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa

Osallisuutta on lapsen oma kokemus, että hän on riittävä juuri sellaisena kuin hän on. Lapsella on tunne, että hän kuuluu ryhmään ja hänen mielipiteillään on väliä. Lapsella on oma vastuunsa yksilönä ryhmässä.

Lapsella tulee olla mahdollisuus tulla kuulluksi ja osallistua päätöksentekoon häntä koskevissa asioissa. Esimerkiksi ruokailutilanteissa lapsi harjoittelee omatoimisesti ikätason mukaisesti ottamaan ruoan, voitelemaan leivän, viemään astiat ym. Lapselle tarjotaan mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Lasten toiveita ja kiinnostuksen kohteita havainnoivat aktiiviset aikuiset ja lapsille järjestetään myös lastenkokouksia, joissa he voivat ilmaista omia toiveita. Lapsille järjestetään myös omia toivepäiviä.

Aikuinen tarjoaa toiminnalle turvalliset raamit, mutta jokaiselle lapselle tarjotaan vaihtoehtoja, joista hän voi valita itselleen sopivan tavan toimia. On tärkeää, että jokainen lapsi pääsee ikätasonsa mukaisesti vaikuttamaan omiin päätöksiin. Lapsille tarjotaan kokemus siitä, että hän on riittävä juuri sellaisena kuin hän on. Lapsella on tunne, että hän kuuluu ryhmään, on tärkeä osa päiväkodin yhteisöä ja päivittäin toivottu ystävä.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt

Jokaisella lapsella on oikeus terveelliseen ja monipuoliseen ruokaan, joten päiväkodissa noudatetaan varhaiskasvatuksen ruokailusuosituksia. Ruokailu ja ruokakasvatus ovat tärkeä osa arjen pedagogiikkaamme. Ammattilaisten suunnittelema terveellinen ateria on maistuva, värikäs ja houkutteleva. Lapset saavat toimintakykynsä mukaisesti ottaa itse oman annoksen, jolloin aikuisen tehtävänä on tukea ja ohjata lasta ottamaan ruokaa terveellisen lautasmallin mukaisesti, sekä kannustaa lasta ottamaan myös sellaisia ruokia, mitkä eivät ole niin mieleisiä. Lapsia kannustetaan ja rohkaistaan maistelemaan uusia ja erilaisia makuja, mutta sensitiivisesti. Lapsille opetetaan ruokahävikin minimointia.

Ruokailusta on mukava ja rauhallinen yhteinen oppimisen kokemisen hetki. Positiivista ruokasuhdetta ja oppimisen iloa rakennetaan yhdessä perheiden kanssa. Perheitä rohkaistaan kokoontumaan arjen kiireistä huolimatta ruokailun merkeissä yhteen ja päiväkodissa opitut iloiset ruokailu kokemukset saivat jatkumoa, myös lasten kotona.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Lapsen kanssa harjoitellaan nimeämään ja tunnistamaan tunteita mm. kuvien avulla. Pohditaan yksilöllisesti, kuinka haastavista tunnetiloista voidaan selvitä. Ryhmässä käsitellään esiin tulevia erilaisia tunnetiloja yhdessä, jotta lapset oppivat ymmärtämään, miksi kaveria esim. suututtaa.

Lapsi on tervetullut joka päivä päiväkotiin ja lapsi kohdataan yksilönä. Aamupiirillä voidaan yhdessä miettiä, kuinka päivä alkoi tai onko lapsella elämässään mieltä painavia asioita. Lasten kanssa katsotaan aamuisin erilaisia tunne/ilmekuvia ja pohditaan millainen lapsen oma tunnetila on tällä hetkellä.

Kaikki tunteet ovat sallittuja ja tunteita sanoitetaan. Aikuinen osaa tarttua hetkeen ja on sensitiivinen ohjatessaan lasta tunnistamaan tunteensa. Yhdessä mietitään lapsen kanssa, onko esimerkiksi kotona jokin tilanne, mikä sai lapsella voimakkaita tunteita aikaan ja puhutaan asiasta myös huoltajan kanssa. Lapsen kanssa etsitään yhdessä tapa, jolla tunnetila saadaan käsiteltyä.

Tunnetaitokasvatusmateriaalina meillä on käytössä Molli.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen (esim. lakien ja toiminnallisen suunnittelun tuntemus, jatkotoimenpiteet, ks. Suunnitelmien päivitykset)

Olemme kaikki samanarvoisia ja yhtä tärkeitä sekä kunnioitamme toisiamme. Ymmärrämme myös sen, että ryhmässä on tilaa erilaisuudelle eikä kaikkien tarvitse olla samanlaisia.

Lapsi saa tehdä valintoja ja osallistua toimintaan riippumatta lapsen sukupuolesta, syntyperästä, kulttuuritaustasta tai muista henkilöön liittyvistä syistä riippumatta. Ilmapiiriin tulee olla kunnioittava. Jokaisella lapsella on mahdollisuus osallistua toimintaan omien taitojensa mukaan.

Päiväkodin yhdenvertaisuus ja tasa-arvo suunnitelma on työnalla ja valmistuu 1.6.2025 mennessä

Kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisun ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt

Päiväkodissa tarjotaan lapsille mahdollisuus ilmaisun eri muotoihin. Taiteelliseen ilmaisuun tutustutaan viikoittain erilaisten työtapojen ja oppimisympäristöjen kautta. Monipuoliset välineet ja materiaalit tarjoavat erilaisia mahdollisuuksia ilmaista itseään. Taidekasvatuksessa kokeillaan ja tutkitaan erilaisia menetelmiä. Tärkeintä on yhdessä tekeminen, ei tulos. Lapsille annetaan mahdollisuus työskennellä yksilöllisten taitojen mukaan omaan tahtiin. Lapsille tarjotaan myös mahdollisuus kokea monipuolisesti taidetta ja kulttuuria mm. Kulttuurikameli.

Kuvallinen ilmaisu kehittää lapsen suhdetta kuvataiteeseen ja kulttuuriperintöön. Lapset saavat kokeilla erilaisia kuvan tekemisen tapoja mm. maalaamalla, piirtämällä, kuvaamalla ym. Lapset harjoittelevat kuvallista itse tekemistään teoksista. Tunnetaidot, hahmottaminen, kerronta ovat läsnä kuvallisessa ilmaisussa ja näitä taitoja harjoitellaan ikätason mukaisesti. Suunnittelutaitoja vahvistetaan käsityötoiminnassa mm. monipuolinen rakentelu, muovailu, ompelu. Lapsille tarjotaan kokeilemisen ja tutkimisen mahdollisuus.

Musiikillinen ilmaisu tarjoaa lapselle musiikillisia kokemuksia. Lapsen kanssa lauletaan, tutustutaan erilaisiin soittimiin, liikutaan musiikin mukaan, kuunnellaan musiikkia ja soitetaan yhdessä. Lapset mm. tutustuvat rytmittämiseen kehon ja soittimien avulla, saavat harjoitella liikkumista musiikin tahdissa ym.

Varhaiskasvatuksessa huomioidaan lasten erilaiset kasvuympäristöt kielen oppimisen kannalta. Kielelliset ja kulttuuriset taustat huomioidaan päiväkodin arjessa. Kotien toimintatavat ja vuorovaikutuskulttuuri vaihtelevat, jolloin lapset voivat olla eritasolla kielenkehityksen kannalta. Selkeä ohjaus ja tuki, vuorovaikutus ja leikit vahvistavat lasten kielellisiä valmiuksia. Lapsen kielen ymmärtämistä tuetaan toiminnan sanallistamisella, jolloin myös kuvat, esineet ovat apuna mm. arjen strukturoinnissa. Ohjeet toistetaan, pilkotaan ja ohjeiden antoa selkeytetään tarpeen mukaan. Puheen tuottamista vahvistetaan rohkaisemalla lasta ilmaisemaan omat ajatuksensa ja mielipiteensä sekä osallistumaan keskusteluun. Äänenkäyttöä harjoitellaan ruokailutilanteissa, nukkumishetkellä, leikeissä ym. Lasten kanssa harjoitellaan kielen käyttötaitoja oman puheenvuoron odottamisella sekä vahvistetaan tilannetietoisien kielen käyttöä, mm. hyvät tavat.

Lasten kielellistä sanavarastoa vahvistetaan riittävästi, loruin ja laululeikein. Lukeminen, kerronta ja kuvanluku kuuluvat päivittäiseen toimintaan. Lapsia rohkaistaan tutustumaan kirjoihin. Aikuisen on läsnä lapsen kanssa keskusteltaessa. Lasten kertomuksia ja sanallisia viestejä dokumentoidaan, mm. sadutus. Lasten kanssa pohditaan eri sanojen merkityksiä, puhutaan, kerrotaan ja keskustellaan. Sanoitetaan arkea ja arjen tilanteita. Henkilöstö kiinnittää huomioita omaan kielenkäyttöön, puhutaan selkeää ja yhtenäistä kieltä, jota lapsen on helppo ymmärtää.

Monikulttuurisuutta ja ymmärrystä siitä, että eri kieliä on olemassa vahvistetaan esimerkiksi tutustumalla niihin kieliin ja kulttuureihin, joita päiväkodissa on. Päiväkodissa on nimettyä kieli- ja kulttuurivastaava.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Lasten kanssa pohditaan terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä asioita päivittäisessä toiminnassa.

Lapsia ohjataan huolehtimaan terveydestä, hygieniasta, liikkumisen ja levon merkityksestä. Hyvät kaverisuhteet ja turvallisuuteen liittyvät asiat nousevat esiin päivittäin. Pukeutumistilanteet-, ruokailu-, leikki- sekä ulkoilutilanteet tarjoavat hyvän mahdollisuuden harjoitella arjessa selviytymisen taitoja erilaisissa ympäristöissä. Lapsella tulee olla turvallinen olo omassa oppimisympäristössään ja lasta ohjeistetaan pyytämään apua tarvittaessa. Lapsia ohjataan toimimaan arvoperustan mukaisesti ja heidän kanssaan keskustellaan arvoista ja ihanteista. Kiusaamista, rasismia tai väkivaltaa ei hyväksytä missään muodossa. Lasten kanssa pohditaan, kuinka toimitaan mm. kiusaamistilanteissa.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Oppimisympäristöt koostuvat päiväkodin sisätilasta, luonnosta, pihasta, leikkipuistoista ja muusta rakennetusta ympäristöstä. Oppimisympäristöinä käytetään kirjastoja, museoita, konserttisaleja, teatteria, läheistä palvelutaloa ym. mahdollisuuksien mukaan. Lähiluonto on tärkeä oppimisympäristö tiedepainotteisessa päiväkodissa.

Päiväkodissa sisätilan oppimisympäristön ergonomia, viihtyisyys, esteettömyys sekä valaistus ja akustiikka on suunniteltu toimivaksi. Sisäilman laatu on hyvä. Kiepin oppimisympäristöt on suunniteltu lasten tarpeita ajatellen. Lapsilla on käytössä monipuolisia ja turvallisia leikki- ja toimintavälineitä omassa oppimisympäristössään. Ympäristö motivoi lasta toimintaan. Päiväkodissa on valopöydät, tabletit ym. tieto- ja viestintäteknologiaan käytettäviä laitteita.

Oppimisympäristöt on muokattu ns. kasvatuskamujen mukaisiksi yhdessä lasten kanssa ja huomioiden lasten mielenkiinnonkohteet. Kasvatuskamut ovat varhaiskasvatussuunnitelman oppimisen osa-alueista lähtöisin olevia Pilkkeen maskotteja esimerkiksi Riimi- Roope, Matikka-Mimmi, Luonto-Lissu, Sydän- Seppo, Paletti- Paula ja Liikunta-Leevi. Leikki- ja oppimisympäristöt on jaettu oppimiskamujen avulla esimerkiksi Riimi-Roopen toiminnan valitessaan lapsi voi paneutua kirjoihin tai lorutella aikuisen kanssa, ja Matikka- Mimmin toiminnan valitessaan lapsi voi esimerkiksi tehdä rakenteluleikkejä jne.

Lapsiryhmän havainnoinnin pohjalta on rakennettu oppimisympäristöt, jotka toimivat tämänhetkisen lapsiryhmän tarpeita vastaavaksi. Lapsille on järjestetty leikkeihin sopivat selkeät jakotilat, jolloin lapsella on mahdollisuus pitkäkestoiseen leikkiin ja tarpeen mukaan myös hiljaiseen työskentelyyn. Oppimisympäristöt muuntuvat tarpeen mukaan ja lapsille on havainnollistettu mm. kuvien avulla eri oppimisympäristöihin siirtymistä, jotta he tietävät minne aamulla kokoontutaan ja missä tapahtuu eri toiminnat. Lasten oman käden jälki näkyy oppimisympäristössä seinillä lasten tekeminä taideteoksina. Oman työn esillä oleminen kehittää lapsen sanavarastoa, kun lapsi saa kertoa omasta teoksestaan perheelle ja muille lapsille. Lapsen minäkuva vahvistuu, kun hän voi havainnoida omaa työtään ja osaamistaan omassa oppimisympäristössään. Taideteosten iloiset värit lisäävät oppimisympäristön esteettistä viihtyvyyttä. Lasten kanssa on keskusteltu oppimisympäristössä liikkumisesta ja yhteisistä säännöistä, jotta kaikilla on turvallinen olo. Pienryhmiin jakautuminen tarjoaa rauhallisen oppimistilanteen jokaiselle lapselle.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Huoltajille annetaan mahdollisuus tuoda esiin omia ajatuksiaan ja toiveitaan lapseen sekä toimintaan liittyen. Päiväkodin eteisestä löytyy palaute/idea laatikko, johon perheet voivat kirjoittaa omia toiveita ja ajatuksia päiväkodin toimintaan liittyen. Laatikko toimii myös asiakaspalaute laatikkona. Päiväkodissa toteutetaan asiakastyytyväisyys kysely vuosittain. Kyselyn tulokset käydään henkilöstön kanssa läpi ja toimintaa suunnitellaan/toteutetaan palautetta hyödyntäen.

Vanhempien kanssa tehtävän yhteistyön muotoja ovat muun muassa: Vanhempainillat, päiväkodin tapahtumat sekä juhlat, varhaiskasvatuskeskustelut ja päivittäinen kohtaaminen vanhempien kanssa, varhaiskasvatuksen aloituskeskustelut sekä kasvattajien tutustumiskäynnit perheiden

kotona. Daisy toiminnanohjausjärjestelmä toimii pääasiallisena viestintä kanavana kodin ja päiväkodin välillä.

Kasvatustyöyhteistyön käytänteet

Hoitopaikan varmistuttua, päiväkodin johtaja on yhteydessä perheeseen ja sopii tapaamisen päiväkodille. Tapaamisessa kirjoitetaan hoitosopimus, sekä keskustellaan päiväkotimme käytänteistä. Tämän jälkeen lapsen tulevan ryhmän henkilöstö on yhteydessä perheeseen ja sopii kotikäynnin. Kotikäynnillä kasvattaja tutustuu lapseen ja perheeseen, sekä käy aloituskeskustelun Pilkkeen aloituskeskustelu vasu -lomakkeen pohjalta. Käynnin yhteydessä sovitaan tutustumiskäynnit päiväkodille, jolloin lapsella on mahdollisuus tutustua tuleviin tiloihin, sekä kavereihin.

Jokaiselle lapselle laaditaan varhaiskasvatussuunnitelma ja se kirjataan Daisy käyttöjärjestelmään. Lapsen vasu päivitetään vähintään kaksi kertaa vuodessa ja samalla myös pysähdymme keskustelemaan vanhempien kanssa lapsesta. Lapsen lopettaessa hoito, siirretään tieto uuteen päiväkotiin tulostamalla aikaisemmat kirjaukset lapsesta, sekä tarvittaessa pidämme siirtopalaverin. Pyrimme luomaan vanhemmille avoimen ja luottamuksellisen kohtaamisen päivittäin lasten asioissa. Huomioimme perheiden moninaisuuden sekä lapsen yksilöllisen tarpeet vasuissa sekä arjen toiminnan suunnittelussa.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Käytössä on kokopäivä pedagogiikka: oppimista tapahtuu kaikissa tilanteissa, pitkin päivää. Arjen tilanteita hyödynnetään oppimisessa: leikkitilanteet, pukeminen, ruokailu. Kasvattaja on herkkänä tarttumaan oppimisen hetkiin näissä tilanteissa. Toiminta on tavoitteellista ja suunnitelmallista. Toiminnanlähtökohtana on lapsen tarpeet, kehittyvät valmiudet ja kiinnostuksen kohteet.

Lapsen tarpeista ja mielenkiinnonkohteista saadaan käsitys jatkuvalla aktiivisella havainnoinnilla. Havaintoja dokumentoidaan ja arvioidaan, niin yksilö kuin ryhmätasolla. Dokumentoinnin menetelminä ovat varhaiskasvatussuunnitelmat, havaintojen kirjaaminen mm. viestivihkoon, havainnointivihkoon, sekä lasten kuulumislomakkeeseen. Lisäksi toimintaa dokumentoidaan valokuvin ja videoin, lasten kädentaidon töiden avulla, sekä instagram toimii hyvänä väylänä tehdä toimintaamme perheille näkyväksi.

Havainnointi ja dokumentointi toimii pohjana suunnittelulle, toiminnan järjestämiselle sekä kehittämiselle. Pedagoginen dokumentointi toimii usein lähtölaukauksena lasten projekteille.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Organisaatiossa arviointi tapahtuu laaditun laadunhallintaprosessin mukaisesti, jossa lapset, huoltajat, henkilöstö ja hallinto arvioivat ja kehittävät toimintaa tavoitteiden suuntaisesti.

Arvioinnin käytännöt:

Syys/lokakuu:

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan ja tarkastetaan vuosittain huoltajan kanssa. Keskustelut aloitetaan syys-/lokakuussa. Lapsi osallistetaan prosessiin ikätason mukaisesti. Keväällä

varhaiskasvatussuunnitelmat arvioidaan ja pidetään arviointikeskustelu huoltajien kanssa suunnitelman tarkastamiseksi. Yksilön varhaiskasvatussuunnitelmien pohjalta ryhmälle laaditaan koko ryhmän varhaiskasvatussuunnitelma, jonka pohjana käytetään ryhmän lapsista nousseita oppimisen tarpeita ja mielenkiinnon kohteita. Ryhmän tavoitteet laaditaan yhteisten tarpeiden mukaisiksi.

Lasten vasujen toteutumista seurataan tiimien viikkopalavereissa, joissa niistä nostetaan asioita tiimisuunnitelmiin. Yksikön toimintasuunnitelma ja vuosikello on viikoittain mukana tiimipalavereissa ja koko talon viikkopalaverissa

Tiimisopimus, sekä koko talon tiimisopimus.

Lokakuussa: työyhteisökysely

Marraskuussa: tiimiarviointi

Joulukuussa arviointi-ilta: kyselyiden tulosten läpikäynti ja suunnitelmat niiden pohjalta

Tammikuun arviointi-ilta: yksikön toimintasuunnitelman toteutumisen väliarviointi+pedagogisen toiminnan arviointi.

Helmikuu/maaliskuu: osaamiskeskustelut

Maaliskuu: johtajuuskysely henkilöstölle, asiakaskysely

Huhtikuun loppu, arviointi-ilta: yksikön toimintasuunnitelman toteutuminen/ vuoden kokonaisarviointi, asiakas- ja johtajuuskyselyiden tulosten läpikäynti

Syksyn suunnittelupäivä: Vuoden kokonaisarvioinnissa nousseet kehittämiskohteet, toimenpiteet ja vastuualueet kehittämiseen seuraavalle toimikaudelle, uuden toimikauden suunnittelu

Käytössä TAK-arviointijärjestelmä (tutki, arvioi, kehitä) ja Muksun Kirja: asiakastyytyväisyyden, henkilöstön ammatillisen kehittymisen ja hyvinvoinnin sekä johtajuuden arvioinnissa

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Laadittu 1.9.2023 / päivitetty 16.9.2024

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteenä)

selvitys aloitettu: 1.10.2023

selvitysmateriaalit / -tavat:

Havainnointia tehty ja keskustelua aiheesta. Tarpeita on kartoitettu.

toimenpiteistä päättäminen (pvm): 1.6.2024

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: toukokuu 2025

lisätietoa: [Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu](#), [Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma](#) | [Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

Kestävän kehityksen suunnitelma -

Pelastussuunnitelma

laadittu/päivitetty 1.8.2023

Päivitetty elokuussa 2024

Yksikön pedagogiikan vastuuhenkilöt

Digitutor: jasmin Möller

Kestävän kehityksen vastaava: Piia Häkkinen

Askarteluvastaava: Miili Hasu, Jasmin Tyrväinen

Turvallisuusvastaava: Piia häkkinen, Noora Mikkonen

Somavastaava: Henna Tervo

Lääkehoitovastaava: Helmi Kauppinen

Liikunta vastaava: Sanna Häkkinen

Apulaisjohtaja: Marja Huupponen

Kieli- ja kulttuurivastaava: Henna Tervo

feelia vastaava: Mona Loukiainen, Noora Mikkonen

MIKKELIN KAUPUNKI

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue
Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma

Yksikkö: Kyyhkylän päiväkoti

Vuosisuunnitelma laaditaan lokakuun loppuun mennessä, jonka jälkeen se lähetetään varhaiskasvatusjohtajalle hyväksyttäväksi. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan kevään arviointituloksista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä (pvm): 29.10.2024

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvo-perustaan ja oppimiskäsitykseen

Valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustan lisäksi päiväkotimme toiminta pohjautuu omassa yksikössämme määriteltyihin arvoihin ja toimintaperiaatteisiin, joita ovat *turvallisuus, lämpö ja välittäminen, yksilöllisyys ja tasa-arvoisuus sekä avoimuus ja luottamuksellisuus* sekä Mikkelin kaupungin arvoihin: *reilu, rohkea ja rakentava*. Arvot näkyvät toiminnassamme esimerkiksi vahvana yhteisöllisyytenä ja aitona kasvatustuon jakamisena perheiden kanssa. Pienen päiväkotimme vahvuuksia ovat myös lasten aito yksilöllinen kohtaaminen ja henkilökunnan yhteinen vastuu kaikista lapsista ryhmään katsomatta. Painopistealueitamme ovat ihanteellisen sijaintimme ansiosta luontoon liittyvä kokemuksellinen kasvatustuon sekä liikuntakasvatustuon, johon Kyyhkylän ympäristö ja kuntoutuskeskus antavat hyvät mahdollisuudet. Varhaiskasvatussuunnitelman oppimiskäsitys perustuu vuorovaikutuksellisuuteen, lapsen uteliaisuuteen ja kokonaisvaltaiseen oppimiseen. Tämä näkyy yksikössämme esimerkiksi vuorovaikutus- ja tunnetaitojen harjoittelemisessa jokapäiväisissä tilanteissa sekä erillisillä ohjatuilla aiheeseen liittyvillä tuokioilla (esim. Molli-, Fanni-, Ympyräiset ja Jukka Hukka-tunnekasvatustuonaineisto). Päivittäisessä toiminnassamme lapsi on aktiivinen toimija, jota kannustetaan koelun ja oivaltamisen kautta oppimaan omalle kehitystasolleen kuuluvia asioita. Leikki on vahva tekijä kaikessa toiminnassamme, sen kautta lapsi oppii asioita, toteuttaa itseään, harjoittelee vuorovaikutustaitoja sekä käsittelee ympäristöään.

Päiväkodin tiloissa toimivat 0–3-vuotiaiden ryhmä (Tammerhot) sekä 3-4-vuotiaiden ryhmä (Tuomenkukat). Maanantaisin Tuomenkukkien ryhmän kanssa päiväkodilla myös 5-vuotiaat Viskarit, jotka loppuviikolla toimivat Pihapirtissä yhdessä esikouluryhmän kanssa. Tammerhoissa toimii varhaiskasvattajan opettaja sekä varhaiskasvatuksen lastenhoitaja. Tuomenkukissa toimii varhaiskasvatuksen opettaja sekä kaksi varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa.

Pihapirtin tiloissa toimii esikouluryhmä sekä 5-vuotiaiden ryhmä Viskarit. Pihapirtissä toimii varhaiskasvatuksen opettaja sekä kaksi lastenhoitajaa.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Leikin avulla lapsi hahmottaa ympäristöään ja oppii sosiaalisia taitoja. Kyyhkylän päiväkodissa on hyvät tilat leikkiä varten sekä mahdollisuus jakaa lapsia pienempiin leikkiryhmiin. Leikkivälineet ovat

monipuolisia niin sisällä, kuin ulkona ja välineistöä päivitetään tarpeen vaatiessa. Aikuiset ovat leikkiutilanteissa mukana joko leikkien ja leikkiä rikastuttaen tai havainnoiden.

Tuomenkukkien ryhmässä on käytössä leikinvalintaseinä, jonka avulla lapsi pääsee valitsemaan vapaan leikin aikana itseään kiinnostavan leikin. Leikinvalintaseinä on aktiivisessa käytössä ja lapset ovat omaksuneet käytännön hienosti. Leikinvalintaseinä osaltaan auttaa lapsia myös omatoiminnan ohjauksessa ja leikin valinnassa, sillä leikit ovat seinällä kuvakortteina. Vaihdamme säännöllisesti valittavissa olevien leikkien kuvakortteja, mikä puolestaan innostaa ja rohkaisee lapsia valitsemaan monipuolisesti erilaisia leikkejä.

Lukuvuoden aikana käytämme Tuomenkukkien ryhmässä leikki pari-menetelmää, jossa lapset jaetaan leikki pareiksi niin, että parit ja leikit vaihtuvat joka kerralla. Lisäksi leikimme Kyyhkylä-kaupunki -leikkiä, jossa jokainen lapsi saa vuorollaan olla kaupungin eri kaupoissa ym. niin työntekijänä kuin asiakkaanakin. Kaupunkileikki muuntuu aina sen mukaan, millaisia asioita lapset haluavat kaupungissa olevan. Kaupunkileikkiä leikimme välillä myös yhdessä Viskareiden kanssa. Leikki pari leikeissä sekä kaupunkileikissä tavoitteena on tukea lasten ystävyyssuhteita, eri-ikäisten lasten yhteisleikkejä sekä uusiin leikkeihin tutustumista. Tammenterhojen ryhmässä harjoitellaan leikin perustaitoja yksinleikin ja rinnakkainleikin kautta yhteisleikkiin. Lisäksi Tammenterhojen ryhmässä harjoitellaan esimerkiksi jakamista ja toisten leikkirauhan kunnioittamista. Tammenterhojen ryhmässä on käytössä teemaleikkipäiviä, joissa tutustutaan ohjatusti erilaisiin leikkivälineisiin ja leikkeihin. Aikuiset rikastuttavat lasten leikkiä keskustellen ja mukana leikkien. Jokaisella lapsella on oma eläinkortti, joista he ovat hienosti oppineet tunnistamaan nimensä ja olemme viikon eläimenä tutustuneet näihin eläimiin, leikkien, laulaen ja askarrellaan ko.eläimiä, esim. pupu.

Päiväkotimme on pieni ja täällä on lämpimät ja avoimet välit vanhempien ja työntekijöiden välillä. Pidämme tärkeänä erilaisia vuorovaikutustilanteita, niin lasten ja kasvattajien, kuin vanhempien ja kasvattajienkin välillä. Kiinnitämme aktiivisesti huomiota siihen, että päiväkodissamme on hyvä työilmapiiri. Tämän toteutumiseksi meillä on toimivat palaverikäytännöt sekä tiimien suunnittelupäivät. Vanhempien kanssa olemme vuorovaikutuksessa joka päivä lapsen tuonti- ja hakutilanteissa sekä puhelimitse ja sähköpostitse. Olemme aina valmiita antamaan aikaa vanhempien kanssa keskustelulle. Kannustamme vanhempia aktiivisesti tuomaan esiin mielipiteitään ja ajatuksiaan esimerkiksi toimintaamme liittyen. Vasukeskustelut antavat myös oivallisen maaperän yhteistyöhön vanhempien kanssa ja keskustelussa kuullaan myös lapsen puheenvuoro.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa

Osallisuutta on lapsen kuulluksi tuleminen ja vaikuttaminen omiin asioihin heidän ikätasonsa huomioiden. Päiväkodissamme annetaan aikaa ja tilaa lasten toiveille ja niiden toteuttamiselle. Päivittäin lapsilla on mahdollisuus valita leikkejä, joita he haluavat leikkiä. Lapsilla on mahdollisuus vaikuttaa, missä tilassa leikkiä leikitään sekä mitä leikkivälineitä leikissä käytetään. Lapsille tarjotaan mahdollisuuksia vaikuttaa toiminnan suunnitteluun. Tuomenkukkien ryhmissä pidetään säännöllisesti Lasten kokouksia, joissa koko ryhmän voimin suunnittelemme ja arvioimme toimintaamme sekä mietimme tulevia teemaviikkoja. Lasten toiveet kirjataan ylös ja niitä sekä toiveteemaviikkoja toteutetaan suunnitelmallisesti. Tavoitteena on myös miettiä yhdessä lasten kanssa, kuinka toiveet ovat toteutuneet. Lasten kokoukset toimivat hyvänä alustana myös palautteen keräämiselle, yhteisten sopimusten (=sääntöjen) pohdintaan, lasten kuulemiselle sekä tärkeiden asioiden pohtimiseen (esimerkiksi pihäsääntöjen läpikäynti).

Osallisuutta edistämme myös liikuntakasvatuksessa toivejumbapussin avulla. Pussi on koottu lasten jumbatoiveista, joita lapset voivat kertoa milloin vain. Toiveet kirjataan heti ylös ja laitetaan pussiin,

jota hyödynnetään osana liikuntahetkiämme. Lapsen kuulemisen menetelmänä käytämme "Mitä pidät päiväkodista" -peliä. Pelin avulla saatuja havaintoja hyödynnämme arjen toiminnan kehittämisessä, suunnittelussa ja osana vasukeskusteluja.

Alle kolmevuotiaiden kohdalla aikuisen sensitiivisyys ja läsnäolo on erityisen tärkeää, koska lapsi ei vielä välttämättä osaa sanallisesti ilmaista omia mielipiteitään ja ajatuksiaan. Alle kolmevuotiaiden ryhmässä korostuu lasten havainnointi joka tilanteessa, jotta saamme tietää lasten tahdosta ja toiveista. Näin myös yhteistyö vanhempien kanssa on tärkeää ja keskustelemme välillä enemmänkin haku- ja tuontitilanteissa, jolloin on luontevaa kysellä jotain lapsesta ja esimerkiksi lapsen leikeistä kotioiloissa. Myös varhaiskasvatuskeskusteluissa kysellään lasten leikeistä kotioiloissa tarkemmin ja vanhemmat voivat kertoa mahdollisista toiminta- ja teematoiveista. Alle kolmevuotiaiden ryhmän toiminta perustuu lasten havainnoinnin ja kehityksen perusteella tehtyihin leikki- ja toimintaideoihin sekä lisäksi myös vanhempien kautta saatuihin toiveisiin ja ideoihin.

Lasten osallisuutta on myös omista ja päiväkodin tavaroista huolehtiminen ja esimerkiksi niiden yhdessä sovitussa järjestyksessä pitäminen. Tätä teemmekin arjessamme joka päivä lapsen ikätason mukaisesti. Osallisuutta opitaan yhdessä tekemällä ja pyrimme pitämään arjen kiireettömänä, jotta lapset pääsevät harjoittelemaan erilaisia taitoja rauhassa, kuten pukemista, ruokailua tai lelujen järjestelyä paikoilleen.

Päiväkodin ympäristöä muokataan niin lasten toiveiden mukaan, kuin aikuislähtöisestikin. Päiväkodissamme leikkitarvikkeita ja tavaroita saa siirtää lasten toiveiden mukaan leikkitalasta toiseen jatkuvasti. Yhdessä tekemällä saamme osallisuutta näkyville ja lapset huomaavat, että heidän mielipiteensä ja panoksena vaikuttavat asioihin.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt

Ruokailu on tärkeä osa lapsen perushoitoa, kasvatusta ja opetusta. Ruokailutilanteet ovat ohjattuja ja tarjoamme lapsille monipuolista ja suositusten mukaista ruokaa. Ruokailuhetkillä tuemme lasten terveyttä ja hyvinvointia edistävien ruokatottumusten omaksumista, ja lapset oppivat ruokaillessa myös sosiaalisia taitoja ja itseilmaisua. Ruokarauha pöydissä on tärkeä, ohjaamme rauhallisiin keskusteluihin syömisen ohessa. Tuemme lapsia omatoimiseen ruokailuun eri aisteja hyödyntäen: tutkimme ruokaa katseella sekä haju-, maku ja tuntoaisteilla. Yhteisöllisyyttä ja yhdessä syömisen kulttuuria tuemme arjen ja päivittäisten tilanteiden lisäksi erilaisilla tapahtumilla, joihin kutsumme lasten perheitä mukaan. Tällaisia ovat esimerkiksi isänpäivän aamupala, äitienpäivän kakkukahvit ja sadonkorjuukahvit.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Lapsia autetaan tunteiden ilmaisussa ja itsesäätelyssä. Päiväkodissamme tunnetaitokasvatuksen toteutus sijoittuu vahvasti jokapäiväisen arkemme toimintaan. Keskustelemme, pohdimme ja selvitämme asioita yhdessä. Kuuntelemme toisiamme vapaan leikin lomassa, ohjatuissa hetkissä, siirtymätilanteissa sekä ristiriitatilanteissa ja erimielisyyksien aikana. Otamme yhdessä kaikkien näkökulmat huomioon. Aikuisten aktiivinen läsnäolo, sensitiivisyys ja havainnoinnin taito ovat avainasemassa myös arjessa tapahtuvan tunnetaitokasvatuksen toteuttamisessa. Näin tuemme monipuolisesti erilaisten omien tunteiden tuntemista sekä kaverin tunteiden huomaamista ja huomiointia. Käytössämme on monipuolisesti erilaisia materiaaleja (Molli-, Fanni-, Mahti, Ympyräiset sekä Jukka Hukka -

materiaalit) tunnetaitokasvatuksen toteuttamiseen. Tunteiden ilmaisussa ja havainnoinnissa aikuiset ovat läsnä, tarvittaessa erilaisia tunnekortteja apuna käyttäen.

Päiväkodissamme on käytössä myös MiniVerso sovittelumalli. MiniVerso on kehitetty osaksi varhaiskasvatuksen toimintakulttuuria lapsen oikeuksien ja osallisuuden vahvistamiseksi riitatilanteissa. MiniVerso luo edellytykset lasten aidolle osallisuudelle riitatilanteissa. Lasta ei leimata, vaan häntä kuunnitetaan ja kuunnellaan oman riitansa ja sen ratkaisun asiantuntijana.

Alle 3-vuotiaiden ryhmässä ryhmän vanhimpien lasten kanssa on säännöllisessä käytössä Fanni-tunnetaitomateriaali sekä Molli- tunnetaitomateriaali. Alle 3-vuotiaiden ryhmässä tunnetaitokasvatusta painottuu lisäksi arjen tilanteisiin, kun sanoitamme tunteitamme. Lohdutamme lapsia sekä jaamme ilon ja surun hetkiä yhdessä. Sylittelemme paljon, siinä lapsi saa lohtua ja turvallisuuden tunteen. Lapset eivät vielä välttämättä osaa sanallisesti kertoa tunteistaan, joten kasvattajina roolimme on tässä suuri. Ryhmään on tehty kuvallisia esimerkkitalanteita, joita voimme tarkastella ja joita voimme käyttää apuna monenlaisissa arjen tilanteissa (esimerkiksi erimielisyyksissä ja onnistumistenkin hetkissä). Myös kasvokuvat erilaisista tunteista on tehty helpottamaan tunteiden ilmaisua sekä taputtamalla ilmaisemme iloa ja onnistumista.

Syyskauden aikana Tuomenkukkien ryhmässä on käytössä Fanni-tunnekasvatusaineisto. Kevätkaudella Fanni tunnetaidot jatkuvat ryhmän kolmevuotiailla ja neljävuotiaiden kanssa aloitamme Piki toimintamalliin perustuvat tunnetaitotuokiot. Lisäksi toimintakauden aikana pidämme tunnepäiviä ja kokonaisuuksia tunneviikkoja, jossa käymme monipuolisesti ja leikinomaisesti läpi erilaisia tunteita ja tunnetaitoja. Tunnepäivissä ja viikoilla eri tunteita käsitellään myös esimerkiksi draaman ja nukketeatterin sekä tunnekorttien keinoin. Kevätkauden aikana Tuomenkukkien kanssa tehdään tunnemittarit, joiden käyttöä harjoitellaan yhdessä. Tunnemittarit viedään kotiin ja perheitä ohjataan niiden käytössä. Lisäksi otamme ryhmän kanssa käyttöön itsesäätelyyn ja tunteiden säätelyyn tarkoitettua "värimittarin", jonka avulla yhdessä pohdimme ja harjoittelemme itsesäätelyn keinoja eri arjen tilanteissa.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen

Kyyhkylän päiväkodissa jokainen työntekijä ja asiakas kohdataan yksilönä ja jokaisella on oikeus olla omanlaisensa. Yhdenvertaisuus ei merkitse samanlaisuutta ja jokaisen kokemusmaailma on meille tärkeä. Henkilöstön tärkeä tehtävä onkin luoda moninaisuutta arvostava ilmapiiri, jossa niin vanhempien, lasten kuin henkilökunnankin mielipiteet ja toiveet otetaan huomioon. Moniammatillisessa työyhteisössä jokaisen rooli on tärkeä osana hyvää kasvatusyhteisöä.

Varhaiskasvatuksen sukupuolisensitiivisyyteen kiinnitetään huomiota päiväkodissamme. Lapset kohdataan sukupuolesta riippumatta yksilöinä, joiden yksilölliset luonteenpiirteet ja mieltymykset sekä lapsen ja hänen perheeseensä liittyvät muut tekijät huomioidaan. Päiväkodin arvojen (turvallisuus, lämpö ja välittäminen, yksilöllisyys/tasa-arvoisuus, avoimuus ja luottamuksellisuus) merkitystä ja tarkoitusta tarkastellaan säännöllisesti henkilöstön palaverissa ja pohditaan, miten arvot näkyvät päivittäisessä toiminnassa. Arvoistamme yksilöllisyys/tasa-arvo toteutuu esimerkiksi niin, että lapsi saa tehdä valintoja riippumatta sukupuolesta, syntyperästä, kulttuuritaustasta tai muista tekijöistä.

Päiväkodissämme lapset saavat aikuisen huomion jokapäiväisessä toiminnassamme ja tällä turvaamme lasten keskinäisissä suhteissa, että jokainen tuntee olevansa tasa-arvoisessa asemassa ja ilmapiirimme on turvallinen ja hyväksyvä jokaista kohtaan. Sukupuolisensitiivisyyttä voidaan esimerkiksi toteuttaa ryhmässä niin, että emme puheissamme ja toimissamme tuo esille stereotyyppisiä sukupuolirooleja. Tämä toteutuu esimerkiksi niin, että jokainen leikki on kaikille avoin. Haluamme tukea lapsen oman identiteetin ja itsetunnon kehitystä myönteisellä ja kannustavalla vuorovaikutuksella.

Syyskaudella teimme toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman. Suunnitelman myötä meille valikoitui kaksi kehitettävää kohtaa, joihin kiinnitämme erityistä huomiota toimintakauden aikana. Keväällä (huhti- toukokuussa) pysähdymme katsomaan tilannetta ja arvioimme onnistumistamme. Kehitettävät kohteet ovat rauhalliset arjen tilanteet ja siirtymät sekä leikitilat ja leikki. Suunnitelma on liitteenä vuosisuunnitelman lopussa.

Kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisun ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt

Kulttuuriseen monimuotoisuuteen kasvaminen alkaa oman kulttuurin tuntemisesta. Suomalainen kulttuuri ja oman alueemme kulttuuriset ominaisuudet tulevat eleyksi lasten kanssa arjessa sekä erilaisten juhlien, tapahtumien ja teemaviikkojen yhteydessä. Omien kulttuuristen toimintatapojemme rinnalla tuomme esiin erilaisia muiden kulttuurien tapoja esimerkiksi ruokailuun tai pukeutumiseen liittyen sekä eri juhlapäivien myötä.

Suomen kielen monipuolisen ja lasten kielellistä tietoisuutta vahvistavan käytön lisäksi herättelemme lasten kiinnostusta eri kieliin esimerkiksi lauluilla ja loruilla. Esimerkiksi odottelutilanteissa laulamme ja loruttelemme lähes päivittäin. Lisäksi arjessamme on jatkuvasti vahvasti läsnä kielellisten taitojen huomioiminen kaikessa arjen toiminnassa niin siirtymätilanteissa, leikeissä, ruokailussa, kuin lasten kanssa keskusteluissakin (pohditaan yhdessä asioita, keskustellaan, sanoitetaan).

Tuomenkukkien kanssa kielitietoisuutta toteutetaan lorujen ja riimien tutkiskelun sekä lasten ajattelua haastavien kuvakysymyskorttien avulla. Luemme yhdessä myös satuja päivittäin, joista keskustelemme lasten kanssa. Pidämme lasten kanssa pienryhmittäin myös suujumppaa. Pidämme tärkeänä ylläpitää jatkuvasti keskustelevaa ja itsensä ilmaisua kannustavaa ilmapiiriä, joka mahdollistaa kielellisten taitojen sekä ilmaisun kehityksen lapsen yksilöllisellä tavalla.

Tammenterhojen ryhmässä ilmaisua ja kielitietoisuutta kehitetään paljon lorujen ja laulujen avulla. Luemme myös kirjoja ja satuja sekä teemme satuhierontaa. Meillä on myös käytössä erilaisia kuvakortteja ilmaisemaan päivän puuhia, vaate-kuvakortteja pukemiseen, ruoka-kuvakortteja ruokailuun sekä tunteiden ja tilanteiden ilmaisuun omat korttinsa, joiden käyttöä harjoitellaan koko ajan enemmän. Lapsilla on myös jokaisella omat eläin-kuvakortit ilmaisemaan omaa paikkaa mm. lokerolla ja vessan vaatekoreissa sekä aamupiirillä, kun katsomme ketä on paikalla. Siinä lapsi saa vuorollaan siirtää oman merkkinsä koti-taulusta päiväkotitauluun. Tuokion lopuksi laskemme taulusta montako lasta on paikalla ja olemme vanhempien kanssa huomanneet alle 3-vuotiaiden oppineen laskemaan kymmeneen.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Lasten hyvinvointiin liittyy ensisijaisesti lapsen oikeus terveelliseen elämäntapaan, kuten terveelliseen ravintoon, liikuntaan ja päivälepoon. Myös oikeus kiireettömään ja keskittymistä mahdollistavaan ympäristöön kuuluu lapsen hyvinvoinnin edistämiseen. Kiireetön ja lapsen omaa tahtia kunnioittava ilmapiiri antaa tilaa oppimiselle ja oivaltamiselle.

Lasten turvallisuutta ja hyvinvointia päiväkodissa edustaa lapsille konkreettisesti turvallisen ympäristön lisäksi se, että päivärytmi on pääsääntöisesti aina sama ja selkeä. Tästä pyrimme pitämään päiväkodissamme kiinni, mutta toisinaan arki kuitenkin muuttuu ja on erikoispäiviä. Silloin aikuisten tehtävä on huolehtia siitä, että ilmapiiri säilyy lapsille turvallisena ja päivän tapahtumat selvitetään lapsille kuvin ja sanoin mahdollisimman tarkasti.

Päiväkodissamme ei sallita kiusaamista missään muodossa ja siihen puututaan välittömästi. Vanhemmille kerrotaan tapahtuneesta ja mietitään yhteisiä ratkaisuja. Huomioidaan, että kiusaamista on monenlaista: fyysinen (esim. lyönti, kamppitus, hiekan heittäminen), sanallinen (haukkuminen, lällättäminen) sekä psyykkinen (selän takana puhuminen, ilveily, manipulointi, ulkopuoliseksi jättäminen) kiusaaminen. Ennaltaehkäisemme kiusaamista keskustelemalla yhdessä ryhmän ja päiväkodin säännöistä.

Päiväkodissamme on käytössä MiniVerso -päiväkotisovittelu menetelmä. 0-3 vuotiaiden lasten ryhmässä on Mini Verson tukena myös tarinalliset kuvitetut kortit, joita voidaan käyttää niin tunnetaitojen harjoittelussa, kuin lasten välisten erimielisyyksien selvittelyssäkin.

Päiväkotimme tukee ystävyysuhteita, jotta kaikki olisivat kavereita keskenään ja ketään ei jätetä ulkopuolelle, tästä esimerkkinä leikkiparikäytäntö. Avoimuus on meille tärkeä työkalu, ja opetamme lapsillekin, ettei salaisuuksia ole henkilökunnan ja vanhempien kesken.

Päiväkotimme vahvuus on aidosti läsnä olevat aikuiset, jotka ovat innostuneita ja kiinnostuneita työstään. Pidämme yllä selkeitä rajoja ja sääntöjä ja tarjoamme paljon syyliä ja hellyyttä niin pienille, kuin isommillekin lapsille.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Päiväkotimme on fyysisenä oppimisympäristönä erilaisia tiloja tarjoava ja lapsille turvallisesti tehty. Lelut, pelit ja muut tarvikkeet ovat mahdollisimman hyvin lasten saatavilla. Aikuiset huolehtivat sosiaalisen ja psyykkisen oppimisympäristön turvallisuudesta ja avoimuudesta, jotta jokainen lapsi voi tuoda esiin tarpeitaan ja mielenkiinnon kohteitaan. Esillä olevat lasten työt kasvattavat lasten osallisuuden tunnetta ja osaltaan vahvistavat lapsen itsetuntoa.

Päiväkodin piha ja sitä ympäröivä luonto tarjoavat virikkeellisen ja kaikkia aisteja ruokkivan oppimisympäristön. Tuomenkukat ja Tammenterhot käyttävät Kyyhkylän kuntoutuskeskuksen liikuntasalia säännöllisesti. Liikuntasali tarjoaa hyvän fyysisen ympäristön sekä monipuoliset mahdollisuudet liikuntakasvatukseen toteuttamiseen. Ulkona liikkumiseen hyvän mahdollisuuden tarjoaa päiväkotia ympäröivä luonto. Päiväkotia ympäröi rehevät ja monipuoliset metsät, jotka mahdollistavat luonnon aktiivisen tutkiskelun ja metsäleikit. Läheisistä metsistä löytyy luontopolkuja

laavuineen sekä päiväkodin edustalta pellot, joihin saamme talvisin hiihtoladut. Tuomenkukkien ryhmä leikkii, seikkailee ja liikkuu luonnossa viikoittain. Tammenterhojen ryhmän kanssa käymme viikoittain metsäretkillä. Noin kerran kuukaudessa leivomme lasten kanssa retkelle omaa evästä, esim. jugurttikakkua, pikkuleipiä tai valmistamme eväksi herkkuleivät. Metsäretkein myötä lasten luontosuhde alkaa rakentumaan, opimme kunnioittamaan luontoa. Metsä on pienille lapsille myös oiva luonnollinen liikuntasali, jossa motoriset taidot harjaantuvat luonnostaan.

Aikuisten kiinnostus ja valmius vastata lasten kysymyksiin, ihmettelyyn ja mielipiteisiin antaa pohjan fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti toimivan oppimisympäristön luomiselle. Yhteistyössä lasten kanssa oppimisympäristö saadaan jokaiselle lapselle juuri hänen tarvitsemiaan virikkeitä tarjoavaksi tai mahdollisiin tuen tarpeisiin vastaavaksi.

Päiväkotimme toimintatavan mukaan lapsia kuunnellaan arjessa jatkuvasti ja mitä tahansa päiväkodin tiloja voidaan muokata lapsen tai lapsiryhmän toiveiden ja leikkien mukaiseksi (huonekaluja ja leikkitarvikkeita siirretään tilasta toiseen tilanteen mukaan).

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Päiväkodissamme pidetään kiinni käytännöstä, että jokainen lapsi otetaan aamulla vastaan henkilökohtaisesti ja saatetaan iltapäivällä lähtemään kotiin henkilökohtaisesti vanhemman saapuessa. Samalla vaihdetaan vanhemman kanssa kuulumisia ja keskustellaan lasta koskevista asioista. Näissä tilanteissa vanhemmilla on hyvä mahdollisuus esittää ajatuksiaan ja ideoitaan toimintaamme liittyen ja tähän myös kannustamme vanhempia avoimesti.

Jatkamme säännöllisesti toistuvan toimintatavan käyttöä vanhempien kanssa tehtävään yhteistyöhön liittyen. Jokaiselle perheille annetaan mahdollisuus nimettömästi kertoa toiveita, ideoita, teemoja ja käsiteltäviä aiheita, sekä antaa palautetta toimintaamme liittyen. Kyselyn avulla perheet voivat lisäksi kertoa lastensa mielenkiinnonkohteita ja lempileikkejä toiminnan suunnittelua ajatellen.

Vanhempainillan sijaan panostamme kattaviin tiedotteisiin sekä hyödynnämme aktiivisesti vanhempien henkilökohtaista kohtaamista muun viestinnän lisäksi.

Pidämme tärkeänä päiväkodin juhlien sekä erilaisten teemapäivien järjestämistä, joihin koko perhe voi osallistua. Yhteiset juhlat ja yhdessä tekeminen vahvistavat yhteisöllisyyttä sekä luovat mukavia muistoja päiväkotivuosista. Tulevan syyskauden aikana järjestämme yhteistä toimintaa perheiden kanssa syyskahvien, isänpäivään sekä jouluun liittyen. Kevätkauden aikana vastaavasti äitienpäivään ja kevätjuhlaan liittyen.

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Kasvatusyhteistyö on edellytys luottamuksellisen ja hyvän suhteen syntymiselle lapsen vanhempien ja kasvatushenkilöstön välillä. Ennen hoitosuhteen alkua päiväkodin johtaja, ryhmän aikuiset ja lapsen huoltajat tapaavat ja keskustelevat päiväkodin käytänteistä sekä vanhempien toiveista ja muista lapseen ja lapsen varhaiskasvatukseen aloitukseen liittyvistä asioista tutustumiskäynneillä. Tutustumiskäynneillä myös lapsi pääsee tutustumaan päiväkodin toimintaympäristöön, aikuisiin ja

uusiin leikkikavereihin. Vanhempien kanssa keskusteleminen ja kuulumisten vaihtaminen on erityisen tärkeää varhaiskasvatussuhteen alussa ja luo hyvän pohjan tärkeälle kasvatusyhteistyölle. Pienessä päiväkodissamme kaikki lapset, vanhemmat ja päiväkodin aikuiset tulevat toisilleen nopeasti tutuksi.

Päiväkotimme tarjoaa tutustumiskäyntejä aloittavan lapsen kotiin ennen varhaiskasvatuksen aloittamista. Vanhempien kanssa sovitaan yhdessä tutustumiskäynnistä, jossa päiväkodin työntekijä tekee kotikäynnin hoidossa aloittavan lapsen kotiin. Näin lapsi ja päiväkodin aikuinen sekä vanhemmat voivat jo tutustua toisiinsa lapselle tutussa ja turvallisessa ympäristössä.

Yksi vahvuksistamme on vahva yhteisöllisyys ja "kaikki kasvattavat kaikkia"-toimintamalli. Ryhmän varhaiskasvatuksen opettaja käy lapsen Vasu-keskustelut vanhempien kanssa.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Havainnointi on päiväkotityössä jatkuvaa (leikki-aidot, motoriikka, omatoimisuus, tunnetaidot jne...). Päivittäin kirjaamme huomioita lapsen päivästä infolappuun, joka toimii muistin tukena iltapäiväulkoilussa lasten kotiinlähtötilanteessa. Infolappuun kirjataan, mitä lapsi on ohjatusti tehnyt päiväkotipäivän aikana, kuten askarrellut, jumpannut tai käynyt retkellä. Lappuun merkataan, onko lapsi nukkunut päiväunia. Myös muut mahdolliset erityistapahtumat merkitään ylös, jotta lasta koskevat tiedot pystytään kertomaan varhemmalle työntekijästä riippumatta, sillä aina hakutilanteeseen ei ole mahdollista saada lapsen oman ryhmän aikuista.

Tiimeillä on viikoittain suunnitteluajat, joiden yhteydessä keskustellaan ryhmän lapsista ja kirjataan esiin nousseita havaintoja ylös. Tuomenkukilla on käytössä kansio, jossa jokaiselle ryhmän lapselle on varattu tilaa lapsen arjen havainnoinnille. Havainnointimateriaali on kattava apu mukaan lapsen vasu-keskusteluun. Lapsista tehtyjä havaintoja käydään aktiivisesti läpi myös työntekijöiden kesken esimerkiksi viikkopalaverissa. Viikkopalaverissa otamme myös esiin, jos jonkin lapsen kohdalla on herännyt erityistä iloa tai huolta.

Päiväkodissamme on käytössä arjen dokumentointiin Musa- ja Lukutoukat. Toukat kasvavat pituuttaan aina, kun olemme laulaneet uusia lauluja tai lukeneet läpi uuden kirjan.

Kuvaamme lapsia erilaisissa tilanteissa, niin arjessa kuin esimerkiksi retkillä ja teemapäivinä. Kuvat tallennetaan tietokoneelle ja osa niistä tulostetaan lasten ja aikuisten katseltavaksi yhteisiin tiloihin. päiväkodilla on myös omat instagram sivut, jossa julkaisemme kuvia ja tarinoita esim. päiväkodin tapahtumista ja touhuista.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Yksikön arvioinnin tukena hyödynnämme perheiltä tullutta palautetta. Lisäksi osallistumme kaupungin yhteisiin arviointeihin ja kyselytutkimuksiin, mikäli sellaisia on tarjolla.

Toiminnan arviointia teemme viikkopalaverissa, joissa mietimme arjen eri hetkien toimivuutta ja mahdollisia esiin nousevia parannusehdotuksia. Kaikki keskustelut ja sopimukset kirjataan palaverivihkoon kaikkien työntekijöiden luettaviksi. Toimintakauden aikana palaamme päiväkodin arvoihin ja arvioimme niiden kautta toimintaamme. Aktiivisen arjessa tapahtuvan arvioinnin myötä näemme, kuinka toimintatapojamme ja käytänteitämme tulee muuttaa kauden eri vaiheisiin ja tilanteisiin sopiviksi.

Suunnitelmien päivitykset

- *Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä*
 - laadittu/päivitetty: 18.9.2024
- *Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteenä)*
 - selvitys aloitettu (pvm): 26.9.2024
 - selvitysmateriaalit / -tavat: Laadittu keskustellen viikkopalaverissa 26.9.2024. Käytetty apuna opetushallituksen Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma -materiaalia.
 - toimenpiteistä päättäminen (pvm): 26.9.2024
 - toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: huhti- toukokuu 2025
- *Kestävän kehityksen suunnitelma*
 - alkukartoitus ([Keke päiväkodissa.pdf \(kierratyskeskus.fi\)](#) s. 62-81 tai Valssi Ympäristö- ja kestävyyskasvatus)
 - päivitys: 27.8.2024
 - valitut kehittämiskohteet (1-2 kpl), joita toimintavuonna edistetään: Pyrimme pitämään toimintakauden aikana päiväkodissamme kestävän kehityksen teemaviikon
 - arviointi (pvm): keväällä 2025
- *Pelastussuunnitelma*
 - laadittu/päivitetty: 1.9.2024

Yksikön pedagogiikan vastuuhenkilöt

Leikkimentori (ja -tiimi): Miia Riittinen, Ella Ruuskanen, Tanja Ruhanen

Kieli- ja kulttuurivastaava: Heli Lehtinen

Miniverso-mentori: Tanja Ruhanen

Liikuntavastaava: Miia Riittinen

TVT-vastaava: Ella Ruuskanen

Tiedekasvatusvastaava: Ella Ruuskanen, Tanja Ruhanen

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Miia Riittinen, Airi Hämäläinen

Kirjastovastaava: Heli Lehtinen, Airi Hämäläinen

Srk-vastaava: Heli Lehtinen

Virkistysvastaava: Saija Vihavainen

Tammerterhojen tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava: Saija Vihavainen

Tuomenkukkien tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava: Miia Riittinen

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma

Yksikkö: Touhula Lippulaiva, Touhula Hymy Oy

Vuosisuunnitelma laaditaan lokakuun loppuun mennessä, jonka jälkeen se lähetetään varhaiskasvatusjohtajalle hyväksyttäväksi

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä 25.10.2024

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Aidosti lapsen tasolta lähtevä varhaiskasvatus on nyt tärkeämpää kuin koskaan. Tehtävämme on yhdessä vanhempien kanssa kasvattaa tämän päivän pienistä lapsista huomisen suuria aikuisia. Meille haluavat niin lapset ja vanhemmat kuin parhaat alan ammattilaisetkin. Yhdessä olemme maailman parhaita – pienestä pitäen. Kaikki lähtee lapsuudesta.

Touhula Lippulaivassa varhaiskasvatuksen pedagogiikka on tietoista, suunnitelmallista sekä tavoitteellista ja sitä arvioidaan kirjallisesti kolmesti vuodessa jatkuvan arvioinnin lisäksi. Varhaiskasvatuksemme perustuu yhdessä tekemiselle ja monialaiselle yhteistyölle innostavassa ja kannustavassa ympäristössä.

Meillä Touhulassa tärkeää on:

- *lapsen osallisuus ja lapsuus arvokkaana elämänvaiheena
- *leikki, vuorovaikutustaidot ja myönteisen itsetunnon kehittyminen
- *ilmiöpohjainen oppiminen
- *arjen turvalliset rutiinit, kasvatusyhteistyö ja vanhempien osallisuus
- *työskentelytapana pariryhmätoimintamalli ja pienryhmätoiminta

Päiväkodin arjen pedagoginen toiminta edistää kaikenikäisten lasten kehitystä ja oppimista. Tarjoamme varhaiskasvatuksessa oleville lapsille monipuolisia mahdollisuuksia kokeilla, harjoitella, opetella ja oppia uusia taitoja omaan tahtiinsa leikin kautta joka päivä.

Touhulan pedagoginen vuosisuunnitelma, Touhula Rytmi, on luotu kasvattajatiimin avuksi ja tueksi varmistamaan laadukas pedagoginen toiminta päiväkodeissamme. Päiväkodin johtajalla on vastuu yhdessä kasvattajien kanssa laadukkaan varhaiskasvatuksen toteutumisesta.

Touhula Rytmi pohjautuu seuraaviin asiakirjoihin:

- Varhaiskasvatus laki
- Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet
- Paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat
- Esiopetussuunnitelman perusteet
- Kaksivuotisen esiopetuskokeilun opetussuunnitelman perusteet
- Paikalliset esiopetussuunnitelmat

Touhula Rytmin lisäksi apua ja tukea arjen toimintojen suunnitteluun ja toteuttamiseen löytyy Touhulan toimintavinkeistä. Toimintavinkeihin on listattu Touhulassa käytössä olevia menetelmiä ja välineitä.

Touhulan seikkailupäiväkodissa jokainen päivä on pieni suuri seikkailu. Liikunnalliset, musiikilliset tai luonnonhelmassa tapahtuvat leikit tekevät päivästä elämyksellisiä ja innostavat lapsia löytämään uusia tapoja ymmärtää ympäröivää maailmaa. Meillä jokainen lapsi on aarre. Seikkailupäiväkodistamme kasvaakin elämänjanoisia seikkailijoita, jotka uskovat itseensä ja rohkeasti kurkottelevat kohti omia unelmiaan.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikukseen kannustava toimintakulttuuri

Touhulassa toimintakulttuuri muodostuu meidän tavastamme tehdä työtä ja siitä mitä on ympärillämme. Opimme toinen toisiltamme. Keskustelemme, kerromme rakentavasti mielipiteemme ja opettelemme ajattelemaan luovasti.

Päivän aikana lapset ehtivät touhuta monenlaista; omaa leikkiä, yhdessä kaverin kanssa liikkuen, pienryhmässä kädentaitoja harjoitellen tai vaikka koko talon kesken laulaen. Suunnittelemme yhdessä lasten kanssa heille mielekästä toimintaa arkeen ja juhliin. Touhulan seikkailutalojen toimintasuunnitelma ohjaa toimintaamme.

Lapsella on oikeus oppia leikkien ja iloita oppimastaan. Leikki on keskeinen toimintatapamme. Lasten leikkimistä on tuettava tietoisesti ja lapsille on taattava leikkirauha. Olemme aktiivisesti mukana havainnoimassa tai ohjaamassa leikkutilanteita, rikastuttamassa leikkiä ja leikkimässä lasten kanssa tukien samalla lapsia kaveri- ja tunnetaitojen sekä puheen ja kielen kehittämisessä.

On tärkeää, että lapset pääsevät leikeillään muokkaamaan omaa toimintaympäristöönsä. Toimintakauden aikana suunnittelemme lasten kanssa teeman mu-kaisia oppimis- ja leikkiympäristöjä ja luomme leikkipisteitä mm. yhdistelemällä pariryhmien tarvikkeita, kauppa-, kirjasto-, lääkärileikkiin jne. Kiinnitämme huomiota leikin jatkuvuuteen.

Arvostamme Touhulassa pitkäkestoista leikkiä. Annamme leikille aikaa ja tilaa päivittäin. Pidämme tärkeänä lapsen luontaista tapaa oppia uusia asioita leikin kautta. Leikissä lapset harjoittelevat

leikkiin liittymistä, jakamista, vaihtamista ja vuorottelua sekä yhdessä lelujen järjestelyä leikkien loputtua. Leikin avulla voimme käsitellä lasten kanssa oppimisen alueiden teemoja ja lisätä leikkillisyyttä päivän eri hetkiin. Leikki vahvistaa lapsen vuorovaikutustaitoja ja antaa mahdollisuuden monipuoliseen osallistumiseen ja mielikuvituksen rikastumiseen. Leikki ei ole kuitenkaan vain menetelmä erilaisten taitojen oppimiselle vaan arvokasta sellaisenaan – lapsille tärkeää mielihyvää ja iloa tuottavaa toimintaa.

Lapsi oppii kaikkialla ja kaikissa tilanteissa. Hän toimii aktiivisesti uutta tietoa valikoiden, muuttaen ja tulkiten. Oppiminen on myös yhteisöllistä ja vuorovaikutusta. Toiminnan on oltava mielekästä ja lapsen elämismaailmaa koskettavaa.

Ilmiöpohjainen oppiminen huomioi erilaiset tavat oppia. Huolehdimme, että lapsilla on mahdollisuus kokeilla erilaisia työtapoja sekä tutkia maailmaa kaikilla aisteillaan ja koko kehollaan.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa

Lapsuus itsestään on arvokasta ja merkittävää. Lapsi on oman elämänsä sankari. Touhula Lippulaivassa lapsi kokee kuuluvansa yhteisöön, jossa hän tulee kuulluksi, nähdyksi, hyväksytyksi ja arvostetuksi omana itsenään. Haluamme, että jokainen lapsi saa päivittäin kokea olevansa ihana ja tärkeä.

Lapsen teoilla ja ajatuksilla on merkitystä. Lippulaivassa lapset voivat osallistua toiminnan ja työtapojen suunnitteluun ja valintaan omien edellytystensä mukaisesti. Päiväkotimme kasvattajilla on velvollisuus ja oikeus tutustua lapsen ja lasten maailmaan. Lapsi voi olla osallinen koko päiväkodin toiminnassa. Lapsi oppii näkemään itsensä yhteisön täysivaltaisena jäsenenä, jolla on oma merkittävä osa yhteisössä.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Tunteet ovat eri muodoissa jatkuvasti läsnä ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa, niin myös päiväkodin arjessa. Tunteet vaikuttavat moniin kognitiivisiin toimintoihin sekä sosiaalisen elämämme sujuvuuteen. Hyvät tunnetaidot suojaavat monilta elämän riskitekijöiltä. Päivähoidolla on havaittu olevan vahva rooli näiden tunnetaitojen kehittymisessä. Tunnetaitoja harjoitellaan joka päivä päiväkotimme arjen tilanteissa. Lisäksi tunnetaitoja on tuotu arkeen näkyviksi mm. tunnuseinän avulla. Ryhmät käyttävät erilaisia tunnetaitomateriaaleja mm. Jukka Hukka sarjaa, Mahti-Hukan tunnekortteja, Ympyräiset kirjasarjaa ja Mollin materiaalia. Arjessa tunteita nimetään, opetellaan tunnistamaan ja käsittelemään niitä.

Tuemme lasten välistä positiivista vuorovaikutusta ja sosiaalisten taitojen kehittymistä kaveri- ja tunnetaitoja vahvistamalla niin leikeissä kuin arjen toistuvissa tilanteissa. Tärkeää kaveri- ja tunnetaitojen harjoittelussa on kasvattajan läsnäolo ja lämmin vuorovaikutus lasten kanssa sekä leikkitalanteiden ohjaaminen. Kaveri- ja tunnetaitoja harjoittelempa joka päivä pienryhmissä. Olemme lasten apuna ratkaisemassa leikissä ja muissa tilanteissa toisinaan syntyviä riitatilanteita.

Touhulan kaveritaitojen tukemisen suunnitelma vastaa varhaiskasvatuksen palveluntuottajan lakisääteeseen velvoitteeseen suojata lasta väkivallalta, kiusaamiselta ja muulta häirinnältä. Jokaisessa päiväkotiryhmässä laadittavaan ryhmäsuunnitelmaan asetetaan tavoitteet myös kaveri- ja tunnetaitojen (sosioemotionaaliset taidot) harjoitteluun oman ryhmän näkökulmasta. Tavoitteita

toteutumista arvioidaan säännöllisesti ja muokataan tarpeen mukaan. Touhulan kaveritaitojen suunnitelmaan on kerätty erilaisia menetelmiä ja toimintatapoja, joiden avulla voidaan tukea lasten kaveri- ja tunnetaitojen kehittymistä.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen

Päiväkodin arki mahdollistaa lasten yhteisen omaehtoisesti syntyneen toiminnan. Lasten toimintaa ei keskeytetä tai häiritä tarpeettomasti. Päiväkodissa tuetaan suvaitsevuutta erilaisia ihmisiä kohtaan. Lasten vuorovaikutus- ja ystävyyssuhteiden kehittymistä tuetaan ja havainnoidaan säännöllisesti. Ristiriitatilanteissa aikuiset auttavat, mikäli lapset eivät kykene selvittämään tilannetta keskenään. Aikuiset puuttuvat kiusaamistilanteisiin ja takaavat lasten psyykkisen ja fyysisen turvallisuuden. Touhula Lippulaivassa on käytössä tasa-arvosuunnitelma ja kiusaamisen ehkäisy-suunnitelma.

Jokainen lapsi saa päiväkodissa aikuisen läheisyyttä, hellyyttä ja ymmärrystä. Aikuiset osoittavat olevansa kiinnostuneita lasten ajatuksista sekä kunnioittavat niitä. Jokaiselle lapselle annetaan positiivista palautetta päivittäin.

Toiminnassamme otamme huomioon aina lapsen edun. Vuorovaikutus lasten kanssa on lämmintä ja kunnioittavaa. Huomioimme jokaisen lapsen päivittäin lasta miellyttävällä tavalla: tervehtimällä, koskettamalla, lohduttamalla ja pitämällä sylissä sekä pysähtymällä juttelemaan, kuuntelemaan, iloitsemaan, oivaltamaan ja leikkimään lasten kanssa. Kohtaamme jokaisen lapsen ainutlaatuisena yksilönä, arvokkaana juuri sellaisenaan, kuitenkin tärkeänä osana ryhmää.

Ajoittaisista haastavista tilanteista huolimatta kohtaamme lapsen sensitiivisesti huomioiden lapsen tunteet, mielipiteet ja erilaiset päivän tilanteet. Pohdimme, miten voimme omalla toiminnallamme tukea lapsen onnistumisia hänelle haastavissa tilanteissa. Huolehdimme lasten yhdenvertaisuudesta ja kohtelemme lapsia oikeudenmukaisesti.

Huomioimme myös perheiden mahdollisen monimuotoisuuden ja kunnioitamme jokaisen ajattelua. Kaikki (uskonnosta, kulttuurista, vammasta tms. huolimatta) saavat ja ansaitsevat saman kohtelun ja arvostavan huomioinnin Touhulassa.

Kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisen ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt

Päiväkodissa tuetaan suvaitsevuutta erilaisia ihmisiä kohtaan. Aikuiset antavat lapsille myönteisiä toimintamalleja ja kuuntelevat lapsia, kun heillä on kerrottavaa. Työyhteisössä tuetaan aikuisien välistä vuorovaikutusta. Päiväkodin henkilökunnan vuorovaikutussuhteet ovat osa lapsen oppimisympäristöä. Aikuinen puhuu lapselle ja työtoverille kauniisti. Lapsille opetetaan hyviä käytöstapoja.

Lasten vanhemmista puhutaan kunnioitavasti. Eriävistä näkemyksistä keskustellaan rakentavasti ja avoimesti.

Lapsen itseilmaisua tuetaan päivittäin ja pienryhmätoiminta antaa siihen hyvän ja turvallisen mahdollisuuden. Arjessamme ovat laulut, leikit ja loruttelut mukana päivittäin.

Huomioimme katsomuskasvatuksen osana varhaiskasvatuksen pedagogista toimintaa. Ta-
voitteenamme on edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta, ihmisten monimuotoisuuden ja eri-
laisten katsomusten ymmärrystä sekä kulttuurista osaamista vuosittaisten juhlapäivien ja päi-
väkodissa olevien lasten omien kieli- ja kulttuuritaustojen kautta.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Touhulassa lapsen päivään kuuluu hyvä, turvallinen ja sujuva arki. Päiväkodin kasvattayhteisön
toiminta, päivän ennakoitavuus ja oppimisympäristö luovat turvallisen rutiinit päivään.

Lapsen perustarpeista huolehditaan. Aikuiset puuttuvat kiusaamistilanteisiin ja takaavat lasten
psyykkisen ja fyysisen turvallisuuden.

Havainnoimme lasten luontevahvuuksia ja kirjaamme niitä lapsen varhaiskasvatussuunni-
telmaan. Käytämme vahvuussanoja aktiivisesti ollessamme vuorovaikutuksessa lasten ja tois-
ten kasvattajien kanssa sekä tuomme lasten vahvuuksia esille vahvistaen jokaisen lapsen kokemusta omista
taidoistaan ja osaamisestaan. Näin tuemme lapsen itsetuntoa ja -luottamusta positiivisin keinoin.
Keskustelemme vahvuuksista myös huoltajien kanssa.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Oppimisympäristöt suunnitellaan ja rakennetaan lasten kanssa. Touhulassa oppimisympäristöllä
tarkoitamme sekä ilmapiiriä että niitä tiloja, paikkoja, yhteisöjä, käytäntöjä, välineitä ja tarvikkeita,
jotka tukevat lasten kehitystä, oppimista ja vuorovaikutusta. Huolehdimme siitä, että lasten ideat,
leikit ja heidän tekemänsä työt ovat osa näkyvää arkeamme.

Havainnoimme, arvioimme ja muokkaamme ympäristöä säännöllisesti. Mietimme tilojen käyttöä
kekseliäästi ja kokeilemme rohkeasti. Päiväkotimme ovat viihtyisiä. Päiväkodin tiloissa lapset
pystyvät leikkimään ja liikkumaan, ilmaisemaan itseään sekä keskittymään hiljaiseen työskentelyyn ja
lepoon. Päiväkodin suunnittelussa huomioidaan sekä toiminnalliset että rakennusmääräysten
mukaiset vaatimukset.

Lapset ulkoilevat erilaisissa ympäristöissä säällä kuin säällä. Piha mahdollistaa monipuolisen leikin ja
toiminnan. Lähiympäristön mahdollisuudet on huomioitu ja niitä käytetään säännöllisesti. Lapsen
touhukas päivä sisältää ulkoilua kaksi kertaa päivässä. Ulkoilu ja ulkona leikkiminen ovat tärkeä osa
varhaiskasvatusta kaikkina vuodenaikoina, säällä kuin säällä. Ulkoilun pedagogiikka noudattaa
varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteita ja oppimisalueiden laaja-alaisia kokonaisuuksia sekä
innostaa lapset kokeilemaa, tutkimaan ja oppimaan. Monipuolinen ulkona liikkuminen opettaa lasta
arvostamaan sekä rakennettua että luonnonympäristöä.

Kokopäiväpedagogiikkaa korostaen esim. ulkoilutilat ovat monenlaisessa käytössä ympäri vuoden.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Touhulan henkilökunta arvostaa vanhempien asiantuntemusta omasta lapsestaan huomioimalla heidän mielipiteensä.

Jotta lapsen hoidon aloitus olisi mahdollisimman sujuvaa ja mutkatonta, tarvitsemme vanhemmilta tärkeitä tietoja lapsesta. Tässä on apuna Lapsen tiedot -lomake, jonka toivomme vanhempien täyttävän huolellisesti. Lomake käydään läpi ryhmän hoitajien kanssa ennen hoidon aloitusta. Noin kolmen kuukauden kuluessa hoidon aloituksesta, teemme yhdessä lapsen henkilökohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman. Esiopetusvuonna teemme lapselle esiopetussuunnitelman.

Jokaisella lapsella on oikeus tuntea olevansa ihana ja tärkeä ihan jokaikinen päivä. Tässä onnistumme yhteistyössä vanhempien kanssa. Meille tärkeää on avoin vuorovaikutus ja päivittäinen kohtaaminen lasten tuonti- ja hakutilanteissa vanhempien kanssa.

Lippulaivassa on käytössä viikoittain vanhemmille lähetettävä TouGo-tiedote, jossa kerrotaan ryhmien kuluneen viikon touhuista ja infotaan tulevista tapahtumista. Toigon viikoittaisessa viestinnässä avaamme myös toimintamme tavoitteita, eli miksi jotakin tehdään. Haluamme tietoisesti vahvistaa vanhempien tietoisuutta suunnitelmallisesta ja tavoitteisiin pyrkivästä varhaiskasvatuksesta. Tougon kautta lähetämme myös viikon ruokalistan. Ruokalista on nähtävillä myös ryhmien eteisen seinällä. Lapsen hoitoajat/mahdolliset poissaolot ilmoitetaan TouGo kautta.

Päiväkodin johtaja lähettää myös viikoittain tiedotteen vanhemmille, jossa hän kertoo ajankohtaisista asioista päiväkodin arkeen liittyen.

Asiakaspalautetta keräämme vanhemmilta säännöllisesti. (Kts kohta yksikön arvioinnin käytänteet)

Kasvatusyhteistyön käytänteet (aik. kasvatuskumppanuus)

Touhulassa toteutamme valtakunnallista varhaiskasvatussuunnitelmaa. Ennen kuin lapsi aloittaa päivähoidossa, hänen on yhdessä huoltajansa kanssa mahdollisuus käydä tutustumassa päiväkotiin, lapsiryhmään ja ryhmänsä aikuisiin. Käyntien määrä on yksilöllinen lapsen tarpeiden mukaan sovittavissa. Käymme tutustumiskäynneillä läpi yhdessä huoltajan kanssa päivähoidon aloitukseen ja lapsen tapoihin ja kehitykseen liittyviä asioita. Vanhemmat ovat ennakkoon täyttäneet esitietolomakkeet lapsestaan. Esitietolomakkeen he saavat käydessään tutustumassa päiväkotiin ennen hoitopaikkapäätöksensä tekemistä. Mikkelin vasun mukaisesti sovimme myös tutustumiskäynnistä lapsen kotiin.

Lippulaivan päiväkodissa toimintaamme ohjaa myös Mikkelin varhaiskasvatussuunnitelma. Teemme varhaiskasvatussuunnitelmat yhdessä lapsen, vanhempien, henkilökunnan sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Se on työkalu, joka kohdistuu toiminnan, järjestelyjen ja pedagogiikan suunnitteluun ja arviointiin. Keskustelu käydään positiivisen pedagogiikan näkökulmasta. Jokainen tiimin jäsen sitoutuu toimimaan varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjattujen tavoitteiden mukaisesti. Lasten varhaiskasvatussuunnitelmista nousevat tavoitteet huomioidaan lapsiryhmän toiminnan suunnittelussa sekä oppimisympäristöjen kehittämisessä. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmasta vastaa lastentarhanopettaja. Kokoyhteisä osallistuu suunnitelman laadintaan, toteutukseen ja arviointiin. Kesustelut käydään kaksi kertaa vuodessa.

Talomme seikkailuryhmillä on omat nimetyt aikuiset toimimassa päivittäin lapsiryhmän kanssa. Sijaisissa pyrimme mahdollisuuksien mukaan samojen työntekijöiden käyttöön ja näin mahdollisimman pieneen henkilökunnan vaihtuvuuteen. Kiertävä kasvattaja toimii tarpeen mukaan molemmissa päiväkodeissamme.

Jokapäiväiset kohtaamiset lapsen haku- ja tulotilanteissa vanhempien kanssa ovat tärkeitä hetkiä kuulumisten vaihtoon. Ammatillinen, avoin ja kunnioittava suhtautuminen monimuotoisiin perheisiin ja heidän arvoihinsa luo hyvät edellytykset kasvatusyhteistyölle.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Suurin osa lapsen päivästä toteutuu pienryhmätoiminnoissa, joiden toiminta suunnitellaan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmasta nousevien tavoitteiden ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteiden mukaisesti. Pienryhmissä lapsen yksilöllinen huomiointi on mahdollista, lapsen on turvallista harjoitella vuorovaikutus- ja sosiaalisia taitoja, lapsen omatoimisuus ja osallisuus lisääntyvät, kasvattajalla on mahdollisuus olla aidosti läsnä ja havainnoida lasta.

Kirjaamme ja kerromme lapsen päivästä päivittäin vanhemmille. Valokuvaamme ja talletamme erilaisia lapsen töitä kasvunkansioon koko lapsen hoitopolun ajan. Lisäksi viestimme aktiivisesti vanhempien kanssa TouGon kautta.

Käytössämme on ryhmä kohtainen Touhulan rytmipolku. Rytmipolku on elävä havainnointikaavake pedagogisesta toiminnastamme. Se on osa Touhula Rytimiä ja tekee näkyväksi lasten ja kasvattajien yhteisen toiminnan suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Teemme Touhulassa laadunarviointia eri tasoilla. Toiminta perustuu jatkuvaan asiakas- ja henkilöstötyytyväisyyden, osaamisen sekä toiminnan parantamiseen. Saatujen palautteiden, arviointien ja seurannan tavoitteena on löytää oikeat toiminnan kehittämiskohteet ja toiminnan tavoitteet. Meille on tärkeää, että lapset ja vanhemmat voivat osallistua toiminnan arviointiin.

Asiakastytyväisyyttä mitataan kaksi kertaa vuodessa. Arvioimme antamaamme varhaiskasvatusta lain edellyttämällä tavalla oma-aloitteisesti, suunnitelmallisesti ja säännöllisesti. Touhulassa on tällä hetkellä käytössä monipuolisesti erilaisia laatu ja arviointimittareita, mm. kaupungin ohjauskäynnit, henkilöstötytyväisyyskyselyt, päiväkotien itsearviointi.

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

laadittu/päivitetty 2/9/2024

Pelastussuunnitelma

laadittu/päivitetty 2/9/2024

Kestävän kehityksen ohjelma

päivitetty 14/8/2024

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma

laadittu/päivitetty 15/9/2024

MIKKELI

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma

Yksikkö: Marskin päiväkoti

Vuosisuunnitelma laaditaan lokakuun loppuun mennessä, jonka jälkeen se lähetetään varhaiskasvatusjohtajalle hyväksyttäväksi. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan kevään arviointituloksista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä (pvm): 28.10.2024

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Marskin päiväkoti tarjoaa laadukasta varhaiskasvatusta kodinomaisessa, turvallisessa, terveellisessä ja ajanmukaisessa varhaiskasvatusympäristössä. Varhaiskasvatuksessa tuetaan ja edistetään jokaisen lapsen ainutlaatuisuutta, osallisuutta, yksilöllistä hyvinvointia ja ihmisenä kasvua.

Marskin päiväkodissa lapsi oppii kokonaisvaltaisesti leikin ja ilon kautta. Lapsi saa riittävää ja oikea-aikaista tukea tarpeidensa mukaisesti. Vuorovaikutusilmapiiri Marskin päiväkodissa on avoin, tasa-arvoinen ja yhdenvertainen sekä moninaisuutta kunnioittava.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Marskin päiväkodissa annetaan lapsille runsaasti mahdollisuuksia erilaisiin leikkeihin. Lapset saavat omaehtoisessa leikissä pääsääntöisesti valita itse leikin, leikkikaverit ja -paikan. Aikuinen on seuraamassa tai mukana leikeissä. Aikuinen mahdollistaa leikin kehittymisen ja jatkumisen sekä sen, että jokaisella lapsella on mahdollisuus olla osallisena yhteisissä leikeissä omien valmiuksiensa mukaisesti.

Leikin avulla lapsi hahmottaa ympäristöään sekä oppii sosiaalisia taitoja (kaveritaidot) sekä vuorovaikutus- ja tunnetaitoja. Aikuiset ovat tukemassa ja auttamassa kaverisuhteiden luomisessa ja niiden ylläpitämisessä. Aikuinen on myös tukemassa eri-ikäisten lasten yhteisleikkejä sekä auttamassa ja

tukemassa pienempien lasten yksinleikin kehittymistä rinnakkaisleikkiin ja yhteisleikkeihin. Leikkiessä lapset harjoittelevat jakamista ja toisten leikkirauhan kunnioittamista.

Erilaisissa teemaleikkipäivissä lapset tutustuvat ohjatusti erilaisiin leikkivälineisiin ja leikkeihin aikuisen avustuksella. Käytetään myös leikkitaulua, joka tukee lapsen kuulluksi tulemistä ja lasten leikkiä. Leikkitaulu tukee lapsiryhmän muodostumista, eri leikkikavereiden kanssa leikkimistä, leikkirauhan säilymistä ja pitkäkestoista leikkiä. Leikkitaulun avulla lapsi valitsee oman leikin, jota hän leikkii. Leikkitaulu auttaa myös lasta, jolla on haastetta löytää sopivaa leikkiä ja sitoutua siihen. Tänä toimintakautena moni lapsi tarvitsee tukea ja ohjausta yhteisleikkien sujumisessa ja siinä, että leikkikaverina olisi joku muukin kuin ”paras kaveri”.

Kaikki lelut ja roolivaatteet ovat lasten saatavilla. Leluja saa viedä huoneesta toiseen. Lapset saavat halutessaan tuoda omia leluja kotoa, ei ole erillistä lelupäivää.

Leikkiä havainnoidaan eri ympäristöissä ja erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoimalla leikkiä saadaan tietoa lasten kiinnostuksen kohteista, ajattelusta, tunteista, kokemuksista, vahvuuksista ja tuen tarpeista. Havainnot käytetään leikin ja muun toiminnan suunnittelussa ja ohjaamisessa.

Jatketaan leikkiympäristöjen kehittämistä, esim. kaupunkileikkiympäristöä. Otetaan huomioon lapsilta tulevat ideat leikkiympäristöihin ja tällä hetkellä on tekeillä heidän ideoihin ja toiveisiin perustuen dinosaurusmaa.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa

Marskin päiväkotitoiminta on pieni yksikkö, joka mahdollistaa sen, että jokainen lapsi tulee nähdyksi ja kuulluksi. Päivittäinen toiminta toteutetaan pienissä ryhmissä (max. 7 lasta). Lapset ovat mukana suunnittelemassa, toteuttamassa ja arvioimassa toimintaa mahdollisuuksien mukaan.

Viikottain (perjantaisin) pidetään ns. viikkokatsaus, jossa käydään lasten kanssa läpi viikon kohokohdat ja tapahtumat ja suunnitellaan mahdollisesti tulevaa toimintaa ja arvioidaan viikon toimintaa.

Lasten mielenkiinnot otetaan huomioon (vasu, viikkokatsaus, havainnointi) ja niistä keskustellaan myös vanhempien kanssa esim. päivittäisissä kohtaamisissa ja syksyn vanhempainillassa.

Osallisuutta tuetaan myös siten, että pyritään antamaan lapselle aikaa ja mahdollisuuden harjoitella erilaisia taitoja rauhassa, kuten pukemista ja ruokailua.

Lapsia kannustetaan toimimaan aktiivisesti, tutkitaan ja ihmetellään yhdessä ja luodaan yhteenkuuluvuuden tunnetta - Marskin porukka!

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt

Kaikki Marskin päiväkodin varhaiskasvatukseen osallistuvat lapset syövät aamupalan, lounaan ja välipalan. Päiväkodissa on oma valmistuskeittiö, jossa emäntä valmistaa ruuan varhaiskasvatuksen ravitsemussuositusten mukaisesti viiden viikon kiertävän listan mukaan. Lasten ruokavalioissa huomioidaan heidän henkilökohtaiset ruokarajoitteensa ja allergiansa Eloisan lausunnon mukaisesti (neuvola).

Päivittäin pyritään siihen, että lapsille syntyy myönteinen ja innostunut suhde ruokaan, joka edistää hyvinvointia, terveyttä ja oppimista. Kaikki päiväkodin aikuiset, myös päiväkodin emäntä, syövät yhdessä lasten kanssa ja tarjoiluastiat ovat jokaisessa pöydässä lasten tasolla. Pääsääntöisesti lapset ottavat itse oman annoksensa aikuisen tukemana. Pienemmät tarvitsevat enemmän aikuisen apua kuin isommat. Aikuinen keskustelee samassa pöydässä syövien lasten kanssa ruokien alkuperästä, kiinnittää huomiota ruokatapoihin ja ruokapuheeseen. Pedagogisena työkaluna käytetään Neuvokas perhe-materiaalia.

Tänä syksynä usealla lapsella on haasteita ruokailussa, esim. suppea ruokavalion, nirsoilun ja motoriikan pulmien vuoksi. Ruokailussa samassa pöydässä istuva aikuinen antaa yksilöllistä tukea ja kannustaa lasta maistamaan uusia makuja ja koostumuksia.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Lasten tunnetaitojen kehitykseen ja tukemiseen panostetaan säännöllisellä tunnetaitokasvatuksella. Tunnetaitomateriaalien sekä erilaisten tunne- ja vahvuusharjoitusten, pelien ja leikkien avulla harjoitellaan itsesääätelykykyä, tunteiden tunnistamista ja hallintaa, myönteistä suhtautumista itseen ja toisiin jatkuvasti erilaisissa arkitilanteissa, yksin ja ryhmätilanteissa.

Tänä toimintakautena Marskin päiväkodissa tunnetaitomateriaaleina on käytössä Tunne- ja turvataitoja lapsille, Pienin askelin ja muita vaihtuvia materiaaleja. Tunnetaitokasvatus on säännöllistä ja sitä pidetään kaikille varhaiskasvatuksessa oleville lapsille pienissä ryhmissä ikätason mukaan.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen (esim. lakien ja toiminnallisen suunnittelun tuntemus, jatkotoimenpiteet, ks. Suunnitelmien päivitykset)

Marskin päiväkodissa jokainen työntekijä ja asiakas kohdataan yksilönä ja jokaisella on oikeus olla omanlaisensa. Marskin päiväkodissa rohkaistaan lapsia tekemään valintoja ilman sukupuoleen tai muihin rooleihin ja ennako-odotuksiin pohjautuen. Henkilöstö tunnistaa lasten keskinäisissä kohtaamisissa eriarvoisia piirteitä ja puuttuu niihin. Henkilökunta pyrkii luomaan moninaisuutta arvostavan ilmapiirin, jossa pyritään huomioimaan kaikkien mielipiteet ja toiveet mahdollisuuksien mukaan. Lasten identiteettiä ja itsetuntoa vahvistetaan ja lapsi saa lohdutusta aina kun sitä tarvitsee.

Sensitiivisellä, läsnä olevalla vuorovaikutuksella pyritään siihen, että kaikki lapset tulevat huomioitua jokapäiväisessä toiminnassa ja jokainen tuntee olevansa tasa-arvoisessa asemassa ja ilmapiiri on turvallinen ja hyväksyvä kaikkia kohtaan.

Marskin päiväkodin henkilökunta tunnistaa omat arvot ja asenteet ja niistä keskustellaan yhdessä. Huomioimme erilaiset perheet ja käsittelemme perheitä lasten kanssa.

Otamme huomioon leikeissä sukupuolisensitiivisyyden niin, että tarjoamme erilaisia leikkimahdollisuuksia ja pidämme säännöllisesti leikkipäiviä, joissa on aikuinen mukana ohjaamassa leikkejä.

Toiminta suunnitellaan siten, että kaikkien lasten on mahdollista osallistua toimintaan.

Marskin päiväkodissa on meneillään toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu. Tällä hetkellä on vielä meneillä selvitysvaihe ja nyt panostetaan huoltajien ja lasten kuulluksi tulemiseen ja heidän osallistamiseensa. Toimenpiteistä päättäminen siirtyy vuoden -25 alkuun.

Kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisun ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt

Marskin päiväkodissa tuetaan lasten kasvua kulttuuriseen monimuotoisuuteen opettelemalla tuntemaan omaa kulttuuria. Suomalainen kulttuuri ja oman alueen kulttuuriset ominaisuudet huomioidaan päiväkodin arjessa sekä erilaisten juhlien, tapahtumien teemapäivien ja -viikkojen aikana. Muita kulttuureja tuodaan tutuksi esim. eri teemojen ja päiväkodin lasten taustojen kautta.

Marskin varhaiskasvatuksessa on tällä hetkellä kolme lasta, joilla on eri kieli- ja kulttuuritausta. Keskustellaan vanhempien kanssa, kuinka heidän kulttuuriaan voitaisi tuoda tutuksi kaikille lapsille sekä myös päiväkodin aikuisille. Tehdään yhteistyötä Mikkelin kaupungin varhaiskasvatuksen S2 opettajien kanssa.

Rohkaistaan lapsia käyttämään kieltä monipuolisesti, esiintymään toisten edessä ja ilmaisemaan itseään sanallisesti. Sanoitetaan asioita ja toimintaa arjessa. Luetaan kirjoja, sanoitetaan kirjojen kuvituksia ja sadutetaan. Kirjat ovat lasten vapaasti otettavissa. Tuetaan lapsen oman kiinnostuksen heräämistä esim. kirjaimia ja lukemista kohtaan.

Harjoitetaan lasten suun motoriiikkaa mm. säännöllisten "suujumppatuokioiden" avulla. Materiaalina käytetään Manu-koiran seikkailuja, jossa on puhemotoriikkaa sisältäviä tuokioita lapsille. Useammalla varhaiskasvatusikäisellä lapsella on pulmia suun motoriiikassa.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Marskin päiväkodissa liikutaan sekä sisällä että ulkona ohjatusti ja vapaasti. Kiinnitetään huomiota päivittäiseen monipuoliseen liikuntaan. Käytämme mahdollisuuksien mukaan Päämajakoulun salia ja muita lähiliikuntapaikkoja. Päiväkodin sisätilat antavat mahdollisuuden liikkumiseen pienissä ryhmissä.

Lapset lepäävät päivittäin ja heitä herätetään päiväunilta vanhempien toiveiden mukaisesti.

Päiväkodin päivärytmi on selkeä ja suunniteltu, mutta myös tarpeen mukaan joustava.

Marskin päiväkodissa kiusaamisessa on "nollatoleranssi". Kiusaaminen tunnistetaan, siihen puututaan ja sitä ehkäistään tietoisesti ja suunnitelmallisesti. Lasten kanssa opetellaan tunnistamaan ja ratkaisemaan ristiriitoja rakentavasti. Päiväkodissamme on käytössä Miniverso sovittelu.

Fyysistä turvallisuutta edistetään tapaturmien ehkäisyllä ja seurannalla, annetaan turvallisuuskasvatusta, huolehditaan tiloista ja välineistä.

Kestävässä kehityksessä lasta ohjataan vastuulliseen suhtautumiseen luontoon ja ympäristöön, uusiokäyttöön ja kierrätykseen.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Marskin päiväkodissa kaikki välineet ovat helposti saatavilla ja käytettävissä. Välineillä on selkeät paikat, jotka auttavat lasta suunnittelemaan ja toteuttamaan omaan toimintaansa. Päiväkodin fyysinen oppimisympäristö on tehty turvalliseksi. Aikuiset huolehtivat sosiaalisen ja psyykkisen oppimisympäristön turvallisuudesta ja avoimuudesta, jolloin jokainen lapsi voi tuoda esille omia tarpeitaan ja mielenkiinnon kohteitaan.

Lapsille annetaan mahdollisuus vaikuttaa leikkiympäristöihin ja leikkeihin

Hyödynnetään oppimisympäristönä lähiympäristön tarjoamia mahdollisuuksia, mm. Päämajakoulun liikuntasalia, Urheilupuistoa, Hänskin kenttää, Kalevankankaan aluetta.

Tämän syksyn havainnoinnin ja vasukeskustelujen perusteella motorisen levottomuuden, hienomotoristen taitojen ja leikki- ja kaveritaitojen kehittäminen ovat merkittävimmitavoitteiksi pedagogiselle toiminnalle.

Lasten hienomotorisia taitoja kehitetään ja tuetaan päivittäin omaehtoisesti ja ryhmittäin suunnitellusti mm. erillisillä tehtävätuokioilla, askarteluissa, maalaamisessa ja piirtämisessä, rakenteluissa. Karkeamotorisiin taitoihin kiinnitetään huomiota ja niitä harjoitetaan ohjatuissa ja vapaissa liikuntahetkissä sekä kaikissa arjen tilanteissa.

Lasten itsetunnon ja identiteetin kasvua ja kehitystä tuetaan sensitiivisellä ja kannustavalla vuorovaikutuksella.

Lapsille annetaan aikaa arkitoimintojen harjoitteluun päivittäin. Lasta ohjataan ja tuetaan mm. itsenäisessä pukemisessa ja ruokailussa. Päivärytmi on näkyvissä kuvina ja se käydään joka aamu yhdessä läpi.

Tällä hetkellä yksi varhaiskasvatuksessa oleva lapsi on tehostetussa tuessa. Tehdään aktiivista yhteistyötä toimintaterapeutin ja varhaiskasvatuksen erityisopettajan kanssa.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Marskin päiväkodissa tehdään yhteistyötä huoltajien kanssa monin eri tavoin. Säännöllisiä yhteistyömuotoja ovat päivittäiset haku- ja tuontitilanteet, vasukeskustelut, vierailut uusien lasten koteihin, kaikkien perheiden yhteiset tilaisuudet (mm. pihajuhla, jouluaskarteluilta, talviretki, juhlat, yhteiset aamupalat n. kerran kuukaudessa) ja huoltajille suunnatut tilaisuudet (suunnitteluilta, vanhempainillat, isien ja äitien illat).

Päiväkodissa toimii Marskin päiväkodin tukiryhmä, jossa on jäsenenä neljä huoltajaa ja kaksi henkilökunnan edustajaa. Tukiryhmä kokoontuu viisi kertaa toimintavuoden aikana. Tukiryhmän tehtävinä ovat vanhempien kanssa tehtävän yhteistyön tukeminen, henkilökunnan tukeminen, asioiden valmistelu vanhempainiltoihin ja muihin yhteistyömuotoihin, toiminnan linkkinä vanhempiin ja toimiminen vapaamuotoisena keskustelufoorumina.

Panostetaan tarkempaan tiedottamiseen lapsen päivästä vanhemmille. Kevään asiakastytyväisyyskyselyn tulosten perusteella, vanhemmat toivovat enemmän tietoa lapsen päivästä, mitä tähän mennessä päiväkodin henkilökunta on kertonut. Koskee erityisesti iltapäivän hakutilanteita.

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Marskin päiväkodissa huoltajat ja lapsen oma aikuinen tapaavat ennen hoitosuhteen alkua päiväkodilla ja pitävät aloituskeskustelun. Aloituskeskustelussa laaditaan päiväkodin johtajan kanssa palvelusopimus. Lapsen tutustumiset päiväkotiin tapahtuvat yksilöllisesti. Vasukeskustelut pitää aina varhaiskasvatuksen opettaja. Vierailut uusien perheiden kotiin tehdään kahden kuukauden sisällä siitä, kun lapsi on aloittanut varhaiskasvatuksen.

Marskin päiväkodissa yhteistyö huoltajien ja perheiden kanssa on tiivistä (yhteiset aamupalat noin kerran kahdessa kuukaudessa, isien- ja äitienillat, pihajuhla, suunnitteluilta, vanhempainilta, juhlat, yhteiset askartelutapahtumat).

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Marskin päiväkodissa pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin välineinä käytetään vasua, henkilökunnan havainnointia ja haastatteluja (mm. piirustusten ja askartelujen pohjalta), piirustuksia, valokuvia, tarinoita ja kasvunkansiota.

Lapsen vasukeskustelut käydään kaksi kertaa vuodessa varhaiskasvatuksen opettajan kanssa.

Jokaisella lapsella on kasvunkansio, johon lapsi itse valitsee säilytettävät työt. Valinnan yhteydessä lapsi kertoo, mistä hän työtä tehdessä piti ja mikä tuntui hankalalta. Hän myös perustelee sen, miksi haluaa juuri sen työn kansioon. Tiedotetaan vanhemmille kasvun kansioiden sisällöstä ja siitä, että he voivat käydä tutustumassa niihin yhdessä lapsensa kanssa.

Lasten ideoita ja arvioita tehdään näkyväksi päivittäisissä tilanteissa sekä tehdään erilaiset projektit, dokumentoinnit ja esim. käsitekartat näkyviksi.

Viikoittain pidetään henkilökunnan oma PD tuumaustuokio viikkopalaverin yhteydessä.

Lasten kokous/viikkokatsaus pidetään perjantaisin, jossa käydään läpi viikon tapahtumia ja kohokohtia ja mahdollisesti suunnitellaan tulevan/tulevien viikkojen toimintaa. Lisäksi lapset arvioivat menneen viikon toimintaa.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Jokainen työntekijä arvioi omaa toimintaansa säännöllisesti. Viikkopalavereissa arvioidaan koko henkilöstön kanssa edellisen viikon toiminta. Vuosisuunnitelman toteutumisen arvio tehdään keväällä 2025. Lapsen vasun arviointi tehdään vanhempien kanssa huhti-toukokuussa 2025.

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

päivitetty 17.10.24

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteenä)

selvitys aloitettu (pvm): elokuu -23

Lomake päivitetty 15.8.2023

selvitysmateriaalit / -tavat: yhteinen keskustelu, havainnointi, itsearviointi, kirjainventaario, sosiogrammi, kysely vanhemmille ja lasten haastattelut

toimenpiteistä päättäminen (pvm): siirtyy alkuvuoteen -25

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta:

lisätietoa: [Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu](#), [Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma](#) | [Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

Kestävän kehityksen suunnitelma

päivitys: 10.10.2024

valitut kehittämiskohteet (1-2 kpl), joita toimintavuonna edistetään: Terveystottumusten luominen (erityisesti suhde ruokailuun) ja itsestä huolehtimiseen kannustaminen

arviointi (pvm): toukokuu -25

Pelastussuunnitelma

päivitetty 30.10.2024

Yksikön pedagogiikan vastuhenkilöt

Leikkimentori (ja -tiimi): Anu Perko

Kieli- ja kulttuurivastaava: Anu Perko

Miniverso-mentorit: Anna Arpiainen

Liikuntavastaava: Koko henkilökunta

TVT-vastaava: Pirjo Venäläinen

Tiedekasvatusvastaava:

Lomake päivitetty 15.8.2023

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Pirjo Venäläinen

Yksikön tarpeiden mukaan voidaan nimetä myös muita vastuualueita (esim. tasa-arvo- ja yv.vastaava suunnittelun opetteluun tueksi).

Jokaisessa tiimissä tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava:

MIKKELI

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma

Yksikkö: Päiväkoti Muksula

Vuosisuunnitelma laaditaan lokakuun loppuun mennessä, jonka jälkeen se lähetetään varhaiskasvatusjohtajalle hyväksyttäväksi. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan kevään arviointituloksista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä (pvm.): 31.10.2024

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Toiminta-ajatuksenamme on luoda lapsille turvallinen arki, jossa jokainen tulee nähdyksi ja kuulluksi omana itsenään. Lapsille luodaan monipuolista toimintaa heidän mielenkiinnon kohteitaan kuunnellen. Painotamme toiminnassamme tänä lukuvuonna erityisesti leikkiä, ja leikkiympäristöjen kehittäminen on koko talomme yhteinen projekti. Myös tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelu painottuu toiminnassamme kaikenikäisten lasten kanssa.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Annetaan aikaa lapsen leikille ja mahdollistetaan, että erilaisia leikkivälineitä on tarjolla monipuolisesti. Leikkejä vaihdellaan säännöllisesti, tässä erityisesti lasten toiveiden kuuntelu ja mielenkiinnon kohteiden havainnointi. Tänä vuonna panostamme siihen, että leikkipisteillä on tarjolla erilaisia leikkejä ja leluja, joista lapsi saa vapaasti valita. Leikkejä voidaan myös yhdistellä. Aikuinen menee tarvittaessa ohjaamaan ja rikastuttamaan leikkiä sekä sisällä että ulkona. Hyödynnetään varhaiskasvatusympäristön tilat leikeissä siten, että mahdollistamme leikkirauhan jokaiselle leikkiryhmälle. Aikaa vapaalle leikille, mutta ei

unohdeta aikuisen ohjaamia yhteisleikkejä ja tuettua leikkiä. Välillä leikkiryhmät ja leikit ovat aikuisen etukäteen suunniteltavia, toisinaan lapset saavat vaikuttaa kavereihin ja sisältöihin itse. Huomioidaan lasten yksilölliset tarpeet myös leikeissä. Päiväkodilla vietetään myös koko talon yhteisiä leikkihetkiä ja leikit sekaisin -päiviä, joihin esioppilaat osallistuvat mukaan.

Aikuisella on tärkeä rooli toimia esimerkillisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Aikuinen kannustaa lasta ilmaisemaan itseään ja sanoittaa lapselle, kuinka hän voisi erilaisissa tilanteissa toimia. Miniverson avulla käymme läpi ristiriitatilanteita lasten välillä. Aikuiset kiinnittävät huomioita mihin sävyyn toisille puhuvat ja ohjeistavat lapsia toimimaan samoin. Pidetään huoli, että jokainen lapsi tulee kuulluksi ja ymmärretyksi.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa

Aikuinen kuuntelee aidosti lasten aloitteita ja toiveita, lapsi saa päättää itseään koskevista asioista mahdollisuuksien mukaan. Pidetään yllä avoin ilmapiiri, jotta jokainen kokee voivansa kertoa omat mielipiteensä ja toiveet. Lasten leikkialoitteiden hyödyntäminen ja jalostaminen. Kysellään lapsilta toiveita leikkien ja toiminnan suhteen. Huomioidaan lasten puheista ja leikeistä nousevat mielenkiinnonkohteet. Syntymäpäivänä lapsi saa valita koko ryhmää osallistavan toiminnan.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt

Lapset annostelevat itse ruuan omalle lautaselleen, lisäkierroksen tarjoilee aikuinen. Lapset saavat itse määrittää paljonko ruokaa syövät. Kannustetaan lasta maistelemaan rohkeasti erilaisia makuja ja pyritään mahdollisimman vähäiseen hävikkiin. Ruokapöydissä harjoitellaan keskustelua kavereiden kanssa ja autetaan kaveria tarpeen vaatiessa. Erityisruokavaliot ja allergiat huomioidaan asianmukaisesti. Välipalalla Karhujen ja Kettujen lapset saavat valita paikkansa itse, muutoin syödään omilla paikoilla omissa ryhmätiloissa. Tarjolla olevia ruokia maistellaan omalla lusikalla omasta kupista, omalla ruokailupaikalla. Ruokakasvatukseen sisältyy lisäksi kausitapahtumat, leivonta, ruuan valmistus mahdollisuuksien mukaan.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Päiväkodissämme on paljon erilaista tunnetaitomateriaalia, ja näitä käytetään vaihdellen lapsiryhmän tarpeiden ja henkilöstön mieltymysten mukaan. Suosituimpia materiaaleja Piki, Molli ja Huomaa hyvä! Lasten kanssa tutustutaan erilaisiin materiaaleihin (kirjat, tunnetaitokortit, pelit) ja niissä käsiteltyjä asioita tuodaan jokapäiväiseen arkeen (keskustelut, toisten huomiointi, tunnetaitomittarit jne.) Koko päiväkodissa käytössä myös Miniverso ristiriitojen sovittelussa. Tunnetaitoja harjoitellaan arjen tilanteissa aktiivisesti aikuisen tukemana.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen (esim. lakien ja toiminnallisen suunnittelun tuntemus, jatkotoimenpiteet, ks. Suunnitelmien päivitykset)

Jokainen lapsi otetaan huomioon tasapuolisesti sekä kohdellaan yhdenvertaisesti huolimatta lapsen sukupuolesta, kulttuuritaustasta tai kielestä. Jokaiselle lapselle annetaan mahdollisuus olla oma itsensä. Aikuinen näyttää esimerkkiä omalla puheellaan ja toiminnallaan. Käydään lasten kanssa keskustelua erilaisuudesta ja sen hyväksymisestä.

Kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisun ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt

Päiväkodissämme on eri kulttuuritaustaisia sekä eri kotikielen omaavia lapsia. Erilaisuudesta puhutaan avoimesti ja otetaan huomioon mahdolliset kulttuuri- ja kielierot ryhmässä niitä kunnioittaen. Varhaiskasvatuksessa hyödynnetään säännöllisesti lasten kirjallisuutta, lauluja ja loruja. Rohkaistaan lasta käyttämään kieltä monipuolisesti. Ollaan lapsille kielellisiä malleja ja kiinnitetään huomiota omaan kielenkäyttöön. Annetaan lapselle mahdollisuus ilmaista itseään eri tavoin mm. taiteen ja liikunnan avulla. S2 opetus tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Ryhmän aikuiset suunnittelevat ja muokkaavat ryhmän toimintaa niin, että lapsilla on turvallinen toimintaympäristö, jossa on hyvä harjoitella ryhmässä toimimista ja erilaisia sosiaalisia suhteita. Lasten kanssa opetellaan ratkaisemaan ristiriitatilanteita rakentavasti. Päivittäiset arjen toiminnot, kuten riittävä lepo, ulkoilu, monipuolinen liikunta ja terveellinen ravinto ovat lapsille hyvinvoinnin perusta. Aikuiset ovat aina läsnä/kuulolla, jotta lapset kokevat olonsa turvalliseksi ja voivat aina kääntyä aikuisen puoleen. Suunniteltu ja selkeä, mutta joustava päivärytmi edistää kaikkien hyvinvointia.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Hyvässä oppimisympäristössä näkyy pedagoginen toiminta. Toimintaa toteutetaan isossa ryhmässä sekä erilaisissa pienryhmissä. Huomioidaan lasten

yksilölliset taidot sekä tarpeet. Oppimisympäristöä suunnitellaan ja rakennetaan yhdessä lasten kanssa. Tiloilla ja leikkivälineillä mahdollistetaan monipuolinen leikki. Lasten tekemät työt sekä ideat ja leikit näkyvät päiväkodissa.

Varhaiskasvatussuunnitelmat mahdollistavat lapsen yksilöllisen huomioimisen. Ryhmien lapsilta kysellään heidän mielenkiinnonkohteitaan, joiden mukaan suunnitellaan ryhmän toimintaa. Tartutaan lasten ehdottamiin ideoihin ja aloitteisiin sekä havainnoidaan säännöllisesti lapsia.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Panostetaan huoltajien kanssa avoimeen ja aktiiviseen keskusteluyhteyteen jokapäiväisessä kanssakäymisessä. Molempipuolinen luottamus ja hyvä yhteistyö edistää lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista. Vasu-keskustelut käydään huoltajien kanssa syksyllä ja keväällä arviointi. Uusien huoltajien kanssa pidetään Lapset puheeksi -keskustelu ja tarvittaessa keskustelu on myös mahdollista järjestää myöhemmin uudestaan. Huoltajien kanssa järjestetään mahdollisuuksien mukaan yhteisiä tapahtumia, kuten vanhempainiltoja, erilaisia retkiä, talkoita ja juhlia. Saatua palautetta hyödynnetään pitkin vuotta.

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Uuden lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksessa, käydään aloituskeskustelu- ja Lapset puheeksi -keskustelu päiväkodilla huoltajien ja ryhmän varhaiskasvatuksen hoitajan kanssa. Lisäksi varhaiskasvatuksen hoitaja tekee vierailun aloittavan lapsen kotona ja perhe voi tulla useamman kerran tutustumaan tulevaan ryhmään ja sen arkeen. Syksyllä käydään vasukeskustelu varhaiskasvatuksen opettajan kanssa ja lisäksi voidaan tarvittaessa järjestää ylimääräisiä keskusteluja huoltajien kanssa. Vasut arvioidaan keväällä yhdessä vanhempien kanssa. Lasta kuullaan keskusteluja varten kotona. Vanhemmat saavat perjantaisin ryhmän toiminnasta ja tulevista tapahtumista sähköpostitse viikkokirjeen.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Pedagoginen dokumentointi tuottaa tietoa lapsen mielenkiinnon kohteista, taidoista ja oppimisesta. Sen tavoitteena on, että varhaiskasvatuksen henkilöstö oppii tuntemaan ja ymmärtämään lasta paremmin. Pedagoginen dokumentointi on lapsilähtöistä varhaiskasvatusta. Osa lasten tekemistä töistä laitetaan esille seinille, osa laitetaan lapsen omaan kasvunkansioon ja osan he saavat viedä kotiin. Ryhmien päivärytmit ovat näkyvissä eteisen seinällä. Lapsia havainnoidaan jatkuvasti, havainnot kirjataan ryhmän havainnointivihkoon ja yhteisistä havainnoista keskustellaan tiimin kanssa.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Tiimipalaverit, joissa suunnitellaan, arvioidaan ja kehitetään ryhmän toimintaa, pidetään viikoittain. Talon yhteinen palaveri on kaksi kertaa kuukaudessa, jolloin käydään läpi yhteisiä asioita ja suunnitellaan sekä kehitetään yhteistä arkea ja toimintaa. Varhaiskasvatuksen hoitajien palaveri niin ikään kerran

kuussa, tällöin kuulumisten lisäksi mahdollisuus tuoda omaa ääntä kuuluviin ja kertoa toiveita/kehittämiskohteita. Johtaja pitää jokaisen työntekijän kanssa henkilökohtaisen kehityskeskustelun keväisin, jossa käydään läpi kulunut toimintakausi. Tällöin myös keskustellaan onnistumisista, kehittämiskohteista ja tavoitteista.

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

laadittu/päivitetty Päivitetty 31.10.2024

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteenä)

selvitys aloitettu (pvm): Vanha suunnitelma päivitetty 31.10.2024, uuden suunnitelman osalta odotetaan valtakunnallista linjausta

selvitysmateriaalit / -tavat:

toimenpiteistä päättäminen (pvm):

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta:

lisätietoa: [Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu](#), [Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma](#) | [Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

Kestävän kehityksen suunnitelma

alkukartoitus ([Keke_paivakodissa.pdf \(kierratyskeskus.fi\)](#) s. 62-81 tai *Valssi Ympäristö- ja kestävyyskasvatus*) / päivitys: vanha suunnitelma päivitetty 4.9.2023, uusi suunnitelma odottaa vielä toimenpiteitä

valitut kehittämiskohteet (1-2 kpl), joita toimintavuonna edistetään:

arviointi (pvm):

Pelastussuunnitelma

laadittu/päivitetty Päivitetty 29.8.2024

Yksikön pedagogiikan vastuuhenkilöt

Leikkimentori (ja -tiimi): Hanna Laitinen ja Miitta Ukkonen

Kieli- ja kulttuurivastaava: Laura Lepistö

Miniverso-mentorit: Kati Huttunen

Liikuntavastaava: Miitta Ukkonen

TVT-vastaava: Krista Lahti

Tiedekasvatusvastaava: Laura Lepistö

Musiikkikasvatusvastaava: Saija Sirainen

Kädentaitovastaava: Marita Martikainen

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Iida Kuparinen

Yksikön tarpeiden mukaan voidaan nimetä myös muita vastuualueita (esim. tasa-arvo- ja yv.vastaava suunnittelun opetteluun tueksi).

Jokaisessa tiimissä tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava.

MIKKELIN KAUPUNKI

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma

Yksikkö: Päiväkoti Pirtti

Vuosisuunnitelma laaditaan lokakuun loppuun mennessä, jonka jälkeen se lähetetään varhaiskasvatusjohtajalle hyväksyttäväksi. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan kevään arviointituloksista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä (1.10.2024):

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Päiväkoti Pirtti on yksityinen päiväkoti, jonka hallinnosta vastaa Päiväkotiyhdistys Pirtti ry. Mikkelin kaupunki ostaa päivähoitopalvelut yhdistykseltä palvelusetelillä. Yhdistyksen johtokuntaan kuuluu puheenjohtajan lisäksi kuusi vuosittain valittavaa jäsentä. Johtokunnan jäsenet ovat pääsääntöisesti yhdistyksen päiväkodeissa hoidossa olevien tai olleiden lasten vanhempia.

Päiväkoti Pirtin toiminta-ajatuksena on tarjota yksilöllistä ja turvallista päiväkotihoidoa sekä palvella lapsiperheitä Mikkelin kaupungin alueella. Painopistealueina toiminnassamme on luonto- ja ympäristökasvatus, leikki, tunnekasvatus sekä lapsen osallisuus päivähoitossa. Lisäksi vaalimme vahvaa yhteisöllisyyttä, kiinnitämme huomiota hyviin tapoihin, ystävällisyyteen ja toisen kunnioittamiseen.

Korostamme leikin merkitystä lapsen oppimisessa ja kehityksessä sekä kiinnitämme erityistä huomiota lapsen yksilölliseen kohtaamiseen päivähoiton aikana.

Vaikka lapset on jaoteltu ikätason mukaisiin ryhmiin, on meillä paljon yhteistä toimintaa. Lapset ja vanhemmat tuntevat koko henkilökunnan. Luomme aktiivisesti yhteenkuuluvuuden tunnetta ja läheisyyttä sekä sitä kautta turvallisuutta. Tavoitteenamme on, että lapsi ja perheet voivat luottaa jokaiseen aikuiseen päiväkodissa ryhmäjäoista huolimatta. Henkilökunnan periaatteena on joustavuus tilanteiden mukaan ja palvelualttius. Lapsi pidetään keskiössä koko toiminnan ajan. Jaamme lapsia joustavasti pienryhmiin tarpeen ja toiminnan mukaan.

Kiinnitämme huomiota pedagogiseen dokumentointiin mm. varhaiskasvatussuunnitelmien, kuvien, havainnointien kirjaamisen ja tuumaustaukolomakkeiden avulla.

Osa lapsista on 10 tai 15 pv/kk varhaiskasvatuksessa. Eri ryhmien kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Leikki on lapsen tärkein ja luontevin tapa toimia ja oppia. Leikissä lapsi oppii toisen huomioonottamista, yhdessä toimimista ja jakamista. Leikissä lapsi oppii myös tunteiden käsittelyä, sääntöjen ymmärtämistä ja pettymysten sietämistä. Lapsen oppimistaidot, keskittymiskyky ja mielikuvitus kehittyvät leikin avulla.

Pirtissä lapsilla on mahdollisuus erilaisiin sisä- ja ulkoleikkeihin hoitopäivän aikana. Lapsen tulee voida vaikuttaa leikkien valintaan (leikinvalintataulu) ja olla mukana suunnittelemassa leikkiympäristöjä. Aikuinen rikastuttaa, mahdollistaa ja turvaa leikin edellytykset, ohjaa leikkiä joko leikin ulkopuolella tai osallistumalla itse leikkiin. Näin tuetaan pitkäkestoista leikkiä (ajastinkello apuna) lapsiryhmässä. Aikuinen valvoo leikkiä tukien lasten välistä vuorovaikutusta sekä ehkäisee ristiriitatilanteiden syntymistä. On tärkeää, että leikkivälle lapselle taataan leikkirauha.

Aikuinen havainnoi ja dokumentoi lasten leikkiä. Panostamme eri leikkimismuotoihin erilaisten leikkiteemojen ja leikkipisteiden kautta. Kehitettäviä leikkejä ovat mm. draamaleikit, roolileikit, kauppaleikit ja lääkrileikit. Lapset otetaan aktiivisesti mukaan leikkien suunnitteluun. Teemme tarvittaessa leluhankintoja vuoden aikana.

Lapsen sosiaalinen ympäristö muodostuu erilaisista vuorovaikutustilanteista. Sosiaaliseen ympäristöön vaikuttavat kasvattajien ja lasten, lasten keskinäiset sekä kasvattajien väliset suhteet. Perusta hyvälle vuorovaikutustaidoille ovat ryhmässä toimimisen taidot, omien mielipiteiden ja tunteiden ilmaisutaidot, toisen kuunteleminen sekä erimielisyyksien ja ristiriitatilanteiden ratkaiseminen.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa

Osallisuus on vastavuoroista toimintaa, aitoa kohtaamista ihmisten kesken ja kiinnostusta toisesta ja toisen ajatuksista ja mielipiteistä. Osallisuus on myös yhdessä kokemista ja tekemistä.

Aikuinen tukee lapsen osallisuutta kulkien lähellä havainnoiden, kuunnellen ja huomioiden lapsen tarpeita.

Aikuinen rohkaisee lasta tekemään itse, osallistumaan, ilmaisemaan itseään ja rakentamaan sosiaalisia suhteita.

Lapsen osallisuutta arvioidaan vuosittain.

Lasten ideoita kuunnellaan ja toteutetaan mahdollisuuksien mukaan. Lapet osallistuvat toiminnan suunnitteluun (mm.tuumaustauot).

Keskustellaan lasten ja vanhempien kanssa (tuumaustauot toimintakauden aikana)

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt

Lapsia kannustetaan maistamaan ruokia monipuolisesti. Ruokien esillepano pyritään pitämään selkeänä.

Isommat lapset saavat ottaa ruuan itse ja opetella oikean annoskoon arviointia, näin pyrimme pienentämään ruokahävikkiä. Pienet saavat hakea leivän, hedelmät yms itse. Lapset harjoittelevat ikätason mukaan astioiden poisvientä syömisen jälkeen.

Välipaloilla tarjotaan kauden kasviksia. Hyvinvointia tuetaan myös tarjoamalla monipuolista, terveellistä ja riittävää ravintoa. Ruokahuollossa noudatetaan valtakunnallisia ruokasuosituksia sekä laadittua keittiön omavalvontasuunnitelmaa. Päiväkodin ruoka toimitetaan keskuskeittiö Isostapadasta.

Omalla pihalla saamme nauttia omenoista ja marjoista.

Pyrimme ruokailussa kiireettömään ilmapiiriin sekä myönteiseen ja luonnolliseen suhtautumiseen ruokaan.

Lasten kanssa leivotaan ja valmistetaan erilaisia ruokia, niin että lapset saavat osallistua myös suunnitteluun.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Yhtenä tärkeimpänä painopistealueena varhaiskasvatuksessa on lasten tunne- ja turvataidot. Kiinnitämme erityistä huomiota lasten turvalliseen tunnetaitojen harjoitteluun sekä rohkaisemme lapsia hyvään vuorovaikutukseen. Tunnekasvatuksessa sekä vuorovaikutusta tukevassa työssämme käytämme hyväksi erilaisia vuorovaikutus- ja tunnetaitomateriaaleja, mm:

- Fannin kirjat ja tunnetaitokortit, Miu -kirjat
- Miniverso
- Kimochois-tunnepehmot
- Huomaa hyvä-materiaali
- satuhieronta-materiaali t, kuten Nuutti pikkukuutti

Kerran kuussa omalelupäivä, jolloin saa leikkiä omalla lelulla päiväkodissa.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen (esim. lakien ja toiminnallisen suunnittelun tuntemus, jatkotoimenpiteet, ks. Suunnitelmien päivitykset)

Tarjoamme Pirtissä samanlaiset oikeudet, velvollisuudet ja mahdollisuudet kaikille ja lapsille ja aikuisille sukupuolesta tai taustasta riippumatta.

Henkilökunnan ajatuksia tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteuttamiseksi päiväkodissamme:

- Emme jaa ryhmiä tyttöjen ja poikien ryhmiksi.
- Kaikki leikit on sallittu kaikille. Pojatkin voivat olla prinsessoja ja tytöt palomiehiä.
- Samat säännöt kaikilla.
- Minkään laista kiusaamista ei sallita
- Jokainen lapsi saa saman verran huomiota, hänen nimeään käytetään ja hän saa olla pääroolissa.
- Työryhmissä sovitaan yhteisesti, miten toimimme jotta toimintamme on yhdenmukaista. Henkilökunta pohtii ammatillisesti myös kuinka heidän oman arvomaailmansa vaikuttaa työhön suhteessa varhaiskasvatuksen arvoihin.

Tasa-arvoa ja sen toteutumista tarkastellaan ja kehitetään monipuolisesti työyhteisön ja lasten toiminnassa.

Päivitämme vuosittain tasa-arvo ja yhdenmukaisuussuunnitelman sekä suunnitelman lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä.

Aamupiirin jälkeen lapsi saa itse valita leikin jota lähtee leikkimään. Aikuisen tehtävänä on tarkistaa, että kaikilla on kaveri ja tekemistä.

Kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisuuden ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt

Kulttuurisen moninaisuuden huomioiminen näkyy päiväkodissamme siten, että tuomme esille vähintään ryhmässä olevien eri kulttuuritaustaisten lasten kulttuurit, kielet ja katsomukset esim. laulujen, kuvien ja kirjojen avulla. Teemme myös yhteistyötä lasten huoltajien kanssa hyödyntämällä heidän tietoaan eri kielistä ja kulttuureista. Työntekijät avaavat vanhemmille keskusteluissa, miten moninaisuus näkyy päiväkodin lapsiryhmän arjessa ja toimintaympäristössä.

Lapsen Vasun laadinnan yhteydessä keskustelemme vanhempien kanssa elämäkatsomukseen liittyvistä kysymyksistä ja sovimme yhdessä perheen katsomusta kunnioittaen katsomuskasvatukseen liittyvistä arjen toiminnoista ja tavoista. Välitämme lapselle perinteiseen suomalaiseen kulttuuriin ja kalenterivuoden juhliin liittyviä tapoja. Muiden läsnä olevien uskontojen ja kulttuurien keskeisiin juhliin pyrimme tutustumalla samalla tavalla.

Lapsen Vasussa huomioimme S2-opetukseen liittyvät asiat yhteistyössä varhaiskasvatuksen erityisopettajan kanssa.

Huomioimme suunnittelussa kalenterivuoteen liittyvät juhlat ja tapahtumat esim. joulujuhla.

Vasu- keskustelussa käydään elämäkatsomukselliset asiat läpi.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Kaikissa toiminnoissa lapsen tulee saada kokea fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista turvallisuutta. Henkilökunta kuuntelee lapsia herkällä korvalla. Kasvatusympäristö tukee monipuolisesti ja kattavasti kehitystä ja kasvua.

Vastavuoroinen ja kunnioittava vuorovaikutussuhde sekä myönteinen kosketus ja läheisyys muodostavat vankan perustan hyvälle hoidolle ja huolenpidolle. Päivähoidon arki kaikkine tilanteineen ovat samalla kasvatus- ja opetustilanteita, joissa opitaan esim. vuorovaikutustaitoja, itsensä huolehtimisen taitoja, ajan hallintaa sekä omaksutaan hyviä tapoja ja tottumuksia.

Lasten hyvinvointia edistetään antamalla päivän aikana mahdollisuus rauhoittumiseen sekä lepoon. Hyvinvointia tuetaan myös tarjoamalla monipuolista, terveellistä ja riittävää ravintoa. Ruokahuollossa noudatetaan valtakunnallisia ruokasuosituksia sekä laadittua keittiön omavalvontasuunnitelmaa. Päiväkodin ruoka toimitetaan keskuskeittiö Isostapadasta.

Huolehdimme siitä, että jokainen lapsi saa henkilökohtaisen vastaanoton tullessaan päiväkotiin sekä hyvästelyn lähtiessään hoitopäivän jälkeen pois. Lapsen saapuessa päiväkotiin henkilökunta huomioi lapsen yksilölliset tarpeen ja perheen toiveet. Lasta hakiessa tiedotamme hakialle lapsen päivän kuulumisista.

Huolehdimme lapsen hygieniasta ja ohjaamme ja kannustamme häntä omatoimisuuteen. Sovimme vanhempien kanssa siisteyskasvatukseen ja hygieniaan liittyvistä asioista. Hygienia-asioissa noudatamme sosiaali- ja terveysministeriön ohjeita. Lisäksi päiväkodissa on nimetty hygieniaavastaava, joka päivittää hygieniaohjeistusta vuosittain.

Turvallisessa ympäristössä lapsilla on enemmän liikkumisen vapautta ja siten lasten oma osaallisuus lisääntyy. Tavoitteenamme on, että jokainen lapsi tuntisi olonsa turvallisesti päiväkodissa. Hekilökunnan tehtävänä on luoda sellainen turvallinen ympäristö, jossa jokainen lapsi kokee tulevansa nähdyksi, häntä ei kiusataisi ja hän tulisi kuulluksi. Lapsella on myös oikeus tulla lohdutetuksi sitä tarvitessaan. Kiusaaminen tunnistetaan, siihen puututaan ja sitä ehkäistään tietoisesti ja suunnitelmallisesti.

Syyskuussa tehostetusti toimintasuunnitelmassa tapakasvatusta esim. siisteyskasvatus.

Päiväkodille on laadittu tarkat turvallisuus- ja järjestyssäännöt, esim.pihalle.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Tutkimusten mukaan pienryhmätoiminta työmuotona auttaa lapsen turvallista päivähoiton aloittamista, vähentää eroahdistusta ja vahvistaa vanhempien ja henkilöstön välistä yhteistyötä. Pieni ja turvallinen ryhmä sekä pysyvät aikuissuhteet tukevat lapsen itsetunnon ja keskittymiskyvyn kehitystä.

Pyrimme luomaan päiväkodissamme rauhallisen ja turvallisen oppimisympäristön 1-6v. ikäisille lapsille. Toimintaa suunnitellessamme otamme huomioon jokaisen lapsen yksilölliset tarpeet ja tavoitteet. Teemme jokaiselle lapselle yhteistyössä vanhempien kanssa varhaiskasvatussuunnitelman, jota tarvittaessa tarkennetaan toimintakauden kuluessa.

Fyysinen oppimisympäristö koostuu päiväkodin sisä- ja ulkotiloista. Oman päiväkodin lisäksi meillä on käytössä lähileikkihuoneet. Pelit, lelut ja oppimisvälineet ovat lasten saatavilla. Fyysiseen oppimisympäristöön kuuluvat rakennettujen tilojen lisäksi ympäröivä luonto ja lähimetsät pururatoineen.

Päiväkodin piha on monimuotoinen ja tarjoaa mahdollisuuden mielikuvitusrikkaaseen leikkiin.

Sopivat ryhmähuoneet ja tarkoituksenmukaiset tilat muokataan vastaamaan kulloisenkin lapsiryhmän ja yksilön tarpeita. Tilaratkaisut mietitään aina kulloisenkin ryhmän toimintoihin sopiviksi lasten tarpeista lähtien.

Psyykinen oppimisympäristö muodostuu päiväkodissa vallitsevasta henkisestä ilmapiiristä ja lasten sekä aikuisten henkisestä hyvinvoinnista. Kannustava, myönteinen, kiireettömyyteen pyrkivä ja yksilöllisyyttä tukeva ilmapiiri luo lapselle turvallisuutta ja lapsi kokee olevansa hyväksytty. Hyväksytyksi tulemisen kokemus luo pohjaa itsetunnolle ja oppimisedellytyksille.

Sosiaaliseen ympäristöön vaikuttavat kasvattajien ja lasten, lasten keskinäiset sekä kasvattajien väliset suhteet. Sosiaalinen ympäristö muodostuu erilaisista vuorovaikutustilanteista. Perusta hyvälle vuorovaikutustaidoille ovat ryhmässä toimimisen taidot, omien mielipiteiden ja tunteiden ilmaisutaidot, toisen kuuntelemisen sekä erimielisyyksien ja ristiriitatilanteiden ratkaisemisen taidot.

Ryhmähuoneissa olevia toimintoja vaihdellaan. Ristiriitatilanteisiin puututaan aktiivisesti.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Panostamme työssämme asiakaslähtöisyyteen, joka perustuu vanhempien ja lasten kuuntelulle. Otamme vastaan vanhempien toiveet sekä toimintaehdotukset ja pyrimme toteuttamaan niitä mahdollisuuksien mukaan. Toteutamme mm. laatukselyt säännöllisin väliajoin, joissa kysellään sekä lasten että vanhempien mielipiteitä ja toiveita.

Johtokunnan toimintaan voivat osallistua kaikki halukkaat vanhemmat.

Pyrimme luomaan avoimen toimintamallin kaikkien perheiden kanssa. Avoimuus näkyy toiminnassamme avoimena keskusteluna, johon kannustamme niin aikuisia kuin lapsiakin. Päivittäinen vanhempia kunnioittava kohtaaminen on hyvin tärkeää, kuin myös päivittäinen palaute hoitopäivän kulusta.

Varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen yhdessä perheen kanssa on yksi keskeisimmistä yhteistyötavoista. Yhteiset juhlat, tapahtumat, vanhempainillat ja tutustumiskäynnit luovat omalta osaltaan yhteisöllisyyden tunnetta päiväkodissamme.

Työvuorot on laadittu siten, että oman ryhmän aikuinen on läsnä aamu- sekä iltavuorossa ja vanhemmilla on mahdollisuus keskustella oman ryhmän aikuisen kanssa aina tarvittaessa.

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Lapsen tullessa ensimmäiselle tutustumiskäynnilleen tapaa hän oman ryhmän aikuisen , joka tutustuttaa lapsen päiväkotiin ja päivähoitoryhmään. Keskustellaan myös lapselle tärkeistä asioista ja arjesta, kuten unirutiineista (esim tutti, unikaveri) ja lempileikeistä. Tutustumiskäyntejä voi olla tarvittaessa useampiakin. Hoidon alkaessa lapsen oman ryhmän aikuinen vierailee lapsen kotona. Käynnin tarkoituksena on lapsen, perheen ja päiväkodin yhteistyön vahvistaminen.

Lapsen oman ryhmän aikuiset seuraavat ja havainnoivat lapsen kehitystä ja toimintaa.

Vasukeskustelut käy jokaisen perheen kanssa varhaiskasvatuksen opettaja.

Uusien lasten tutustuminen päiväkotiin on sujunut joustavasti perheen toiveita huomioiden.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Toimintakauden aikana kiinnitämme huomiota dokumentointiin ja havainnointiin. Kehittelemme uusia käytänteitä sekä otamme erilaisia dokumentointiin liittyviä materiaaleja käyttöön. Dokumentoinnin avulla teemme näkyväksi suunnitelmallisen ja tavoitteellisen varhaiskasvatuksemme. Vanhemmat saavat tietoa varhaiskasvatukselle ominaisista tavoista tukea ja edistää lasten kehitystä, kasvua ja oppimista. Pedagogisen dokumentoinnin avulla pyritään arvioimaan ja kehittämään kasvatustoimintaa käytännössä. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma ja esiopetuksen oppimissuunnitelma on osa pedagogisen dokumentoinnin prosessia. Suunnitelmallista pedagogista dokumentointia tarvitaan myös lasten kehityksen ja oppimisen tuen tarpeen arvioinnissa. Dokumentointi ja siitä saatu tieto on myös tärkeää henkilökunnan oman työn arvioinnissa.

Dokumentoinnissa on tärkeää tuoda esiin lasten vahvuuksia ja onnistumisia, ajattelua ja työskentelyä. Lapset saavat kokemuksen siitä, että heidän ajatuksensa ja toimintansa päiväkodissa on tärkeää ja että siitä ollaan kiinnostuneita. Kokemuksen jakaminen edistää lasten kokonaisvaltaista oppimista ja hyvinvointia.

Olemme laatineet pedagogisen dokumentoinnin vuosikellon päiväkodin käyttöön. Vanhemmille perustettiin ryhmäkohtainen WhatsApp-ryhmä ,joka lähti hyvin toimimaan; tämän kautta lähetetään lapsen toiminnasta mm. valokuvia perheille. Samoin tablettien käyttöä harjoitellaan oppimistehtävillä ja valokuvausta oppien. Lasten kädenjälki näkyy esillä olevista askarteluista.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Suunnittelu- ja arviointipalaverit 2krt/kk

Keväällä vuosisuunnitelman ja toiminnan arviointi sekä henkilökunnan kehityskeskustelut.

Tiimisopimukset syksyllä ja tiimiarviointit keväällä.

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

laadittu/päivitetty 11.11.2024

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteenä)

selvitys aloitettu (pvm): 9.9.2024

selvitysmateriaalit / -tavat: Aluehallintoviraston ohjauskirje 3 – Katsomuskasvatus ja uskonnollisten tilaisuuksien järjestäminen varhaiskasvatuksessa

toimenpiteistä päättäminen (pvm): 16.9.2024

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: toukokuu 2025

lisätietoa: [Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu](#), [Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma](#) | [Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

Kestävän kehityksen suunnitelma

alkukartoitus ([Keke_paivakodissa.pdf \(kierratyskeskus.fi\)](#) s. 62-81 tai Valssi *Ympäristö- ja kestävyyskasvatus*) / päivitys: Elokuu 2024

valitut kehittämiskohteet (1-2 kpl), joita toimintavuonna edistetään:

-vastuulliset hankinnat ja kierrätys

-energian , veden ja paperin säästäminen

arviointi (pvm): kevät 2025

Pelastussuunnitelma

laadittu/päivitetty 30.8.2017 /12.8.2024

Yksikön pedagogiikan vastuuhenkilöt

Leikkimentori (ja -tiimi): Jaana ja Tarja

Kieli- ja kulttuurivastaava: Satu

Miniverso-mentorit: Satu ja Tarja

Liikuntavastaava: Ronja

TVT-vastaava: Ronja

Tiedekasvatusvastaava: Arja

Kestävän kehityksen (Keke) vastaava: Pirjo

Jokaisessa tiimissä tunnetaito- ja erotyösalkkuvastaava.

MIKKELI

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma

Yksikkö: PÄIVÄKOTIYHDSITYS RÖLLI RY:N päiväkodit RÖLLI, NAAVAMETSÄ ja VILIJONKKA

Vuosisuunnitelma laaditaan lokakuun loppuun mennessä, jonka jälkeen se lähetetään varhaiskasvatusjohtajalle hyväksyttäväksi. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan kevään arviointituloksista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä (pvm): 10.10.2024

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Päiväkotiyhdistys Rölli ry:n toimintayksiköiden, Päiväkoti Röllin, Päiväkoti Naavametsän ja Päiväkoti Vilijonkan toiminta-ajatuksena on laadukkaiden ja monipuolisten varhaiskasvatus- ja esiopetuspalvelujen tarjoaminen mikkeliäisille lapsiperheille.

Meille on tärkeää lapsuuden arvostaminen ja lapsen elämän kallisarvoiset vuodet ennen kouluikää. Toimintayksiköissä varhaiskasvatus on kokonaisvaltaista ja tavoitteellista. Lapsille tarjotaan säännöllisesti monipuolista kasvatusta ja opetusta, erilaisia elämyksiä ja toimintoja. Varhaiskasvatuksemme on kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostama kokonaisuus, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Toimintaa suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan arjessa niin, että varhaiskasvatustilanteiden mukaiset tavoitteet toteutuvat inklusiivisten periaatteiden mukaisesti.

Suunnitelmallisessa ja monipuolisessa kasvatuksessa ja opetuksessa haluamme vahvistaa lapsen luontaista kiinnostusta elämän moninaisiin asioihin ja ilmiöihin. Toiminnassamme on tärkeää jokaisen lapsen yksilöllinen, omassa tahdissa kehittyminen, korostaen lapsen omaehtoista uteliaisuutta uusien asioiden kohtaan. Yhdessä eläen, toimien, kokiemme asioita, joita lapsi elämässään tarvitsee. Aikaa ja tilaa on myös riittävään lepoon lapsen iän ja kehitystason mukaan.

Päiväkotiyhdistyksessä yhtenä painopistealueena on huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö. Yhteistyö perustuu hyväksyvään ja kunnioittavaan ilmapiiriin, joka antaa tilaa erilaisille elämän arvoille, asenteille ja olosuhteille (perheiden moninaisuus). Korostamme huoltajien asiantuntijuutta ja osallisuutta oman lapsensa asioissa. Perheille yhdistys tarjoaa pitkän ja pysyvän varhaiskasvatuspolun (1-6 vuotta), jolloin lapselle mahdollistuu kiinteät ja pysyvät ihmissuhteet. Vastaamme toiminnassa perheiden muuttuviin tarpeisiin tarjoamalla mahdollisuuksien mukaan joustavia varhaiskasvatuspalveluja esimerkiksi siten, että perheiden ei tarvitse etukäteen ilmoittaa tai varata hoitoaikoja.

Vuosittaisessa toiminnassa painottuu yhteisöllisyys, osallisuus, tunne- ja vuorovaikutus- sekä sosiaaliset taidot ja itsetunnon tukeminen sekä kehotunnekasvatus ja leikki. Arjen toiminnoissa painotetaan positiivista kasvatusta ja pedagogiikkaa. Tiedepolku ja polun toteutuminen arjessa

painottuu myös toimintakauden aikana. Tiedepolussa lapset tutustuvat tieteeseen, tutkimiseen ja niiden yhteiskunnalliseen merkitykseen. Samalla kehitetään lasten laaja-alaista osaamista, tutkivaa oppimista ja ajattelun taitoja. Teemoina ovat minä itse, luonto ja kiertotalous sekä eskareilla vesi.

Tiedepolku löytyy osoitteesta www.oppiminen.mikkeli.fi/varhaiskasvatus-ja-esiopetus/tiedepolku-varhaiskasvatus/

Ulkoilmapedagogiikka haastaa työntekijät tutkimaan, miettimään ja arvioimaan ryhmien pedagogista toimintaa siten, että toiminta voisi tapahtua säännöllisesti ulkona pihalla ja lähiympäristössä kaikilla oppimisen eri alueilla.

Korostamme sensitiivistä läsnäoloa sekä lämmintä ja välittävää ilmapiiriä. Päiväkotiyhdistys Rölli ry:n henkilökunta koostuu monen ikäisistä kasvat- ja opetusalan ammattilaisista (opettajat ja lastenhoitajat), jotka tekevät työtä lapsen parhaaksi, lapsuutta arvostaen. Henkilökuntaan kuuluu myös oma varhaiskasvatuksen erityisopettaja, joka vastaa kaikkien toimintayksiköiden tuen tarpeisten lasten pedagogiikasta. Toimipisteissämme työskentelee ajoittain työkokeilussa olevia henkilöitä. Kaikki yksikköemme toimivat alan opiskelijoiden työssäoppimispaikkoina. Päiväkodin johtajana toimii Kirsi Väisänen, jonka alaisuudessa on myös päiväkotia Naavametsä sekä päiväkotia Vilijonka. Apulaisjohtajana työskentelee Reija Suokas.

Yhdistyksen strategisena ohjeistuksena on käytössä vuosittain päivitettävät omavalvontasuunnitelma sekä tavoitekortit. Noudatamme myös varhaisen välittämisen mallia liittyen henkilöstön terveyteen ja hyvinvointiin.

Päiväkotia Röllissä on oma keittiö, jossa toimii kaksi kokopäiväistä työntekijää. Oma keittiö tuo päiväkotiin kodinomaisuutta ja antaa lapsille mahdollisuuden tutustua ruuan valmistukseen, alkuperään, ulkonäköön ja makuihin sekä tuoksuihin. Toimintavuoden aikana lapset osallistuvat mahdollisuuksien mukaan leipomiseen ja esim. välipalojen/salaatien valmistukseen. Toiminnassa on tärkeää edistää lasten myönteistä suhdetta ruokaan ja syömiseen sekä tukea monipuolisia ja terveellisiä ruokatottumuksia. Vilijonkan ruoka valmistetaan Röllin keittiössä ja kuljetetaan taksilla päiväkotiin. Naavametsään lounasruoka tulee Isosta padasta ja välipala Röllistä. Aamupalat valmistetaan Naavametsässä ja Vilijonkassa päiväkotien omassa kodinomaisessa keittiössä.

Hygienia, puhtaus ja esteettisyys on toimintaympäristöissämme tärkeää. Päiväkotia Röllin siivouksesta vastaa yksi kokopäiväinen siivooja. Naavametsän ja Vilijonkan siivous on ulkoistettu. Röllin lapset pääsevät mahdollisuuksien mukaan osallistumaan pieniin siivoustehtäviin.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Päiväkotiyhdistys Rölli ry:n toimipisteissä kehitetään leikkiä edistäviä toimintatapoja ja vahvistetaan leikkitaitoja. Leikki on alle kouluikäisten lasten elämän ja toiminnan perusmuoto ja tärkeä osa lapsen päivää. Röllissä leikki näkyy ja kuuluu! Henkilökunnan yhteisenä koulutuksena oli syksyllä 2021 pidetty Hannelandian koulutus Leikki astuu ulos kaapista. Koulutuksen innoittamana halutaan vahvistaa leikkiä ja sen merkitystä päiväkotien arjessa edelleen.

Lapsella on mahdollisuus erilaisiin sisä- ja ulkoleikkeihin useasti päivän aikana. Kasvattajan tulee lapsiryhmässä mahdollistaa ja monipuolistaa eri leikkimuotojen käyttöä (mm. rooli-, kuvittelu-, draama-, seikkailu-, digi-, liikuntaleikit jne). Lapsen tulee voida vaikuttaa leikkien valintaan ja olla mukana suunnittelemassa leikkiympäristöjä. Röllissä lasta ohjataan suunnittelemaan ja

toteuttamaan leikkiä. Leikki mahdollistuu esim. pienryhmätiloja hyödyntämällä, isoja tiloja rajaamalla, päiväjärjestystä muokkaamalla sekä leikkiympäristöjä -ja leikkivälineitä kehittäen.

Aikuinen turvaa leikin edellytykset, ohjaa leikkiä joko leikin ulkopuolelta tai olemalla itse mukana leikissä. Aikuinen tuo omalta osaltaan tilanteisiin enemmän leikkisyyttä ja ”heittäytymistä”. Aikuisen fyysinen ja psyykinen läsnäolo tukee lasten välistä vuorovaikutusta ja ehkäisee ristiriitatilanteiden syntymistä. On tärkeää, että leikkivälle lapselle ja aikuiselle taataan leikkirauha.

Kasvattaja havainnoi ja dokumentoi lasten leikkiä. Leikin havainnointi lisää henkilöstön ymmärrystä lasten ajattelusta ja kiinnostuksen kohteista sekä heidän tunteistaan ja kokemuksistaan. Havaintoja käytetään leikin ja muun toiminnan suunnittelussa ja ohjaamisessa sekä yksittäisen lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa laadittaessa. Kasvattajalta edellytetään herkkyyttä ja ammattitaitoa sekä sensitiivisyyttä havaita lasten leikkialoitteita ja vastata niihin sopivalla tavalla.

Huoltajille on tärkeää jakaa tietoa ja ajatuksia leikin tärkeydestä ja siitä, että kaikki toiminta lasten kanssa perustuu leikkiin ja sen tuomiin painotuksiin. Huoltajaillat, dokumentointi sekä toiminnan päivittäinen tiedottaminen ovat muun muassa tärkeitä tiedon jakamisen tapoja kun avataan leikin merkitystä varhaiskasvatuksen toiminnassa.

On tärkeää myös ohjata lasta omaehtoiseen, luovaan leikkiin. Päiväkoti Röllissä on kerran viikossa pihaleikkien aikana ns. leluton päivä, jolloin lapset keksivät leikkejä esim. luonnonmateriaaleja ja suuren pihan metsäaluetta hyödyntäen. Ulkoilun aikana kerran viikossa pihalla toimii kaksi LIIVI-LEIKITTÄJÄÄ, jolloin lapsilla on mahdollisuus osallistua erilaisiin ulkoleikkeihin ja samalla lisätään lasta liikuttavia sekä oppimis- ja tunnekokemuksia rikastavia leikkejä. Lapset voivat tuoda päiväkotiin omia leluja kussakin ryhmässä sovittujen toimintatapojen mukaisesti.

Toimintavuoden aikana ILO KASVATTA A LEIKIN VOIMALLA: henkilökunnan käytössä Hannelandian (Hanne Nyman) koulutusmateriaalit. Tiimit tekevät tarkemman toimintasuunnitelman miten arjessa näkyy leikki keskeisenä työtapana ja "miten leikki astuu ulos kaapista" (aikuisen rooli, ympäristö, lasten havainnointi, muutostarpeet jne.). Erityisesti painottuu leikkiympäristöjen kehittäminen.

Lisäksi yksikössämme painotetaan seuraavia toimintatapoja, jotka ohjaavat henkilökuntaa omissa tiimeissään kehittämään ja toteuttamaan leikkiä:

- Käytössä seuraavaa leikkimateriaalia: Tarinasta leikiksi- tarinallisen leikin käsikirja, Leikki astuu varpaille, Leikin aika- lastentarhanopettajaliiton julkaisu, artikkeli Leikkipäivä: <http://www.leikkipäivä.fi/vasu-perusteet-leikin-asialla/> sekä Röllin oma materiaali: Leikki on alle kouluikäisten lasten elämän ja toiminnan perusmuoto (sisältää myös kotiryhmien kirjallisen leikkisuunnitelman, jota voidaan hyödyntää)
- Leikkien ja leikkipaikkojen hyödyntäminen yli ryhmärajojen. Tavoitteena toteuttaa leikkiä siten, että lapset pääsevät leikkimään toiseen tilaan tai ryhmään ja samalla leikkikavereina on myös naapuriryhmän lapsia (kevennetty leikit sekaisin-päivä). Aikuinen voi aina pienryhmän kanssa myös spontaanisti mennä leikkimään toiseen lapsiryhmään (koko päiväkotia on kaikkien käytössä).
- Aikuisen ohjauksella/päätöksillä monipuolistetaan lasten kokemuksia erilaisista leikkikavereista ja leikeistä (mallintaminen, tarjoumat, rikastuttaminen), ikäryhmittäin leikin rikastuttaminen kehittämällä ja toteuttamalla erilaisia leikkipeiteitä ulos; esim. autopesula + tankkauspiste, keppihevosten talli jne.
- Leikkien kehittäminen metsässä ja ympäröivässä luonnossa: viedään leikkivälineitä, ja -tavaroita ulos ja mahdollistetaan lapsille monipuoliset leikit + muu toiminta oppimisen eri osa-alueilla myös

ulkona. Ulkona paljon perinteisiä ulkoleikkejä ja -pelejä. Alapihan pallokentän hyödyntäminen toiminnoissa. Sektoriulkoilun jatkuessa kehitetään sektoreille erilaista leikkimateriaalia, -välineitä ja näin lapset voivat eri sektoreilla leikkiä eri aiheisia leikkejä (sektorit vaihtuu päivittäin)

- Päiväjärjestyksen muokkaaminen joustavaksi lasten tarpeet ja leikkien tarpeet huomioon ottaen: ulkoilu-aikojen porrastaminen, jolloin ei olla kaikki yhtä aikaa pihalla ja sisällä.
- Leikkivälineet ja muu materiaali esillä ja lasten saatavilla. Leluja vaihdellaan esim. kausittain, lelujen kierrättäminen eri ryhmien välillä. Yhdessä lasten kanssa suunnitellaan ja toteutetaan erilaisia leikkipisteitä.

Leikin havainnointi ja dokumentointi tapahtuu:

Henkilöstön tehtäviin kuuluu havainnoida ja dokumentoida leikkiä. Havainnot ohjaavat sopivalla tavalla leikin suunnittelua ja ohjausta. Näin voidaan tulla tietoisemmaksi lapsen ajattelusta, tunteista ja kokemuksista sekä kiinnostuksen kohteista.

Yksittäistä lasta sekä lapsia ryhmänä havainnoidaan säännöllisesti. Tiimisopimuksessa jokainen tiimi avaa tarkemmin havainnoinnin käytänteitä ryhmässä (havainnointivihkot yms. ryhmässä välineenä). Käyttöön voi ottaa: Ryhmätilanteessa tapahtuvan lapsen leikin arviointi-lomake (Tiina Lautamo). Lomake löytyy oppiminen.mikkeli.fi/Mikkelin varhaiskasvatussuunitelman liitteistä kohdasta leikki. Käytössä erillinen havainnoinnin lisäsivu, joka liitetään lapsen Vasuun, mutta on huomioitava, että se ei ole virallinen Vasun liite.

Dokumentoinnin käytänteet käydään tarkemmin läpi tiimisopimuksia tehdessä. Yhteisesti toimintayksiköissä dokumentointi tapahtuu vähintään seuraavasti: Päiväkotien sekä ryhmien blogisivuille dokumentoidaan ryhmien toimintaa reaaliajassa (avoin alusta kaikille). Yksittäisen lapsen toimintaa dokumentoidaan Kasvun Kansioihin, joissa toimintaa dokumentoidaan oppimisen alueiden mukaisesti. Näihin kansioihin lapsi voi itse tuottaa ja valita materiaalia ja Kasvun Kansiot ovat ryhmässä lapsen ja huoltajien saatavilla. Hoitosuhteen päättyessä em. kansiot annetaan lapsen mukaan kotiin. Ryhmässä tarkemmin (esim. seinälle, ilmoitustaululle jne.) dokumentoidaan vähintään projektityöskentelyjen vaiheet ja eteneminen.

Vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri:

Varhaiskasvatuksen toimintakulttuuriin kuuluu henkilöstön keskinäinen yhteistyö sekä vuorovaikutus lasten, huoltajien ja lähiympäristön kanssa. Yhteisön jäsenet kunnioittavat toisiaan ja arvostavat yhteistyötä. Varhaiskasvatuksen yhtenä painopistealueena ovat lasten tunne-, vuorovaikutus- ja sosiaaliset taidot sekä kehotunnekasvatus ja siksi yhteisö rohkaiseekin lapsia hyvään vuorovaikutukseen sekä toimimaan ryhmän jäsenenä. Henkilöstö tukee lasten vertaissuhteiden syntymistä ja vaalii ystävyyssuhteita. Turvallisessa yhteisössä puututaan ristiriitoihin ja opetellaan rakentavia keinoja niiden ratkaisemiseen. Positiivinen työote jatkuvaksi toimintatavaksi kaikille : Kehu ja kannusta, älä valita! Vuorovaikutusleikin keinoin toteutetaan leikkitoimintaa pienryhmille (materiaalista koottu kansio henkilökunnan käyttöön Kirsi Hyrkkäsen pitämään koulutukseen pohjautuen)

Henkilöstö on osallistunut Väestöliiton kehotunnekasvatuksen hankkeeseen 2023: jokainen työntekijä on suorittanut 1 päivän koulutuksen ja saanut käyttöön työkalut kehotunnekasvatukseen. Jokaisessa lapsiryhmässä toteutetaan kehotunnekasvatusta hankkeesta saadun tiedon ja taidon mukaisesti.

Lisätietoja aiheeseesta osoitteessa vaestoliitto.fi/kehotunnekasvatus

Lasten ja henkilökunnan välinen vuorovaikutus:

Päiväkodin arjessa korostuu aikuisen sensitiivinen läsnäolo ja lapsen sensitiivinen kohtaaminen. Lapsen ja aikuisen välinen vuorovaikutus on tärkeää, koska jokaisessa kohtauksessa rakennetaan pohjaa lapsen minäkuvalle ja itsetunnolle. Vuorovaikutus on aktiivista, kannustavaa ja lämminhenkistä. Lapsen vahvuuksia tunnustetaan ja niitä nostetaan esille, jolloin lapsi kokee olevansa ainutlaatuinen ja arvokas omana itsenään. Toimintavuoden aikana kiinnitetään huomiota lasten ja aikuisten kohtaamiseen tuomalla siihen tietoisesti ilon ja riemun sävyjä sekä leikkillisyyttä (huumori).

Henkilökunnalla on käytössä seuraavaa materiaalia: Vahvuudet voimavarana, Röllin oma materiaali Lapsen sensitiivinen kohtaaminen, Hyveet varhaiskasvatuksessa, Haastavat kasvatustilanteet-kirja ja koulutusmateriaali.

Henkilöstön keskinäinen vuorovaikutus:

Henkilöstön keskinäinen yhteistyö ja myönteinen vuorovaikutus ovat suurena esimerkkinä päiväkodissa oleville lapsille. Jos henkilöstön keskinäinen vuorovaikutus ei toimi, eivät lapsetkaan saa hyvää vuorovaikutuksen mallia. Henkilöstöllä on käytössään toimiva palaverikäytäntö, tiedottamissuunnitelma sekä varhaisen välittämisen malli. Päiväkodissa toimii myös positiivisuustyöryhmä, joka tukee koko henkilöstön yhteisöllisyyttä. Kannustaminen ja vahvuuksien kautta toimiva vuorovaikutus liittyy myös kannustamisen unelmaan johon kaikki varhaiskasvatyksiköt ovat sitoutuneet. Tarvittaessa henkilökunnalla on mahdollisuus koulutukseen ja työnohjaukseen.

Lasten välinen vuorovaikutus:

Syksyllä uusien ryhmien muotoutuessa keskitymme lapsiryhmän ryhmäyttämiseen, jotta kaikki lapset tulevat tutuiksi keskenään ja henkilöstö oppii tuntemaan uudet lapset. Ryhmästä toiseen siirryttäessä huomioimme jo muodostuneita ystävyysuhteita. Syksyn alkaessa tutustumista ja ryhmäytymistä rakennetaan monipuolisen yhteisleikin ja -toiminnan avulla. Ryhmissä toimii periaate kaveri otetaan aina mukaan, samalla opetellaan tärkeitä vuorovaikutuksen taitoja ja ehkäistään yksinäisyyttä. Lapsilla on päivittäin lupa leikkiä hyvän kaverin kanssa, mutta välillä myös vaihtelemme leikkikavereita. Ristiriitatilanteissa käymme molempien osapuolten kanssa tilanteen läpi MiniVerso ja Pisara puuttuminen sovittelutoiminnan avulla. Päiväkodeilla on käytössä suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä. Lapsi osallistuu myös syksyisin ja keväisin varhaiskasvatussuunnitelmakeskusteluun vähintään lapsen puheenvuoron osalta.

Vuorovaikutus perheiden kanssa:

Yhteistyö huoltajien kanssa on tärkeää. Kohtaamme huoltajia päivittäin, huoltajailtamme ovat myös osallistavia, perheille järjestetään yhteisöllisiä tapahtumia sekä koko perheen aamupaloja. Blogi-sivujen kautta perheet näkevät päiväkodin viikoittaista toimintaa ja palautetta saa ja pitää antaa joko palautelaatikoon tai palautekyselyiden kautta. Ryhmien blogi-sivuilla sekä kotisivuilla on linkki toimintasuunnitelmaan, jossa avataan huoltajille tarkemmin päiväkotien toimintaa (pohjana tässä asiakirjassa painottuvat asiat). Huoltajilla tai muilla lapsen lähisukulaisilla on myös mahdollisuus osallistua Kannatusyhdistyksen toimintaan.

Vuorovaikutus lähiympäristön kanssa:

Päiväkoti Rölli tekee yhteistyötä lähiympäristön päiväkotien ja koulujen kanssa. Lisäksi teemme yhteistyötä mahdollisesti MLL:n kanssa kylämummotoiminnan kautta sekä mm. Savosetin, Lavilan hovin, Tuomiokirkkoseurakunnan sekä Pelastuslaitoksen kanssa.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa

Osallisuus on vastavuoroisuutta, aitoa kohtaamista ja kiinnostusta toisen ajatuksista ja tärkeäksi kokemista asioista, sekä yhdessä tekemistä ja kokemista.

- Lapsi on aktiivinen oman arkensa ja elämänsä rakentaja; lasten mielipiteet ja ideat huomioidaan ja tarvittaessa asioita muutetaan niiden pohjalta
- Lasten aloitteesta syntyneitä toimintoja arvostetaan ja mahdollistetaan
- Toiminnan aiheet valitaan läheltä lapsen maailmaa
- Arjen käytänteet ja pienryhmätoiminta tukevat lasten osallisuuden toteutumista
- Lapsen ääntä ja ajatuksia tuodaan näkyviin; lasten havainnointi ja toiminnan dokumentointi yhtenä päiväkodin toimintatapana: pedagogisen dokumentoinnin käytänteet sekä - malli, tuumaustauko sekä - lomake otettu käyttöön, erillinen havainnoinnin lisälomake laadittu ja otettu käyttöön.
- Lapsen osallisuutta tukee kasvattaja, joka on lapsen lähellä havainnoiden, kuunnellen ja huomioiden lapsen tarpeita. Aikuinen myös rohkaisee lasta tekemään itse, osallistumaan, ilmaisemaan itseään ja rakentamaan sosiaalisia suhteita ryhmässä
- Tiimit miettivät oman ryhmänsä osalta käytännön toimenpiteet osallisuuden toteuttamiseksi toimintavuoden aikana
- Osallisuutta arvioidaan aiheeseen liittyvän arviointimateriaalin avulla vuosittain.

Tiimien työkalupakista löytyy aiheeseen liittyvää materiaalia: Lapsen osallisuus Röllissä, Kohti lasten osallisuutta varhaiskasvatustyössä, Lapsen osallisuus/Venninen, Leinonen & Ojala

Keväällä 2017 -2020 tehtyjen lasten osallisuuden arvioinnin perusteella on tiimeittäin mietitty aiheeseen liittyvät kehittämiskohteet ja niille toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi. Uusi osallisuuden arviointi tehty keväällä 2023, jonka perusteella kehittämiskohteet on päivitetty seuraavasti:

PÄIVÄKOTI RÖLLI:

1. Lapsilla on mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa toimintaympäristön (tilat,välineet, materiaalit) suunnitteluun ja arviointiin.
2. Lasten osallistuminen toiminnan suunnitteluun yhdessä aikuisen kanssa ja sen mahdollistamiseksi on luotu toimivat käytänteet.
- 3.Lapsilla on mahdollisuus toteuttaa projektityyppistä toimintaa sekä omaehtoisessa että ohjatussa pienryhmässä. Lasten mielenkiinnonkohteet ja aloitteet toimivat yhteisten projektien ideoinnin ja suunnittelun pohjana.

PÄIVÄKOTI NAAVAMETSÄ:

1. Lasten osallistuminen toiminnan suunnitteluun yhdessä aikuisen kanssa ja sen mahdollistamiseksi on luotu toimivat käytänteet.
2. Lapsilla on mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa toimintaympäristön (tilat,välineet, materiaalit) suunnitteluun ja arviointiin.
3. Lasten havainnoinnin käytänteiden kehittäminen

PÄIVÄKOTI VILJONKKA:

1. Lapsilla on mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa toimintaympäristön (tilat,välineet, materiaalit) suunnitteluun ja arviointiin.
2. Lasten yksilöllisten tarpeiden huomioiminen lapsen oman varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti.
3. Lasten havainnoinnin käytänteiden kehittäminen

Ruokakasvatus

- on ruuasta innostumista jo lapsena. Oivalluksia ruuan alkuperästä, kulttuurista ja kehon viesteistä.
- on ympäristön muokkaamista, jotta olisi helppo syödä monipuolisesti. Se tulee syödyksi, mitä on usein ja paljon tarjolla.
- on meidän jokaisen puhetta ruuasta ja syömisestä. Lapset ottavat herkästi mallia siitä, miten aikuinen puhuu, kommentoi, ihmettelee.
- on kestävien elintapojen harjoittelua, jotta kaikille riittäisi ruokaa. Tukea ruokamurroksen keskellä.
- on ruokaan ja syömiseen liittyvää neuvontaa ja ohjausta esimerkiksi terveystalveissa.
- on viestintää ja medialukutaitoa somen syövereissä ja kehopaineiden puristuksissa. Vastaisu huuhaalle ja laihdutuskulttuurille.
- on ruokailoa lapsen kaikissa kasvuympäristöissä kuten kotona, varhaiskasvatuksessa, koulussa, harrastuksissa ja terveydenhuollossa.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt

Ruokakasvatus pedagogisena toimintana: tuokiot, projektit, leikit, laulut, tarinat.

- tutustutaan ruuan alkuperään: projekti Ruoan reitti-materiaaleja hyödyntäen (ruokatieto.fi ja mappa.fi) sekä istutuslaatikoissa istutetaan ja tutkitaan kasvua, hoidetaan ja kastellaan tulevaa satoa, metsäretket: puolukat ja mustikat
- valmistetaan ruokaa yhdessä: lapsiryhmissä salaatteja, välipaloja, leivontaa jne tai keittiön henkilökunta järjestää pajatoimintaa
- tutustutaan perinneruokiin ja ruokakulttuureihin erilaisten juhlaruokien kautta: vuoden kierto ja siihen liittyvät juhlapäivät huomioiden (huomioidaan myös ruokalistojen suunnittelussa)
- lasten toiveruokaviikot = lasten osallisuus

- Sapere eli makukoulu = aistilähtöinen ruokakasvatus: tutustutaan ruokaan kaikilla aisteilla ja herätetään uteliaisuus ruokaa kohtaan, annetaan lapsille mahdollisuus sormiruokailuun aikuisen ohjauksessa
- emäntä järjestää lapsiryhmissä opetuksellisia hetkiä mm. seuraavista aiheista: satokaudet, maittava aamupala, 5 väriä lautasella, lautasmalli (neuvonta ja ohjaus)

Ruokaympäristö ja ruokailutilanne: miten aikuiset järjestelevät ruokailun fiksuja valintoja tukevaksi.

- ruoat ryhmissä lasten tasolla erillisillä pöydillä; lapset ottavat itse ruoan, jossa salaatti on ensimmäisenä (ohjaa lautasmalliin)
- alle 3-vuotiaille kasvikset eritellään tarjoiluastiaan, jolloin lapsi rohkaistuu ottamaan kasviksia ja voi valita mitä ottaa
- pienille lautasen muoto ja kuva innostavat ja helpottavat syömistä toimintona.
- lapsi saa itse valita missä järjestyksessä syö tarjolla olevan ruoan, leivän ja maidon. Aikuinen ei pääätä lapsen puolesta.
- ruokalihat esillä seinillä + blogissa. Keittiöllä omat blogi-sivut → tietoa perheille keskusteluun ruoasta ja ruokakasvatuksesta
- kannustetaan ja sallitaan lasten pöytäkeskustelut → tunnelma, mukava yhdessä olo, ruoasta nauttiminen kauniit pöytätavat muistaen
- pois kiireen tuntu ruokahetkestä → kaikki kärrit eivät palaudu keittiöön samaan aikaan (tiedostettava)

Ruokapuhe: aikuisten puhetta ruoasta, huomioita, hämmästelyitä, ohimennen huikattuja asioita ja sanattomia viestejä, joiden kautta välittyy asenteita ruokaa ja syömistä kohtaan. Tämä voi olla usein tiedostamatontakin toimintaa, mutta lapselle hyvin merkityksellistä.

- aikuinen on esimerkkiruokailija → vastuu miten itse syöt, puhut ja käyttäytyt ruokailutilanteessa
- aikuinen vastuulla on positiivinen ruokapuhe
- vain positiivinen palaute ruoasta lasten kuullen.

Lisää aiheesta:

- varhaiskasvatuksen ruokailusuositus (2018): terveyttä ja iloa ruoasta <https://www.julkari.fi/handle/10024/135907>
- ruokakasvatus.fi – ruokakasvatusyhdistys Ruukku ja makukoulu ja neuvokas perhe.fi, nykytila.fi, ruokatutka.fi
- <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/luontoaskel-hyvinvointiin>
- e-kirjoja: see & eat-sivusto
- pelisovellus: myyrän mielikasvikset android tai iOS

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Pienillä lapsilla on paljon tunteita ja he myös näyttävät ne avoimesti, eivätkä koskaan teeskentele. Tunteet valtaavat mielen ja kehon. Lapsen on usein vaikeaa ymmärtää, mitä kaikki tunteet ja olotilat tarkoittavat ja miten niiden kanssa tulee toimeen ja pärjää. Työntekijät ovat yhdessä käyneet läpi arjen tilanteita: lapsi aloittaa päiväkodissa, lapsi kiukkuaa ja raivoaa, lapsi rentoutuu ja rauhoittuu, lapsi ryhmäytyy, lapsen mieltä painaa jokin asia ja lapsi saapuu aamulla päiväkotiin. Näihin tilanteisiin on sovittu tarkemmin miten henkilökunta tukee ja vahvistaa konkreettisin keinoin tunnetaitoja. Tämä tunnetaidot arjessa-materiaali on käytössä jokaisessa työtiimissä.

Toimipisteissämme ohjaamme lasta tunteiden tunnistamiseen ja säätelyyn muun muassa sanottamalla, mallintamalla, kiireettömällä läsnäololla sekä sallimalla kaikki lasten tunteet. Toiminnassamme lapsi pääsee kokemaan monia erilaisia tunteita: mm. iloa, surua, jännitystä ja pettymyksiä. Lasten sosiaalisia taitoja ja tunnetaitoja käsitellään lapsiryhmissä säännöllisesti seuraavien materiaalien avulla: Alle 3-vuotiailla käytössä Fanny ja Pienin askelin ja 3-4-vuotiailla käytössä Mollin Minieskareilla (5v.) Huiske-materiaalin lisäksi Mollin ja Piken sekä esikoululaisilla Huiske-oppimateriaali. Lisäksi yhteisessä käytössä on Fanny-materiaalia sekä kansio aiheeseen liittyvistä tuokioista. Käytössä on myös FeelandPlay-materiaali (älytaulu ja/tai tabletit). Päiväkodilla on yhteisinä sovittuina työtapoina käytössä Vuorovaikutus-leikki, Satuhieronta sekä Mini-Verso ja Pisara puuttuminen. Päiväkodin työkalupakista löytyy materiaali Kieli ja vuorovaikutus Röllissä ja Askeleittan & Pienin askelin sekä Reilusti Ryhmässä-materiaali on myös henkilökunnan käytössä.

Lisätietoa ja-materiaalia löytyy osoitteesta:

<https://www.oppiminen.mikkeli.fi/varhaiskasvatus-ja-esiopetus/tunne-ja-vuorovaikutuskasvatus/>

Positiivinen kasvatus:

On lapsilähtöinen kasvatusmetodi, missä yhdistyy positiivisen psykologian, positiivisen pedagogiikan ja positiivisen vanhemmuuden taidot. Keskeisinä asioina ovat muun muassa lapsen vahvuuksiin ja voimavaroihin keskittyminen, lapsen optimistisuuden ja resilienssin vahvistaminen, positiiviset rajat, lapsen ja kasvattajan vuorovaikutuksen vahvistaminen sekä aikuisen positiivinen kasvu.

Lapsiryhmässä positiivinen kasvatus vahvistaa aikuisen ja kasvattajan yhteyttä ja lisää yhteistyötä. Se tekee toiminnasta sujuvampaa ja vahvistaa lapsen hyvinvointia.

Työyhteisöstä enemmistö on käynyt Tiia Trogenin koulutuksen ja sivusto Ilo olla ryhmässä - Positiivisen kasvatuksen voima on henkilökunnan käytössä. Toimintavuoden 2023 aikana henkilöstö osallistui Supervoimia arkeen-koulutukseen, jota hyödynnetään arjen toiminnoissa. Aiheeseen liittyvänä materiaalina on Eliisa Leskisen kirja Positiivinen pedagogiikka varhaiskasvatuksessa ja em. Trogenin kirja Positiivinen kasvatus.

Tiimisopimukseen kirjataan tarkemmin positiivisen kasvatuksen käytänteet

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen (esim. lakien ja toiminnallisen suunnittelun tuntemus, jatkotoimenpiteet, ks. Suunnitelmien päivitykset)

Tavoitteenamme tasa-arvotyössä on tarjota samanlaiset oikeudet, velvollisuudet ja mahdollisuudet kaikille lapsille ja aikuisille sukupuolesta tai sukupuolen ilmaisusta riippumatta. Tasa-arvoa ja sen toteutumista tulee tarkastella ja kehittää monipuolisesti työyhteisön ja lasten toiminnassa, esim. vuorovaikutuksessa, kielessä, lasten leikissä ja käytettävissä materiaaleissa. Tasa-arvotyö on jatkuvasti kehittyvä prosessi. Se on erilaisten menetelmien testausta, yhteistä reflektointia, uudelleen yrittämistä ja oivalluksista iloittamista. Tasa-arvotyötä tehdään yhdessä lasten ja huoltajien kanssa.

MEILLÄ TASA-ARVO ON:

...että jokainen lapsi voi valita leikkinsä ja leikkivälineensä ilman, että valintaa kyseenalaistetaan sanoilla, eleillä tai ilmeillä

...että eri sukupuolta olevien lasten väliselle leikille ja ystävyysuhteelle ei naureskella eikä sitä kommentoida sen kummemmin kuin muitakaan lasten ystävyysuhteita.

...että saa olla sellainen lapsi kuin on.

...että saa olla sellainen aikuinen kuin on.

...että kunnioitamme perheiden moninaisuutta, yksilöllisiä tarpeita sekä tasa-arvoista vuorovaikutusta

...että huomioimme laulujen, lorujen ja satujen välittämiä asenteita sukupuoliroolien suhteen sekä uskallamme kyseenalaistaa ja muuttaa niitä.

...että sukupuoli ei määritä sitä, mistä pidämme, mitä osaamme tai mitä meistä voi tulla.

... että otamme huomioon arjen pienet ohikiitävät hetket, tokaisut ja eleet, joihin voi sisältyä epätasa-arvoisia tai sukupuolittavia elementtejä.

TASA-ARVOTYÖN TOTEUTTAMINEN ARJESSA:

1. Henkilöstön tasa-arvoisuus ja yhdenvertaisuus Työnantaja on laatinut tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toimintavuoden 2017 aikana. Suunnitelma on päivitetty vuosittain, viimeksi huhtikuussa 2024.

2. Yhdenvertaisuus yhteistyössä huoltajien kanssa: Yhtenäiset käytänteet huoltajien kanssa tehtävässä yhteistyössä. Huomioimme molemmat huoltajat yhdenvertaisina yhteistyössä, aloituskeskustelussa sovitaan yhteydenottotavat ja muut mahdolliset yhteistyökäytänteet Tiedon lisääminen huoltajille varhaiskasvatuksen tasa-arvotyöstä, otetaan aiheeksi esim. vanhempainilloissa.

3. Tasa-arvotyö lasten kanssa ja toiminnassa:

Käytössä olevat suunnitelmat:

- Esiopetuksen toiminnallinen tasa-arvosuunnitelma
- Lapsen suojaaminen väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Yksiköitten toiminnallinen tasa-arvosuunnitelma

Toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelun velvoite astui voimaan 1.6.2023. Toiminnallisessa tasa-arvosuunnitelmassa tarkastellaan ja kehitetään nimenomaan varhaiskasvatuksen toimintaa. Suunnitteluprosessi kannustaa pohtimaan arvoja ja asenteita, jotka vaikuttavat omaan ja työyhteisön toimintaan sekä tunnistamaan ja purkamaan eriarvoistavia käytänteitä, jotka ovat esteenä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumiselle. Varhaiskasvatuksen järjestäjän tulee laatia suunnitelma yhdessä henkilöstön kanssa. Lapsille on varattava mahdollisuus osallistua suunnitelman laatimiseen. Lapsella on oikeus, ei velvollisuus osallistua suunnitteluprosessiin. Lasten osallisuus tulee toteuttaa huomioiden sekä lapsen ikä että kehitys.

Prosessin eteneminen:

1. Perehtymisvaihe 1.6.-30.8.2023
Tasa-arvosuunnitelman prosessi on käynnistetty Röllissä kesäkuussa 2023. Yhdenvertaisuussuunnitelmalla on siirtymäaika, ja suunnitelman on oltava valmiina 1.6.2025. Prosessin aluksi henkilöstö on tutustunut Opetushallituksen ohjeistukseen ja materiaaliin.
2. Selvitysvaihe 1.9.-31.1.2024
Prosessista on tiedotettu huoltajia syksyn 2023 vanhempainilloissa.

Henkilöstön keskustelu mikä toiminnassa saattaa olla epätasa-arvoista ja syrjivää, mitä normeja esiintyy varhaiskasvatuksessa ja onko varhaiskasvatuksessa koettu häirintää?

3. Toimenpide- ja kehittämisvaihe 1.2. -31.12.2024

Teema 1: henkilökunta tarkastelee leluja, kirjoja, pelejä ja muuta materiaalia ko. näkökulmasta

Teema 2: henkilökunta kohtaa lapset yksilöinä ja kannustaa lapsia leikkimään monipuolisesti erilaisia leikkejä riippumatta lapsen sukupuolesta tai muista ominaisuuksista.

Teema 3: henkilökunta kannustaa ja kehuu lapsia monipuolisesti ja tasa-arvoisesti riippumatta sukupuolesta, iästä tai muusta ominaisuudesta.

Teemoihin on kirjattu tavoitteet, kehittämistoimenpiteet, aikataulut+vastuuhenkilöt.

4. Arviointivaihe 1.1.2025-30.6.2025

5. Prosessi jatkuu kohdasta 2

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuustyön tueksi:

Toiminnallinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnittelu, Opetushallitus

Sukupuolten tasa-arvo, Thl

Haastavat kasvatustilanteet - kirja

Kartoita kehu – lomake

MiniVerso -toiminta

Tasa-arvotyö on taitolaji, Opetushallitus

Kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisuuden ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt

Kulttuurinen moninaisuus, ilmaisuus ja kielitietoisuus:

Kulttuurinen moninaisuus tehdään päiväkodissa ja lapsiryhmissä näkyväksi huomioimalla päiväkodin eri kulttuuri – ja kielitaustaiset lapset ja aikuiset esim. erilaisten teemapäivien ja/tai kulttuuriviikon merkeissä. Ryhmän työtekijät vastaavat siitä, että esille tuodaan vähintään ryhmässä olevien eri kulttuuritaustaisten lasten ja aikuisten kulttuurit, kielet ja katsomukset esim. laulujen, kuvien, kirjojen avulla. Toiminnassa hyödynnetään vuodenkiertoon liittyvät juhlat ja tapahtumat sekä päivittäiset tilanteet, kuten pukeutuminen ja ruokailu. Päiväkodissa tehdään myös yhteistyötä lasten huoltajien kanssa hyödyntämällä heidän tietoaan eri kielistä ja kulttuureista. Työntekijät avaavat vanhemmille keskusteluissa miten kulttuurinen moninaisuus näkyy päiväkodin ja lapsiryhmän arjessa ja toimintaympäristössä.

Yhdistyksellä on Saksassa ystävyyspäiväkotona AWO-Kinderhaus, jonka kanssa yhteistyötä on tehty jo yli 10 vuoden ajan. Yhteistyötä tehdään myös Erasmus-hankkeen kanssa (saksalaisia opiskelijoita keväisin ja syksyisin).

Ryhmien toiminnassa herätetään ja lisätään lasten kiinnostusta suullista ja kirjoitettua kieltä kohtaan sekä vähitellen lukemista ja kirjoittamista kohtaan. Kieltä havainnoidaan sekä tutkitaan ja lapsia rohkaistaan käyttämään kieltä leikkillisesti esim. keksittyjen tarinoiden ja draamaleikin muodossa. Puheen rinnalla käytetään visuaalisia, auditiivisiä sekä audiovisuaalisia viestejä ja tekstejä, jotka tukevat lasten monilukutaidon kehittymistä.

Röllin oma Kielimateriaali löytyy lapsiryhmien käyttöön kootusta työkalupakista.

Lapsen Vasussa huomioidaan S2-opetukseen liittyvät asiat. Ryhmän opettaja vastaa eri ikäisten lasten S2-opetuksesta, joka tapahtuu arjen toiminnoissa ja kielikerhoissa. Tarvittaessa apuna ovat

Mikkelin kaupungin vaka- ja esiopetuksen S2-opettajat. Työvälineenä käytetään S2-lasten kanssa Kielipediaa, kuvia, tukiviittomia sekä kielen oppimista tukevaa materiaalia kuten Marjamäellä, Aamu ja Lauran päivä. Mikkelin kaupunki on tehnyt myös uuden kieli- ja kulttuuritietoisuuden oppaan vakan ja esiopetuksen käyttöön.

Ilmaisun monet muodot:

Ilmaisun eri muodot, joita ovat musiikillinen, kuvallinen, käsityöllinen sekä sanallinen ja kehollinen ilmaisu, ovat niitä keinoja joiden avulla lapset kokevat ja hahmottavat maailmaa heitä puhuttelevalla ja innostavalla tavalla. Toimintayksiköissämme ilmaisun eri muotoihin tutustutaan moniaistisesti, erilaisia työtapoja, oppimisympäristöjä sekä lähiympäristön kulttuuritarjontaa hyödyntäen. Oppimisympäristöjen esteettisyys, innostavuus, saatavilla olevat monipuoliset välineet ja materiaalit sekä riittävä ohjaus ovat merkityksellisiä ilmaisumuotoihin tutustuttaessa. Oppimisympäristössämme on huomioitu mahdollisuudet elämykselliseen ja monipuoliseen musiikin kokemiseen, tuottamiseen ja sitä kautta uuden oppimiseen. Erityisesti arjessa muistetaan laulaminen, rytmittäminen ja loruttelu. Kuvallisessa ilmaisussa lapsille tarjotaan monipuolisia elämyksiä ja mahdollisuuden sekä spontaaniin että ennalta suunniteltuun toimintaan, jossa korostuu kokeilu, tutkiminen, tekemisen eri vaiheiden harjoittelu ja niiden dokumentointi. Toiminnan toteuksessa käytössä oma kädentaito- ja kuvataidesuunnitelma. Sanallinen ja kehollinen ilmaisu toteutuu esimerkiksi draaman, tanssin ja leikin kautta, jossa näkyy spontaanisuus ja lasten omaehtoinen tekemisen ilo. Toiminnassa hyödynnetään monipuolisesti esimerkiksi lastenkirjallisuutta, sanataidetta, teatterin eri muotoja, tanssia ja sirkusta. Rölli on valittu Mikkelin Teatterin kummipäiväkodiksi, ja tämä yhteistyö tuonee ilmaisuun uutta ja innostavaa toimintaa.

Katsomuskasvatus:

Katsomuskasvatuksella tarkoitetaan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää kasvatusta osana varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen sisältöjä, tavoite- ja oppimiskokonaisuuksia. Katsomuskasvatus on kirjattu erityisesti oppimisalueeseen Minä ja meidän yhteisömmme. On huomioitava, että kulttuuriin ja katsomukseen liittyvät kysymykset linkittyvät Vasussa myös moneen muuhun kohtaan: arvoperusta, oppimisen alueet (kielten rikas maailma, ilamisen monet muodot), laaja-alainen osaaminen (kulttuurinen osaaminen), oppimisympäristöt, vaka-lain tavoitteet, toimintakulttuuri (osallisuus, yhtdenvertaisuus ja tasa-arvo, kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus), lapsen vasu, yhteistyö.

Yhteisen tutustumisen kohteena on lapsiryhmässä läsnä olevat uskonnot ja muut katsomukset. Uskonnottomuutta tarkastellaan muiden katsomusten rinnalla ja myös elämänskysymykset liittyvät katsomuskasvatukseen. Lapsen Vasun laadinnan yhteydessä keskustellaan huoltajien kanssa aiheeseen liittyvistä kysymyksistä ja sovitaan yhdessä perheen katsomusta kunnioittaen katsomuskasvatukseen liittyvistä arjen toiminnoista ja tavoista. Osallistetaan huoltajia pyytämällä lauluja, leikkejä omasta kulttuurista sekä rohkaistaan heitä kertomaan omista tavoistaan kulttuuriinsa liittyen. Lapsi ei ole koskaan oman kulttuurinsa tai uskontonsa ”esittelykappale”. Lapselle välitetään perinteiseen suomalaisen kulttuurin ja kalenterivuoden juhliin liittyviä tapoja. Muiden läsnä olevien uskontojen ja kulttuureiden keskeisiin juhliin tutustutaan samalla tavalla. On tärkeää, että annetaan tilaa lapsen uskontoon ja elämään liittyville kysymyksille. Tarjotaan myönteisiä ja turvallisia kokemuksia sekä mahdollisuus hiljaisuuteen ja ihmettelyyn. Aikuinen on mallina sille, miten aihepiiriin suhtaudutaan ja miten siitä puhutaan.

Alle 3-vuotiaiden osalta huomioidaan kielen kehityksen taso, tarjotaan kokemuksia ja tunnelmia musiikin, kuvien sekä draaman avulla, käytetään konkreettisia esineitä (aistikokemukset) ja nimetään

juhlaan ja tapahtumiin liittyviä asioita. Huomioidaan ne aiheet ja teemat, jotka ovat lähellä lapsen arkea (ei liian abstrakteja aiheita).

Suunnittelussa ja toteutuksessa otetaan huomioon:

- levon ja rauhan hetket arjessa – hiljentyminen
- vuodenkierto: juhkalenteri.fi ja kulttuurivuosikello.fi/uskonnot ja katsomukset sekä teemapäiväkalenteri (oph.fi)
- kirkkovuoden juhlien kristillinen sisältö ja niihin liittyvät suomalaiset tavat
- hengelliset laulut ja virret kulttuuristen juhlien yhteydessä
- Raamatun kertomukset: Jeesuksen elämään tutustuminen lyhyesti, Hyvä Paimen, Laupias Samarilainen
- yhteinen kertomusperinne eri uskonnoille esim. Nooa ja vedenpaisumus sekä kultainen sääntö
- käsillä olevan juhla-ajan näkyminen oppimisympäristössä; teemanurkat, teemapäivät, juhlat ja tuokiot: saamelaisuus ja ruotsalaisuus sekä maaliskuussa teemaviikko joka ryhmässä: valitaan maa/kulttuuri, joka yhdistyy esim. ilohetkeen, liivileikittäjään ja muuhun sopivaan tilanteeseen.
- integrointi luontevalla tavalla, esim. musiikki, kuvallinen ilmaisu, draama, kuvakirjat, arkkitehtuuri, liikkuminen ja leikkiminen, mediasisällöt jne.
- kotikirkko tutuksi kaikille
- vierailut eri kohteisiin esim. moskeija tai muu toiseen kulttuuriin liittyvä kohde: virtuaalisesti oph.fi: esim. moskeija ja kirkkoseikkailu tai Martta ja Mikko tutustuvat kirkkoihin
- muissa oppimisympäristöissä (esim. kirjasto, museot jne) huomataan muut kielet, kulttuurit, symbolit ja katsomukselliset tavat
- huomioidaan monikulttuurisuus myös käytettävissä kuvamateriaaleissa
- syntymäpäivät ja elämänsäntöön liittyvät juhlat; nimenanto/ristiäiset/aqiqat = ensimmäinen juhlanä, surun kohdatessa, ystävyys ja erilaisuuden hyväksyminen

Henkilökunnan käytössä materiaalit: Tutkimusmatkoja katsomusten maailmaan, Kieli-, kulttuuri-, ja katsomustietoisuuden varhaiskasvatuksen käsikirja (Vantaan kaupunki) sekä hyödynnetään opetushallituksen sivuston materiaaleja (oph.fi).

Huomioidaan ohjauskirje 6.9.2024 Aluehallintovirasto: Katsomuskasvatus ja uskonnollisten tilaisuuksien järjestäminen varhaiskasvatuksessa.

Suomalainen kulttuuriperintö:

Kulttuuriperintökasvatus.fi tukee kulttuuristen tietojen ja taitojen – kuten kulttuurin lukutaidon – muodostumista. Se vahvistaa kulttuurista osaamista ja osallisuutta ja edistää sitä kautta kulttuuristen oikeuksien toteutumista.

Paikallisuus: Mlin kaupungin ympäristössä mm. kohteita ovat Urpolan Luontokeskus, Luomunäytepuutarha Kenkäverossa, Säynätin Retkeilypolku ja Mikkeli puisto

Röllin lähiympäristön kulttuuriperinnöllisesti kiinnostavia kohteita ovat mm. Hauskan mylly, Rouhialan kartano ja kivikautinen asuinpaikka Karhuvuoren, joen ja Rouhialankadun ”risteyksessä” sekä Rokkalan joki.

Opas henkilöstön käyttöön: Mikkelin seudun kulttuuriperintöohjelma

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Lasten hyvinvointi:

Varhaiskasvatuksen yhtenä tavoitteena on edistää lasten kokonaisvaltaista hyvinvointia. Kun lapsi voi hyvin, hänellä on mahdollisimman hyvät kasvun, oppimisen ja kehittymisen edellytykset.

Meille on tärkeää, että lapsi tuntee itsensä arvostetuksi ja ymmärretyksi sekä kokee olevansa yhteydessä toisiin ihmisiin. Vastavuoroinen ja kunnioittava vuorovaikutussuhde sekä myönteinen kosketus ja läheisyys muodostavat perustan hyvälle hoidolle ja huolenpidolle. Toimipisteissämme hoitotilanteet ovat aina samanaikaisesti kasvatus- ja opetustilanteita, joissa opitaan esimerkiksi vuorovaikutustaitoja, itsestä huolehtimisen taitoja, ajan hallintaa sekä omaksutaan hyviä tottumuksia.

Yhteistyössä henkilöstön kanssa on laadittu materiaali Perustoimintojen pedagogiikka, josta selviää perustoiminnoissa toteutuvat asiat eri oppimisen alueilla kuin myös laaja-alaisen oppimisen alueilla. Perustoimintojen pedagogiikan teoriapohjana on ollut Titta Kettukankaan väitöskirja ja siihen liittyvä koulutustilaisuus.

Lasten hyvinvointia edistetään antamalla mahdollisuus päivän aikana rauhoittumiseen ja lepoon sekä tarjoamalla monipuolista, terveellistä ja riittävää ravintoa. Ruokahuollossa noudatetaan 1.1.2018 voimaan tullutta varhaiskasvatuksen ruokailusuositusta Terveyttä ja iloa ruoasta sekä laadittua keittiön omavalvontasuunnitelmaa. Ruokakasvatus toteutuu ruokailussa sekä arjen muussa toiminnassa kuten yhteiset keskustelutuokiot ruokateeman ympärillä, leivonta- ja ruoanvalmistustuokioissa, erilaisissa teematapahtumissa esim. sadonkorjuu, harjoittamalla päiväkodin pihalla pienimuotoista viljelyä esim. yrttien/marjojen kasvatus lavakauluksissa. Käytössä on keittiöhenkilökunnan laatima seitsemän viikon ruokalista, jota henkilökunta ja lapset voivat arvioida ja kehittää yhdessä keittiöhenkilökunnan kanssa (keskustelut, kyselyt toimintavuoden aikana).

Käytettävissä mm. seuraavat tietopankit: neuvokas perhe, nykytila.fi ja maistuva koulu

Päiväkodeissa toimintakulttuurin kehittämisessä huomioidaan yhteisön mahdollisuus toimia kiireettömässä ja keskittymistä edistävässä ympäristössä. Selkeä ja suunnitelmallinen, mutta joustava päivän rakenne edistää hyvinvointia.

Päiväkotiin tuleminen ja kotiin lähteminen

Huolehdimme siitä, että jokainen lapsi saa henkilökohtaisen vastaanoton ja hyvästelyn päivittäin ja tuntee olonsa turvalliseksi. Lapsen saapuessa päiväkotiin henkilökunta huomioi lapsen yksilölliset tarpeet ja perheen toiveet. Ohjaamme huoltajia ilmoittautumaan aina lapsen tuonti- ja hakutilanteessa oman kotiryhmän aikuiselle tai hänen sijaiselleen. Jokaisen lapsen hakijalle tiedotamme päivän kulusta.

Hygienia

Huolehdimme lapsen hygieniasta ja ohjaamme ja kannustamme häntä omatoimisuuteen. Päiväkotiemme tilat on suunniteltu yksilöllisyyttä ja yksityisyyttä huomioiden. Keskustelemme ja sovimme huoltajien kanssa siisteyskasvatukseen ja hygieniaan liittyvistä asioista. Hygienia-asioissa noudatamme sosiaali- ja terveysministeriön ohjeita. Päiväkodissa on ns. eritetahrapakki käyttöohjeineen, joka oikein käytettynä katkaisee tartuntatiet tehokkaasti.

Pukeminen ja riisuminen

Lapsen pukemis- ja riisumistilanteet pyritään järjestämään rauhallisiksi ja kiireettömiksi. Yksiköissämme on jokaisella lapsella henkilökohtainen vaatteiden ja tavaroiden säilytyspaikka. Ohjaamme lapsia huolehtimaan omista tavaroistaan ja vaatteistaan omatoimisesti. Huoltajat huolehtivat lastensa nimikoiduista ja asianmukaisista vaatteista.

Lepääminen

Meillä lapset nukkuvat ja lepäävät omissa sängyissään tai patjoilla kotiryhmästä riippuen. Lepohetket alkavat esim. sadun tai rauhallisen musiikin kuuntelulla, tarkoituksena lasten rauhoittuminen hetkeksi päivän touhuilta ja hälinältä. Lapsi voi levätä oman unen/levon tarpeensa mukaan. Lapsella on mahdollisuus "hiljaisiin" leikkeihin hetken levättyään.

Esiopetusryhmässä levätään tarpeen mukaan satua kuunnellen, mutta huoltajien/lapsen niin halutessa on lapsella mahdollisuus uniin.

Liikunta

Toimintayksiköissämme arvostetaan terveellisiä, turvallisia ja liikunnallisia elämäntapoja. Meidän yhteisössä liikutaan monipuolisesti sisällä ja ulkona sekä vältetään pitkäkestoista istumista. Päiväkotimme ovat mukana Liikkuva varhaiskasvatus -ohjelmassa ja sitä kautta arkeen on luotu yhteisiä käytänteitä ja toimintatapoja, joiden avulla innostetaan lapsia liikkumaan voimassa olevan liikuntasuosituksen mukaisesti. Tästä esimerkkinä on ollut ulkoilun alkuun/loppuun liitetty koko ryhmän liikunnallinen aloitushetki, jolla varmistetaan kaikille lapsille liikunnallinen, ohjattu toiminta. Tällä hetkellä kerran viikossa on leluton päivä ulkoilussa, jolloin kannustetaan lapsia keksimään itse erilaisia leikkejä ja lisäämään omaehtoista liikuntaa. On tärkeää luoda päivittäin mahdollisuuksia omaehtoisen liikunnan lisäämiseen: mm. erilaiset ulkoliikuntalajit, välineitä monipuolisesti lasten saatavilla, koko päiväkotikiikun käyttö, turhat säännöt pois, vapaa leikki & siirtymätilanteet myös mahdollistavat liikunnan, metsän ja lähiympäristö oivallisia paikkoja liikunnalle.

Aikuisen malli liikunnallisuudessa on tärkeää ja myös aikuisia kannustetaan liikkumaan ja löytämään liikunnan ilo. Henkilökunnalle on järjestetty yhteinen liikuntakoulutus syksyllä 2019; Ämpäriin ympäri ja muita vinkeitä välineitä (Minna Huuskonen): jokainen hyödyntää koulutuksen antia arjen työssä.

Liikuntaan saadaan monipuolisuutta yhteistoiminnalla eri liikuntaseurojen kanssa; esim. Mikkelin Palloilijat, Kilpa-Veikot, Jukurit ja voimisteluseura Sirius.

Lasten fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen:

Pidämme huolta koko yhteisön fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta turvallisuudesta. Hyvin suunniteltu ympäristö vapauttaa henkilöstöä toimimaan yhdessä lasten kanssa. Turvallisessa ympäristössä lapsilla on enemmän liikkumisen vapautta ja siten lasten oma osallisuus lisääntyy. Turvallisessa ympäristössä lapsi uskaltaa olla oma itsensä. Häntä ei kiusata ja hän tulee kuulluksi. Turvallisuus on tunnetta, että on hyväksytty.

Turvataidot: Toteutetaan väestöliiton turvataidot ja lapsen keho- ohjeistusta, joka löytyy vaestoliitto.fi/lapsijaseksuaalisuus. Käsiteltävät sisällöt ovat 1. Nimet ihmiskehon eri osille 2. Uimapukusääntö 3. Kosketuksen sääntö 4. Kolmen kohdan sääntö. Kaikkien kohdalla käsitellään tarkemmin mitä lapsen tulee tietää, mitä lapsen tulee osata ja miten lapsi suhtautuu kehoonsa.

Fyysisen turvallisuuden edistäminen:

Fyysisessä turvallisuudessa tulee ottaa huomioon mahdolliset vaara- ja vahinkotilanteet. Turvallisuuden edistämiseen kuuluu myös tapaturmien suunnitelmallinen ehkäisy ja seuranta, lasten turvataidot ja turvallisuuskasvatus sekä tiloista ja välineistä huolehtiminen. Jokaisella lapsella on oikeus syliin ja lohdutukseen ja mahdollisuus myös omaan rauhaan aktiivisen päiväkotipäivän aikana. Toimintayksikössämme pidetään tärkeänä toimivaa ja sitoutunutta turvallisuuden johtamista sekä turvallisuusasioista kiinnostunutta henkilöstöä. Syksyllä 2019 koko henkilöstölle on järjestetty turvakoulutusta (Tomi Sikanen/T-safe). Tämän koulutuksen jälkeen on päivitetty oma turvallisuussuunnitelma Olli Saarsalmen Turvallisuussuunnittelu päivähoitossa – teoksen ja muun olemassa olevan materiaalin pohjalta. Päiväkodin turvallisuudesta vastaa päiväkodinjohtaja. Päivittäisen turvallisen toimintaympäristön ylläpidon mahdollistavat säännöllisesti päivitettävät:

- Pelastussuunnitelma
- Lähietsintäohje
- Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä (liitteenä)
- Sisäilmaongelmien toimintamalli
- Käyttöturvallisuustiedote-kansio siivousaineista
- Hygieniaohjeistus
- Korona-kansio = covid 19 liittyvä tieto (siiretty arkistoon)
- Ilmoitus vaaratilanteista ja riskeistä - lomake
- Jokapäiväiset pihatarkastukset (dokumentointi)
- Sisä- ja ulkotilojen toimintojen ja välineiden riskikartoitus
- Ulkoleikkivälineiden säännölliset tarkastukset
- Uusien työntekijöiden ja sijaisten perehdyttäminen
- Koko henkilökunnan koulutus (esim. hätäensiapu ja alkusammutus sekä turvakävelyt)

Psyykkisen turvallisuuden edistäminen:

Psyykkisellä turvallisuudella tarkoitetaan lasten henkistä turvallisuutta. Uuden lapsen vastaanottaminen päiväkotiin, kasvatusyhteistyö sekä hoitosuhteen pysyvyys ovat tärkeitä psyykkisen turvallisuuden takaajia. Pyrimme mahdollisuuksien mukaan siihen, että lapsen siirtyessä isompiin ryhmään, hänen mukanaan siirtyy yksi aikuinen samasta ryhmästä, jotta lapsella olisi uudessa ryhmässä tuttu aikuinen mukana. Päivärytmimme on myös säännöllinen, mikä edistää osaltaan lapsen psyykkistä turvallisuutta.

Sosiaalisen turvallisuuden edistäminen:

Lasten sosiaaliseen turvallisuuteen kuuluu ryhmän sisäinen toiminta, ryhmän dynamiikka sekä vuorovaikutus. Päiväkodeissa ei sallita kiusaamista, väkivaltaa eikä häirintää. Kiusaaminen tunnustetaan, siihen puututaan ja sitä ehkäistään tietoisesti ja suunnitelmallisesti. Lasten kanssa opetellaan tunnistamaan ja ratkaisemaan ristiriitoja rakentavasti. Meillä on käytössä kaikissa yksiköissä Mini-Verso -vertaissovittelu sekä Pisara puuttuminen. Henkilökunta on koulutettu molempiin työtapoihin. Sovittelutoiminnan keskeisintä antia varhaiskasvatyüksiköissä ovat vuorovaikutustaitojen karttuminen, toisten huomioiminen ja puheenvuoron odottamisen oppiminen sekä omien/toisen tunteiden tunnistaminen ja nimeäminen. Sovittelun myötä harjoitellaan pois syyttelystä ja syyllisten etsimisestä. Samalla opitaan neuvottelutaitoja sekä annetaan lapsille tilaa omaan ajatteluun ja puheen tuottamiseen. Sovittelevan varhaiskasvatyüksikön tavoite on olla osallistava ja jokaisen ääntä arvostava yhteisö, jossa on turvallista kasvaa ja oppia.

Häirintä-, kiusaamis- tai väkivaltilanteista keskustellaan myös lasten huoltajien kanssa ja etsitään yhdessä ratkaisuja. Sosiaalista turvallisuutta edistämme myös muilla materiaaleilla, jotka on mainittu Vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri -osiossa.

Kestävä kehitys:

Kaikessa toiminnassamme pyritään huomioimaan ekologisesti, sosiaalisesti, kulttuurisesti ja taloudellisesti kestävä elämäntavan välttämättömyys. Arjen valinnoilla ja toimilla ilmennetään vastuullista suhtautumista luontoon ja ympäristöön. Päiväkodeissamme edistetään välineiden ja tilojen yhteiskäyttöä, kohtuullisuutta, säästäväisyyttä, korjaamista ja uusiokäyttöä. Päiväkotiyhdistys Röllli ry:ssä on oma Kestävän kehityksen ohjelma, josta vastaa vuosittain vaihtuva työryhmä (=Keke). Ohjelma on työväline, jolla kestävä kehitys oppiminen tehdään suunnitelmalliseksi osaksi päiväkodin arkea ja toimintaa. Lapsen näkökulmasta kestävä kehitys tarkoittaa hyvin konkreettisia asioita, kuten kaverista huolehtimista, lähiympäristön tutkimista ja kestävämpien arkikäytäntöjen oppimista. Keke-työryhmä voi järjestää vuosittain erilaista toimintaa yhdessä lasten ja vanhempien kanssa (esim. nenäpäivä-tempaus ja itsepalvelukirpputori). Päiväkodeilla on vuosittain vaihtuva kestävä kehityksen teema esim. yhteisöllisyys, jätteiden lajittelu ja kierrätys, sähkön ja veden kulutuksen tarkkailu. Työryhmä on tehnyt yksiköillemme Kestävän Kehityksen-kartoituksen ja sen perusteella kehitettäviksi asioiksi on jo valittu lasten mahdollisuus vaikuttaa päiväkodin ja pihan viihtyisyyteen sekä pihan monipuolisen käytön lisääminen leikki- ja oppimisympäristönä. Näitä jatketaan myös tulevana toimintakautena. Lisäksi lasten kanssa panostetaan leikkivälineistä huolehtimiseen. Lapsia havainnoimalla ja isommille konkreettisten kyselyiden kautta selvitetään lasten toiveet sekä mielenkiinnon kohteet. Näin yhteistyössä panostetaan viihtyvyyteen ja pihan monipuolisempaan käyttöön. Oppimisen eri osa-alueita toteutetaan monimuotoisesti ulkona pihalla. Nostetaan erityisesti esille musiikki, ilmaisu ja ruokailu. Tiimisopimuksissa ja kuukausittaisissa toimintasuunnitelmissa huomioidaan asia. Lisäksi aletaan kehittämään yhteisöllisyyteen liittyen ryhmien ja filiaalien keskinäistä yhteistyötä: Satu- ja Tähtimetsä & Usva- ja Röllimetsä & Ruskometsä ja Peikon Pesä sekä Naavametsä ja Vilijonkka mieltävät yhdessä yhteisöllistä yhteistyötä toimintavuoden aikana. Jokainen tiimi mieltii myös oman tapansa viettää ja muistaa syntymäpäivää viettävää lasta ns. aineettomalla lahjalla.

Yksikön kestävä kehityksen suunnitelma löytyy ryhmien työkalupakista.

Lasten kanssa kestävä kehitystä käsitellään Palloässä- ja Tellustajat- materiaalien kautta.

Ulkona oppimisen, ympäristökasvatuksen ja kestäväen elämäntavan materiaalipankkia käytössä osoitteessa www.mappa.fi. Röllissä oma retkihyllä materiaaleineen kannustaa ja ohjaa työntekijöitä enimmäksä määrin totetuttamaan oppimisen alueita luonnossa ja lähiympäristössä.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Varhaiskasvatusympäristömme on suunniteltu ja toteutettu lapsen etua ajatellen. Henkilökunta on ollut mukana kaikissa muutos- ja laajennusprojekteissa päivähoidon asiantuntijoina ja näin ollen on voitu vaikuttaa ympäristön estetiikkaan ja toimivuuteen. Päiväkotien tilat ovat monipuoliset ja niitä voidaan tarpeen mukaan muokata sellaisiksi, että voidaan hyödyntää ympäristön toiminnallisia mahdollisuuksia ja luovia ratkaisuja. Tärkeää on lämmin ja hyväksyvä tunneilmapiiri, jossa kodikkuus ei tarkoita niinkään ulkoisia tekijöitä vaan turvallisuuden ja hellyyden tuntua arjen toiminnoissa.

Yhdessä sovitut säännöt ja toimintamallit luovat turvallisen ilmapiirin ja muita kunnioittavan, yhteisvastuullisen ympäristön: Röllissä näitä ovat mm. pihäsäännöt, ulkovalvonta-ohjeistus sekä lapsiryhmien säännöt.

Röllin ympäristö on täynnä ihmetystä ja uusia asioita. Röllissä hyödynnetään laajaa piha-alueita, ympäröivää lähimetsää ja muuta lähiympäristöä tutkiessamme luonnon monimuotoisuutta ja sen lukemattomia ihmeitä. Erilaiset luontoretket tarjoavat lapselle elämyksiä, kokemuksia ja antavat tietoa. Lapsi voi tutkia, aistia, havainnoida ja kokea vuodenaikojen ilmiöitä, luonnon kiertokulkua sekä kasvien ja eläinten kiehtovaa maailmaa. Tätä kautta lapselle avautuu vähitellen erilaiset ilmiöt ja syy-seuraussuhteet luonnossa.

Röllin päiväkodin piha on laaja ja monimuotoinen tarjoten näin lapsille oivan mahdollisuuden seikkailuun, vapaaseen liikuntaan ja leikkiin. Lähimetsä tarjoaa myös hyvät mahdollisuudet retkeilyyn, luonnon havainnointiin ja tutkimiseen sekä luonnosta nauttimiseen. Lähiympäristöstä löytyvät sekä hiihtomaasto että luistelukenttä. Lapsiryhmät tekevät retkiä päiväkodin piha-alueen ulkopuolelle noin 2 kerran kuukaudessa.

Oman kehityksen, kasvun sekä oppimisen kautta lapsi alkaa ymmärtää itseään aktiivisena toimijana ja vaikuttajana omassa perheessään ja lähipiirissään sekä osana luontoa ja sen kiertokulkua. Röllissä aikuisen esimerkin ja ohjauksen avulla sekä omalla osallistumisellaan lapsi oppii suojelemaan ja kunnioittamaan luontoa.

Naavametsän ja Vilijonkan yksiköissä piha-alue on pienempi, mutta myös siellä on mahdollisuuksien mukaan uusittu ja lisätty välineistöä.

Lähiympäristön kohteita, joita yksikkömme mm. käyttävät: Laiva-puisto, Nuotiopaikka (Röllille haettu erillinen lupa), Rouhialan leikkipuisto, Savisillan ja Rokkalan metsikkö, Rantakylän ympäristö: metsä, läheinen leikkipuisto ja liikuntakenttä sekä Lintutorni.

Ulkoleikkivälineet ja piha-alue tarkistetaan henkilökunnan toimesta päivittäin. Huomatut asiat kirjataan pihatarkastusraporttiin ja niistä tiedotetaan myös päiväkodin johtajalle/varajohtajalle toimenpiteitä varten. Leikkivälineet pihalla tarkastetaan Eu-direktiivien mukaisesti: tarkastuksen tekee Huoltotiimin leikkiväline-tarkastaja (EU:n mukainen koulutus käyty) ja näissä on mukana kiinteistön huollosta vastaava edustaja sekä päiväkodin johtaja. Tarkastuksesta tehdään aina pöytäkirja. Tarvittavat korjaustoimenpiteet tehdään välittömästi tai suunnitellun aikataulun mukaisesti.

Yhteistyö muiden toimijoiden ja tahojen kanssa rikastuttaa sekä toimintaa että laajentaa oppimisympäristöä. Päiväkotitekee yhteistyötä mm. seurakunnan, kirjaston, museoiden, MLL:n, liikuntapaikkojen ja -hallien sekä teatteri- ja kulttuuripalveluiden kanssa mahdollisuuksien mukaan.

TEKNOLOGIAKASVATUKSESSA tutustutaan ja opetellaan tieto- ja viestintäteknologisia taitoja, medialukutaitoa sekä ohjelmointiosaamista. Mediakasvatuksessa tutustutaan eri medioihin ja kokeillaan median tuottamista leikinomaisesti, samalla harjoitellaan kehittyvää lähde- ja mediakriittisyyttä. Jokaisella lapsella on tasavertainen mahdollisuus tutustua laitteisiin, jotka ovat lasten saatavilla ja käytössä lapsiryhmien toiminnassa. Laitteiden käytölle on oltava pedagoginen peruste lasten kehitystaso ja mielenkiinnonkohteet huomioiden. Lasten käytössä on 10 tablettia ja esiopetusryhmä käyttää niitä joka päiväisessä esiopetustoiminnassa. Muissa ryhmissä laitteita käytetään mahdollisuuksien mukaan esim. projektien yhteydessä. Päiväkodeissa on myös useita kannettavia tietokoneita. Lisäksi Röllissä on käytössä Clever Touch 65 kosketusnäyttö, jota käytetään sekä lasten kanssa että henkilökunnan koulutus- ja kokoustilanteissa arjen työssä. Yksikköömme on päivitetty digisuunnitelma loppuvuoden 2023 aikana. Käytössä on Mikkelin varhaiskasvatuksen TVT ja Digipolku (mikkeli.oppiminen.fi). Lisäksi kullekin ikäryhmälle on laadittu TVT-taitojen Vinkkilista eri sovelluksista ja sivustoista. Tältä pohjalta tiimit laativat tarkemman suunnitelman omalle ryhmälleen huomioiden myös lasten kiinnostusten kohteet. Suunnitelmien arviointeihin ja kokemuksiin perustuen Vinkkilistoja päivitetään ja kehitetään edelleen. Lasten omien TVT-välineiden käytöstä sovitaan erikseen jokaisessa lapsiryhmässä tiimisopimuksien yhteydessä.

Tutustu oppiminen.mikkeli.fi/digipolku

Digipedagogiikan periaatteita yksikössämme:

- opettele yhdessä
- mahdollista lasten osallisuus
- digivälineet mukaan tutkimiseen, leikkimiseen ja liikkumiseen
- kokeile rohkeasti
- tiedosta roolisi mediakasvattajana
- huomioi turvallisuus ja yhteiset pelisäännöt

Tieto- ja viestintäteknologian osalta päiväkodeissamme on nimetty TVT-vastaava. Hän osallistuu mahdollisuuksien mukaan alan koulutuksiin ja huolehtii tiedon siirtämisestä muulle henkilökunnalle sisäisen koulutuksen kautta. TVT-vastaava ohjaa ja neuvoo muuta henkilöstöä.

TIEDEKASVATUKSESSA tavoitteena on kiinnostuksen syöttäminen ja myönteinen käsitys itsestä oppijana sekä tutkimisen taidot (havainnointi, mittaaminen, luokittelu, tulkinta, ennuste, johtopäätös sekä kommunikointi). Lisäksi lapselle tarjotaan mahdollisuus leikin ja tarinoiden kautta tutustua mielekkääseen ja innostavaan tieteiden maailmaan. Leikillinen lähestymistapa tukee kaikki oppijoita, jolloin jokainen lapsi saa oppia omassa tahdissaan, samalla ratkaistaan avoimia ongelmia sekä lähestytään ratkaistavaa asiaa monialaisesti.

Yksiköiden käytössä on Jenni Vartiaisen koulutusmateriaali sekä oma Tiedekasvatuskansio (opas varhaiskasvatuksen tiedekasvatukseen).

VARHAISKASVATUKSEN LAKIMUUTOS JA LAPSEN TUEN TARVE:

Jokaisella lapsella on oikeus saada tarvitsemaansa tukea osana varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen muuta toimintaa. Tuen tarvetta voi esiintyä mm. puheen ja kielen kehityksen osa-alueella,

sosiaalisessa ja tunne-elämän kehityksessä, käyttäytymisessä, motoriikassa, tarkkaavaisuudessa ja keskittymisessä ja hahmottamisessa.

Huoltajaan ollaan yhteydessä heti, kun lapsella ilmenee kehityksen tai oppimisen haasteita, tai henkilöstöllä herää huoli lapsen hyvinvoinnista. Huoltajalle annetaan myös tietoa lasta koskevien asioiden käsittelystä, tietojen saamisesta ja luovuttamisesta sekä salassapidosta. Aloitteen lapsen tuen tarpeesta voivat tehdä myös huoltajat ottamalla yhteyttä lapsen kotiryhmään tai suoraan varhaiskasvatuksen erityisopettaja Reijaan.

Kolmiportainen tuki muodostuu leisestä, tehostetusta ja erityisestä tuesta. Tuki rakennetaan muokkaamalla toimintatapoja, toiminnan sisältöjä ja oppimisympäristöä lapsen ja lapsiryhmän tarpeita vastaavaksi. Kaikki lapsen kanssa työskentelevät kasvattajat noudattavat yhdessä suunniteltuja toimintatapoja ja toteuttavat lasten tarvitsemaa tukea heidän koulutuksiansa, työnsä ja vastuidensa mukaisesti.

Tuen toteuttamiseen Röllin yksiköissä on erillisenä liitteenä seuraavat ohjeistukset: Lapsen tuki Röllissä, ohjeet henkilökunnalla sekä tuen portaat (kolmiportainen tuki).

Eloisa on päivittänyt varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen yhteydenotto lasten kuntoutukseen lomakkeen, jota käytetään tarvittaessa.

Henkilökunnalla käytössä esim. Noora Heiskasen ja Marja Syrjämäen toimittama kirja Pienet tuetut askeleet.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Yhteistyö huoltajien kanssa on yksi päiväkotiyhdistyksen toiminnan painopistealueista.

Luottamus ja perheen sensitiivinen kohtaaminen korostuu päivittäisissä tapaamisissa lasta tuotaessa ja hakiessa. Työntekijät arvostavat ja kunnioittavat huoltajia, mutta myös tuovat oman osaamisensa kasvattajana rohkeasti esille. Lapsen etu ja lapsuuden arvostaminen on kaiken yhteistyön perustana.

Yhteistyön muotoja yksiköissämme on mm. perheiden aamupalat, yhteisöllisyys illat- ja tapahtumat, juhlat, keskustelut ja tapaamiset päivittäin sekä tarvittaessa, vierailut koteihin jne.

Huoltajilla on mahdollisuus vaikuttaa ja osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin seuraavasti:

- Huoltajille huoltajaillat toteutetaan osallistavasti. Ko. iltojen kehittämistä jatketaan edelleen.
- kartoitetaan huoltajien osaaminen ja mahdollisuus rikastuttaa lapsiryhmän arkea (vierailut)
- mahdollistetaan huoltajien osallisuus ko. asian suhteen, kirjataan huoltajien aloitteet ja ideat /kyselyn pohjalta yksi kehittämiskohde
- vuosittainen arviointikysely ja sen pohjalta toiminnan kehittäminen
- vasu-keskustelut ja Lapset puheeksi (voidaan ottaa käyttöön uusien lasten kohdalla sekä kun huoli herää)
- kasvatusyhteistyön käytänteet kannustavat huoltajia osallistumaan ja vaikuttamaan oman lapsensa asioihin päiväkodin arjessa.

- ryhmän toiminta näkyväksi; kotiryhmien blogit, muu dokumentointi, kotisivut
- päivittäiset kohtaamiset ja keskustelut ryhmissä; markkinoidaan meillä on aina avoimet ovet ideaa
- palautelaatikko käytössä, tuumaustauko ja -lomake käytössä: vanhemmilla mahdollisuus tutustua ja kommentoida lomaketta

Päiväkodissämme toimii kannatusyhdistys. Yhdistyksen tarkoituksena on tukea päiväkodin päivittäistä toimintaa. Yhdistys kerää varoja päiväkodin tarpeisiin, mm. leluihin, retkiin ja ulkoleikkivälineisiin.

Päiväkoti Röllin kannatusyhdistyksen jäsenistö muodostavat kaikki päiväkodissa olevien lasten huoltajat, myös isovanhemmat, kummit ym. ovat tervetulleita toimintaan.

Toiminnan kautta huoltajat voivat osallistua ja vaikuttaa osaltaan päiväkodin toimintaan.

Kannatusyhdistyksessä toimii erikseen huoltajista koottu työryhmä sekä vaihtuva henkilökunnan edustaja. Jatkossa pyritään kehittämään toimintaa enemmän osallisuuden suuntaan (henkilökunta vie asioita huoltajien käsiteltäväksi myös).

Kasvatusyhteistyön käytänteet

Lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksen uudessa päiväkodissa nimetään hänelle ja perheelle päiväkodista ns. oma työntekijä. Hän toimii tiiviissä yhteistyössä perheen kanssa lapsen varhaiskasvatuksen alkutaipaleella. Kasvatusyhteistyön avulla pyritään sovittamaan yhteen kodin ja varhaiskasvatuksen kasvatuskulttuurit, tutustutetaan sekä lapsi että perhe kodin ulkopuolella tapahtuvan hoidon arkeen ja lisätään siten lapsen turvallisuuden tunnetta uudessa toimintaympäristössä. Tässä korostuu huoltajien aktiivinen osallisuus ja asiantuntijuus suhteessa omaan lapseensa. Lapsen kotiuduttua ryhmään nimetyn työntekijän rooli muuttuu muotoaan. Mikkelin varhaiskasvatuksessa tämä yhteistyömuoto, entisellä nimeltään kasvatuskumppanuus, otettiin koko kentän toimintatavaksi vuonna 2007. Röllissä kasvatuskumppanuus alkoi syksyllä 2003 kokeilun muodossa. Tämä toimintamuoto vakiintui syksyllä 2004 koskemaan kaikkia aloittavia perheitä, joissa on alle 5-vuotiaita lapsia.

Kriteerit kasvatusyhteistyölle

Koskee uusia, alle esiopetusikäisiä uuden hoitosuhteen aloittavia lapsia.

- Lapselle / perheelle nimetään kasvatusyhteistyöhenkilö, joka saattaa vaihtua hoitosuhteen aikana
- Työntekijä ottaa yhteyttä perheeseen, kun varhaiskasvatuspaikka on myönnetty. Hän sopii perheen kanssa tutustumisesta päiväkotiin.
- Huoltaja / huoltajat tutustuvat päiväkotiin ensimmäisellä kerralla ilman lasta. Samalla täytetään Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmalomakkeesta perustiedot ja huoltajien kuvaus lapsesta sekä sovitaan hoidon aloitukseen liittyvistä asioista. Yksiköissämme on käytössä lisäksi erillinen liite liittyen perheen tietoihin ja lupa-asioihin, joka myös käydään huoltajien kanssa läpi.
- Huoltajien kanssa sovitaan lapsen tutustumisjaksosta omassa ryhmässä. Tutustumisjaksolla huoltajat ovat lapsen kanssa tutustumassa päiväkodin toimintaan. Jakson pituus sovitaan lapsen iän ja tarpeen mukaan (max 5 hoitopäivää)

- Huoltajat ja työntekijä tutustuttavat lapsen ko. lapsiryhmään.
- Hoitosuhteen alussa työntekijä tekee vierailun lapsen kotiin. Käynnin tarkoituksena on lapsen, perheen ja päiväkodin yhteistyön vahvistaminen. Lapsen kodissa vieraillaan yleensä vain kerran ”hoitouran” aikana.
- Nimetty työntekijä tekee hoitosuhteen alussa tiiviisti yhteistyötä perheen kanssa ja havainnoi lasta hoidossa, jotta syntyy molemminpuolinen luottamus lapsen hyvästä hoidosta. Työvuorot järjestetään mahdollisuuksien mukaan niin että työntekijä ottaa lapsen vastaan ensimmäisinä hoitopäivinä. Jatkossa ryhmän kaikki aikuiset vastaavat lapsen hyvästä hoidosta ja kasvatuksesta tasavertaisina.
- Työntekijä pitää huolta tiedonkulusta ryhmän muulle henkilökunnalle (esim. allergiat keittiöön).
- Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma arviointeineen tehdään lapsen, perheen ja varhaiskasvatuksen opettajan yhteistyönä. Opettaja ja mahdollisuuksien mukaan perheelle nimetty työntekijä osallistuu varhaiskasvatusyksikön edustajana myös lapsen / perheen yhteistyöverkoston palavereihin.
- Lapsen täyttäessä neljä vuotta päiväkotia, perhe ja neuvola vaihtavat kuulumisia keskenään. Opettajan tehtävä on tällöin kirjata havaintonsa lapsesta neuvolaan toimitettavalle lomakkeelle, jonka täydentämisessä hän tarvittaessa opastaa myös huoltajia. Neuvolakäynnin jälkeen lomake palaa perheen kautta päiväkotiin, jotta neuvolan havainnot voitaisiin hyödyntää lapsen varhaiskasvatuksen suunnittelussa ja toteutuksessa.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Pedagoginen dokumentointi on varhaiskasvatuksen keskeinen työmenetelmä, joka tukee varhaiskasvatuksen suunnittelua, toteuttamista, arviointia ja kehittämistä. Pedagogisen dokumentoinnin tavoitteena on oppia tuntemaan yksittäistä lasta, mahdollistaa huoltajien osallisuus lapsensa varhaiskasvatuksessa, ymmärtää lasten välisiä suhteita sekä tunnistaa ja tiedostaa henkilöstön ja lasten välisen vuorovaikutuksen luonnetta.

Pedagogista dokumentointia tarkastellaan siis yksittäisen lapsen, lapsiryhmän, huoltajien sekä henkilöstön tasolla. Pedagoginen dokumentointi on prosessi, jonka jokaisella tasolla on neljä eri vaihetta: kysy, kerää, reflektoi ja kehitä.

Lasten tason pedagogisessa havainnoinnissa ja dokumentoinnissa tutustutaan lapsen elämään ja ajatuksiin sekä kerätään tietoa hänen kokemuksistaan, osaamisestaan ja tarpeistaan. Huoltajien tasolla korostuu huoltajien näkemykset ja kokemukset omasta lapsestaan: hänen tavoistaan, kiinnostuksen kohteistaan, tarpeistaan ja osaamisestaan. Lapsiryhmän tasolla pedagogisen dokumentoinnin avulla lapsiryhmän mielenkiinnon kohteet ja yhteisen oppimis- ja tutkimisprosessien aiheet tulevat näkyväksi ja käsiteltäväksi. Henkilöstön tasolla kiinnitetään huomiota ammatilliseen kehittymiseen, joka edellyttää systemaattista pohdintaa sekä yksilöllisesti että ryhmässä.

Päiväkodissa on laadittu pedagogisen dokumentoinnin suunnitelma (liitteenä), jonka pohjalta lapsiryhmät käyvät läpi tiimisopimusta tehdessä tarkemmin uudelle toimintakaudelle dokumentoinnin tavat ja käytänteet yhteiseen suunnitelmaan perustuen. On tärkeää puhua asia tiimissä auki, jotta kaikille tulee yhteinen ymmärrys toteuttavasta suunnitelmasta ja jokainen sitoutuu asiaan. Pedagoginen dokumentointi kuuluu jokaiselle ja tähän työhön.

Toimintakauden alussa tiimeissä yhteisesti keskustellaan ja sovitaan→

1. Näkemys tiimin toteuttamasta pedagogisesta dokumentoinnista ja sovitaan yhteiset pelisäännöt
2. Miten vastuu jaetaan tiimissä, mihin keskitytään, mikä on tärkeintä
3. Mitä dokumentoinnin tapoja käytetään, mitkä tiimeille on luontevimmat tavat toteuttaa dokumentointia
4. Kuinka usein dokumenttien ääreen pysähdytään ja arvioidaan
5. Miten dokumentteja kerätään ja tallennetaan

Olenneisinta pedagogisessa dokumentoinnissa on kerättyjen dokumenttien säännöllinen arviointi. Mitä niistä voidaan oppia jokaisella tasolla sekä kehittää toimintaa. Dokumenteilla tehdään näkymätön näkyväksi ja säännöllisellä, suunnitelmallisella dokumenttien havainnoimisella ja arvioimisella toiminnasta tulee pedagogista dokumentointia.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Päiväkotiyhdistyksen yksiköiden tavoitteiden toteutumista ja toiminnan kehittymistä arvioidaan esimerkiksi viikoittain tiimipalavereissa ja henkilökunnan kokouksissa sekä koko päiväkodin arviointi- ja suunnittelupalavereissa. Tammikuussa pidetään väliarviointi, johon jokainen tiimi valmisteleo oman arviointinsa pohjautuen erilliseen Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelman arviointilomakkeeseen. Arvioinnin tarkoituksena on kehittää päiväkodin kasvatustoimintaa ja henkilökunnan ammatillista kasvua. Päiväkodin varhaiskasvatuksen vuosi - ja esiopetussuunnitelmaa arvioidaan ja päivitetään säännöllisesti. Huoltajilla on mahdollisuus antaa palautetta päivittäin, vasu-keskusteluissa ja vanhempainilloissa sekä keväisin toteutettavassa arviointikyselyssä . Käytössä myös palautelaatikko. Huoltajien kohtaamisessa yhtenä tärkeänä osana on palautteen kuuleminen ja sen pohjalta toimiminen. Toimintakauden aikana lasta havainnoidaan eri tilanteissa ja havainnoista keskustellaan huoltajien kanssa. Havainnointi auttaa kehittämään toimintaa niin, että lapsen kasvu ja oppiminen edistyisivät parhaalla mahdollisella tavalla.

Myös lapset arvioivat päiväkodin toimintaa eri tavoin, jotka sovitaan tarkemmin ryhmien tiimisopimuksissa huomioiden lasten ikä- ja kehitystason. Lasten arviointia ovat suulliset palautteet ja kyselyt, erilaiset itsearviointimateriaalit sekä muut arviointimentelmät kuten hymynaamat, makaroonikupit ja muut henkilökunnan kehittämät lapsia kiinnostavat ja innostavat tavat. Syksyllä 2019 osallistuttiin Mikkelin kaupungin arviointityöryhmän laatimaan kyselyyn. Saatujen tulosten perusteella laadittu on myös kehittämiskohteet toiminnalle. Syksyllä 2021 toteuttiin oma kysely lapsille kaupungin laatimien kysymysten pohjalta ja myös tämän jälkeen sovittiin kehittämiskohteita toimintaan. Keväällä 2024 osallistuttuun Feelback-asiakaskyselyyn ja myös tämän kyselyn pohjalta on valittu kehitettäviä asioita arjen toimintaan. Jatkossa osallistutaan myös tuleviin kaupungin kyselyihin, jos se meille yksityisille mahdollistetaan.

Röllissä henkilökunta voi vaikuttaa oman yksikkönsä asioihin talon sisäisten palaverikäytänteiden kautta. Yhteys työnantajaan tapahtuu kuukausittain hallituksen kokouksiin osallistumalla (johtaja + henkilökunnan edustaja). Röllissä toteutetaan laadun arviointia yhteistyössä Mikkelin kaupungin varhaiskasvatuspalveluiden kanssa sekä omien laatukselyiden kautta. Käytössä varhaiskasvatuspalveluiden arviointisuunnitelma sekä osallisuuden arviointilomake.

Arvioinnissa on yhtenä osana jokaisen työntekijän oman työn ja toiminnan jatkuva reflektointi johon käytetään yhteistä arviointilomaketta. Kehityskeskusteluissa arvioidaan myös yksittäisen työntekijän tai/ja tiimin toimintaa.

Tiimit arvioivat toimintaansa käytössä olevan tiimin arviointilomakkeen avulla. Tiimivastaava tekee tiimin arvioinnista vielä yhteisen koonnin, joka palautetaan esimiehelle yhteisessä keskustelussa esimiehen ja tiimivastaavan kesken. Käytössä jokapäiväiseen työhön soveltuva toiminnan suunnittelulomake, jossa huomioidaan arviointi omana kohtanaan. Lomake löytyy tiimien sähköisestä työkalupakista.

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
laadittu/päivitetty 1.8.2024

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteenä)

selvitys aloitettu (pvm): 1.9.2023

selvitysmateriaalit / -tavat: OPH:n selvitystavat.- ja materiaalit

toimenpiteistä päättäminen (pvm): 1.2.2024

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: 1.3-31.12.2024

arviointivaihe 1.1.2025-30.6.2025

lisätietoa: [Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu](#), [Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

Kestävän kehityksen suunnitelma

alkukartoitus ([Keke_paivakodissa.pdf \(kierratyskeskus.fi\)](#) s. 62-81 tai Valssi *Ympäristö- ja kestävyyskasvatus*) / päivitys: 12.9.2024

valitut kehittämiskohteet (1-2 kpl), joita toimintavuonna edistetään: Välineiden, tilojen ja materiaalien yhteis- ja uusiokäyttö ja säästäväisyys sekä veden+ sähkön kulutuksen seuranta ja järjeistäminen arjen valinnoilla.

arviointi (pvm): huhtikuussa 2025

Pelastussuunnitelma laadittu/päivitetty 1.8.2024

Yksikön pedagogiikan vastuuhenkilöt

Leikkimentori (ja -tiimi): Sari Kokkonen ja Niina Saranki

Kieli- ja kulttuurivastaava:	Reija Suokas
Miniverso-mentorit:	Miia Mattsson
Liikuntavastaava:	Marjo Niskanen
TVT-vastaava:	Outi Taskinen
Tiedekasvatusvastaava:	Esko Vauhkonen
Kestävän kehityksen (Keke) vastaava:	Sanna Hyyryläinen

Yksikön tarpeiden mukaan voidaan nimetä myös muita vastuualueita (esim. tasa-arvo- ja yv. vastaava suunnittelun opettelu tueksi).

Mikkelissä 31.10.2024

Kirsi Väisänen, päiväkodin johtaja

MIKKELIN KAUPUNKI

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue
Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma

Yksikkö: Sirius

Vuosisuunnitelma laaditaan lokakuun loppuun mennessä, jonka jälkeen se lähetetään varhaiskasvatusjohtajalle hyväksyttäväksi. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan kevään arviointituloksista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä: 3.10.2024

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Pilke päiväkodit ovat sitoutuneet luomaan parasta pienelle. Yhdessä huoltajien kanssa kasvatamme osallistuvia ja itseensä luottavia tulevaisuuden rakentajia.

Yksikkömme on tiede painotteinen, pyrimme tukemaan lapsen vahvuuksia ja kiinnostuksen kohteita tieteeseen. Painotteisuus näkyy arjessamme kattavasti. Yhdessä lasten kanssa pysähdymme tutkimaan ja pohtimaan arjen asioita, tutustumme ympärillämme oleviin asioihin ihmettelemällä, pohtimalla sekä tekemällä tieteellisiä kokeita.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Lasten myönteiset tunnekokemukset ja vuorovaikutussuhteet edistävät oppimista. Vertaisryhmä ja kokemus yhteisöön kuulumisesta ovat lapsen oppimisen ja osallisuuden kannalta keskeisiä. Arjen eri tilanteissa ja leikissä henkilöstö kohtaa lapsen yksilönä ja aktivoi häntä kannustaen tutkimaan ja toimimaan luovasti vaihtuvissa oppimisympäristöissä. Leikki ja oppiminen nähdään kokonaisuutena, joka johtaa oppimiseen. Leikillinen oppiminen yhdistää vapaanleikin sekä ohjatun toiminnan, joka vaihtelee päivän aikana.

Siriuksessa kiinnitetään huomiota ryhmäytymiseen, jotta jokainen lapsi löytäisi oman paikkansa ryhmässä ja leikkiin osallistuminen tuntuisi luontevalla. Päiväkotiin tulee uusia lapsia vähitellen, joten ryhmän yhteishengen ja yhteenkuuluvuuden tunnetta vahvistetaan aina uuden lapsen aloittaessa ryhmässä. Leikki nähdään päivittäisenä oppimistapana, jolloin harjoitellaan vuorovaikutusta, niin sääntöleikkien, kuin lasten omien mielikuvitusleikkien avulla. Tärkeää on, että lapsi tuntee kuuluvansa johonkin ja hänet hyväksytään sellaisena kuin hän on. Ohjaavina menetelminä käytetään mm. leikkitaulua, leikki-paritoimintaa esim. arpajaisten avulla sekä oppimisympäristöjen suunnittelua leikkiympäristöiksi. Lapsia myös kannustetaan leikkimään kaikkien

kanssa ja mahdollistetaan pitkäkestoinen leikki. Leikin avulla harjoitellaan hyväksymään erilaiset kaverit ja opetellaan toimimaan ristiriitatilanteissa.

Omien tunnetilojen harjoittelua vahvistetaan leikkien avulla ja lapsille mahdollistetaan myönteisiä kokemuksia leikeissä. Aikuinen huolehtii, että leikeissä kukaan ei jää yksin, kaikkien mielipiteet huomioidaan ym. Aikuinen on mahdollisuuksien mukaan läsnä leikissä osallisena tai läsnä fyysisesti seuraamassa lasten leikkiä. Tällöin leikin kehittymistä tuetaan tavoitteellisesti. Leikin avulla lapsi oppii kuuntelemaan toisten mielipiteitä ja ajatuksia sekä harjoittelee etsimään ratkaisuja ongelmiin.

Roolileikin avulla voidaan käsitellä elämän vaikeita asioita, sekä tutustutaan arkipäivän mielenkiintoisiin asioihin, kuten kaupassa asiointiin. Työntekijät havainnoivat lasten vuorovaikutussuhteita leikin aikana. Lasten kanssa mietitään yhdessä, millaisia leikkejä on kiva leikkiä. Lasten mielipiteitä ja toiveita huomioidaan leikkejä suunnitellessa. Joskus aikuinen on lääkäri tai vauva, joskus pelkkä päiväkodin aikuinen, jonka on annettava mahdollisuus lapselle etsiä ratkaisuja leikeissä eteen tuleviin haastaviin tilanteisiin. Ratkaisuja etsitään myös yhdessä.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa

Osallisuutta on lapsen oma kokemus, että hän on riittävä juuri sellaisena kuin hän on. Lapsella on tunne, että hän kuuluu ryhmään ja hänen mielipiteillään on väliä. Lapsella on oma vastuunsa yksilönä ryhmässä.

Lapsella tulee olla mahdollisuus tulla kuulluksi ja osallistua päätöksentekoon häntä koskevissa asioissa. Esimerkiksi ruokailutilanteissa lapsi harjoittelee omatoimisesti ikätason mukaisesti ottamaan ruoan, voitelemaan leivän, viemään astiat ym. Lapselle tarjotaan mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Lasten toiveita ja kiinnostuksen kohteita havainnoivat aktiiviset aikuiset ja lapsille järjestetään myös lastenkokouksia, joissa he voivat ilmaista omia toiveita. Lapsille järjestetään myös omia toivepäiviä.

Aikuinen tarjoaa toiminnalle turvalliset raamit, mutta jokaiselle lapselle tarjotaan vaihtoehtoja, joista hän voi valita itselleen sopivan tavan toimia. On tärkeää, että jokainen lapsi pääsee ikätasonsa mukaisesti vaikuttamaan omiin päätöksiin. Lapsille tarjotaan kokemus siitä, että hän on riittävä juuri sellaisena kuin hän on. Lapsella on tunne, että hän kuuluu ryhmään, on tärkeä osa päiväkodin yhteisöä ja päivittäin toivottu ystävää.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt

Jokaisella lapsella on oikeus terveelliseen ja monipuoliseen ruokaan, joten päiväkodissa noudatetaan varhaiskasvatuksen ruokailusuosituksia. Ruokailu ja ruokakasvatus ovat tärkeä osa arjen pedagogiikkaamme. Ammattilaisten suunnittelema terveellinen ateria on maistuva, värikäs ja houkutteleva. Lapset saavat toimintakykynsä mukaisesti ottaa itse oman annoksen, jolloin aikuisen tehtävänä on tukea ja ohjata lasta ottamaan ruokaa terveellisen lautasmallin mukaisesti, sekä kannustaa lasta ottamaan myös sellaisia ruokia, mitkä eivät ole niin mieleisiä. Lapsia kannustetaan ja rohkaistaan maistelemaan uusia ja erilaisia makuja, mutta sensitiivisesti. Lapsille opetetaan ruokahävikin minimointia.

Ruokailusta on mukava ja rauhallinen yhteinen oppimisen kokemisen hetki. Positiivista ruokasuhdetta ja oppimisen iloa rakennetaan yhdessä perheiden kanssa. Perheitä rohkaistaan kokoontumaan arjen kiireistä huolimatta ruokailun merkeissä yhteen ja päiväkodissa opitut iloiset ruokailu kokemukset saivat jatkumoa, myös lasten kotona.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Lapsen kanssa harjoitellaan nimeämään ja tunnistamaan tunteita mm. kuvien avulla. Pohditaan yksilöllisesti, kuinka haastavista tunnetiloista voidaan selvitä. Ryhmässä käsitellään esiin tulevia erilaisia tunnetiloja yhdessä, jotta lapset oppivat ymmärtämään, miksi kaveria esim. suututtaa.

Lapsi on tervetullut joka päivä päiväkotiin ja lapsi kohdataan yksilönä. Aamupiirillä voidaan yhdessä miettiä, kuinka päivä alkoi tai onko lapsella elämässään mieltä painavia asioita. Lasten kanssa katsotaan aamuisin erilaisia tunne/ilmekuvia ja pohditaan millainen lapsen oma tunnetila on tällä hetkellä.

Kaikki tunteet ovat sallittuja ja tunteita sanoitetaan. Aikuinen osaa tarttua hetkeen ja on sensitiivinen ohjatessaan lasta tunnistamaan tunteensa. Yhdessä mietitään lapsen kanssa, onko esimerkiksi kotona jokin tilanne, mikä sai lapsella voimakkaita tunteita aikaan ja puhutaan asiasta myös huoltajan kanssa. Lapsen kanssa etsitään yhdessä tapa, jolla tunnetila saadaan käsiteltyä.

Tunnetaitokasvatusmateriaalina meillä on käytössä Molli.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen (esim. lakien ja toiminnallisen suunnittelun tuntemus, jatkotoimenpiteet, ks. Suunnitelmien päivitykset)

Olemme kaikki samanarvoisia ja yhtä tärkeitä sekä kunnioitamme toisiamme. Ymmärrämme myös sen, että ryhmässä on tilaa erilaisuudelle eikä kaikkien tarvitse olla samanlaisia.

Lapsi saa tehdä valintoja ja osallistua toimintaan riippumatta lapsen sukupuolesta, syntyperästä, kulttuuritaustasta tai muista henkilöön liittyvistä syistä riippumatta. Ilmapiiriin tulee olla kunnioittava. Jokaisella lapsella on mahdollisuus osallistua toimintaan omien taitojensa mukaan.

Päiväkodin yhdenvertaisuus ja tasa-arvo suunnitelma on laadittu ja suunnitelma arvioidaan kevään 2025 aikana.

Suunnitelma liitteenä.

Kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisun ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt

Henkilöstö tiedostaa toiminnassaan, että kielet ovat läsnä jatkuvasti ja kaikkialla. Henkilöstö ymmärtää kielen kehityksen merkityksen lapsen oppimisessa, vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä sekä identiteetin rakentumisessa. Monikielisyyden näkyväksi tekeminen tukee lapsen kehitystä monikulttuurisesti moninaisessa maailmassa.

Päiväkodissa tarjotaan lapsille mahdollisuus ilmaisun eri muotoihin. Taiteelliseen ilmaisuun tutustutaan viikoittain erilaisten työtapojen ja oppimisympäristöjen kautta. Monipuoliset välineet ja materiaalit tarjoavat erilaisia mahdollisuuksia ilmaista itseään. Taidekasvatuksessa kokeillaan ja tutkitaan erilaisia menetelmiä. Tärkeintä on yhdessä tekeminen, ei tulos. Lapsille annetaan mahdollisuus työskennellä yksilöllisten taitojen mukaan omaan tahtiin. Lapsille tarjotaan myös mahdollisuus kokea monipuolisesti taidetta ja kulttuuria mm. Kulttuurikameli.

Kuvallinen ilmaisu kehittää lapsen suhdetta kuvataiteeseen ja kulttuuriperintöön. Lapset saavat kokeilla erilaisia kuvan tekemisen tapoja mm. maalaamalla, piirtämällä, kuvaamalla ym. Lapset harjoittelevat kuvalukua itse tekemistään teoksista. Tunnetaidot, hahmottaminen, kerronta ovat läsnä kuvallisessa ilmaisussa ja näitä taitoja harjoitellaan ikätason mukaisesti. Suunnittelutaitoja vahvistetaan käsityötoiminnassa mm. monipuolinen rakentelu, muovailu, ompelu. Lapsille tarjotaan kokeilemisen ja tutkimisen mahdollisuus.

Musiikillinen ilmaisu tarjoaa lapselle musiikillisiä kokemuksia. Lapsen kanssa lauletaan, tutustutaan erilaisiin soittimiin, liikutaan musiikin mukaan, kuunnellaan musiikkia ja soitetaan yhdessä. Lapset mm. tutustuvat rytmittämiseen kehon ja soittimien avulla, saavat harjoitella liikkumista musiikin tahdissa ym.

Varhaiskasvatuksessa huomioidaan lasten erilaiset kasvuympäristöt kielen oppimisen kannalta. Kielelliset ja kulttuuriset taustat huomioidaan päiväkodin arjessa. Kotien toimintatavat ja vuorovaikutuskulttuuri vaihtelevat, jolloin lapset voivat olla eritasolla kielenkehityksen kannalta. Selkeä ohjaus ja tuki, vuorovaikutus ja leikit vahvistavat lasten kielellisiä valmiuksia. Lapsen kielen ymmärtämistä tuetaan toiminnan sanallistamisella, jolloin myös kuvat, esineet ovat apuna mm. arjen strukturoinnissa. Ohjeet toistetaan, pilkotaan ja ohjeiden antoa selkeytetään tarpeen mukaan. Puheen tuottamista vahvistetaan rohkaisemalla lasta ilmaisemaan omat ajatuksensa ja mielipiteensä sekä osallistumaan keskusteluun. Äänenkäyttöä harjoitellaan ruokailutilanteissa, nukkumishetkellä, leikeissä ym. Lasten kanssa harjoitellaan kielen käyttötaitoja oman puheenvuoron odottamisella sekä vahvistetaan tilannetietoisuuden kielen käyttöä, mm. hyvät tavat.

Lasten kielellistä sanavarastoa vahvistetaan riimittelyin, loruin ja laululeikein. Lukeminen, kerronta ja kuvanluku kuuluvat päivittäiseen toimintaan. Lapsia rohkaistaan tutustumaan kirjoihin. Aikuinen on läsnä lapsen kanssa keskusteltaessa. Lasten kertomuksia ja sanallisia viestejä dokumentoidaan, mm. sadutus. Lasten kanssa pohditaan eri sanojen merkityksiä.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Lasten kanssa pohditaan terveyden ja turvallisuuteen liittyviä asioita päivittäisessä toiminnassa.

Lapsia ohjataan huolehtimaan terveydestä, hygieniasta, liikkumisen ja levon merkityksestä. Hyvät kaverisuhteet ja turvallisuuteen liittyvät asiat nousevat esiin päivittäin. Pukeutumistilanteet-, ruokailu-, leikki- sekä ulkoilutilanteet tarjoavat hyvän mahdollisuuden harjoitella arjessa selviytymisen taitoja erilaisissa ympäristöissä. Lapsella tulee olla turvallinen olo omassa oppimisympäristössään ja lasta ohjeistetaan pyytämään apua tarvittaessa. Lapsia ohjataan toimimaan arvoperustan mukaisesti ja heidän kanssaan keskustellaan arvoista ja ihanteista. Kiusaamista, rasismia tai väkivaltaa ei hyväksytä missään muodossa. Lasten kanssa pohditaan, kuinka toimitaan mm. kiusaamistilanteissa.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Oppimisympäristöt koostuvat päiväkodin sisätilasta, luonnosta, pihasta, leikkipuistoista ja muusta rakennetusta ympäristöstä. Oppimisympäristöinä käytetään kirjastoja, museoita, konserttisaleja,

teatteria, läheistä palvelutaloa ym. mahdollisuuksien mukaan. Lähiluonto on tärkeä oppimisympäristö tiedepainotteisessa päiväkodissa.

Päiväkodissa sisätilan oppimisympäristön ergonomia, viihtyisyys, esteettömyys sekä valaistus ja akustiikka on suunniteltu toimivaksi. Sisäilman laatu on hyvä. Siriuksen oppimisympäristöt on suunniteltu lasten tarpeita ajatellen. Lapsilla on käytössä monipuolisia ja turvallisia leikki- ja toimintavälineitä omassa oppimisympäristössään. Ympäristö motivoi lasta toimintaan. Päiväkodissa on funtable, tutkimuspöytä, tabletit ym. tieto- ja viestintäteknologiaan käytettäviä laitteita.

Päiväkodin oppimisympäristöjä aloitettiin aktiivisesti muokkaamaan Pilkepäiväkotien oman oppimisympäristöprojektin siivittämänä vuonna 2023 ja projektia on jatkettu vuoden 2024 aikana. Oppimisympäristöt on muokattu ns. kasvatuskamujen mukaisiksi yhdessä lasten kanssa ja huomioiden lasten mielenkiinnonkohteet. Kasvatuskamut ovat varhaiskasvatussuunnitelman oppimisen osa-alueista lähtöisin olevia Pilkkeen maskotteja esimerkiksi Riimi- Roope, Matikka-Mimmi, Luonto-Lissu, Sydän- Seppo, Paletti- Paula ja Liikunta-Leevi. Leikki- ja oppimisympäristöt on jaettu oppimiskamujen avulla esimerkiksi Riimi-Roopen toiminnan valitessaan lapsi voi paneutua kirjoihin tai lorutella aikuisen kanssa, ja Matikka- Mimmin toiminnan valitessaan lapsi voi esimerkiksi tehdä rakenteluleikkejä jne.

Lapsiryhmän havainnoinin pohjalta on rakennettu oppimisympäristöt, jotka toimivat tämänhetkisen lapsiryhmän tarpeita vastaavaksi. Lapsille on järjestetty leikkeihin sopivat selkeät jakotilat, jolloin lapsella on mahdollisuus pitkäkestoiseen leikkiin ja tarpeen mukaan myös hiljaiseen työskentelyyn. Oppimisympäristöt muuntuvat tarpeen mukaan ja lapsille on havainnollistettu mm. kuvien avulla eri oppimisympäristöihin siirtymistä, jotta he tietävät minne aamulla kokoonnutaan ja missä tapahtuu eri toiminnat. Lasten oman käden jälki näkyy oppimisympäristössä seinillä lasten tekeminä taideteoksina. Oman työn esillä oleminen kehittää lapsen sanavarastoa, kun lapsi saa kertoa omasta teoksestaan perheelle ja muille lapsille. Lapsen minäkuva vahvistuu, kun hän voi havainnoida omaa työtään ja osaamistaan omassa oppimisympäristössään. Taideteosten iloiset värit lisäävät oppimisympäristön esteettistä viihtyvyyttä. Lasten kanssa on keskusteltu oppimisympäristössä liikkumisesta ja yhteisistä säännöistä, jotta kaikilla on turvallinen olo. Pienryhmiin jakautuminen tarjoaa rauhallisen oppimistilanteen jokaiselle lapselle.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Huoltajille annetaan mahdollisuus tuoda esiin omia ajatuksiaan ja toiveitaan lapseen sekä toimintaan liittyen.

Vanhempien kanssa tehtävän yhteistyön muotoja ovat muun muassa: Vanhempainillat, päiväkodin tapahtumat sekä juhlat Varhaiskasvatuskeskustelut ja päivittäinen kohtaaminen vanhempien kanssa Asiakaskyselyt Varhaiskasvatuksen aloituskeskustelut sekä kasvattajien tutustumiskäynnit perheiden kotona Daisy toiminnanohjausjärjestelmä Vanhempaintoimikunta Perheen ohjaaminen tarvittaessa oikeanlaisten palveluiden piiriin, jota teemme moniammatillisessa yhteistyössä neuvolan, perhetyön, sosiaalipäivystyksen sekä varhaiserityisopettajan kanssa Työntekijät osaavat ohjata perheitä oikeiden palvelujen piiriin tarvittaessa mm. neuvola, perhetyö, sosiaalipäivystys, veo.

Kasvatustyöyhteistyön käytänteet

Hoitopaikan varmistuttua, päiväkodin johtaja on yhteydessä perheeseen ja sopii tapaamisen päiväkodille. Tapaamisessa kirjoitetaan hoitosopimus, sekä keskustellaan päiväkotimme käytänteistä. Tämän jälkeen lapsen tulevan ryhmän henkilöstö on yhteydessä perheeseen ja sopii kotikäynnin. Kotikäynnillä kasvattaja tutustuu lapseen ja perheeseen sekä käy aloituskeskustelun Pilkkeen aloituskeskustelu -lomakkeen pohjalta. Käynnin yhteydessä sovitaan tutustumiskäynnit päiväkodille, jolloin lapsella on mahdollisuus tutustua tuleviin tiloihin sekä kavereihin.

Jokaiselle lapselle laaditaan yksilöllinen varhaiskasvatussuunnitelma yhdessä vanhempien/hoitajan kanssa ja se kirjataan Daisy käyttöjärjestelmään. Lapsen vasu päivitetään vähintään kaksi kertaa vuodessa ja samalla myös pysähdymme keskustelemaan vanhempien kanssa lapsesta. Lapsen lopettaessa hoito, siirretään tieto uuteen päiväkotiin tulostamalla aikaisemmat kirjaukset lapsesta sekä tarvittaessa pidämme siirtopalaverin. Luomme vanhemmille avoimen ja luottamuksellisen kohtaamisen päivittäin lasten asioissa. Huomioimme perheiden moninaisuuden sekä lapsen yksilöllisen tarpeet vasuissa sekä arjen toiminnan suunnittelussa.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Käytössä on kokopäivä pedagogiikka: oppimista tapahtuu kaikissa tilanteissa, pitkin päivää. Arjen tilanteita hyödynnetään oppimisessa: leikki-tilanteet, pukeminen, ruokailu. Kasvattaja on herkkänä tarttumaan oppimisen hetkiin näissä tilanteissa. Toiminta on tavoitteellista ja suunnitelmallista.

Toiminnanlähtökohtana on lapsen tarpeet, kehittyvät valmiudet ja kiinnostuksen kohteet, joista saadaan tietoa havainnoimalla lasta eri tavoin, dokumentoimalla ja arvioimalla lapsen ja ryhmän toimintaa sekä valittuja käytänteitä ja toimintatapoja.

Dokumentoinnin menetelminä ovat varhaiskasvatussuunnitelmat, havaintojen kirjaaminen mm. viestivihko, valokuvat ja videointi, lasten työt ja kysely- ja arviointilomakkeet. Havainnointi ja dokumentointi toimii pohjana suunnittelulle, toiminnan järjestämiselle sekä kehittämiselle. Pienryhmätoiminnassa lapset jaetaan ryhmiin pedagogisin perustein. Pedagogisen toiminnan tavoitteena on arvioida tavoitteellista toimintaa ja muuttaa toimintatapoja tarvittaessa. Toimintatapoja arvioidaan säännöllisesti.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Organisaatiossa arviointi tapahtuu laaditun laadunhallintaprosessin mukaisesti, jossa lapset, hoitajat, henkilöstö ja hallinto arvioivat ja kehittävät toimintaa tavoitteiden suuntaisesti. Arvioinnin käytännöt: Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan tai tarkastetaan vuosittain hoitajan kanssa. Keskustelut aloitetaan syys-/lokakuussa. Lapsi osallistetaan prosessiin ikätason mukaisesti. Keväällä varhaiskasvatussuunnitelmat tarkastetaan ja pidetään vasukeskustelu hoitajien kanssa suunnitelman tarkastamiseksi. Lasten vasujen toteutumista seurataan tiimien viikkopalaverissa,

joissa niistä nostetaan asioita tiimisuunnitelmiin. Yksikön toimintasuunnitelma on viikoittain mukana tiimipalaverissa ja koko talon viikkopalaverissa

Lokakuussa: työyhteisökysely

Marraskuussa: tiimiarviointi

Joulukuussa arviointi-ilta: kyselyiden tulosten läpikäynti ja suunnitelmat niiden pohjalta

Tammikuun arviointi-ilta: yksikön toimintasuunnitelman toteutumisen väliarviointi+pedagogisen toiminnan arviointi.

Helmikuu/maaliskuu: osaamiskeskustelut

Maaliskuu: johtajuuskysely henkilöstölle, asiakaskysely

Huhtikuun loppu, arviointi-ilta: yksikön toimintasuunnitelman toteutuminen/ vuoden kokonaisarviointi, asiakas- ja johtajuuskyselyiden tulosten läpikäynti

Syksyn suunnittelupäivä: Vuoden kokonaisarvioinnissa nousseet kehittämiskohteet, toimenpiteet ja vastuualueet kehittämiseen seuraavalle toimikaudelle, uuden toimikauden suunnittelu

Käytössä TAK-arviointijärjestelmä (tutki, arvioi, kehitä) ja Muksun Kirja: asiakastyytyväisyyden, henkilöstön ammatillisen kehittymisen ja hyvinvoinnin sekä johtajuuden arvioinnissa

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

laadittu 1.9.2019/päivitetty 1.9.2024

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (suunnitelma liitteenä)

selvitys aloitettu: 1.10.2022

selvitysmateriaalit / -tavat: selvitys on tehty ryhmittäin, ryhmien tarpeista ja havainnoista nousseista asioista. Keskustelua aiheesta on käyty koko talon tasolla ja yhdessä on koottu koko talon suunnitelma. T oimenpiteistä päättäminen (pvm): 1.6.2024

Toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: 10/2025

Kestävän kehityksen suunnitelma -

Pelastussuunnitelma

laadittu/päivitetty 1.9.2024

Yksikön pedagogiikan vastuhenkilöt

Vakamentori: Pirkko Sippola

Digitutor: Laura Santaharju

Tiedekasvatusvastaava: Olivia Kokkonen

Kestävän kehityksen vastaava: Päivi Vääntinen

Askarteluvastaava: Sanna Tanttari- Lavonen

Työsuojeluvastaava: Pirkko Sippola

Turvallisuusvastaava: Katja Väisänen

Somavastaava: Laura Santaharju

Lääkehoitovastaava: Pirkko Sippola

Apulaisjohtaja: Katja Väisänen

MIKKELIN KAUPUNKI

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma

Yksikkö: Sävelpolku

Vuosisuunnitelma laaditaan lokakuun loppuun mennessä, jonka jälkeen se lähetetään varhaiskasvatusjohtajalle hyväksyttäväksi. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan kevään arviointituloksista johdetut tavoitteet sekä yksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.

Vuosisuunnitelma on käsitelty yksikössä: 12.10.2024

Yksikön toiminta-ajatus ja/tai painopistealue, joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen

Pilke päiväkodit ovat sitoutuneet luomaan parasta pienelle. Yhdessä huoltajien kanssa kasvatamme osallistuvia ja itseensä luottavia tulevaisuuden rakentajia.

Musiikkipainotteisuus toteutuu päiväkodin arjessa muun muassa laulamisena, soittamisena, musiikin kuunteluna, loruiluna, improvisointina, liikkumisena ja tanssimisena.

Kuvaa keskeiset toimintatavat ja käytänteet yksikössäsi

Leikkiä edistävät toimintatavat ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri

Lasten myönteiset tunnekokemukset ja vuorovaikutussuhteet edistävät oppimista. Vertaisryhmä ja kokemus yhteisöön kuulumisesta ovat lapsen oppimisen ja osallisuuden kannalta keskeisiä. Arjen eri tilanteissa ja leikissä henkilöstö kohtaa lapsen yksilönä ja aktivoi häntä kannustaen tutkimaan ja toimimaan luovasti vaihtuvissa oppimisympäristöissä. Leikki ja oppiminen nähdään kokonaisuutena, joka johtaa oppimiseen. Leikkilinen oppiminen yhdistää vapaanleikin, sekä ohjatun toiminnan, joka vaihtelee päivän aikana.

Sävelpolussa kiinnitetään huomiota ryhmäytymiseen, jotta jokainen lapsi löytäisi oman paikkansa ryhmässä ja leikkiin osallistuminen tuntuisi luontevalla. Päiväkotiin tulee uusia lapsia vähitellen, joten ryhmän yhteishengen ja yhteenkuuluvuuden tunnetta vahvistetaan aina uuden lapsen aloittaessa ryhmässä. Leikki nähdään päivittäisenä oppimistapana, jolloin harjoitellaan vuorovaikutusta, niin sääntöleikkien, kuin lasten omien mielikuvitusleikkien avulla. Tärkeää on, että lapsi tuntee kuuluvansa johonkin ja hänet hyväksytään sellaisena kuin hän on. Ohjaavina menetelminä käytetään mm. leikkitaulua, leikkiparitoimintaa esim. arpajaisten avulla sekä oppimisympäristöjen suunnittelua leikkiympäristöiksi. Lapsia myös kannustetaan leikkimään kaikkien kanssa ja mahdollistetaan pitkäkestoinen leikki. Leikin avulla harjoitellaan hyväksymään erilaiset kaverit ja opetellaan toimimaan ristiriitatilanteissa.

Omien tunnetilojen harjoittelua vahvistetaan leikkien avulla ja lapsille mahdollistetaan myönteisiä kokemuksia leikeissä. Aikuinen huolehtii, että leikeissä kukaan ei jää yksin, kaikkien mielipiteet huomioidaan ym. Aikuinen on mahdollisuuksien mukaan läsnä leikissä osallisena tai läsnä fyysisesti

seuraamassa lasten leikkiä. Tällöin leikin kehittymistä tuetaan tavoitteellisesti. Leikin avulla lapsi oppii kuuntelemaan toisten mielipiteitä ja ajatuksia sekä harjoittelee etsimään ratkaisuja ongelmiin.

Roolileikin avulla voidaan käsitellä elämän vaikeita asioita, sekä tutustutaan arkipäivän mielenkiintoisiin asioihin, kuten kaupassa asiointiin. Työntekijät havainnoivat lasten vuorovaikutussuhteita leikin aikana. Lasten kanssa mietitään yhdessä, millaisia leikkejä on kiva leikkiä. Lasten mielipiteitä ja toiveita huomioidaan leikkejä suunnitellessa. Joskus aikuinen on lääkäri tai vauva, joskus pelkkä päiväkodin aikuinen, jonka on annettava mahdollisuus lapselle etsiä ratkaisuja leikeissä eteen tuleviin haastaviin tilanteisiin. Ratkaisuja etsitään myös yhdessä.

Lasten osallisuuden edistäminen arjessa

Osallisuutta on lapsen oma kokemus, että hän on riittävä juuri sellaisena kuin hän on. Lapsella on tunne, että hän kuuluu ryhmään ja hänen mielipiteillään on väliä. Lapsella on oma vastuunsa yksilönä ryhmässä.

Lapsella tulee olla mahdollisuus tulla kuulluksi ja osallistua päätöksentekoon häntä koskevissa asioissa. Esimerkiksi ruokailutilanteissa lapsi harjoittelee omatoimisesti ikätason mukaisesti ottamaan ruoan, voitelemaan leivän, viemään astiat ym. Lapselle tarjotaan mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Lasten toiveita ja kiinnostuksen kohteita havainnoivat aktiiviset aikuiset ja lapsille järjestetään myös lastenkokouksia, joissa he voivat ilmaista omia toiveita. Lapsille järjestetään myös omia toivepäiviä.

Aikuinen tarjoaa toiminnalle turvalliset raamit, mutta jokaiselle lapselle tarjotaan vaihtoehtoja, joista hän voi valita itselleen sopivan tavan toimia. On tärkeää, että jokainen lapsi pääsee ikätasonsa mukaisesti vaikuttamaan omiin päätöksiin. Lapsille tarjotaan kokemus siitä, että hän on riittävä juuri sellaisena kuin hän on. Lapsella on tunne, että hän kuuluu ryhmään, on tärkeä osa päiväkodin yhteisöä ja päivittäin toivottu ystävää.

Ruokakasvatuksen edistämisen käytännöt

Jokaisella lapsella on oikeus terveelliseen ja monipuoliseen ruokaan, joten päiväkodissa noudatetaan varhaiskasvatuksen ruokailusuosituksia. Ruokailu ja ruokakasvatus ovat tärkeä osa arjen pedagogiikkaamme. Ammattilaisten suunnittelema terveellinen ateria on maistuva, värikäs ja houkutteleva. Lapset saavat toimintakykynsä mukaisesti ottaa itse oman annoksen, jolloin aikuisen tehtävänä on tukea ja ohjata lasta ottamaan ruokaa terveellisen lautasmallin mukaisesti, sekä kannustaa lasta ottamaan myös sellaisia ruokia, mitkä eivät ole niin mieleisiä. Lapsia kannustetaan ja rohkaistaan maistelemaan uusia ja erilaisia makuja, mutta sensitiivisesti. Lapsille opetetaan ruokahävikin minimointia.

Ruokailusta on mukava ja rauhallinen yhteinen oppimisen kokemisen hetki. Positiivista ruokasuhdetta ja oppimisen iloa rakennetaan yhdessä perheiden kanssa. Perheitä rohkaistaan kokoontumaan arjen kiireistä huolimatta ruokailun merkeissä yhteen ja päiväkodissa opitut iloiset ruokailu kokemukset saivat jatkumoa, myös lasten kotona.

Tunnetaitokasvatus (säännöllisyys, menetelmät ja miten viedään arkeen)

Lapsen kanssa harjoitellaan nimeämään ja tunnistamaan tunteita mm. kuvien avulla. Pohditaan yksilöllisesti, kuinka haastavista tunnetiloista voidaan selvitä. Ryhmässä käsitellään esiin tulevia erilaisia tunnetiloja yhdessä, jotta lapset oppivat ymmärtämään, miksi kaveria esim. suututtaa.

Lapsi on tervetullut joka päivä päiväkotiin ja lapsi kohdataan yksilönä. Aamupiirillä voidaan yhdessä miettiä, kuinka päivä alkoi tai onko lapsella elämässään mieltä painavia asioita. Lasten kanssa katsotaan aamuisin erilaisia tunne/ilmekuvia ja pohditaan millainen lapsen omatunnetila on tällä hetkellä.

Kaikki tunteet ovat sallittuja ja tunteita sanoitetaan. Aikuinen osaa tarttua hetkeen ja on sensitiivinen ohjatessaan lasta tunnistamaan tunteensa. Yhdessä mietitään lapsen kanssa, onko esimerkiksi kotona jokin tilanne, mikä sai lapsella voimakkaita tunteita aikaan ja puhutaan asiasta myös huoltajan kanssa. Lapsen kanssa etsitään yhdessä tapa, jolla tunnetila saadaan käsiteltyä.

Tunnetaitokasvatusmateriaalina meillä on käytössä Molli.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen (esim. lakien ja toiminnallisen suunnittelun tuntemus, jatkotoimenpiteet, ks. Suunnitelmien päivitykset)

Olemme kaikki samanarvoisia ja yhtä tärkeitä sekä kunnioitamme toisiamme. Ymmärrämme myös sen, että ryhmässä on tilaa erilaisuudelle eikä kaikkien tarvitse olla samanlaisia.

Lapsi saa tehdä valintoja ja osallistua toimintaan riippumatta lapsen sukupuolesta, syntyperästä, kulttuuritaustasta tai muista henkilöön liittyvistä syistä riippumatta. Ilmapiiriin tulee olla kunnioittava. Jokaisella lapsella on mahdollisuus osallistua toimintaan omien taitojensa mukaan.

Päiväkodin yhdenvertaisuus ja tasa-arvo suunnitelma valmistuu 1.6.2025 mennessä

Kulttuurisen moninaisuuden, ilmaisun ja kielitietoisuuden huomioimisen käytännöt

Päiväkodissa tarjotaan lapsille mahdollisuus ilmaisun eri muotoihin. Taiteelliseen ilmaisuun tutustutaan viikoittain erilaisten työtapojen ja oppimisympäristöjen kautta. Monipuoliset välineet ja materiaalit tarjoavat erilaisia mahdollisuuksia ilmaista itseään. Taidekasvatuksessa kokeillaan ja tutkitaan erilaisia menetelmiä. Tärkeintä on yhdessä tekeminen, ei tulos. Lapsille annetaan mahdollisuus työskennellä yksilöllisten taitojen mukaan omaan tahtiin. Lapsille tarjotaan myös mahdollisuus kokea monipuolisesti taidetta ja kulttuuria mm. Kulttuurikameli.

Päiväkodissa tarjotaan lapsille mahdollisuus ilmaisun eri muotoihin. Taiteelliseen ilmaisuun tutustutaan viikoittain erilaisten työtapojen ja oppimisympäristöjen kautta. Monipuoliset välineet ja materiaalit tarjoavat erilaisia mahdollisuuksia ilmaista itseään. Taidekasvatuksessa kokeillaan ja tutkitaan erilaisia menetelmiä. Tärkeintä on yhdessä tekeminen, ei tulos. Lapsille annetaan mahdollisuus työskennellä yksilöllisten taitojen mukaan omaan tahtiin. Lapsille tarjotaan myös mahdollisuus kokea monipuolisesti taidetta ja kulttuuria mm. Kulttuurikameli, Orffit konsertti, kirjastovierailu jne.

Kuvallinen ilmaisu kehittää lapsen suhdetta kuvataiteeseen ja kulttuuriperintöön. Lapset saavat kokeilla erilaisia kuvan tekemisen tapoja mm. maalaamalla, piirtämällä, kuvaamalla ym. Lapset

harjoittelevat kuvalukua itse tekemistään teoksista. Tunnetaidot, hahmottaminen, kerronta ovat läsnä kuvallisessa ilmaisussa ja näitä taitoja harjoitellaan ikätason mukaisesti. Suunnittelutaitoja vahvistetaan käsityötoiminnassa mm. monipuolinen rakentelu, muovailu, ompelu. Lapsille tarjotaan kokeilemisen ja tutkimisen mahdollisuus.

Musiikillinen ilmaisu tarjoaa lapselle musiikillisia kokemuksia. Lapsen kanssa lauletaan, tutustutaan erilaisiin soittimiin, liikutaan musiikin mukaan, kuunnellaan musiikkia ja soitetaan yhdessä. Lapset mm. tutustuvat rytmittämiseen kehon ja soittimien avulla, saavat harjoitella liikkumista musiikin tahdissa ym.

Varhaiskasvatuksessa huomioidaan lasten erilaiset kasvuympäristöt kielen oppimisen kannalta. Kielelliset ja kulttuuriset taustat huomioidaan päiväkodin arjessa. Kotien toimintatavat ja vuorovaikutuskulttuuri vaihtelevat, jolloin lapset voivat olla eritasolla kielenkehityksen kannalta. Selkeä ohjaus ja tuki, vuorovaikutus ja leikit vahvistavat lasten kielellisiä valmiuksia. Lapsen kielen ymmärtämistä tuetaan toiminnan sanallistamisella, jolloin myös kuvat, esineet ovat apuna mm. arjen strukturoinnissa. Ohjeet toistetaan, pilkotaan ja ohjeiden antoa selkeytetään tarpeen mukaan. Puheen tuottamista vahvistetaan rohkaisemalla lasta ilmaisemaan omat ajatuksensa ja mielipiteensä sekä osallistumaan keskusteluun. Äänenkäyttöä harjoitellaan ruokailutilanteissa, nukkumishetkellä, leikeissä ym. Lasten kanssa harjoitellaan kielen käyttötaitoja oman puheenvuoron odottamisella sekä vahvistetaan tilannetietoisien kielen käyttöä, mm. hyvät tavat.

Lasten kielellistä sanavarastoa vahvistetaan riittävästi, loruin ja laululeikein. Lukeminen, kerronta ja kuvanluku kuuluvat päivittäiseen toimintaan. Lapsia rohkaistaan tutustumaan kirjoihin. Aikuinen on läsnä lapsen kanssa keskusteltaessa. Lasten kertomuksia ja sanallisia viestejä dokumentoidaan, mm. sadutus. Lasten kanssa pohditaan eri sanojen merkityksiä.

Lasten hyvinvoinnin sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen

Lasten kanssa pohditaan terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä asioita päivittäisessä toiminnassa.

Lapsia ohjataan huolehtimaan terveydestä, hygieniasta, liikkumisen ja levon merkityksestä. Hyvät kaverisuhteet ja turvallisuuteen liittyvät asiat nousevat esiin päivittäin. Pukeutumistilanteet-, ruokailu-, leikki- sekä ulkoilutilanteet tarjoavat hyvän mahdollisuuden harjoitella arjessa selviytymisen taitoja erilaisissa ympäristöissä. Lapsella tulee olla turvallinen olo omassa oppimisympäristössään ja lasta ohjeistetaan pyytämään apua tarvittaessa. Lapsia ohjataan toimimaan arvoperustan mukaisesti ja heidän kanssaan keskustellaan arvoista ja ihanteista. Kiusaamista, rasismia tai väkivaltaa ei hyväksytä missään muodossa. Lasten kanssa pohditaan, kuinka toimitaan mm. Kiusaamistilanteissa.

Toimenpiteet ja käytännön toimet, joilla oppimisympäristöjä kehitetään yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän kiinnostuksen kohteita, taitoja ja tarpeita vastaavaksi

Oppimisympäristöt koostuvat päiväkodin sisätilasta, luonnosta, pihasta, leikkipuistoista ja muusta rakennetusta ympäristöstä. Oppimisympäristöinä käytetään kirjastoja, museoita, konserttisaleja, teatteria, läheistä palvelutaloa ym. mahdollisuuksien mukaan. Lähiluonto on tärkeä oppimisympäristö tiedepainotteisessa päiväkodissa.

Päiväkodissa sisätilan oppimisympäristön ergonomia, viihtyisyys, esteettömyys sekä valaistus ja akustiikka on suunniteltu toimivaksi. Sisäilman laatu on hyvä. Siriuksen oppimisympäristöt on suunniteltu lasten tarpeita ajatellen. Lapsilla on käytössä monipuolisia ja turvallisia leikki- ja toimintavälineitä omassa oppimisympäristössään. Ympäristö motivoi lasta toimintaan. Päiväkodissa on funtable, tutkimuspöytä, tabletit ym. tieto- ja viestintäteknologiaan käytettäviä laitteita.

Päiväkodin oppimisympäristöjä aloitettiin aktiivisesti muokkaamaan Pilke päiväkotien oman oppimisympäristö projektin siivittämänä vuonna 2023 ja projektia on jatkettu 2024 aikana. Oppimisympäristöt muokattiin yhdessä lasten kanssa ja lasten toiveiden mukaisiksi hyödyntäen Pilkkeen oppimisympäristöprojektin myötä päiväkodin arkeen tulleiden kasvatustamujen mukaisiksi.

Kasvatustamut ovat varhaiskasvatussuunnitelman oppimisen osa-alueista lähtöisin olevia Pilkkeen maskotteja esimerkiksi Riimi- Roope, Matikka-Mimmi, Luonto-Lissu, Sydän- Seppo, Paletti- Paula ja Liikunta-Leevi. Leikki- ja oppimisympäristöt on jaettu oppimiskamujen avulla esimerkiksi Riimi-Roopen toiminnan valitessaan lapsi voi paneutua kirjoihin tai lorutella aikuisen kanssa, ja Matikka-Mimmin toiminnan valitessaan lapsi voi esimerkiksi tehdä rakenteluleikkejä jne.

Lapsiryhmän havainnoinin pohjalta on rakennettu oppimisympäristöt, jotka toimivat tämänhetkisen lapsiryhmän tarpeita vastaavaksi. Lapsille on järjestetty leikkeihin sopivat selkeät jakotilat, jolloin lapsella on mahdollisuus pitkäkestoiseen leikkiin ja tarpeen mukaan myös hiljaiseen työskentelyyn. Oppimisympäristöt muuntuvat tarpeen mukaan ja lapsille on havainnollistettu mm. kuvien avulla eri oppimisympäristöihin siirtymistä, jotta he tietävät minne aamulla kokoontutaan ja missä tapahtuu eri toiminnat. Lasten oman käden jälki näkyy oppimisympäristössä seinillä lasten tekeminä taideteoksina. Oman työn esillä oleminen kehittää lapsen sanavarastoa, kun lapsi saa kertoa omasta teoksestaan perheelle ja muille lapsille. Lapsen minäkuva vahvistuu, kun hän voi havainnoida omaa työtään ja osaamistaan omassa oppimisympäristössään. Taideteosten iloiset värit lisäävät oppimisympäristön esteettistä viihtyvyyttä. Lasten kanssa on keskusteltu oppimisympäristössä liikkumisesta ja yhteisistä säännöistä, jotta kaikilla on turvallinen olo. Pienryhmiin jakautuminen tarjoaa rauhallisen oppimistilanteen jokaiselle lapselle.

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön toteuttamistavat ja huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin

Huoltajille annetaan mahdollisuus tuoda esiin omia ajatuksiaan ja toiveitaan lapseen sekä toimintaan liittyen.

Vanhempien kanssa tehtävän yhteistyön muotoja ovat muun muassa: Vanhempainillat, päiväkodin tapahtumat sekä juhlat Varhaiskasvatuskeskustelut ja päivittäinen kohtaaminen vanhempien kanssa Asiakaskyselyt Varhaiskasvatuksen aloituskeskustelut sekä kasvattajien tutustumiskäynnit perheiden kotona Daisy toiminnanohjausjärjestelmä Vanhempaintoimikunta Perheen ohjaaminen tarvittaessa oikeanlaisten palveluiden piiriin, jota teemme moniammatillisessa yhteistyössä neuvolan, perhetyön, sosiaalipäivystyksen sekä varhaiserityisopettajan kanssa Työntekijät osaavat ohjata perheitä oikeiden palvelujen piiriin tarvittaessa mm. neuvola, perhetyö, sosiaalipäivystys, veo.

Kasvatussyhteistyön käytänteet

Hoitopaikan varmistuttua, päiväkodin johtaja on yhteydessä perheeseen ja sopii tapaamisen päiväkodille. Tapaamisessa kirjoitetaan hoitosopimus, sekä keskustellaan päiväkotimme käytänteistä. Tämän jälkeen lapsen tulevan ryhmän henkilöstö on yhteydessä perheeseen ja sopii kotikäynnin. Kotikäynnillä kasvattaja tutustuu lapseen ja perheeseen sekä käy aloituskeskustelun Pilkkeen aloituskeskustelu -lomakkeen pohjalta. Käynnin yhteydessä sovitaan tutustumiskäynnit päiväkodille, jolloin lapsella on mahdollisuus tutustua tuleviin tiloihin sekä kavereihin.

Jokaiselle lapselle laaditaan varhaiskasvatussuunnitelma ja se kirjataan Daisy käyttöjärjestelmään. Lapsen vasu päivitetään vähintään kaksi kertaa vuodessa ja samalla myös pysähdymme keskustelemaan vanhempien kanssa lapsesta. Lapsen lopettaessa hoito, siirretään tieto uuteen päiväkotiin tulostamalla aikaisemmat kirjaukset lapsesta sekä tarvittaessa pidämme siirtopalaverin. Pyrimme luomaan vanhemmille avoimen ja luottamuksellisen kohtaamisen päivittäin lasten asioissa. Huomioimme perheiden moninaisuuden sekä lapsen yksilöllisen tarpeet vasuissa sekä arjen toiminnan suunnittelussa.

Pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin käytänteet

Käytössä on kokopäivä pedagogiikka: oppimista tapahtuu kaikissa tilanteissa, pitkin päivää. Arjen tilanteita hyödynnetään oppimisessa: leikkitilanteet, pukeminen, ruokailu. Kasvattaja on herkkänä tarttumaan oppimisen hetkiin näissä tilanteissa. Toiminta on tavoitteellista ja suunnitelmallista.

Toiminnanlähtökohtana on lapsen tarpeet, kehittyvät valmiudet ja kiinnostuksen kohteet, joista saadaan tietoa havainnoimalla lasta eri tavoin, dokumentoimalla ja arvioimalla lapsen ja ryhmän toimintaa sekä valittuja käytänteitä ja toimintatapoja.

Dokumentoinnin menetelminä ovat varhaiskasvatussuunnitelmat, havaintojen kirjaaminen mm. viestivihko, valokuvat ja videointi, lasten työt ja kysely- ja arviointilomakkeet. Havainnointi ja dokumentointi toimii pohjana suunnittelulle, toiminnan järjestämiselle sekä kehittämiselle. Pienryhmätoiminnassa lapset jaetaan ryhmiin pedagogisin perustein. Pedagogisen toiminnan tavoitteena on arvioida tavoitteellista toimintaa ja muuttaa toimintatapoja tarvittaessa. Toimintatapoja arvioidaan säännöllisesti.

Yksikön arvioinnin käytänteet toimintavuoden aikana

Organisaatiossa arviointi tapahtuu laaditun laadunhallintaprosessin mukaisesti, jossa lapset, huoltajat, henkilöstö ja hallinto arvioivat ja kehittävät toimintaa tavoitteiden suuntaisesti. Arvioinnin käytännöt: Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan tai tarkastetaan vuosittain huoltajan kanssa. Keskustelut aloitetaan syys-/lokakuussa. Lapsi osallistetaan prosessiin ikätason mukaisesti. Keväällä varhaiskasvatussuunnitelmat tarkastetaan ja pidetään vasukeskustelu huoltajien kanssa suunnitelman tarkastamiseksi. Lasten vasujen toteutumista seurataan tiimien viikkopalaverissa, joissa niistä nostetaan asioita tiimisuunnitelmiin. Yksikön toimintasuunnitelma on viikoittain mukana tiimipalaverissa ja koko talon viikkopalaverissa

Lokakuussa: työyhteisökysely

Marraskuussa: tiimiarviointi

Joulukuussa arviointi-ilta: kyselyiden tulosten läpikäynti ja suunnitelmat niiden pohjalta

Tammikuun arviointi-ilta: yksikön toimintasuunnitelman toteutumisen väliarviointi+pedagogisen toiminnan arviointi.

Helmikuu/maaliskuu: osaamiskeskustelut

Maaliskuu: johtajuuskysely henkilöstölle, asiakaskysely

Huhtikuun loppu, arviointi-ilta: yksikön toimintasuunnitelman toteutuminen/ vuoden kokonaisarviointi, asiakas- ja johtajuuskyselyiden tulosten läpikäynti

Syksyn suunnittelupäivä: Vuoden kokonaisarvioinnissa nousseet kehittämiskohteet, toimenpiteet ja vastuualueet kehittämiseen seuraavalle toimikaudelle, uuden toimikauden suunnittelu

Käytössä TAK-arviointijärjestelmä (tutki, arvioi, kehitä) ja Muksun Kirja: asiakastyytyväisyyden, henkilöstön ammatillisen kehittymisen ja hyvinvoinnin sekä johtajuuden arvioinnissa

Suunnitelmien päivitykset

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

laadittu 1.9.2019/päivitetty 11.9.2024

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toimenpidepohja liitteenä)

selvitys aloitettu: 1.10.2019

selvitysmateriaalit / -tavat:

Havainnointia tehty ja keskustelua aiheesta. Tarpeita on kartoitettu.

toimenpiteistä päättäminen (pvm): 1.6.2024

toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiajankohta: 10/2025

lisätietoa: [Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu, Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

Kestävän kehityksen suunnitelma -

Pelastussuunnitelma

laadittu/päivitetty 8/2024

Yksikön pedagogiikan vastuuhenkilöt

Digitutor: Riikka Forsström

Musiikkivastaava: Mira Valkonen

Kestävän kehityksen vastaava: Riitta Ylönen

Askarteluvastaava: Minna Ylitalo

Turvallisuusvastaava: Riitta Ylönen

Somavastaava: Riikka Forsström

Lääkehoitovastaava: Tiia Nevasalo

Apulaisjohtaja: Meri Manninen

Kieku vastaava: Janni Räsänen